Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

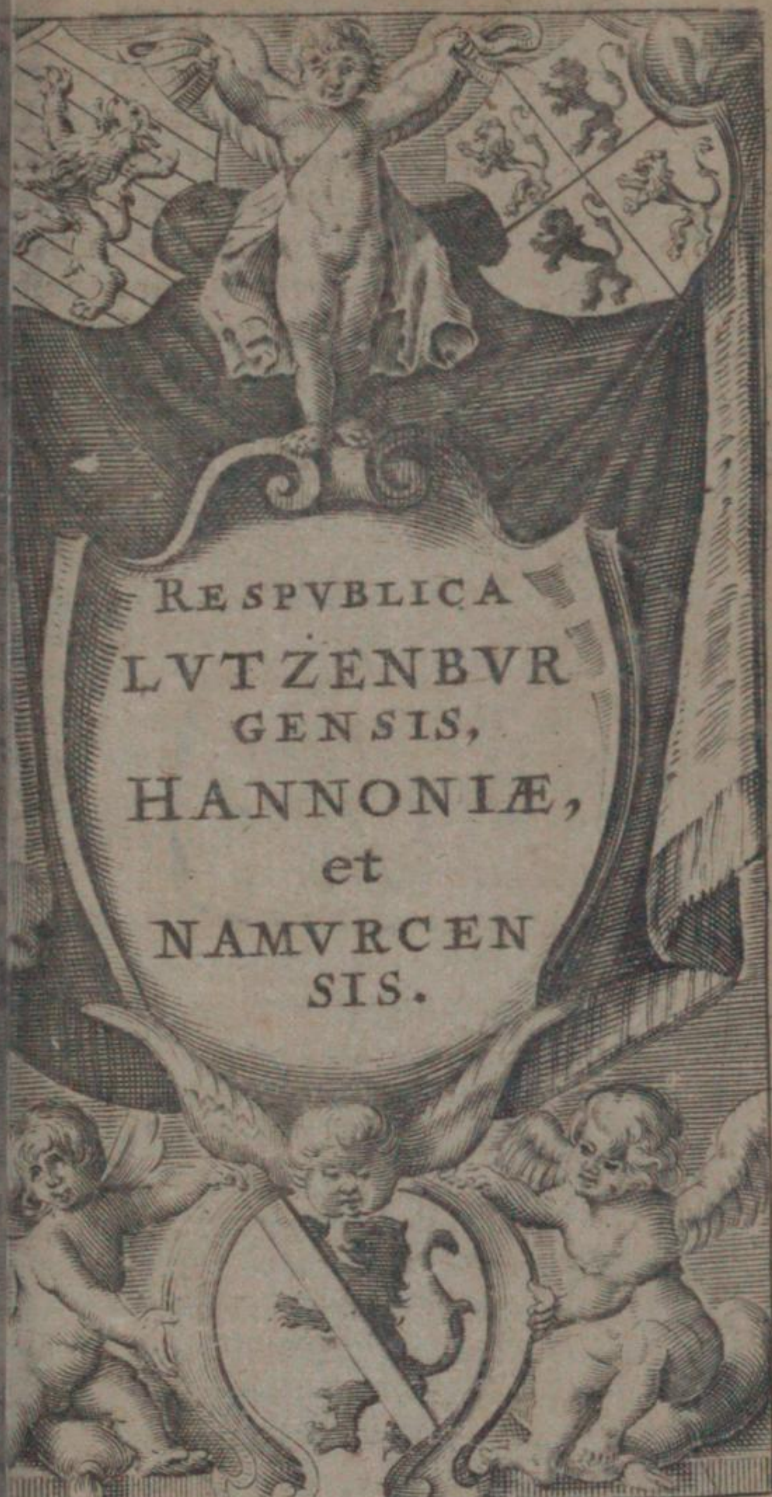
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

KW 235 G 36

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Amſterdami *Apud Guiljelmum Blaeu, 1635*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Koninklijke
Bibliotheek
te 's Hage.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

IOAN. BERTELII, LVXEMBVRGENSIS DVCATVS DESCRIPTIO.

*CIENDVM quod Luxemburgenſis Provin-
cia, Ducatus titulo inſignis, uti ampliſſima eſt, &
x ulli reliquarum Belgii Provinciarum, in longitu-
ne, latitudineque cedit; ita & quamplurima ſinu ſuo
nplectitur egregia & perantiqua nobilitate conſpicua
minia, quorum alia Ducatus, Marchionatus, Prin-
patus ſive Comitatus, alia Baronatus aut ſimplicis
ominii dignitate gaudent. De quibus ſigillatim,
antum per ſedulam inquiſitionem noſcere licuit, bre-
ter agere conſtitui.*

DE ARLVNENSI MARCH.

C VM igitur cæteris, quæ adhuc nul-
lam ſtatus priſtini mutationem acce-
erunt, præſtare videatur Arlunum, quod
Iarchionatus fulget titulo, ab eo initium
ujus tractatuli ſumendum exiſtmavi, gra-
atim ad alia, ſecundum quod res exige-
e videbitur, deſcenſurus.

Situm habet Arlunum oppidum (quod
Marchionatui iſti denominationem tri-
buit) loco valde amœno, nonnihil præ cir-
umjacente ſolo elevatiori, agris fertili-
bus, pratis, & ſilvis, paſcua, & alias vitæ
ommoditates, abunde miniſtrantibus,
erfruens; à Metropoli totius Ducatus Lu-
emburgici quatuor diſtans milliaribus,
amque ab orientali ſui parte reſpiciens:
Ardennam vero ab occidua & ſeptentrio-
ali, & Lotharingiam à meridie conter-
minam habens. Caſtrum olim inſigne in

 montis

montis hujus cacumine, quod quaſi cen-
trum oppidi exiſtit, cernebatur, cujus m..
do ruinas, quæ ſufficienter antiqui ej..
ſtatus præſtantiam teſtificantur, veſtigia..
cet intueri : antea quidem Comitatus ta..
tum gaudebat titulo, cujus rei initium n..
quaquam reperire potui, at poſtmodu..
circa annum Domini videlicet 1103. ..
Comitatu in Marchiam ſive Marchion..
tum extitit ſublimatum. Hoc eodem lo..
priuſquam incolæ Chriſto nomen dare..
idolorum ſeu potius dæmonum cultu..
dediti, ſuperſtitione gentili ſingulare..
cultum Lunæ deferebant, cui & prægra..
dem ſtructura eleganti aram (cujus hodi..
que partes inſignes extant) erexere, à q..
locus ipſe Arluna, quaſi ara lunæ, comm..
ni omnium ſententia nuncupatur, qua..
quam & Arlunum, ſolito oppidorum mo..
in neutro genere efferatur : habetque am..
plum ſatis dominium, cui inter cætera op..
pidulum vocabulo *Verionum* includitur. A..
fidem porto Chriſtianam tunc conver..
fuiſſe putantut Arlunenſes, Deo miſerico..
diter providente, quando Divus Petr..
Archiapoſtolus, ſummus Chriſti in terr..
Vicarius, tres Chriſti diſcipulos Euchar..
um, Valerium, & Maternum ex urbe R..
ma Trevirim ablegavit, atque iidem ſa..
cti præſules commiſſo ſibi officio ſtrenu..
inſiſtentes non modo Trevirenſes ſed &..
vicinos ad multa miliaria diſtantes Evan..
gelii Chriſti prædicatione, miraculorum..
que perpetratione ex paganiſmo ad Chri..
ſti religionem traduxerunt.

Contendebat olim jus ſibi in Arlunen..

Co..

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

omitatu competere Archiepiſcopus Trevirorum, quod Adela quondam Comitiſſa enrici vidua (quæ vixit circa annum omini 1077) non uxorio teſtamento Ecleſiæ, ſed proprio jure Comitatus Trevirenſi eundem legaſſet, verum re penitus perpenſa, & ad legum examen deducta, ejuſmodi legationem nullius extiſſe roboris, proximi ab inteſtato hæredes vicerunt, ea nimirum ratione, quod peres ipſam Adelam non fuerit Marchionatus iſtius dominium alio cauſa mortis ansferre, quod pridem extiterat ejus ex lio Waramo nepti Henrici Limburgenſis Comitis conjugi in dotem, & hæreditariam poſſeſſionem addictum, ex quo c illud evenit, quod Marchionatus iſte ex eudo Luxemburgenſi, Limburgicum fieet, qui tamen tempore ſuccedente in Luxemburgenſium, ut ante, jus rediit.

Negotium porro talem habuit decurſum, ut Adelæ morte audita, Egibbertus Trevirorum Archipræſul Henricum præbatum Limburgenſem Comitem poſſeſione jam Arlunenſis Comitatus fidelitatis ſubditis ſuſcepto juramento, fruentem, iteris hortatus ſit quatenus rem ſibi & Eccleſiæ ſuæ delegatam, ac ab ipſo uſurpatam ac tutam reſtitueret: ſed Comite ſtiuſmodi monitis nihil permoto, excommunicationis in eum cenſuram vibravit. Vnde Comes graviter infenſus, vindictam nferre animo concipiens, militem conſcripſit numeroſum, eodemque agrum Trevirenſem immani perſecutione tam in rebus, quam in hominibus afflixit, ſic ut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Trevirenſis Præſul tantam non ſuſtine[ns] injuriam, anathematis fulmina in Com[i]tem, ejuſque complices reiteraret, aggr[a]varetque. At iſte nequaquam Eccleſiæ cen-ſuras reveritus in majorem furiam agitu[r], & ipſam etiam Trevirenſem civitate[m] obſidione cingere aggreditur, vineas i[n]terim, villas, hortos, prata & omnia ci[r]cumquaque depopulans. Hinc Archiepi[ſ]copus Eccleſiaſticæ poteſtatis contempt[o]rem repreſſurus, manu militum gran[di] coacta, Comitis copias fortiter aggreſſu[s] eiſdem gravem intulit cladem, plurim[is] nimirum cæſis, aliis vero in fuga[m] actis, inter quos & ipſe Henricus Come[s] Arlunum fugiens periculum mortis evaſi[t]. Comitatu eatenus inter partes litigio[ſo] permanente, & à Limburgenſibus nihil[o]minus poſſeſſo donec anno 1214, Walra[m]mo Ducis Limburgenſis filio cum Erme[ſ]ſinda ſecunda Comitiſſa Luxemburgen[ſi] matrimoniũ ineunte & eidem Marchiona[]tum Arlunenſem dotis loco conferent[e] Luxemburgenſium deinceps Principum poteſtati reſtitueretur. Quod quidem tum reſciſcens Archiepiſcopus Trevirenſis, ſpe-rans Walramum anteceſſoribus fore fle-xibiliorem, ab eo reſtitutionem Marchio-natus petiit. Verum hic ab ea mente alie-nus, necnon conſcius eorum, quæ præceſ-ſerant, deterrere volens Archiepiſcopum à cenſuris ſimiliter in ſe diſtringendis, aſ-cito ſecum Synenſi Comite territorium Trevirenſe gravi infeſtare cœpit depopu-latione, obvia quæque igne & ferro im-petens, & devaſtans. Archiepiſcopus igi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

r ſpe omni concupitis potiundi deſtitu-
s, ſub certis conditionibus pacem cum
verſariis compoſuit, dimittens Arlunen-
m Marchionatum Luxemburgenſi dein-
ps poſſidendum. de quo inferius plura
im de urbibus Ducatus Luxemburgenſis
ıctabimus.

DE DVCATV MOSELLANO.

EXTITIT antiquitus in eſſe Ducatus Moſellanus, ſic dictus, quod Mo-
llam una cum adjacentibus utrinque ter-
toriis à Metenſi civitate uſque ad Tre-
ricam urbem complecteretur: quamvis
iorum opinio ſit eundem longe amplio-
m fuiſſe, utpote tam ea quæ diximus,
ıam quæcumque fluvio Moſæ adjacent,
inde ad Scaldim uſque habentur, ſinu
o comprehendentem. Quod quidem mi-
ıs videtur probabile, nam ſic Eburo-
es, Menappios, Sicambros, Limburgen-
s huc ſpectaſſe oportuiſſet, cum tamen
l Ardennæ principatus jura eodem tem-
ore pertinuiſſe dignoſcantur. Sed puto
os ex vocabulorum Moſæ & Moſellæ
ffinitate eſſe deceptos, putantes nimirum
mbobus unum idemque ſignificari, aut
Ioſellani vocem ab utroque originem
ucere. Poſſeſſor autem hujus inſignis
Ioſellani Dominii ejuſdem initio Anſel-
ertus Senator Romanus, natione francus
x ſanguine Clodionis ortum trahens, fuit
Clotario Franciæ Rege ſocero ſuo, id eſt
xoris ſuæ Blitildæ patre conſtitutus: cui
uggiſus & huic Arnoldus, Arnoldo Clo-

 dul-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

dulphus filii ſcilicet reſpective patrib[us]
ſuis ſucceſſerunt. Poſtremus iſte cum [in]
aula Regis Dagoberti magnæ eſſet auth[o]
ritatis, adeo ut à Sigeberto Regis fil[io]
haud difficulter petita quælibet accepi[ſ]
ſet, hujus interventu Dominium ſuum M[o]
ſellanum in Ducatum per Regem eri[gi]
petiit, & obtinuit: ſicque Clodulphus M[o]
ſellanorum Ducum primus ordine evaſi[t]
quem filius ejus Martinus ſubſecutus, mo[]
riens duobus filiis ſuis Eleutherio & Lam[]
berto ſucceſſive eandem dignitatem d[i]
miſit. Lamberto primogenitus ejus filiu[s]
& huic Fridericus filius, Friderico gen[i]
sus ab eo Sadigerus ſucceſſere. Poſt quo[s]
demum Raguerus Sadigeri filius extit[it]
ſurrogatus. Raguerus filios habuit Giſo[l]
bertum primogenitum, cui cum agro Iu[]
pilienſi prope Leodium eæ etiam terræ i[n]
proprietatem obtigerunt, quibus hodi[e]
Lotharingiæ Ducatus conſtituitur. Et Ri[]
cuinum Mechtildis Evarhardi Ducis Fran[]
coniæ maritum Ducatibus Moſellano &
Bullonenſi, item Comitatibus Virdunenſi[]
Ardennæ, Hasbaniæ, Dominiis prætere[a]
de Guertii & Chinii, accidit locupletari.

Celebris autem ſemper ab origine ſua
habitus fuit Ducatus Moſellanus in anno[s]
circiter quingentos & viginti. Tum enim
Fredericus caſtri Barienſis fundator ſup-
preſſo titulo Moſellanico, totum hunc tra-
ctum à Caſtro prædicto nuncupari voluit,
ipſeque Comes Barrenſis indigetari. Suc-
ceſſu porro temporis Ducatus Moſellanus
in quam plurimas fuit diviſus partes, mul-
tiſque ac diverſis Dominis (ſecundum il-
las)

) ſubjacuit, quemadmodum & hodie
dere eſt. Metenſes namque à ſua inci-
entes civitate Marengiam uſque impe-
um circa Moſellam obtinent. Hinc vero
uxemburgenſis Dux ad oppidulum Re-
s Macrę vulgo Koningmachern/utramque
uminis ripam ſuprema cum auctoritate,
ſſidet. Inde deſcendendo ad dexteram
rquenſe oppidum cum adjacentibus ter-
s Lotharingiæ ſive Barri Dux; ad levam
ro Luxemburgenſis Dux agrum Moſel-
num Principali itidem jure uſque in Co-
itis Macram ſibi vendicant, ac denique
i oppidulo & quicquid ejuſdem agri
que in pagum *Egell* reſtat ab utraque
rte fluminis Dux Luxemburgenſis prin-
patur; tum progreſſu pauliſper à læva
cto; reliquum hinc & inde Trevirenſi
rchiepiſcopo obtemperat.

DE PRINCIPATV ARDENNÆ.

NOBILISSIMI olim Ardennæ Principatus orginem ad Merovingo-
um tempora non improbabiliter quidam
eferunt, nec non præclariſſimos Princi-
es ex Clodione Capillato fluxiſſe affir-
nant. Regio hæc nemoribus initio, dume-
s, ac ſterili ſolo conſtans, modo maxima
ui parte hominum induſtria ad vitæ præ-
entis uſum commoditatemque redacta
ſt: ſilvis nihilominus & multis, & den-
s diverſis in locis in eſſe primævo perſi-
tentibus. Huc Clodionis prælibati poſte-
itas Merovingorum perſecutionem decli-
ans confugit, & animo reſumpto Provin-

 cias

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

cias circumvicinas ſuæ armorum vi ſubjecit poteſtati, utpote Cameracum, Hannoniam, Arteſiam, quæ alioquin hæreditario jure ad ipſum ſpectabant. Aubero namque Clodionis Capillati filius, Principatus Ardennæ primus Dominus, cernens ſeſe regno paterno, fratreſq; ſuos per Merovingi tyranniden exutos, Argottam Italiæ Regis filiam connubiali fide ſibi ſociavit, cum Gotthis vero, Wandalis (nunc Bohemis) & Oſtrogotthis amicitiæ fœdus indiſſolubile percuſſit, & tum demum Merovingo aperto marte bellum inferens, loca quæ prædiximus ex ejus poteſtate extorſit, unde & ſeſe Cambreſii Regem, Ardennæque Principem nominavit. Huic conjunx Argotta unicum filium Wanbertum patris ſucceſſorem genuit, qui ex ſua uxore duos ſuſcepit liberos, Anſelbertum, & Wanbertum Romanæ urbis Senatores, quorum prior Marchio Sacri Imperii ſuper Scaldim deſignatus, poſterior vero Ardennæ Princeps, annum Domini circiter quingenteſimum, & viceſimum evaſit: qui filium genuit Wanbertum, cui duo Wanbertus & Brunulphus nati ſunt: à quorum priore Wanbertus quartus prodiit, cujus uxor, Regis Thuringiæ filia, duas peperit filias, Sanctam Aldegundem ſcilicet & Waltrudem: quarum illa Deo virginitatem ſuam & omnes vitæ actiones devovens, magnificum illud Molbodienſe monaſterium in Hannonia ex propriis excitavit atque dotavit, ubi & ipſa cum aliarum ſanctarum virginum caterva vitam traduxit omni ſanctitate &

reli-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

gione conſpicuam, tandemque bonis
nſummata operibus, in beatorũ conſor-
m eſt aſſumpta: Waltrudis autem Ar-
nnæ principatu Hannonicoque agro in-
tita Maldegardum Sanctum ac nobiliſ-
num hominem Iolandiæ Regis filium in
rítum accepit, cujus complexu ſucceſ-
e filios binos, totidemque filias in hanc
em edidi, qui omnes vitam in Dei ob-
uiis agentes cælibem, abſque liberis,
hoc ſæculo migrarunt. Mater igitur
rum hæredibus ſeſe exinde carere con-
iciens & dolens, in præcellenti virtute
editam mulierem fratruelis ſui Rudol-
i conjugem Aijam nomine hæreditatem
ignavit paternam. At hæc marito abſ-
e liberis orbata præfatas poſſeſſiones
unulpho ſororis ſuæ filio Principatum
dennæ & Hannoniæ in perpetuum con-
lit. Brunulphus itaque ampliſſimis ejuſ-
odi auctus Dominiis uxorem ſibi aſcivit
no Domini ſexcenteſimo decimo octa-
, quæ ei filios quatuor genuit, Hildul-
um ſcilicet, Glomericum, Albericum
Brunulphum: horum primus Moſella-
m Principatum hæreditatus eundem
icæ ſuæ filiæ Beatrici Martini Ducis
oſellani conjugi in dotem conſignavit:
qua mattimoniali copula, uti alias dixi-
us, accidit Ardennam cum Moſellanico
ucatu deinceps conjungi. Inde Arden-
æ Principatus ſucceſſionis jure ad Lo-
arium pervenit, qui cum Ducis Britan-
æ filia conjugio ſociatus, ſumma cum
ude ſub Pipino, & Carolo Magno Fran-
æ Regibus, Ducis belli munera per
quam

quam ſtrenue geſſit, nec non ex uxore
liberos excitavit perplures utriuſque ſe-
xus, inter quos Ardennæ Principatu &
Moſellanum Ducatum diſtribuens, effecit
ut in partes ſecaretur diverſas, atque
matrimonio à ſingulis ex eis inito ad ale-
norum tranſirent poteſtatem. Inde igitur
ſeparati ac diſtincti ab invicem cœperunt
Comitatus illi Luxemburgenſis, Vien-
ſis, Arlunenſis, Chinenſis, Rupenſis, ...
murcenſis, Salmenſis, Manderſcheidt/...
ſimontis, Ruſſii, diviſis cenſeri Domi...
Qui tamen omnes, Namurcenſi exce...
temporis ſucceſſu titulis retentis Lux...
burgenſi Ducatui feudales ſunt effecti...
cum eo, ipſoque Namurcenſi Comi...
Burgundicæ Domui in Carolo, Duce...
dace, & per ejus unicam filiam Maxi...
liano Imperatori nuptui traditam Auſt...
cæ familiæ acceſſere: prout etiamn...
poſt Philippum magnum Hiſpaniæ Reg...
dictorum conjugum filium, & hujus ...
tum Carolum quintum Cæſarem Au...
ſtum, ac Philippum denique magnum H...
paniarum & Indiarum Regem, Sereni...
mi Albertus & Eugenia Clara Iſabe...
Archiduces ſuprema cum autoritate po...
dent.

DE COMITATV CHINENSI.

COMITATVM Chinenſem ol...
Chiniacum appellatum fuiſſe, an...
quitus Sacri Romani Imperii membru...
cum alia, tum Rodolphi primi, Henrici ...
ptimi, & Caroli quarti Imperatorum c...

edocent diplomata, ubi ſeſe ſub Impe-
protectione tanquam ejus membrum
iniacum habere affirmant. Confirmant
hoc privilegia monaſterio Aureæ vallis
dicto Comitatu ſito ab iiſdem Auguſtis
nceſſa. Falluntur proinde qui feudum
rri Ducatus Chiniacum eſſe conten-
int, eo ſcilicet partim argumento per-
aſi, quod eadem utriuſque Ducatus, &
omitatus prælibatorum ſint inſignia,
uaſi inde conſequatur feudum Chinia-
im à Barro Dominium directum acce-
iſſe. Verum ejuſmodi conjecturas infir-
o niti fundamento, vel ex eo liquet,
uod arma iſtorum minime eadem ſint,
d longe diſſimilia, cum Chinenſia duos
ſces, trutas nomine, in aureo campo
rucibus conſito præferant, Barrenſia vero
inos barbiones in campo cæruleo ſive
zuratio crucibus reſperſo conſpiciendos
xhibeant. Fuit autem Comitatus Chi-
enſis ab Imperii jugo priſtino exemptus,
um circa annum Domini 1373 cum Du-
atu Luxemburgenſi donatione Wence-
aï Romanorum, & Bohemiæ Regis
Venceſlao Comiti Luxemburgenſi facta
onjungeretur; ea occaſione, quod Mar-
areta Chinenſis & Loſſenſis Comitiſſa
ohannis Lotharingiæ Ducis veneno in-
erempti vidua abſque liberis deceſſiſſet.
Hinc igitur Ducibus Luxemburgenſibus
ubſequente tempore, ejuſque Guberna-
oribus & Senatui Provinciali paruerunt
Chinenſes, ad quem, ac deinde ad mag-
um Mechlinienſe Concilium, huc uſque
olent appellare.

Spe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Spectavit autem Chinenſe territori
priuſquam Comitatus honore ſublim
tur, ad Ricuinum Giſelberti Ducis Lo
ringiæ fratrem Ducem Moſellanum, Co
mitem Ardennæ, Bullonenſem, Verdun
ſem, Hasbaniæ, Dominumque Guerr
Chinaci. Hic Everhardi Franconiæ D
filiam in thori conſortem accepit, ex c
genitali thalamo profluxerunt quatu
lii, & duæ filiæ, ſcilicet Godefridus
batus, patris in Ardenna, Bullonio, &
duno ſucceſſor, Ottho, Sigifridus D
nus in Guerrii, Luxemburgenſis pr
Comes, Falco Marchio ſacri Imperii ſ
Scaldim, Bonna Caroli filii Regis
liæ uxor, & Mechtildis Arnulpho Bur
do primo, poſtea Chinenſi Comiti n
tradita. Pervenit autem in hujus Bur
di poteſtatem Chiniacum ea ratione
que ordine ut ſequitur. Fuit iſte Ar
phus ex parentibus nobiliſſimis in
gundiæ oppido *Granſon* vocabulo or
dus, qui dum adoleſcentiæ tempore
nus quoddam temeritate juvenili pe
traſſet, ob idque à Richardo Duce f
nis omnibus ſpoliatus à paterno ſol
ſuper exulare compelleretur, per div
errabundus fortuito in Recuinum Du
Moſellanum incidit, eique ſuum ob
humiliter obſequium: Dux adoleſce
tum corporis, tum morum elegantia
ctus eum poſt dierum aliquot circulu
aulæ ſuæ nobilium album cooptat; & c
ſucceſſu temporis ſingularem quanda
eo prudentiam relucere conſpiceret,
ſæpius tam in privatis, quam publicis

b

tur conſiliis , unde ſingula advertens
oſpere ſuccedere, Provinciæ Chiniacen-
adminiſtrandæ eum præponendũ cen-
it. Huic autem muneri cum egregie in-
biſſet aliquamdiu , Ricuinus inito cum
ore conſilio , dignum etiam eum judi-
vit , qui ſibi fieret gener , ac proinde
echtildem ſuam natu poſtremam filiam
i deſpondit, aſſignato pariter loco dotis
hiniaco , & omni quod ad ejus pertine-
t territorium , ea tamen conditione, ut
Arnulphus iſte nullam ex Mechtilde pro-
m ſuſcitaret , Dominium ſupremum ipſi
icuino , & ſucceſſoribus remaneret , ſin
ntē , hoc ſimul cum feudo in Arnulphum
que hæredes perpetuo tranſiret. Hæc
tem contigerunt anno Domini 941,

Arnulphus igitur nuptiis cum Mechtil-
celebratis, ſumpta à ſocero diſcedendi
nia, in Dominium ſibi contraditum ſeſe
a cum conjuge & ampla familia rece-
t , ubi & à ſubditis locorum in verum,
gitimum , & naturalem Dominum, præ-
to fidelitatis juramento, acceptus eſt.

Dum porro Ricuinus anno 945 , diem
audens extremum , ingentem pecunia-
m vim ſuis reliquiſſet poſteris , Arnul-
hus Chiniaci Dominus uxorio jure æ-
ualem exinde ſibi cum cæteris vendicavit
ortionem. Summa igitur pecuniæ præ-
andi ditatus Arnulphus , tacitus apud ſe
ſquirere cœpit, in quem uſum ſatius fo-
t ejuſmodi theſaurum inſumere. Et ecce
enti ejus occurrit, quod pro Nobilium
otentiorum more caſtrum nullum , ſta-
s ſui dignum amplitudine haberet. Ad-
vocatis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

vocatis igitur undequaque opificibus e-
ritiſſimis, deſiderium eis ſuum tale ſi
aperit, quod inſigne caſtrum in rupe
celſa excitare cogitaſſet, cuperetque e
inde ſibi ab ipſis mediante ſtipendio
in parte diligenter ſerviri. Innuent
autem ejus petitioni operariis, ſtatim
nus operi admoveri jubet, dum int
materialia ad tantum ſtructuram nec
ria conveherentur. Ædificio hoc porr
perfectionem deducto ſuaſu Sigifridi
mitis Luxemburgenſis primi, Arnul
ad Brunonem Archiepiſcopum Colon
ſem Ducem Lotharingiæ, Imperii Can
larium & magni Otthonis Impera
fratrem profectus, ab eo enixe petiit
niacam ſuam provinciam in Comita
erigi. Archiepiſcopus tum Imperii
cerum precibus, & ſuaſione perm
petitioni Arnulphi aſſentitus eſt, & o
mine Cæſaris abſentis eum Chinen
Comitem primum inſtituit, & ordin
ea conditione, ut juxta caſtrum pr
ctum Eccleſiam fundaret, dotaretque:
ita fœliciter geſtis ad propria reverſus
nulphus à ſuis ſumma cum congratula
ne exceptus eſt, & Comes Chinenſis
honore ab omnibus conſalutatus. Nob
deinde vicini, aliique de plebe viri ad
confluentes domicilia ſibi circa ejus
ſtrum figere licere expetierunt, quibus
ſingulis ſingula loca aſſignans, lube
condeſcendit. Cum itaque temporis
ceſſu per caſtri viciniam adverteret n
iſte Comes domos inſignes ac freque
aſſrurexiſſe, muris ac foſſis locum ci

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

tis firmari, ac denique turribus communiri curavit, ex quo quidem facto Chinicum illud nobile proceſſit, exiſtentiame accepit oppidum, & idem cum caſtro quam primarium Comitatus membrum nen Chiniacum accepit. Arnulphus dem poſtquam munere ſuo perquam regie cum ſubditorum, & vicinorum plauſu perfunctus fuiſſet, & una cum ore uſque ad Dominicæ Incarnationis num 992, vitam mortalem protelaſſet, os duos, & totidem filias, id eſt Ottom, Godefridum, Ioannam & Clemenm ſuperſtites relinquens viam carnis iverſæ intravit, cui iſtorum primus Ot- ſuccedens Margaretam Alberti Cotis Namurcenſis filiam uxorem du-: quæ Ludovicum, Hugonem, atque ementiam peperit. Otto demum annis quot ſumma cum laude Comitatum oderatus, mortis tributum exolvit anno 13.

Ottoni Ludovicus filius ſucceſſit, cui or Catharina Comitis Loſſenſis filia filin unicum paterni nominis, & Comitas hæredem edidit Ludovicum.

Accidit autem anno 1028 Hermannum imum Vice-comitem Verdunen. abſque beris mori, cujus frater Fredericus Coitatum ipſum Epiſcopo Verdunenſi, eſque ſucceſſoribus in eleemoſynã conlerat. Verdunenſis igitur Epiſcopus & omes, poſtpoſito Gozelone Lotharingiæ uce dictorum Hermanni & Frederici atre, autoritate ſibi ab Imperatore faa, Vicecomitatum Ludovico Chinenſi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Comiti commiſit, at Gozelo proximi-
lege anteponi ſeſe extero debuiſſe c-
tendens, ira percitus agrum Chinen-
populationibus, & vaſtationibus diver-
incepit, ac deinde coacto exercitu p-
valido, Virdunum obſidione cinctum
morum vi ſubegit, ibique Ludovicum
mitem Chinenſem atrociter peremit.

Imperator horum certior effectus, i-
partes componere cupiens, Gozelon-
collatione Ducatus Moſellani pacat-
reddidit, & contentum. Iſto namque te-
pore Frederico Theodorici filio, nec-
Frederici primi Barri Comitum nep-
abſque maſcula prole defuncto, Duca-
ejus Moſellani diſpoſitio penes Impe-
torem erat, qui eundem deinde poſt G-
zelonis obitum Alberto Duci Longo-
ſtri contulit. Vnde Godefridus Gozelo-
filius graviter indignatus, dictum Alb-
tum cum armis invaſit, & ſe defendent-
occidit. Qua ex re Cæſar valde infen-
non permiſit ut Godefridus bonis à ſe t-
cidati frueretur, ſed ea Gerardo Caſtine-
Comitis Alberti fratri, necnon Freder-
Luxemburgenſi Comiti diſtribuit.

Ludovicus junior necem patri illat-
vindicare cogitans, militum collecto f-
quenti exercitu ad Virdunenſem civitat-
caſtra metatus, cum Gozelone obvi-
procedente atrocem pugnam iniit, in q-
cum plurimi utrinque mortem oppet-
ſent, ceſſit tandem à Ludovici parte
ctoria, tum enim Gozelone fugam cap-
ſente, ipſe Chiniacum repetiit, illudq-
cum aliis municipiis præſidiario mil-

mu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

nivit. fuit autem huic conthoralis So-
a Frederici junioris prætacti filia, ex
a filium ſuſcepit Arnulphum vocabulo.
Arnulphus iſte patri in Comitatus faſti-
) ſubrogatus, & monaſterii Aureæ val-
fundator, Ermegardam Lotharingiæ
cis filiam matrimonii fœdere ſibi copu-
it, è cujus genitali thalamo prodierunt
eri, Otto, Ludovicus, Haluide, Clemen-
, & Beatrix. Denique Ermegarda de-
ncta, aliud matrimonium idem Arnul-
us cum Agnete Namurcenſis Comitis
a contraxit, quæ ei filium, & filiam pe-
rit.

Otto paternos faſces adeptus Adelar-
m Folmari Comitis Metenſis filiam
um induxit in thalamum, atque ex ea
bertum in Comitatu ſuum ſacceſſorem,
cnon Fredericum Eccleſiæ Rhemenſis
æpoſium procreavit. In fata autem con-
ſſit Comes Ottho anno ſalutis humanæ
50, & in Divæ Walpurgis Eccleſia
ud Chiniacum ſepultus eſt.

Albertus cum Agnete Limburgenſis
omitis filia conjugii fœdus iniit, genu-
ue ex ea ſuum in Comitatu ſucceſſorem
udovicum, Theodoricum Dominum E-
lles, Arnulphum Verdunenſem Antiſti-
m, & Chriſtinam Domini Arnulphi de
ierges conjugem. Sepultus eſt Albertus
ſuo Aureæ vallis monaſterio anno Do-
ini 1172.

Ludovicus extincto patre Chinenſem
omitatum obtinuit, & connubium cum
phia Rayaldi Comitis Barrenſis filia con-
axit; ex quo fluxerunt Ludovicus Comes,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Anſelmus & Beatrix. Fuit autem Lu-
vicus horum pater devoto admodum
Chriſtianam religionem affectu, una
cum aliis quamplurimis Principibus
ce ſignari ad profectionem in milit
ſanctam circa annum Domini 1198 vo
Sed cum delicatioris eſſet complexio
quam ut illius ruditatem aëris pert
poſſet, quartana febre correptus, poſt
cos deinde dies in Hungaria vitam
ſentem finiit, atque apud Bulgradam
mulo eſt reconditus. Sophia ejus dem
vidua luctu peracto ſecundas nuptias
Anſelmo de Gerland celebravit.

Ludovicus ætatis effectus legit
Machtildem Comitis Barrenſis filiam
conjugium accepit, quæ ei unicam fi
Ioannam nomine peperit. Mater er
Ludovici Comitis Sophia prætacta
quum vitæ ſuæ Ivodii tranſegit, ub
mortua eſt.

Nupſit autem Ioanna Comitatus
renſis hæres, Arnolpho Comiti Loſ
cui in lucem edidit Ludovicum pat
& materni Comitatuum hæredem,
ex uxore ſua Ioanna de Blamont pr
ſuſcepit Margaretam, Theodoricum
Godefridum, cujus extat Monte Mad
ſibus datum privilegium ſub hoc exor
Nos Godefridus de Loz Comes Chinenſis n
facimus omnibus præſentes literas viſuris
legi audituris, quod nos ex certa noſtra v
tate, & habito conſilio fidelium noſtrorum
Actum anno 1350 feria ſexta poſt fe
Sanctorum Iacobi & Chriſtophori. Obiit p
uterque frater ſine prole.

M-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

[M]argareta autem Ioanni Lotharingiæ
ci in conjugem eſt tradita, ſed cum in-
cunda ſine liberis ad mortem perman-
et, poſtrema extitit Comitatus hujus è
guine Chiniacorum Domina. In mona-
rio Aureæ vallis magnifico tumulata
etur loculo, à dextero altaris latere
n ejuſmodi epitaphio:

*Hic jacet præſtantiſſima, & illuſtris Domina,
mina Margareta, ſuo tempore Comitiſſa
Loz & Chiny, Ludovici quondam Comitis de
nii ejus nominis quinti, & Ioanna Blamont
nitiſſa unica filia: Quæ fuit poſtea Sereniſſi-
& Illuſtriſſimi Principis Ioannis Ducis Lo-
ringiæ uxor, & conjunx, qui Pariſiis veneno
am finiit à ſuis præparato, cum Neapolim
ſus iter meditaretur ipſa die Coſmæ & Da-
ani anno 1382. Quæ quidem Margareta
vita deceſſit abſque liberis, ipſo die Divi Re-
gii anno 1372. & hic ſepulta quieſcit. Et
a ſola vera hæres remanſerat, duo ſupra dicti
mitatus fidelitatis cauſa diviſi alter ab altero
re. Primum de Loz ſcilicet uſurpavit Adul-
us à Marka, Leodienſis tunc temporis Antiſtes
t mortem Ludovici Comitis prædicta Marga-
æ patris, qui obiit pridie Divi Sebaſtiani an-
1330 utpote quem ejus avus Arnulphus,
teritatis ſpe deſtitutus vel diffiſus, Hugoni an-
a Antiſtiti, ſponte in ara Divo Lamberto ſa-
a obtulerat. Alter vero à morte prædicta
argaretæ, recidit in poteſtatem Wenceſlai Lu-
mburgenſis, Brabantiæ, & Limburgenſis Du-
. Deus Optimus Maximus ſit illi clemens &
opitius. Amen.*

Iam amice lector, ſi voles ulteriorem,
que in hæc tempora deductam habere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Comitum Chinenſium lineam, recurr
dum tibi erit ad ſeriem, quam conte
mus Principum Luxemburgenſium, u
Wenceſlao Duce Luxemburgenſi i
piendo, progedi in eo ordine oporte
hæc noſtra tempora. Nam cum in d
Wenceſlao Ducibus Luxemburgenſi
accreverit Comitatus Chinenſis, nec i
poſtea unquam fuerit ſeparatus, eac
erit utriuſque deinceps genealogia.

DE AVREÆ VALLIS ABBATIA.

MONASTERII Aureæ vallis
dinis Ciſtertienſis, originis, & p
greſſus hoc loco brevem idcirco &
cinctam, prout inſtituto convenit meo, p
ponendam exiſtimavi deſcriptionem,
batumque qui ei ab initio præfuerunt
riem, quod in proximo de Comitatu C
nenſi tractatu ejus aliquoties habit
mentio, & ejuſdem percelebris cœn
fundatorem Arnulphum inter veteres C
nenſes Comites recenſuerimus, ac d
que, quod illud ipſum monaſterium
Comitatu Chinenſi ſit conſtitutum, ad
que ejus quaſi membrum, aut verius
culus inde promanans, quanquam m
jure affectus eccleſiaſtico exiſtat. V
& de eo quod dicendum occurrit, ſta
ſubjungendum fuiſſe exiſtimavi.

Anno igitur humanæ ſalutis 1070,
perante Henrico ejus nominis quarto C
ſare, monachi quidam profeſſione Be
dictini inſtituti, à ſuo Prælato accepta
centia, ex Calabria Euangelii prædican

&

animas Chriſto lucrifaciendi gratia, in regiones advenerunt. Cumque huc cque Lotharingiæ partes, fineſque per-arent, in locum quendam peramœ-n, nemoribus denſum, & fontium lim-iorum ſcaturigine irriguum, ab homi-m congreſſu ſat remotum, & per om-ipſorum judicio ad exercitium Philo-hiæ Chriſtianæ aptiſſimum, fortuito, ſeu tius Deo providente inciderunt. Loci jus commoditate illecti, ad ejus Domi-m, Comitem ſcilicet Chinenſem per-ntes, ei ſupplicarunt inſtanter, quate-s vallem iſtam inter ſilvas deliteſcen-m Dei cultui conſecrari, ab ipſiſque in-bitari ex charitate permitteret. Comes iuſmodi precibus, ut vir erat deditus ad-odum pietati, valde delectatus, lubenter hilariter poſtulantium annuit deſiderio, que ſtatim tantæ amplitudinis locum s ceſſit, quantæ videlicet videbatur pro-ſito eorum oportunus; permittens in-per, ut arbores, & alia quæ in vicino re-riebantur ædificationi commoda, in um quem demonſtraverant locum cede-nt, & acciperent. Ea potiti Comitis li-erali donatione Monachi ſumma cum di-gentia manibus propriis ligna, & alia ateriaLia comportare, adaptare, atque x eis parvam Eccleſiam in Divæ Virginis lariæ laudem conſtruere, necnon juxta andem, caſulas ad habitandum humili emate ædificare cœperunt, ac denique vulſis, ejectiſque vepribus, dumis, ſpinis. c aliis inutilibus plantis, earum vice ole-a, legumina, & quæ de cætero ad ſo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

brium victum inſervirent. Vnde partim
ſtentati, quod præterea neceſſarium
erat ad vitam frugaliter traducendam
piorum hominum eleemoſynis perci-
bant. Interim vero dum converſati-
eorum inſignis ſanctimonia apud illa
partium homines magis magiſque in-
teſceret, magnus populorum concu
eo loci devotionis cauſa frequenter fie
cum ut religioſæ horum in omni auſt-
tate, & carnis mortificatione, vitæ in
ctione ædificarentur, tum ut votis
eorum devotiſſimo officio conjun
Deum ſibi propitium, & ſuis parcen
delictis redderent.

Vivebat id temporis Godefridus cog-
mento Gibboſus, Lotharingiæ Dux
gloria inſignis, & opum affluentia diti-
mus Princeps. Hic cum Balduino con-
guineo ſuo Flandriæ Comiti adverſus
ſiæ Dominum Robertum continuis be
occupato opem ferret, in atroci quod
certamine à capitaneo transfoſſus, m
tem obiit, juvencula uxore Mechtilde B
ri Comitis filia, necnon parvulo filio r
ctis ſuperſtitibus. Triſte iſtud nunti
ut audivit Mechtildis Duciſſa, aſſum
ſecum unico ſuo filio ad Godefridum B
lonii Ducem affinem ſuum conſilii capt
di gratia perrexit, qui eam prudentib
& conſolatione plenis relevare nitens
monibus, mōdum etiam & ordinem adm
niſtrandi Ducatus ampliſſimi Lothar
giæ ei ſuggeſſit, ac deinde eam, ne pr
tactum filium viro Eccleſiaſtico ſacrar
literarum peritiſſimo Eccleſiæ Meter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

cano, poſteaque Verdunenſi Epiſcopo
tituendum traderet, quod illa cogitarat
hortatus eſt; affirmans tanti principa-
; hæredem potius cum Chriſtiana pie-
e militari arte, & rerum gerendarum
udentia fore ante omnia imbuendum.
Hiems tum ſubſequebatur acerrima,
ntoque frigore rigeſcens, ut etiam fluvii
nquam antea ejuſmodi vim paſſi conge-
rentur, & in tantam duritiem concre-
erent, ut equis cum aſſeſſoribus terga
ræberent intacta. Inter hos amnis qui-
am Lotharingiam Chiniacumque præ-
rfluens *Sumoiis* nomine præ frigoris
crimonia quaſi ad lapidis inſtar indura-
us, gravia quæque onera dorſo perfere-
at ſuo. Vnde vicini rei novitate, nec un-
uam eis prius viſæ, attracti, eo caterva-
m confluere cœperunt, & ea occaſſione
multitudinem excreſcentes frequentio-
em, nundinas, & varia ſpectacula cele-
rarunt. Dumque his exercitiis ſeſe oble-
tarent, adfuit & prælibatus Ducis defun-
ti filius, ac hæres octo annos natus. Is
eſe cum ſuæ ætatis conviventibus, ſeu
otius (negligentibus ejus curam famulis)
liis pueris commiſcens, & per glaciem
infimul ſaltitans, infauſto caſu, fracto ſub-
us calcantis veſtigia gelu, ipſe imum pe-
iit, & ſcindentis glaciei acumine, caput
à reliquo corpore diſſectum in ſuperiori
ſuperficie remanſit, ſicque iſte unus inter
alios infinitos colludentes infortunium ex-
tremum incurrit, quod ſtudio maligno-
rum accidiſſe (ut loco pueri iſtius è vivis
ſublati hæreditatem ejus obtinerent) ple-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

rique exiſtimarunt. Duciſſa Mechtild
lio ſuo ſe tam inopinato, & infœlici
orbatam audiens, mœrore inexplica
correpta, ne quicquam itidem ſibi pr
rum molitione contingeret finiſtri, in
liam eſt profecta, ubi luctum ſuper m
filii, (quæ anno 1079, id eſt biennio
ejus patris interitum accidit) habuit c
tinuum. Dolebat vero ipſa graviter, q
acquieſcens conſilio Ducis Bullonii aff
ſui, à propoſito receſſiſſet filium a
virum Eccleſiaſticum inſtitutionis gra
ut præfertur, collocandi. Sed cum e
modi pœnitudo nullius foret utilitatis
efficaciæ, paulatim luctum remiſit, cu
tamen ſemper aliquæ reliquiæ in e
corde inhærebant. Solebat autem re
re, quod circiter biennium priuſquam
neſtus iſte caſus circa filium accidiſſet,
quid non diſſimile in ſomniis ſemel vi
ſet, quod quidem ex eventu hoc triſti p
ſtea exiſtimavit ejus fuiſſe omen inf
ſtum, Corpus porro filii è profundo aqu
rum extractum capiti adunatum juxta a
teceſſorum corpora ſepeliri curavit. H
ipſa Mechtildis vidua vice quadam, ani
oblectandi gratia, ſuis conſtipata nobi
bus & aulicis Arnulphum Comitem C
nenſem viſitavit. Interea cum inter co
fabulantium ſermones filii ſubmerſi in
diſſet mentio, materno affectu permo
in lachrymas reſoluta eſt ſatis effuſe. Tu
Comes quibus poterat conſolatoriis ve
bis ejus dolorem ſatagebat delenire, affi
mans non adeo dolendum ob puerum e
hac ærumnarum valle ereptum, & ad be

titu

dinem ſupernam tranſlatum, priuſ-
um malitia ejus mutaſſet intellectum,
fictio decepiſſet animam illius. Vt ve-
eam à mœrore magis redderet exem-
m, invitavit eam ad viſitandum locum
i Religioſi, quemadmodum narravimus
ctu atque interdiu divinis inſiſtebant
ſequiis, vitam in terris ducentes ange-
am, & ab omni mundano luxu alienam.
nuit illa Comitis hortatui, atque eo du-
um præbente, ad locum ſacris deſtina-
m officiis acceſſit. Cumque omnia cir-
mquaque curioſe perluſtraſſet, & Ora-
rii conſtitutionem, habitationum quo-
ue Monachorum humilem ſtructuram,
denique eorum vivendi auſteritatem,
in divinis obſequiis indefeſſam con-
antiam animo & oculis attendiſſet, in-
inſecus multum percipiebat delectatio-
is, & conſolationis ſpiritualis; laudans
eum, qui tales ſibi in famulos delegiſſet.
nterrogabat autem loci Priorem, qui fieri
oſſet, ut ipſi humana carne ut cæteri ho-
ninum circundati, tanto cum rigore fri-
oris & æſtus, cibi & potus parſimonia,
aborumque importunitate ſubſiſterent.
At ille, Nihil jucundius, inquit, aut etiam
facilius in hac vita reperiri poteſt, quam
cum vera pietate Domino Deo famulatum
exhibere continuum. Is enim miris ſuos
miniſtros afficit conſolationibus, ut vix la-
borum moleſtiam ullam ſentiant: exiguum
vero eſſe ajebat, quod illi præſtabant, re-
ſpectu patrum illorum nominatiſſimorum
Antonii, Hilarionis, Pachomii, & alio-
rum: qui ſolo corpore in mundo conſti-
tuti,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

tuti, cogitationibus avidiſſime patriam
debantur cœleſtem jam incolere, co
ris curam pene totam negligentes &
membra mortificantes, quæ erant ſu
terram. Duciſſa denique conſiderans
tium eo in loco abundantiam ajebat, h
miditatem nimiam fore ipſorum inc
mitati nocivam; at cum Prior reſponde
tantum abeſſe, ut fontes illis quicq
allaturi eſſent incommodi, ut potius c
ſa forent cur locum eis irriguum præ
giſſent quibuſlibet aliis, tanquam in
tuto eorum aptiorem, deſiit illa ſuper
inſtando ulterius opinioni ſuæ inſiſt
Interim dum ſuis intenderent confabu
tionibus, Duciſſa Mechtildis ad fontem
ſidens & manus lavans ſæpius identid
confricabat, donec inadvertenter illi
nulus, quem à defuncto marito accept
in ejus memoriam geſtabat, excideret,
ſub aquis ejuſdem fontis ſubmergeret
ſummam tunc omnes adhibuerunt d
gentiam, ut è profundo annulum edu
rent, cumque in hoc diu fruſtra labo
rent, pertranſeuntes interrogabant, qu
in aqua tam ſollicite quærerent: quib
reſpondebant, ſe aurum quærere. Duci
novo exinde mœrore correpta, ad Di
virginis Deiparæ implorandam opem
convertit, atque ejuſmodi ad eam prec
ex cordis profundo effudit: O virgo v
ginum Chriſti ſervatoris digniſſima mat
obteſtor tuam bonitatem, quatenus n
patiaris me meo fruſtrari deſiderio, ſ
annulum hac in aqua ſubmerſum tuis m
ritis, mihi obtineam reſtitui. locus aute
iſ

:,ſi ita placet,ſub tuo patrocinio,filii tui
mini noſtri perpetuis mancipetur ob-
quiis. Vix verba orationis finierat, &
ce inter bullientes arenulas apparuit fi-
ıl ſupernatans aquis annulus, quem ar-
ptum circumſtantibus oſtendit dicens:
aurum quod quærebam, vere fœlix
ec vallis, quæ ejuſmodi producit aurum;
quidem ob hoc deinceps erit illi no-
en Aurea vallis: quod etiam in hodier-
ım diem perdurans, verum exitiſſe Du-
ſſæ præſagium comprobat. Hinc etiam
onumentum inſigne ad fontem iſtum ex
pide quadrato, juxta fores Eccleſiæ mo-
ſterii Aureæ vallis oſtenditur extru-
um, talem præferens ſuperſcriptionem
ı font aine d'Orual.

Recepto itaque annulo Mechtildis læta
l Monachorum oratorium feſtinavit,
ratias Chriſto condignas & ejus Divæ
atri peractura: effecit deinde apud Ar-
ılphum Comitem, ut locus ille cum ap-
endicibus, & limitibus certis in perpe-
ıam poſſeſſionem à novo Monachis irre-
ocabiliter traderetur, quod accidit anno
eparatæ ſalutis 1080, prout lucidius ex
chivis & regiſtris monaſterii Aureæ val-
s liquere poteſt.

Fuit inſuper ipſa Duciſſa in Monachos
ureæ vallis munifica, nam priuſquam in-
e recederet, ingentem eis pecuniæ ſum-
ıam donavit, qua Eccleſiam inſignem
ædificarent, necnon unde de cætero ſu-
ſtentarentur, ſubſidium non exiguum ha-
berent. Commendans denique ſeſe fa-
mulorum Dei devotis orationibus, &
inde

inde Verdunum profecta loci Antiſtiti
ctimonialiũ Inviginenſe obtulit mor
rium, ac porro cunctis, quæ ad ejus ſp
bant curam, rite diſpoſitis, amiciſqu
lere juſſis, in Italiam rurſum abiit.

Monachi pecuniam à Mechtilde i
emoſynam acceptã, eos in uſos impe
runt, in quos ipſa eam deſtinaverat, E
ſiam nimirum à fundamentis longe p
illa ſua præſtantiorem excitantes.
quidem operi cum ſtudioſius intende
literas præter ſpem à ſuo Abbate acc
runt, quibus citra moram aut tergiv
tionem ullam, ut ad ſe reverterentur,
perabat. Illi, ut veri erant obedientia
Prælati mandatum tanquam deſupe
miſſum humiliter ſuſcipientes, quanq
maluiſſent opus inceptum ad perfec
deducere, iter ſtatim Calabriam verſu
miſſis omnibus arripiunt: ex quo acc
ut templi ædificatio minime conſum
retur: unde vicinis Chriſtianis, ac præ
tim Comiti Arnulpho doloris non pa
accidit, qui paulo poſt, ſcilicet anno V
bi incarnati 1110 viam carnis ingre
Metis in Divi Arnoldi Eccleſia ſepult
eſt traditus. Ejus filius, ac ſucceſſor
tho nomine, dolens opus ad Dei lau
tam eleganter inchoatum non modo
accipere incrementum, ſed potius d
cere, & ad ruinam vergere, duos con
nit ſæculares ſacerdotes, quibus loci
ram cum omnibus eo ſpectantibus ob
lit, at illi minime ejus voluntati ſatis
cere conſenſerunt, niſi ſecuri, & certi
rent, quod ejuſmodi donatio robur p

petu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

uum haberet. Hinc eorum petitioni
deſcendens Ottho Comes, Trevirim
n eis profectus, ad Archiepiſcopum loci
inarium, ab eo præſentibus Metropo-
næ Eccleſiæ Canonicis collationem
eæ vallis, & omnium dependentium
ictos ſacerdotes factam ratificari, &
omni juriſdictione laicali liberam pro-
nciari obtinuit. Quæ dum ſolemni ritu
acta fuiſſent, læti & contenti ad pro-
a remearunt.
x hoc igitur tempore Aurea vallis Præ-
ſituræ titulum accepit: cujus primarius
ens Præpoſitus dictus, vir ſanctitate, &
entia præclarus officium ſuum ſtrenue
ibat: quocirca quamplurimi piæ ejus
cum eo degentium converſationis odo-
attracti, affatim eo confluebant: alii
idem ut verbo ædificationis refecti, &
cibus eorum commendati gratiam à
o impetrarent; alii vero ut Deo perpe-
s temporibus famulaturi, ſeſe eorum
ntubernio adjungerent: ita fiebat ut in-
breve temporis ſpatium numerus inibi
niſtrorum Dei non modicum adaugere-
r. Interim templi conſtructio prius in-
rmiſſa, urgente, & præbente Comite
tone una cum aliis devotis media, mag-
animi cum alacritate eſt reſumpta, tan-
mque ad fœlicem deducta exitum. Tum
nique rogatu dicti Ottonis Comitis,
enricus Virdunenſium Antiſtes in hono-
m Divæ Virginis matris, & beatorum
etri & Pauli Apoſtolorum eandem Eccle-
am, præſente ipſo Ottone, Adelaida
xore, D. Frederico Eccleſiæ Remenſis
Præ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Præpoſito , & Comitis filio Albero,e
Comitatu ſucceſſore aliiſque nobilib
lemniter conſecravit. Tandem anno
mini 1150 defunctus Ottho in Ecc
ſanctæ Walpurgis Chiniaci tumulo
ditus eſt.

Poſt Otthonis obitum Canonici A
vallis remiſſius in divino obſequio ,
xius in vitę moribus agere cœperunt,
ut deſideria carnis conſectantes, non
eſſe Canonici,ſed plane ſeculares,& m
di illecebris ſervientes comprobare
& qui prius omnibus ædificationis
tualis,& animæ ſalutis erant occaſio,
quam plurimis & in primis ſibi fie
extremi cauſa exitii.

Alberus tum temporis Verdunenſis
copus ex domo Chiniaca oriundus, iſ
intelligens, valde animo triſtabatur r
nes tacitus exquirens , quomodo in h
locum priſtinum reduci poſſet pie
exercitium. Dum hæc igitur admo
ſollicitus mente agitaret , audivit Di
Bernardum Clarevallen. Abbatem i
ævi in Chriſti Ecclesia lumen ſplendid
mum Remis eſſe conſtitutnm. Ad h
ipſe Epiſcopus quoſdam è ſuis Canon
deſtinans , rogavit enixe, quatenus lo
Auream vallem dictum à pravis Canon
ſæcularibus occupatum, illis ejectis ,
let aliquibus probatis & piis ſui ord
Religioſis committere recolendum.
vus itaque Bernardus preces iſtiuſm
juſtas fore arbitratus Conſtantinum R
gioſum utique vitæ ſanctitate , & er
tione conſpicuum, ut loco eidem tanqu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

bas præeſſet una cum Monachis aliis
tem numero, à quibus inſimul divi-
n opus perſolveretur, deſtinavit. Qui
is ſancti viri obtemperantes locum
erunt aſſignatum, atque inibi in ſancti-
e & juſtitia, ſub Divi Benedicti regula
ordine Ciſtertienſi tum recens exorto
mino Deo indefeſſi militare ſtudue-
it; atque ſic auguſto illi & celeberrimo
reæ vallis monaſterio, quod hodieque
betur inſigne, initium & origo obtigit,
npore Innocentii ſecundi Pontificis ma-
ni, anno 1131. Conſtantino primo Au-
e vallis Abbati à Divo Bernardo inſti-
o ſucceſſit Theodoricus de Vitry, vir
enuus & amator diſciplinæ regularis,
i ſtatim à regiminis ſui exordio curæ
t bibliothecam optimis libris inſttu-
m erigere, & in eam undequaque codi-
s diverſarum linguarum comportare.
biit anno Dominicę Incarnationis 1152.
In ejus locum, fratrum electione, ſuffi-
ur Theodoricus Verdunenſis, qui non
nus religione quam doctrina Eccleſiam
i commiſſam gubernavit, & tandem
no Domini 1167 naturæ debitum ex-
vit 10 Februarii.
Succeſſit deinde Adamus de Longuiono
i dum ſuis uſque ad annum Chriſti nati
77 præfuiſſet, in fata conceſſit.
Adamo vita defuncto ſurrogatus eſt
ephanus Luxemburgenſis, vir moribus
ſcientia eo honore dignus, in guber-
nda Domini familia ſingulariter ido-
us, qui vitam morte commutavit an-
o 1188.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Remigius de Longuiono defunctu[...] cum ſubiens, annos quinque cum la[...] muneri ſuo reſpondit. è vivis exceſſi[...] ptimo Calend. Octobris, 1193.

Gerardus à Rupeforti ſtatim ſubſti[...] tus, continuos novem annos monaſter[...] idem adminiſtravit, mortuuſque eſt [...] no 1204.

Ioannes Deſtalles ejus ſucceſſor, ex[...] à ſuſcepto regimine biennio tantum, vi[...] carnis eſt ingreſſus, anno ſcilicet 1206[...]

Walterus de Vertano deinde in Ab[...] tiali officio ſuccedens, illud admini[...] vit in annum uſque 1219, tum enim [...] die Calendas Aprilis Deo animam [...] didit.

Iſti defuncto fratrum ſuffragiis ſuff[...] tur Petrus Leodienſis, qui anno 12[...] quarto Nonas Auguſti mortis tribu[...] pependit.

Eundem tunc locum obtinuit Henr[...] de Sathanaco, vir multis virtutibus, [...] ſufficienti ſcientia ornatus, qui talent[...] ſibi creditum cum lucro reportavit, [...] grans ad Dominum anno 1228.

Ioannes de Neufchaſteau præcedei[...] immediate defuncti dignitate, fratr[...] votis decoratur, atque in ea ſic ſeſe[...] buit, ob ſingulares animi dotes, & imp[...] in rempublicam officia, ut pater patriæ [...] ceretur. Obiit 1237, 10 Martii.

Succeſſit Ioannes de Feritate (vu[...] l'Afferte) vir gravis & prudens, & in [...] rendis negotiis providus, hunc mors [...] ripuit anno 1245, Idibus Martiis.

Tum denique ſucceſſit Henricus Bu[...]

nien[...]

enſis, ædificiorum, & rerum monaſterii
egregius inſtaurator, & inſignis pater
milias, qui diem clauſit extremum ipſis
llendis Frebruarii, 1259.
Ioannes Namurcenſis concordi fratrum
ectione in prædefuncti cathedra conſti-
itur, qui dum ſpartam ſibi creditam ſatis
regie exornaſſet, & monaſterio ſuo
lde utiliter præfuiſſet, fatis conceſſit
nno 1163.
Guidoni Chiniacenſi tum jure legitimo
aculus paſtoralis ejuſdem functionis eſt
aditus, quo ſcilicet ovile Dominicum
agna cum laude paſcens, talentum ſuum
ſto fœnore auctum Domino conſigna-
it, vitam cum morte commutans anno
omini 1267, 3 Octobris.
Nicolaus de Lupi-fonte canonice itidem
odem vocatus, vir gravis & ſapiens ad-
iniſtrator, obiit 5 Octobris, anno 1299.
Nicolaus deinde Trevirenſis non mi-
us prudentiæ quam ſapientiæ laude di-
nus, onus Abbatiale ſibi impoſitum uſque
d annum 1311 egregiè ſuſtinuit.
Iſti porro vita functo in ea functione
ubſtitutus eſt Ioannes Huyenſis, quo mor-
em obeunte anno 1317,
Iacobus de Moſono in ejus locum fra-
rum votis depoſcitur, vir certe admodum
iberalis, & in Chriſti pauperes beneficen-
iſſimus, vixitque ad annum Domini 1325.
Robertus de Preney excellentis inge-
nii, & magnæ pietatis vir ſubrogatus, mu-
nus Abbatiale ſtrenue obtinuit, & anno
1342 naturæ debito ſatisfecit, 12 Calend.
Martii.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Theodoricus Danſart Roberto ſu
dens doctus & ad familiæ dominicæ re
men idoneus paſtor, poſt multos in of
exantlatos labores anno 1376 anim
creatori reddidit. Huic in regimine
ceſſit.

Ioannes Metenſis, vir ob vitæ ſince
tem, & ſingulares, quibus ornabatur
tutes, commendatus. obiit anno 1387

Ioanne è vivis ſublato, concor
à fratribus in Abbatem eligitur Iaco
de Barenſio, & ipſe prudens admo
magnæque eruditionis vir, qui dum a
duodecim Abbatiale officium adminiſt
ſet, mortem obiit ſexto idus Ianuarias
no 1392.

Nicolaus dehinc Arlunenſis vir
nuus, & in monaſterii ſui juribus tue
valde ſolers, frugaliter præfuit uſqu
annum Domini 1423, quo diem cla
extremum.

Huic Ioannes de Provii ſuffectus
ſummatuſque in brevi complevit temp
multa, mortem obiens anno Verbi In
nati 1429.

Ioannes de Philomena tam doct
quam religione venerabilis prædefu
curam accepit, cui poſtquam ad annos
cubuiſſet aliquot, conſeneſcens hac mo
litate fuit exutus anno 1442.

Nicolaus de Bajonſuilla in ejus loc
ſubrogatus ſcientia ſcripturarum & p
dentia in agendis ſic clarus effulſit, ut
dinis monaſterii propugnator fieret e
mius, migravit à ſeculo anno 1476.

Godefridus de Aremberg vir nobiliſſ

doct

tus Nicolao ſubſtituitur, qui præde-
orum veſtigiis inſiſtens monaſterio ſi-
oncredito magna cum laude præfuit.
mitræ uſum, quo priores caruerant, à
nmo Pontifice obtinuit, qua ejus dein-
s ſucceſſores, dum ſolemnius ſacris
rantur, ſolent inſigniri. Obiit anno
8.
Nicolaus de Villari Abbatis dignitate
ıguratur mortuo Godefrido, cui quo
virtutis & ſapientiæ commendationem
uaquam ceſſiſſe dicitur, & ex hac mi-
ſſe vita anno 1504.
ſti è vivis ſublato ſuccedit deinde Bal-
nus de Proſſeux vir doctus, & valde
abilis, qui tam in ſpiritualibus, quam
temporalibus paterfamilias ſagaciſſi-
s eſt habitus, mortemque obiit an-
1530.
Suggeritur in ejus locum Godefridus
Preſſeux vir religione pariter & do-
ina, ſimulque rerum gerendarum dex-
itate pollens, qui poſtquam ſuis prælu-
ſſet verbo & exemplo, fatis conceſſit ip-
Calendis Novembris 1540.
Concordi inde fratrum electione Abbas
ſignatur Matthias à Malmundario in ſa-
is literis eruditus, & ſæcularis doctrinæ
n ignarus, hiſtoriarum etiam lectioni
ngulariter deditus; qui Comitum Chi-
enſium numerum, ordinem, & vitas brevi
luculento ſermone literis commendans
omen ſuum poſteritati conſecravit. Extat
tem hic Tractatulus apud Auream val-
m manu ſcriptus, mortuus eſt Matthias
bbas anno 1555.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Suffectus defuncto Matthiæ eſt vir praſtabilis, Lambertus de Waigne no ne, qui è vivis exceſſit anno 1562.

Dominicus à Sathanaco in demo locum ſuccedens, cum vitæ moribus, ſapientiæ doctrina ſibi commiſſum gem ædificare ſtuduit, & in tantum ctæ converſationis, fidei, pietatis & in centiæ decorus habebatur moribus, quidam alterum D. Bernardum eum a rerent. obiit anno 1570.

Cum id temporis hæretici veſania credibili in Eccleſiam graſſarentur, u aliis Europæ partibus, æque in Belgio te pla, altaria, imagines, monaſteria, den lirentur, ſacra profanarent, Dei vive & ſempiterni nomen ſanctum & terrib adhæc Divos omnes, & Eccleſiam blaſp mis vocibus proſcinderent, magnus ſpaniarum Rex Catholicus, Philippus cundus, ejuſmodi malis occurrere piens, inito cum ſuis conſilio, opportun cenſuit, ut per Belgii tractum varii de vo inſtituerentur Epiſcopatus, quaten his præfigendi, doctrina, vigilantia, p tate inſignes viri, ſic gregi ſuo præe contenderent, ut malum iſtud ne longi latiuſque ſerperet, in hominum animis primeretur. Cum vero neceſſum foret h juſmodi novorum Epiſcopatuum Præſu bus dotem, unde decenter ſuſtentarent aſſignare, viſum fuit (ubi alia non ſuccu rebant media,) quibuſdam eorum mon ſteria ſub certis conditionibus eum in nem unire, quod & in pluribus Rege C tholico inſtante, & Summo Pontifice i

ſtitue

ente factum novimus. Erat autem
m propoſitum Luxemburgi, uti in aliis
s, proprium, qui toti ei provinciæ in
tualibus præemineret, Epiſcopum or-
are: quæ ſcilicet cauſa fuit, & occa-
cur monaſterium Aureæ vallis per in-
rum ſeptennium Abbate orbatum per-
neret, Monachis nimirum prohibitis
electionem novi Prælati procedere, ne
aſſis eo ordinato, Epiſcopus Luxem-
gi inſtituendus, difficultatem paterc-
dotem inde percipiendi. Veruntamen
mvis ad tredecim Epiſcopatus in di-
ſis Belgii partibus tum erigerentur, in
tum tamen valuit Archiepiſcopi Tre-
enſis, Leodienſiſque Antiſtitis & alio-
n, qui exinde ſibi præjudicum inferri
tendebant, obſiſtentia, ut Epiſcopatus
xemburgi noviter haud quaquam inſti-
retur, ſed omnia inibi in ſuo antiquo
tu perſiſterent. His igitur ita tum con-
utis, Aureæ valli in Abbatem à Rege
halico, tanquam Luxemburgenſi Duce
nominatus eſt Lambertus à Villario, vir
nplex & pius, qui cum aliquamdiu mo-
ſterium ſuum per ſe quam optime re-
ſſet, nec ob ætatis gravedinem eo in
unere proſequendo ſatis ſe ſentiret ido-
um, Coadjutorem ſibi dari petiit, qui
nera iſtius prælaturæ tam in temporali-
ıs, quam ſpiritualibus aptius ſuſtineret;
æ poſtulationis tandem optatum impe-
avit effectum, dato nimirum ſibi in
oadjutorem autoritate Regia, Lamberto
Hanſymburg, ejuſdem monaſterii pri-
em à multis retro annis Priore. Abbas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

vero ipſe ſenio confectus, non longo [illegible]
tempore, id eſt, anno 1589 viam c[illegible]
univerſæ eſt ingreſſus.

Ejus dignitatis apicem deinde con[illegible]
tus Lambertus ab Hanſymburg coadj[illegible]
prælibatus, patria Leodienſis, mon[illegible]
rium cum Abbatis titulo laudabilite[illegible]
miniſtravit, obiitque anno Domini 1[illegible]

Huic fratrum ſuffragiis electus, & à [illegible]
gia Majeſtate denominatus ſucceſſit [illegible]
dem monaſterii Religioſus, Remac[illegible]
Servias à ſancto Huberto, qui Eccle[illegible]
diligenti cura etiamnnm gubernat.

Iſta igitur de Comitatus Chinenſis, [illegible]
non Abbatiæ Aureæ vallis in eo conſ[illegible]
tæ, ſimulque Comitibus & Abbatibus [illegible]
iiſdem reſpective præfuerunt, exor[illegible]
progreſſu, & fine habuiſſe, ſufficiat.

DE MARVILLÆ ET ARANCEII DOMINIIS.

ETSI nulla diſquiſitionis habitæ [illegible]
dulitate expiſcari potuerim Domi[illegible]
rum Marvillæ & Aranceii originem, q[illegible]
ve eorum primus extiterit Dominus, il[illegible]
tamen certo certius intelligere licuit, e[illegible]
ante annos ab hinc quingentos à Domi[illegible]
de Montjoye fuiſſe poſſeſſa. Anno ſiq[illegible]
dem Dominicæ Incarnationis centeſi[illegible]
ſupra milleſimum Ludovicus Comes [illegible]
Montjoye titulo & re dictorum Domin[illegible]
rum gaudebat. Hic maritali vinculo qu[illegible]
dam mihi ignotæ familiæ nobiliſſima[illegible]
ſibi copulavit adoleſcentulam, Iſabell[illegible]
vocabulo, ex qua prodierunt nati Ludo[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

& Ioannes filii, & filia Elizabetha.
ibus in lucem editis, Vrbano ſecundo
ntifice Maximo pro Concilio Claromon-
o exhortante, una cum Godefrido Bul-
io Duce Lotharingiæ, quæ hæreditate
proxime, ex Imperatoris ſententia ob-
nerant, aliiſque Principibus eandem
peditionem ſuſcipientibus, ipſe Ludovi-
Comes bello ſacro contra Saracenos
undo cooptatus, cum eis pariter in Sy-
m profectus eſt, ubi dum ante Nicæam
ſtri aliquamdiu caſtra metati, nonnihil
de receſſiſſent, audientes Solymannum
urcorum Imperatorem in proximo ſuum
nſtitutum habere exercitum, in eum
agno impetu Chriſtiani (ejulantibus
ore ſolito Barbaris) irruerunt. Dumque
gna daretur utrinque atrociſſima, Deo
is opem ferente, à Chriſtianorum parte
ſſit victoria, fuſis nimirum & fractis
urcorum viribus, quorum ad quadra-
nta millia ea in acie feruntur cecidiſſe,
um tamen perpauci iſtorum comparatio-
e ex noſtris occubuerint, in quibus & Lu-
ovicus Comes de Montjoye fortis Chriſti
thleta cum hoſte congreſſus interiit.

Iſabella marito hac ratione privata, cu-
am in primis habuit, ut ſtatim à viri pro-
ectione ambos ſuos filios mores, & lite-
as competentes diſcendi gratia ad Pari-
enſem dirigeret Academiam. Vbi dum
edulam ſtudiis navarent operam, nuntio
ccepto de patris Comitis interitu, Ioan-
nes ex rei adeo inſperatæ & gravis ap-
prehenſione, in febrim acutam incidens,
um ea diutius torqueretur, Medicorum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

tandem ope relevatus, eorundem nihil
minus conſilio, ut paternum ſolum re
teret, aëris ſibi connaturalis haurien
cauſa, acquieſcens, ad firmandam valet
nem, iter Marvillam verſus, domicilii
licet parentum ſuorum, ſuæque nativit
locum ingreſſus eſt. Dum vero ſub
fectione eadem in Rebacenſe inſigne m
naſterium ordinis Sancti Benedicti
vum Petrum Archiapoſtolum, ejus pa
num ſalutaturus iutroiſſet, à Rayn
Abbate, religioſo admodum viro,
quam humaniſſime ſuſceptus, & libe
ter habitus eſt: & cum eundem ex p
clara illa familia ortum ducere intell
ret, majore cum eo uſus eſt familiarit
eum apud ſe detinens, donec meliorē,
ad corpus, conſtitutionem haberet. A
leſcens interea hominis benevolenti
admiratus, & etiam ſubinde in Religio
rum ejus loci conſortium admiſſus, c
modus ille vivendi multum ei probaret
animum & ipſe eo adjecit, ut ſummo d
derio ad eundem ſtatum monaſticum a
helaret. Vnde inſtanter valde tum Abb
tem ipſum, tum fratres conventuales p
cibus pulſare cœpit, quatenus ipſum
ſuam confraternitatem admittere velle
Abbas, ut vir erat longo rerum monaſtic
rum uſu expertiſſimus, & prudens, ad
leſcentis non ſtatim acquieſcendum pe
tionibus ratus, ſed majorem ſpiritus,
animi explorationem capeſſurus, eum ta
tiſper à votorum ſuorum conſecutio
ſuſpendit, donec datis ad matrem ej
literis, quid ad hoc ea reſponderet inte
ligere

ret. Comitiſſa Iſabella filii ſui Ioannis
uſmodi fervore animi intellecto, præ
dio in lachrymas reſoluta, Deum ex
cordiorum affectu oravit, ut qui in ſui
ri fructu tam ſanctum opus incepiſſet,
naretur ſua divina clementia ad perfe-
m deducere: exiſtimans nimirum nihil
fœlicius circa filios contingere poſſe,
um ſi toti obſequio Divino mancipati,
ctes atque dies ei miniſtrare ſatage-
t, cui ſervire regnare eſt. Reſcripſit
tur mulier devota, ſibi perplacere, ut
us ſuus, qua erat divinitus gratia præ-
ntus, eidem omnino reſponderet, & re-
ionem monaſticam in Rebacenſi cæno-
profiteretur, ubi inter pietatis officia
tris & matris ad Deum in precibus ha-
ret memoriam.

Ioannes matris tam gratum adeptus
nſenſum, ſtatim habitu Novitiatus ab
bate ſibi tradito, conſuetum probatio-
s annum incepit: ubi in humilitatis, pa-
entiæ, charitatis, obedientiæ, aliarumque
hriſtianarum virtutum exercitio in dies
oficiens, omnibus magis ac magis cha-
or reddebatur. Iſabella interea mater
us, grati in Deum animi ſignificationem
ræbere cupiens, in Marvilla capellam à
undamentis in honorem Divi Petri, cujus
tulo (uti præfatus ſum) inſignitur mona-
terium Rebacenſe, extrui fecit, eique ex
ropriis reditus ſatis amplos conſignavit.
tque hæc Divi Petri Eccleſia eſt, quæ mo-
lo primaria in Marvillæ oppido cenſetur.
Addidit inſuper ipſa Comitiſſa aliud in
roximo ſacellum, ſub Divi Nicolai pa-
trocinio,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

trocinio,quod meminiſſet maritum ſu
dum viveret, huic Divo admodum
tum, imo & ejus corpus religionis
viſitate pollicitum fuiſſe. Hanc a
Eccleſiam ſufficiente dote ditatam, &
patronatus jus cum omnimoda jur
ctione prædictis Abbati & monaſt
Sancti Petri Rebacenſis in perpet
contulit.

Imminente porro ſolemniter profit
tempore, Ioannes Abbatis permiſſu
villam profectus, ubi matrem ſalutav
ab ea petiit hæreditatis partem quæ
contingebat,ut de ea, dum adhuc pro
voluntatis erat compos, diſponeret.
cepta igitur in ſuam poteſtatem hær
tate ſua Ioannes, eandem ſolenni d
tione in eleemoſynam Prioratui Divi
colai in Marvilla ſito donavit: cujus ſ
cet Prioratus diſpoſitionem, & per
quem è fratribus adminiſtrationem ha
rent Abbas & Conventus Rebacenſis,qu
totum Honorius Secundus bulla ſua P
tificia confirmavit.

Ioannes ſuis ita diſpoſitis ad monaſ
rium reverſus, anno probationis evolu
vota Religionis ſecundum Divi Benedi
canonem, ſolemni ritu Domino Deo nu
cupavit, & deinceps tanta extitit conv
ſationis probitate, ut poſt aliquot ann
rum curriculum, defuncto loci Abbate,
ejus locum concordi fratrum electio
expeteretur: ad quod quidem munus v
catus ſumma cum laude monaſterium ſ
tam in ſpiritualibus, quam temporalib
adminiſtravit, & tandem bonis auct

ope

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ibus hanc mortalitatem cum immor-
ate commutavit.

udovicus alter Ludovici & Iſabellæ
s, fratris germani in monaſterium in-
Tu Comes de Montojye, & Dominus
Iarvilla & Arencejo effectus, uxore
ta nullam ex ea prolem ſuſcitavit. Vn-
oror ejus Elizabetha dictas poſſeſſio-
hæreditario jure ſibi obtingentes, in
lramum Motisfalconis Comitem ma-
im ſuum tranſtulit, cui & peperit filium
lramum patris in iiſdem bonis ſucceſ-
em.

Tandem decurſis multorum annorum
tiis accidit, ut Dominus de Marvilla &
encejo cum omnibus appendicibus ſuis
Principum Luxemburgenſium proprie-
em deveniret hoc modo: Walramus
icis Luxemburgenſis filius Ermeſindam
is nominis ſecundam Luxemburgenſem
mitiſſam uxorem accepit, ei Marchio-
tum Arlunenſem dotis nomine defe-
ns. Ex horum autem genitali thalamo
fluxerunt liberi, Henricus, Catharina,
argareta, & Elizabetha, cui poſtremæ
aritus effectus Walramns Comes Mon-
sfalconis, Dominuſque in Marvilla, &
encejo, eaſdem poſſeſſiones tanquam
njugi una ſecum appropriavit in do-
m.

Walramus iſte dum vice quadam inopia
boraret, pecuniæ ſummam ab Henrico
omite Luxemburgenſi, cujus ipſe ſoro-
us erat, mutuo accepit, ac deinde idem
mel iterumque repetiit, donec mutuum
um Dominiis Marvillæ & Arenceii pene
æqua-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

æquaretur; tum vero inter partes
contractu Henricus à ſororio ſuo W
mo vendita ejuſmodi Dominia, ſup
dito ad mutuatam ſummam quod
ſuis poſſeſſionibus adjunxit, ipſi Wa
affini oppidum Sancti Viti cum N
in feudum conſignans.

Tempore poſt inſequenti gravis
ta eſt inter Henricum Luxemburge
Comitem præmemoratum, & The
dum Barri Comitem ſororium ſuum
pote Margaretæ ſororis maritum,
ſtio ſuper Namurcenſi Comitatu,
nuper (id eſt anno 1238) Comes Phil
abſque hærede ex hac vita deceſſ
Hujus ſeſe ſucceſſioni obtrudere
volebant, tam dicti duo affines Com
quam quidam Flandrorum Comitis
ſanguinei. Cum vero ejuſmodi co
verſiæ terminandæ amicitiæ & paci
ctatus non ſufficerent, ad armorum
dium confugerunt, & ipſe Theob
Barrenſis bello Henrico Luxembur
denunciato, oppidum in primis Lyne
Barrenſi Comitatu ſitum, quod hic ab
in feudum tenebat, armata manu inva
denique tanta vi oppreſſit, ut in ſuam
redigeret poteſtatem, Henricum C
tem Luxemburgenſem ſeſe defendere
lientem in caſtrum ſuum Barrenſe præ
ea abducens captivum.

Collitigantium iſtorum conſangu
quidam, noti & affines diſſidium iſtud
ſopire cupientes, eoſdem ad pacem i
ſe componendam ſerio hortati ſunt:
bus, & ſi quidem ægrè Barrenſis acqu

co

, ideo quod adverſarium in poteſtate
ns facile potiores obtinere poterat;
derans tamen quam indignum foret
Principes, affines, vicinos, eoſdem-
Chriſtianos odium & inimicitias fo-
, ſuadentium importunitate victus
enſit ut de pacis conditionibus age-
r. Sic autem fuit conventum, ut Hen-
Luxemburgenſis Comitis filia Gui-
i Flandriæ Comitiſſæ filio nuptui tra-
etur, quibus conjugatis Namurcenſis
nitatus ille litigioſus obtingeret. Idem
em Henricus Luxemburgenſis Theo-
lo ſuo ſororio Barrenſi Comiti medie-
m omnium bonorum, redituum, fru-
um, jurium, & quorumlibet emolu-
ntorum ſibi in dominiis Marvillæ &
ncii cum appendicibus, quæ pridem à
lramo ſibi comparaverat, in perpe-
m cederet, retento nihilominus inte-
ſupremo Dominio, ſic nimirum, ut
rri Comes illam ſuam medietatem à
xemburgenſi Principe, tanquam Domi-
ſolo directo in feudum acciperet, &
ieret. Quæ quidem rei ſic geſtæ narra-
ne à quoquam in dubium revocetur,
bet ſubnectere quæ ſequuntur ex mutuo
ntractu verba:

*Nos Henricus Comes Luxemburgenſis, Ru-
nſis, & Marchio Arlunenſis, & nos Marga-
ta ejus uxor Comitiſſa prædictorum locorum:
ego Theobaldus Comes Barenſis, Notum faci-
us, quod nos acquiſivimus Marvillam, Aran-
um cum appendicibus omnibus à Walerando
omino de Monteioye & Montisfalconis talibus
odo & forma. Quod nos Henricus & Mar-*

gareta

gareta antedicti habebimus medietatem o- nibus præeminentiis & reditibus. Et ego baldus teneo, & tenebo in feudum & hom ab antedictis Comite, & Comitiſſa Luxe genſibus, cum adhuc aliis bonis quæ ab illis & teneo. Actum anno milleſimo ducent ſeptuageſimo.

Iſta dum fierent, defunctus eſt W mus Comes Montisfalconis. Vnde H cus Luxemburgenſis Comes ſorori v Elizabethæ compatiens, eidem med tem ſuam in dictis Dominiis libera natione reddidit, eandemque donati literis authenticis confirmavit, ac d filio ipſius Walramo renovavit, & r cavit, ſic tamen, ut ſicut in altera m tate Barrenſi in feudum data ſibi ſu mam auctoritatem reſervaverat, ſic e in iſta, ſorori & hæredibus reſignata ctoritatem itidem principalem retin Vnde factum eſt ut Barrenſis Come Elizabetha vidua æquales omnino, q jus, in iſtis Dominiis evaderent, Hen autem Luxemburgenſis utrique tanq Princeps præemineret.

Mortua porro Elizabetha pædicta lius ejus egeſtate coactus, jus omne i quod in dictis Dominiis (via memor poſſidebat, Henrico Luxemburgenſi miti avunculo ſuo, cum pacto de re undo triginta millibus librarum Turon vendidit. Hinc itaque effectum eſt mediante hoc emptionis contractu minia Marvillæ & Aranceii pro m parte in Luxemburgenſium Principum redierint, remanente nimirum altera

arrenſes Principes, ſuperioritate ta-
Principali tota in ſolidum (id eſt tam
d unam, quam quoad alteram medie-
n) uti antea, Luxemburgenſibus com-
nte. Quod vero loca iſta & Dominia
ine terræ communis, Galliæ terræ
muni deſignentur, id inde cauſari ac-
, quod juriſdictio eorum omnimoda
fructus, cenſus, reditus, & quodvis
lumentum ex dictis Dominiis, & ap-
licibus proveniens ad Luxemburgen-
& Barrenſem Duces ex æquo perti-
, excepta ſuprema autoritate, quam
ıs eſſe Luxemburgenſis probavimus.

DE COMITATV SANCTI PAVLI alias DE ROVSSY.

ENVIT Henricus Luxemburgen-
ſis Comes ſuperius aliquoties me-
ratus, (cujus etiam occaſione placuit
im hæc hic ſubjungere) ex conjuge ſua
rgareta Henricum, Walrandum, &
rardum Dominum Durbutenſem, qui
emature nulla prole relicta, in quodam
flictu periit. Henricus igitur poſtremo
filio privatus, volens ne inter duos ſu-
ſtites lis aliqua ob hæreditariæ partis
etenſionem oboriretur, ea diſpoſitione
ıs eſt, ut Henricum primogenitum ſuum
Comitatu Luxemburgenſi declararet
ceſſorem, Walrando autem Comita-
m Sancti Pauli, nunc Rouſſy nuncupa-
m, poſſidendum aſſignaret: cujus tamen
vitam ſuam eorum mater perciperet
um fructum, qua denique defuncta fru-

ctus dicti Comitatus, & omnia qu
Flandriæ Comitatu habebant, item
Lyneum cum Caſtellania, & appen
bus, quæ à Barri Comite in feudum a
perat, in utilitatem cederent Waleran
ſucceſſorum, qui etiam ratione Comi
de Rouſſy Vaſſalli fierent ac homag
præſtarent Henrico, & ejus in Princi
Luxemburgenſi ſucceſſoribus, prout
re, ex literis deſuper confectis, hæc
prompta demonſtrant.

Nos Henricus Comes Luxemburgenſis, Ru
ſis & Marchio Arlunenſis. Notum facimus
nibus & ſingulis, quod Walerandus filius n
factus eſt homo feudalis Henrici fratris ſui,
chariſſimi filii, & ab eodem recepit Rouſſy
appendicibus, &c. Et nos Henricus & Wale
dus, qui in hæc conſentimus, juravimus ad
nus Henrici Comitis Luxemburgenſis, omni
violabiliter ſervaturos, & in ſignum veri
appoſuimus hiſce noſtra ſigilla. Actum 12
altera Quaſi modo, &c.

Eſt autem Comitatus de Rouſſy
medio inter Luxemburgum & Thioniſ
lam itinere, à quibus æque duobus di
miliaribus. Nomen huic erat antiquitu
ſancto Paulo, dum Comitatus ſancti Pa
appellaretur; quæ quidem nomenclat
evanuit omnino, ſubſtituto in ejus loc
Rouſſy vel Ruttich/ ea (ut quidam conji
unt) ratione, quod vir quidam olim pr
potens, ex Ruſſia oriundus, hujus loci
lia hærede in uxorem accepta, Comitatu
ex tunc Ruſſy in patriæ ſuæ memoria
voluerit nominari. Ruſtici qui hujus c
ſtractu coercentur, interrogati cui na
parcat

ant Domino, reſpondere ſolent, ſeſe a ſpectare ad Simper herren / quod apto æſtimatur idem velle quod ct Paul herren. Comitatus iſte caſtrum ns vetuſtiſſimum loco ſuperius deſig- membrum eſt feudale Ducatus Lu- burgenſis, ex quo proceſſiſſe ferun- qui modo celebres in Gallia dicuntur ites ſancti Pauli, quamvis mihi non probabiliter; cum potius exiſtimem genus trahere ex eo ſancti Pauli Co- atu, qui in Arteſiæ partibus extat, ho- que celebris. Spectat modo ille quem ripſimus, ad Marchiones Badenſes, & nites de Manderſcheidt indiviſim.

DE COMITATV RVPENSI IN ARDENNA.

VPENSIS Comitatus à peranti- quo caſtro, rupi exelſæ ſuperextru- , atque eatenus rupis nomine deſigna- nomenclaturam accepit, complectens ſinu urbem ejus nominis & territo- m ſatis amplum, atque ad aliquot mi- ria extentum, attamen infœcundum de pro maxima ſui parte; quanquam minum induſtria & improbo labore ſic ldatur, ut plurimum fructuoſum, ita ut olæ ſiliginem, avenam, & alia in ſui, & corum alimentationem opportunam inde percipiant, utcumque abundanter. ec vero ſæpius tali evenit modo, ut locis repribus, dumis, aliiſque lignis ipſa oc- pantibus repurgatis, terram diverſis oſcindant inſtrumentis, & in partes pene

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ejuſdem formæ diviſam componant
mulos ad modum clibani, ac deniqu
pres & alia minutiora ligna & ſarm
ſubjicientes ignem admoveant, cuju
totus iſte terræ globus aduratur, &
conſequatur alterationem, unde aptu
modum reddatur producere grana ſi
ſeminata multipliciter aucta. Inde ae
quidam affirmant, hanc & alias adja
tes ejuſdem naturæ regiones, Arden
nuncupari ab ardendo, quod ſcilicet
ram ardere neceſſe ſit, priuſquam del
fructus proferat. Hinc etiam fit pro
ejuſmodi continuos labores, ſimu
ſummum frigus, & victum ſobrium,
utuntur iſtorum locorum inquilini.,
eſſe corpore perquam robuſto, &
gævæ durationis. Antiquitus dum F
ciæ limites huc etiam extenderentur
lebant Reges (dum laxandi animi c
Ardennam ſiluam ad venandum peten
in caſtrum Rupenſe (tum etiam perc
bre, & antiquum, utpore à Romanis
diis in ſilvis excitatum) divertere, ub
totius illius regionis, nomine ſuo, gub
natorem habebant conſtitutum, qui co
muniter magnus Venator, propter
nandi continuum exercitium eis in lo
uſurpatum, dici ſolebat. Monſtrant ad
hodie Rupenſes ſedem quandam in r
exciſam, aſſerentes ea uſum fuiſſe Reg
Pipinum, dum vel laſſus aliquantulum
quieſcere vellet, vel populo terræ audi
tiam daret, vocarique ea de cauſa ſed
ejuſmodi Regis Pipini cathedram. F
autem jam inde à longiſſimo tempore

ſtru

n hoc per ipſos, ut creditur, Franciæ
es, Comitatus titulo honoratum, cui
nplurimi nobiles ratione feudorum,
exinde ipſi tenebant, feudales habe-
tur. Inter hos vero præeminentiores
tebant illuſtres Domini de *Beauravu*,
Hoffalize, de *Han ſur leſſe*, & de *Hynnin-*
, qui quatuor pares iſtius Comitatus
enſis dicebantur. Nec vero ſoli ejuſ-
tractus feudales dicto Comiti ſube-
t, quin & in Hannonia nobiles plu-
os, atque etiam unum Abbatem eo no-
e ſibi devinctos habebat, hodieque ha-
, ut quotiens eorum quiſquam officio
vita functo, neceſſum eſt ab aliis ſeu-
ipſa poſſideri, hi ipſi ſuccedentes, aut
um procuratores teneantur à Rupenſi
mite, ejuſve Vicario in nobilium fre-
enti præſentia feuda recipere: hocque
culiari habet modo Rupenſis Comitatus
er omnia Luxemburgenſis Ducatus
minia, ut dum ejus nobiles bona ſua in
os pro pretio aut alia ratione tranſmit-
nt, non coram Iudice nobilium patriæ
xemburgenſis, ut ceteri omnes, ſed co-
n dicti Comitatus Præpoſito & certis
bilibus tranſactio ejuſmodi celebre-
.

Nulli dubium eſſe debet, quin nobiliſſi-
us iſte & perantiquus Comitatus Prin-
pes habuerit plurimos, belli, & rerum
endarum gloria præſtantes, qui cum
ide ſemper præfuere, donec ultimus
rum abſque maſcula prole decedens, &
iam unicam Comiti Namurcenſi nup-
m relinquens, ipſum Rupenſem Comi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

tatum cum ea, & Dominium Durbe
ad Namurcenſium Comitum poſteri
transferret. Porro ſi lector noſce vel
ratione cum Luxemburgenſi Princi
dictus Comitatus fuerit conjunctus, i
ſubmiſſus, uti & modo eſt, recurre
erit ad ea quæ ſuperius de Henrico
Luxemburgenſi & Namurcenſi Com
ſequentibus in ſerie Luxemburge
Principum narravimns. Ibi enim p
grave diſſidium inter Theobaldum L
xemburgenſem Comitem & Hann
Comitem pro Comitatu Namurc
quem uterque jure uxorio ſibi comp
prætendebant, habitum, conventum e
ut ipſe quidem Namurcenſis Comit
Hannonio cederet, at vero Comitatu
penſis una cum Dominio Durbute
jus Luxemburgenſium accederet, q
quidem tempore nunquam hæc fue
invicem ſeparata.

DE DVRBVTENSI DOMINIO.

DVRBVTVM, amplum Domini
arce munitum inſigni, & urbe
dem vocabuli, Ducibus Luxemburg
bus modo paret, quod olim per ſe ſepa
tum habebat ſui ipſius juris poſſeſſo
Illud hoc tempore poſſidet, & inhab
Comes de Over-Emdem titulo oppign
rio, donec coronatorum aliquot millia
addicta perſolvantur, Quamvis vero a
larum partiũ promiſcuo vulgo Durbu
Comitatus nomine vocitetur, reipſa tam

eſt unquam eo honore per autorita-
ſuperiorem decoratum, ſed id inde
it, quod ejus pro tempore poſſeſſor,
iximus, Comes exiſtat, qui cum ibi-
ordinarie reſideat, Comes Durbuten-
ommuniter appellatur.

DE COMITATV SALMENSI.

XTAT in Luxemburgenſi Ducatu,
& partibus Ardennæ caſtrum peranti-
m, Salma dictum, à Salmone ejus au-
e, & primo Domino, qui anno poſt
iſtum natum ſeptingenteſimo ſeptua-
mo ei loco præerat, non quidem Co-
is titulo inſignis, ſed tantum Domini
cellentis. Porro, ut aliqui autumant,
ninium idem Comitatus dignitatem
inuit circa Ottonis primi Auguſti tem-
a, ſcilicet dum nongenteſimus aut cir-
r Dominicæ Incarnationis annus age-
ur. Habuit olim prædictum caſtrum
unctum ſibi oppidulum ſatis egregium
lem gaudens vocabulo, quod tempo-
n injuria, ſeu bellorum clade ſenſim
is perdidit ſpeciem, cujus tamen ho-
que extant alicubi ruinæ, quas indi-
ıæ veterem Salmam nuncupant. Pri-
m Romanis, deinde Francis, poſtea
ncipibus Moſellanis paruit, nunc Duci
xembnrgenſi, qui ex Moſellanis fluxit,
jicitur. Errorem autem & dubium pa-
quod diverſi à Salma Comites nomen
hant, num videlicet ex eadem pro-
ant origine: ſunt enim in Ducatu Lu-
mburgenſi Comites Salmenſes, propoſiti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Comitatus Domini. Alii item Salmenſes dicti ſunt Comites, qui in Ducis Lotharingiæ aula, principali funguntur munere: alii tertio extant in Pannonia Comites Salmenſes ſimiliter nuncupati. Sed ut ut iis de his poſtremo citatis, ſcrupulum eximi poſſe de prioribus arbitror, ſi diverſitatem inſigniorum utrorumque conſideremus, quæ evidens argumentum eſſe poteſt aliam atque aliam eorum eſſe originem. Salmenſes enim illi Lotharingici Primates ſalmones duos argenteos in campo rubeo, Luxemburgenſes vero binos ſalmones rubeos in campo argenteo pro armis Gentilitiis præferunt: unde videre eſt, nihil his niſi tantum nomen eſſe commune, atque adeo æquivocum: quamquam alii exiſtiment Lotharingicos prædictos Salmenſes ab annis quadringentis ex Luxemburgenſibus deſcendiſſe, ac tunc novæ arci & Comitatui ipſis obvenienti nomen prioris Salmæ indidiſſe, & Imperatorum authoritate ad confuſionem tollendam armorum colores immutaſſe; quod an verum ſit necne, ſtudioſioribus penitus indagandum relinquo, illud nihilominus certum habens, quod tam hi quam illi Salmenſes Comites antiqua ſint, eademque præſtantiſſima nobilitate exorti, quorum progenitores in virtute, & rerum gerendarum dexteritate fuere admodum celebres. Salmenſis interim Comitatus, cujus nobis eſt mentio, à Ducatu Luxemburgenſi dependet, ſic ut qui eo potitur, eum fateatur tenere in feudum à Duce, cui ob hoc homagium facere tene-
tur

r,quiſquis in ejus ingreditur poſſeſſio-
em, prout ex fragmentis auctenticorum
riptorum, ſuper ea re confectorum, hic
oſitis liquet.

*Ego Henricus Comes Salmenſis notifico omni-
us præſentes literas viſuris, & legi audituris,
uod ego accepi caſtrum Salmenſe, & totam
aſtellaniam cum appendicibus omnibus, & aliis
d eam pertinentibus in feudum, & homagium
b Henrico Comite Luxemburgenſi, Rupenſi, &
Marchione Arlunenſi, &c. In ſignum veritatis
is præſentibus ſigillum meum appendi juſſi.
ctum anno* 1248, *die Iovis poſt feſtum om-
ium Sanctorum.* Item. *Nos Henricus Comes
Salmenſis, notum facimus omnibus, quod nos re-
ipimus in feudum & homagium à Domino
Henrico Comite Luxemburgenſi caſtrum, &
Caſtellaniam de Salamis, pro nobis, & ſucceſſori-
bus noſtris omnibus, &c. Datum ſub ſigillo noſtro
1315, decimaquarta Martii.*

Eidem de Salma Comiti paret alterum
non ignobile Dominium Neiderſcheidt no-
mine, non procul à dicto Comitatu ſitum,
quod quidam volunt Duci Luxemburgenſi
eſſe fuedale, negante nihilominus id ip-
ſum conſtanter Salmenſi Comite & aſſe-
rente ſeſe illud nec à Duce prælibato, nec
à reliquorum quoquam tenere, ſed eſſe
ſui ipſius juris, quanquam & hoc ſimul
fateatur; ſi Ducem illinc iter facere for-
taſſis contingat, obligatione ea locum eſſe
affectum, ut portæ tunc aperiri & tota
domus ipſi commodari debeat. Ager Sal-
menſis, necnon adjuncti Dominii ſterilis
quidem eſt, utpote Ardennæ territorii
exiſtens; ſuppeditat tamen humano labore

excultus ſat granorum, unde habitator
ejus ſuſtententur. Eſt præterea ſolum h
nutriendis pecoribus aptiſſimum, ad
ut plures exinde quæſtum faciant no
contemnendum: habentur & fodinæ ib
dem perplures, è quibus tegulæ lapide
eædẽ optimæ, eruuntur quodammodo ir
finitæ, & huc atqne illuc ad miliar
multa avehuntur, ut & in aliis partib
ædificiorum tectis conſtruendis ſervian
quæ quidem res multum affert tum inco
lis, tum præcipue ipſi Comiti Salmen
commodi pecuniarii.

DE COMITATV VRSIMONTENSI

IN ea parte Ducatus Luxemburgenſis, quæ Galliis contermina eſt, non procul à Mazeria, Dominium quoddam habetur ſatis amplum, *Vrſi mons* vocabulo: quod ſcilicet, ut alii conjiciunt, Vrſini Patritii Romani hujus olim fuerint poſſeſſores, aut ut alii (meo equidem judicio probabilius) loci ejuſdem indigenæ aut proximi vicini affirmant ex rei cujuſdam eventu, hac videlicet ratione, quod cum priuſquam caſtrum eo loci ædificaretur, & ſilvæ denſiſſimæ adeoque ferarum habitationi perquam aptæ per circuitum haberentur, iſthuc territorii Domini venandi gratia ſæpius confluerent, acciderit interim una dierum, ut huic exercitio occupatis, canes odore aliquid ferarum percepiſſe ſe tum latrando, tum ſollicitius veſtigando oſtenderent. Cumque exinde ad proſequendum magis magiſque, & in-

dagan-

gandum feræ deliteſcentis latibula ur-
rentur, propinquiores effecti, ejus tan-
em rugitum auditu percipiunt: ſed po-
aquam feram admodum ferocem, &
uculentam intellexerunt venatores, ne-
ue canum viribus, neque aliis quibus
m muniti erant inſtrumentis confiſi, ſeſe
omum in eam noctem recepere, qua de-
ique tranſacta, plurimos ſecum armatos
ſumentes, caſſes denique & laqueos
uibus, ne fuga elaberetur beſtia, prohi-
erent, per circulum cum cuſtodibus con-
tituentes, cœperunt ipſam feram ſerio
nagis quam pridie inquirere, inventam-
ue inſequi: quam tandem canum im-
ortunis latratibus, curſus velocitate, &
entium morſibus, prætereaque accur-
entium venatorum cum armis impetu
ictam capientes, & urſam fæmellam
rægrandem eſſe conſpicientes, ex diver-
is indiciis catulos inſuper in vicino deli-
eſcentes intellexerunt: hos etiam dili-
genter perquiſitos in antro quodam repe-
rerunt, ceperunt, abduxerunt. Iſta igitur,
ut ad propoſitum redeam, cauſa, & ratio
dicitur eſſe, cur nomen Vrſi montis caſtro
paulo poſt eodem loco, ubi id accidit, con-
ſtructo, indiderint.

Fuerunt autores qui voluerunt Vrſi
montem nunquam Comitatus titulo fuiſſe
inſignitum, ſed tantummodo nudum Do-
minium, Chinenſi Comiti feudale: ideo
fortaſſis, quod quamvis ejus diſtrictus ſit
ſatis amplus, reditus tamen eo ſpectantes
ſatis exigui ſint. Falluntur tamen hi opi-
nione ſua, quod probatur ex eo, quod
Comi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Comites Luxemburgenſes Vrſi mon
Dominos Comitum titulo compellent;
habetur ex ſubjunctis verbis, quæ ſcr.
tum autenticum in archivo Abbatiæ Mu
ſterienſis reconditum continet, ſcilic
*Ego Wilhelmus Comes de Lucelemburch &c.
Acta ſunt in præſentia Domini Folmari pri
Abbatis, & fratrum, & nobilium viroru
quorum nomina hæc ſunt: Hermannus Comes
Salmis, Godefridus Comes de Vrſi monte, Id
Godefridus Comes in Eſch, &c.*

Comitatus tamen titulus modo vix
uſu habetur, & ejus præfectus commu
vocabulo *Le Prevoſt d'Orcimont* propter e
phoniam, vulgo nuncupatur, à Duce m
derno Arſchotano, eodemque Principe d
Chimay, Principis Luxemburgenſis c
hoc vaſallo, loci & quæ eodem attine
Domino conſtitutus. Exinde porro a
eam, qua modo potitur redituum, & cer
ſuum exiguitatem devenit hic Comitatu
quod ejus primi poſſeſſores pietate Chri
ſtiana inducti plures Eccleſias fundarint
& ex proprio dotarint, in quibus eſt &
monaſterium Vallis Dei, juxta Mazerian
ſitum, cujus Comites de Vrſi monte di
cuntur fuiſſe fundatores.

DE COMITATV
Manderſcheid.

MAnderſcheidt inſigne & munitiſſimum
caſtrum in Eyſſiæ partibus conſtitu-
tum, & Comitatus honore ſublimatum,
domus eſt, unde Comites eam denomina-
tionem ſortiti originem ducunt, nobilitate
generis & opum affluentia plurimum præ-
ſtan-

ntes: quanquam non omnes Comites Manderſcheidt nuncupati, jus ſibi eo in mitatu vendicent: ſed eam inde à longo mpore ex eadem radice prodeuntes in erſos diviſi videntur ramos, nomenturam quidem ex Manderſcheidt omnes inentes, verum ad diſtinctionem indundam Dominiorum, quibus præſunt, mina ſuperaddunt, unde, exempli cauſa, i dicuntur Comites de Manderſcheidt chleiden / alii Comites de Manderſcheid eiererſtein / alii denique Comites de anderſcheid Keyll. Eſt autem Manderſcheidt Comitatus Duci Luxemburgenſi udalis, à quo proinde ipſum ejus poſſeſſores ſub homagii exhibitione ſuſcipiunt, retinent.

DE COMITATV Virnenbourgh.

N confiniis territorrii Trevirenſis caſtrum viſitur antiquiſſimum, & nobiliſmum ad Comitum de Manderſcheidt poſſionem ſpectans, Virnenbourg nomine omitatus titulo inſigne, quod quidem rius ſui juris erat, nulli majori ſubditum oteſtati, & anno Dominicæ Incarnationis 1270 Comitibus Luxemburgenſibus ro ſumma ducentorum librarum denaiorum mutuo data feudale effectum, rout ex fragmento inſtrumenti deſuper onſecti apparet, ſic ſe habente: *Nos Henicus Comes de Virnebourch, notum facimus, uod nos facti ſumus homo feudalis Henrici & ui filii, & futurorum Comitum Luxemburenſium, ſimiliter Robertus dilectus filius meus,*

meus , & deinceps heredes omnes de Vir-bourch, &c. Datum anno 1270, ipſa die ſanct Margaretæ.

Cur porro nomine Virnebourg hic d ſignetur Comitatus, poſt longam inqui tionem ex ejus Domino & poſſeſſore (m cum una dierum prandente) intellexi, ideo accidiſſe, quod cum multiplicatæ e ſent Comitis proles, adeo ut earum qu ternis hic Comitatus pro parte legitim ſufficere deberet, ab eis ob hoc vocab lum ſortitus ſit, & vernaculo idioma Virnenborgh, quaſi vier herren burg, i eſt quatuor ſcilicet Dominorum caſtru dictum, quæ ratio à proprio loci D mino allata, mihi equidem ſatis videtu probabilis.

DE COMITATV VIENNENSI.

QVANDO Viennenſis Comitatu initium ſumpſerit, quiſve ejus fuer primus Comes, non conſtat, eſſe tame valde antiquum vel ex eo liquet argu mento, quod ex fide digno autore per cepi, quendam monachum Rancherun nomine Comitis Viennenſis filium ann Domini 928. in monaſterio Lobienſi pro feſſum vixiſſe. Vt tamen nonnihil de hu jus origine Comitatus à vero minim abhorrens proferam, ſciendum, quod cum anno Domini 883, Ludovicum ſecun dum Romanorum Imperatorem in fa ta conceſſiſſe percepiſſent Imperii ho ſtes, qui vivum valde expaverant, North-

mann

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

nni ſcilicet & Wandali, hos eoſdem
ctis maximis armatorum copiis expe-
onem verſus Rheni partes ſuſcepiſſe,
transmiſſo, ſtatim Tungros, Traje-
m, Iuliacum, Aquiſgranum, Nove-
n, Coloniam Agrippinam, Bonnam,
lbaicum, aliaque ejus tractus oppida
loca munitiora ferociter invaſerunt,
non ſimul monaſteria quævis obvia,
nque eccleſias, & alia ſacra loca fer-
flammis, direptionibus, & prædatio-
us impetierunt, atque iſtis in extre-
m pene exitium redactis, oras Moſellæ
vii proſequentes ad urbem Treviren-
n caſtra metati ſunt, eamque poſt die-
n aliquot circulum vi capientes, im-
ani clade affecerunt, eccleſias, & alia
a igne injecto diruentes, necnon per-
nas quaſvis ſævitia incredibili peri-
entes, prædas agentes, & ea denique
rpetrantes, quæ à truculentis ſolent fieri
annis. Bertulphus Trevirorum tum
chipræſul malum hoc declinare præ-
niens cum aliis plurimis ad Metenſem
vitatem confugit, ubi à loci Epiſcopo
'alone honorificentiſſime exceptus, &
bitus permanſit, donec Northmannos
ſtatis quæ obviam fiebant omnibus,
Metenſes itidem expugnandos, &
nili clade afficiendos advenire intel-
gerent. Tum enim, conſilio de reſiſten-
a mature facienda inito, concluſum eſt,
Duce Metenſi, Comite Adelhardo, ad-
nctis duobus Epiſcopis, aliis Principi-
is viris, & armatorum exercitu præ-
alido in occurſum iretur adverſariis
Chri-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Chriſtiani nominis. Dum igitur ad ca
pum Remich oppido vicinum perti
ſent, ecce hoſtes ex adverſo venien
Catholicis facti conſpicui ad certam
cum eis ineundum ſeſe obtulerunt. V
ſtatim noſtri genibus flexis auxilio
devote implorato, cum hoſte fort
congreſſi conſtanti animo inſimul ad d
decim horarum ſpatium depugnant. T
dem cum multi utrinque ea in ſtr
mortui cecidiſſent, inque iis à Cath
corum parte Valo Epiſcopus, & Co
Adelhardus, ceſſit victoria à parte Nor
mannorum, qui iter inceptum proſequ
tes Metenſem civitatem adeunt, eam
tanta crudelitate invadunt, ut in ſuam p
teſtatem redactam igne, ferro, direpti
nibus totam depopularentur.

Inde Auſtraſii Regnum, nec non M
ſellanicum Ducatum peragrantes, nu
loco, perſonæ, alterive rei pepercerun
quin ei quantam poſſent inferrent m
leſtiam. Porro ut nihil à tyrannide
intactum in iſtis partibus viderunt,
triumphi ſignum, caſtrum quoddam
rupes vaſtas fortiſſimum extruxerun
cui ipſi Wandali nomen Vandalen à
natione deductum indiderunt, atque
locus iſte, ſive caſtrum initium, & v
cabulum ea ratione accepit. Cum v
ro poſt plurimorum annorum ſerie
Wandali dictum caſtrum, una cu
adjuncto territorio poſſediſſent, vici
Principes, hos barbaros loca ejuſmo
occupare diutius non ferentes, colle
exercitu eos partim trucidarunt, parti

fu

a ſibi conſulere compulerunt, ex quo
idit ut ex tunc in hæc uſque tempora
Chriſtianorum jura caſtrum ipſum
cum ſuis appendicibus ſpectaverit,
icto tamen ei primo nomine à Wan-
is impoſito, quod hodieque, quamvis
nihil immutatum, perdurat, dicitur
nque Vienna, aut Vianden, aut deni-
e Vienthal, quæ omnia ex uno priore
untur vocabulo.

De cætero quantum ad hujus Comi-
us poſſeſſores attinet, cum, ut dixi, de
rum primo, ſed nec de ſequentibus
rimis conſtet, impoſſibile eſt eorum
ere ſeriem. Veruntamen ne noſtro
ſimus muneri propoſito, conabimur il-
um proferre nomina, quæ poſt dili-
ntem inquiſitionem noſcere licuit. Ac
primis in Trevirorum annalibus men-
nem fieri Frederici Comitis Viennen-
comperi. *Comes itaque Henricus Luxem-
rgenſis in principio hujus diſcordiæ ex impro-
ſo, antequam domino ſuo fidelitatem contra-
iſſet, cum mille quingentis militibus civi-
i Trevirenſi appropinquat, & Trevirenſ.
i erant præmuniti, nec vallo, nec muro adhuc
cti, & longa pace bello diſſueti. Et ipſe
rchiepiſcopus aberat, in curia Regis exiſtens,
uiſſetque civitatem tunc multum gravaſſe,
Deus hoc malum non avertiſſet. Sed Comes
edericus de Vienna tum forte fortuito erat in
vitate, & occurrens Namurcenſi multis ſua-
nibus eum redire fecit, demonſtrans magnam
fore & perpetuam infamiam, ſi quid tale
ntra Dominum ſuum Archiepiſcopum com-
itteret, & cætera.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Hæc ibi, quæ circa annum Domi
1170 acciderunt. Vnde liquet eos ca
re, qui affirmare audent, caſtrum V
nenſe una cum ejus tota appendice
Templarios pertinuiſſe, donec eo ord
ad internecionem deleto Imperator
ſtrum hoc nobili viro alicui contulet.
Longe enim priuſquam Templarii è
dio tollerentur (quod anno 1306 acc
vixerunt dictus Rancherus monach
Comitis Viennenſis filius, poſtea Vo-
nenſis Antiſtes effectus, & hic Frederic,
Henricus quoque, qui Comitatui eid
anno 1240 præfuiſſe cognoſcitur.
nihilominus probabile Templarios
quando caſtrum Viennenſe inhabita
non ut ejus Dominos, ſed à Comite ci
pro divini operis perſolutione ſuſtenta
ut ſatis picturæ quædam circa templ
inibi perdurantes, quæ Templarior
habitum, & ritus quoſdam repræſenta
imo & refectorium oblongum, quo
regulariter ſolebant, edocent. Dum p
ro Ordo iſte religioſus vitiorum q
rundam, & errorum enormium ſca
ret in Chriſtianæ religionis pernici
nævis, & ob hoc, judicantibus Pontifi,
Imperatore, Francornm Rege, & a
Primatibus Catholicis, zizanium iſtu
Regno Dei ejiceretur, deſierunt Templa
Comitum Viennenſium eleemoſynis de-
ceps gaudere.

Frederico Comiti ſæpe dicto ſucce
(etſi non immediate) Henricus, qui
no 1240 vivebat, uxorem habens M
garetam illuſtris familiæ (licet igno

mi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

hi) filiam, è quorum genitali thalamo
ofluxiſſe arbitror, propter temporum
oximitatem, ſeu verius identitatem,
lendam monaſterii Mariæ-vallis, vul-
, Marienthal/ ordinis Prædicatorii ſan-
imonialem, quam vidiſſe ſe, & affatum
iſſe teſtatur Thomas de Cantiprato S.
heologiæ Doctor eximius, necnon
ameracenſis Epiſcopi Suffraganeus, in
pere ſuo de Apibus lib. 2 cap. 29 nu. 33.
iuſmodi relatione. *Talia & his ſimul de*
rginibus facta & geſta meo tempore, ſi refer-
m, potius me tempus deſereret, quam exem-
a. Vidimus enim plures filias Comitum &
aronum, quæ ſpretis nuptiis, in monaſteriis, vel
ngregationibus virginum, vitam cælibem ele-
runt. Quarum inter ceteras unam Iolen-
am nomine, filiam Comitis Viennenſis vidi,
uæ ad prædicationem cujuſdam fratris ordinis
rædicatorum Walteri nomine, cujus ſupra
ci mentionem, inaudita conſtantia parentes
vicit, ut ſponſo ſuo Ieſu Chriſto cum ſorori-
us ordinis Prædicatorum in Valle beatæ Mariæ
i Diœceſi Trevirenſi libere deſerviret. Hæc
nim Romanorum moderatoris neptis, & Impe-
atoris Græciæ conſobrina, & Achajæ Princi-
is ſoror; à parentibus & amicis præparabatur
obiliſſimis nuptiis copulari, ut per eam poſſet
orum poſteritas ſublimari. Illa autem alias in-
endens, matrem omnino ſollicitavit dicti loci
rores inviſere. Quo ubi venit, aliis cum
militibus & familia matre intenta, filia, ut
rius ordinaverat, vocatis ad Capitulum ſorori-
us votum Religionis fecit, habitum induit,
& impoſitum Reſponſorium, Regnum mundi,
pſamet inchoavit. Quod dum Conventum læ-

 tiſonis

tiſonis vocibus proſequentem audit mater, ratur concentum repentina lætitiæ, mittit u ex ſuis videre quid eſſet, renunciat ille beat mam Iolendam habitu ſacri ordinis inſignit. Quo audito mater attonita, accurrit fi rapere furibunda, nec cunctata immunitat loci violenter infringere, raptam ſecum a xit, & in palatio Viennenſi arctiſſimæ cuſt mancipavit. Et vide quali conſtantia vict Cibis tantum Regularibus ſecundum ordi contenta, alios comedere nulla violentia cogi terat. Alia quoque ſtatuta ordinis, à qu corpus vel animus arceri non poterat, vigi tius obſervabat. Detracto tantum illi ha ordinis violenter, coloratis eam veſtibus ind bant. Nuditatem enim pati virginalem p citiam non decebat. Quid moror verbis Epiſcopos, Abbates, & Prælatos, & per rius profeſſionis moniales & Religioſos div generis tentabatur: nec tamen infra triennii, vel ad reditum ſæculi, vel ſaltem ad lax vitæ ordinem animum ejus convertere po runt. Dicebat enim verbis innitens Apoſt In ea vocatione, qua vocata ſum, immobilis manebo. Parentes igitur & amici à rev tione illius finaliter deſperati, eam redire ad ctum locum & ordinem permiſerunt. Vbi ta exemplis vitæ fulget, ut nulla in ea deeſſe tutis dignitas videatur.

Hactenus Thomas Cantipratenſis tor graviſſimus, narrationis teſtis ocu tus, quem idcirco de verbo ad verb libuit hic attexere, ut inde lique quam illuſtri proſapia id temporis ful rint Comites Viennenſes, qui Roma rum, Græcorumque Imperatores, ite

e Achajæ Principes proximo conſan-
initatis ſive affinitatis gradu attigerunt,
que etiam, quod indignum judicare-
is, laudes dictæ Iolendæ hoc loco ſub-
ere.

Porro Henricus Viennæ Comes, Iolen-
uti arbitror parens, cruce ſignari, &
cræ militiæ cum aliis Principibus ad
leſtinam è barbarorum faucibus eruen-
m ſeſe inſcribi curavit, hæredemque &
Comitatu ſucceſſorem habuit Philip-
m filium ſuum, cui in conjugem devin-
a eſt Maria, cujus cognationis neſcio.
iſippo iſti magna amicitiæ neceſſitudo
tercedebat cum Henrico Luxembur-
nſi Comite, à quo cum ſemel pecuniæ
mmam ingentem mutuo accepiſſet, ut
reſtituendi debito liberaretur, eidem
ſucceſſoribus, Luxemburgenſibus Prin-
pibus, Viennenſem ſuum Comita-
m feudalem fecit, prout literarum
de confectarum tenore clareſcit ſe-
uenti.

Ego Philippus Comes de Vienna & Dominus Grunbergen *omnibus notum facio, quod ediante ſumma pecuniaria, & aliis conditio-bus, quam Nobilis homo, meus charus Do-nus, Henricus Comes Luxemburgenſis mihi ſignavit. Hinc eſt quod de mea certa ſcien-a, & pura voluntate, illi obligaverim caſtrum eum Viennenſe, & oppidum cum Burgenſi-us, & quicquid ad dictum caſtrum pertinet. t deinceps ego & hæredes mei Comites Vien-nſes tenebimus, & ab illo recipiemus, & à cceſſoribus ſuis Comitibus Luxemburgenſibus in-rpetuum in feudum (ſalvo tamen feudo Pru-*

 mienſi)

menſi) utque iſtud ratum ſit obligavi, & p… ſentibus obligo ac onero dictum caſtrum cum … pendicibus &c. Datum anno 1248, ipſa … Barnaba Apoſtoli, Menſis Iunii.

Profluxit autem ex Philippo & Ma… conjugibus, patri in Comitatu ſucceſſ… filius Godefridus, cui cum nullam prol… Adelheida uxor peperiſſet, devenit Co… tatus ad proximum hæredem Henricu… cui filius Simon nomine ſuffectus ex M… ria conjuge; unicam tantum filiam … nuit. Hæc itaque paterni Comitatus h… res eundem marito ſuo Walramo Co… tis de Spanheim filio dotis nomine c… tulit.

Poſt Walramum Viennæ Comes ef… ctus eſt Ioannes Comes de Naſſaw agn… mento Hueffner/ & hoc defuncto Engelb… tus, qui ſucceſſorem habuit Adolphum C… mitem de Naſſaw. Hic vero Henricum, c… jus Ermegarda, ac deinde Genovefa Co… tiſſa de Waldecque extitere conjuges.

Henrico Comiti Viennenſi ſucceſſit … tho Dux Brunſwicenſis, & huic Ioann… Comes de Naſſaw / quem ſecutus … Philippus, qui uxorem duxit Adelheida… nomine.

Devenit tamen jure ſucceſſionis legi… mæ Comitatus Viennenſis ad Guilh… mum de Naſſaw principem Auraicum … quo, cum eo gaviſus fuiſſet ad annum … que 1566, tandem judicante mandant… que certis ex cauſis Philippo magno H… paniarum Rege, deſtituto, fuit idem C… mitatus cum appendiciis, una cum Sa… cti Viti oppido & pertinentiis Genero…

Pet…

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ro Erneſto Comiti in Manſfeldt Duca- Luxemburgici nomine ſuæ Regiæ ajeſtatis prudentiſſimo Gubernatori, in cognitionem fideliſſimi obſequii Deo, arolo quinto Imperatori, & filio ejus ilippo ſecundo Hiſpaniarum Regi præ- ti, ad dies vitæ conſignatus, quem ſpa- triginta octo annorum Dei immorta- munere pacifice poſſedit. Is dum anno 04 vitam cum morte mutaſſet, Philip- us Princeps Auriacus illius fit hæres.

Hæc porro de primariis Ducatus Lu- emburgenſis Ducatus dominiis protu- iſſe iu medium ſufficiat. Vnde ad alia opo itidem noſtro convenientia obiter eſcribenda ſtylum convertemus, inci- ientes nimirum ab oppidorum ſive ur- ium ejus Provinciæ deſcriptione, inter uas primatum ſibi jure merito vendicat Ietropolis Luxemburgum.

DE LVXEMBVRGENSI OPPIDO, TOTIVS Ducatus ejuſdem nominis Metropoli.

LVXEMBVRGVM caput, & Me- tropolis Provinciæ, quod ei no- men ſuum communicat, Moſellam in- gentem fluvium à parte ſua meridionali reſpiciens, ab eoque bino miliari di- ſtans, Trevirenſem civitatem ſex milia- rium ſpatio inter orientem & occidentem ſibi habet vicinam; Metenſem vero Me-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

diomatricum Metropolim inter meridi
& occidentem octo miliaribus diſtante
Situs ejus mirabilis eſt, & admodum
æqualis; potior enim ejus pars in rupi
altiſſimarum ſummitate, quæ planici
ſatis amplam continet, fundatur:
alię ejus portiones in declivi duplici m
tis ſitum obtinent, quarum una prop
ejus profunditatem, Fundus, altera e
dem ob cauſam Vallis nuncupatur.

Prima porro illa in ſublimi poſita à lo
habitatoribus Mons dicitur, ſive Op
dum ſuperius, quod certe tum ex loci n
tura, tum humanæ artis induſtria perqua
munitum eſt & adverſum hoſtiles inc
ſus inſtructum: nam ab auſtrali occid
orientalique partibus, rupibus inſidet a
tiſſimis, iiſdemque ita quaſi ad perpendic
lum erectis & complanatis, ut nulli a
mantium generi (quæ ungularum adu
carum adminiculo uti ſolent) perviæ h
beantur, unde ab iſtis pene omnibus pa
tibus inacceſſibilis ſuperior iſta urbs L
xemburgica judicatur: quod vero ad Aqu
lonarem attinet reliquam partem, mœn
bus, turribus, foſſis ac quibuslibet a
propugnationem requiſitis ædificiis con
munitur, proindeque inter totius Belg
loca merito dignitatem à fortitudin
obtinet haud poſtremam. Porro quantu
ad cæteras duas ejuſdem oppidi parte
eædem prævalidis muris ac turribus cin
guntur, atque cum ſuperiori illa pulchr
conjunguntur, à qua tanquam præſtantior
munimen etiam non exiguum conſequun
tur, ut ſi ad hoſti obſiſtendum debiliore

forte

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

te extiterint, ab ea ſubſidium facile
rcipiant. Iſtarum inferiorum pars quam
ndum, germanicè Den grundt/ gallicè *La
le baſſe*, appellant, fluvium Alzet vulgo
ctum, per murum ſuum occidentalem
mittens, alveum ei accommodat, magno
bis commodo, uſque ad muros ex adver-
poſitos, per quorum arcus egreſſus, ru-
m, arcem antiquam, & monaſterium
jacens Benedictinorum, itemque alia
njuncta circuiens regirrat ſeſe verſus al-
ram, quæ vallis ſeu vulgo Pfaffenthal ap-
ellatur, inferiorem oppidi partem, cui &
mmoda præſtat peropportuna. Nam uti
periori, quam fundum nominari diximus
rte molendinorum perplurium rotas
npetuoſo ſuo curſu verſat, ſic illud idē in
ac inferiori Pfaffenthal efficit, præterquā
uod utrinque cereviſiæ coctoribus, item-
ue coriariis, ſingulis ſcilicet juxta opifi-
ii ſui exigentiam quicquid ab elemento
quæ accipere habent, abunde ſuppeditet,
liaque aliis, quæ ad longum recenſere
uto ſupereacaneum, ſatis opportune ſuffi-
iat. Luxemburgenſe oppidum non uno
ontinuato tempore in ſui primordio ad
am, in qua modo cernitur, amplitudinem
evenit, ſed ſub diverſarum ætatum con-
litionibus ſenſim, paulatim, & denique
er partes eo tandem excrevit magnitu-
linis, quæ ſane non contemnenda eſt. Pu-
atur vero ab ea inferiori parte quam
undum appellant, exordium ſumpſiſſe, eo
cilicet loco ex adverſo pontis, ubi fabri
errarii officina & domicilium habetur, in-
deq; hinc atque inde infra & ſupra ſucceſ-

ſu temporis reliqua acceſſiſſe ædifici
quanquam mihi quidem probabilius vid
atur ſuperiorem etiam urbis partem æd
ficiis ante reliquas egregiis extitiſſe i
ſtructam, eo videlicet argumento, qu
Ptolomæus Mathematicus & Geograph
antiquiſſimus locum, quem modo Lu
emburgum appellamus, Auguſtam R
mandorum ſive Romanduorum indigit
rit: ex quo non obſcure liquet ejus autor
tempore celebrem ſatis fuiſſe locum iſtu
cui Auguſtæ vocabulum (quod primatu
quendam denotat) fuit tributum. Sic n
mirũ Auguſta Trevirorum & Auguſta Vi
delicorum dicuntur capita ſive Metropo
les eorum regionum ſive nationum, à qu
bus denominantur. Cum igitur eadem ra
tione probabile evadat Auguſtæ nomen
loco, de quo agimus, fuiſſe inditum, & a
te Ptolomæi tempora uſitatum, illud etia
ſit veriſimile, quod ædificiis præfulſerit e
gregiis, quæ potius in editiori amœno qu
loco fuerint conſtituenda, quam humili &
abjecto fundo. Qui autem, aut quales fue
rint Romandi iſti, quibus noſtra Auguſt
tanquam caput præeminuerit, ſi conjicer
liceat, exiſtimo nationem eam dictam fui
ſe, quæ in ejus partibus Romando ſermo
ne, quem hodieq; retinet media pars Lux
emburgenſis Ducatus, & pleræque adja
centes regiones, utebantur, & dicitur a
illis *Romam*, quaſi nimirum ex Latio ſiv
Romano idiomate derivatum: quod nihi
aliud eſſe videtur, quam Gallici ſermoni
corrupta quædam propago barbarizans
Hæc à me probabiliter citra potioris ſen
ten

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ſtiæ præjudicium dicta ſunto. Ha-
et præterea locus iſte nomina nonni-
ab hodierno diverſa, è quibus nimi-
n Luxemburgum (quod modo com-
ne eſt) deducitur: vocatum enim ali-
ando fuit Lucisburgum, à luce & bur-
, quod eſt caſtrum, quod videlicet ibi-
m olim extiterit fanum celebre, in
o à populis gentili ſuperſtitione adhuc
plicatis, Luci, tanquam Deæ, ſacri-
abatur. Sunt tamen qui velint potius
germanico vocem latinam derivari,
Lutzelburgh ſignificet parvum burgum,
opter ejus nimirum parvitatem & an-
ſtiam. Alii à luxu potius deductum
ant Luxemburgum, quod ejus incolæ
ntiles inibi luxui, epulis, & carnis
luptatibus ſuperſtitioſe ſolerent in-
mbere. Cæteri nihilominus lucum &
rgum partes componentes nomen
ucemburgum faciunt, ea ratione ad-
ucti, quod exiſtiment eo loci anti-
uitus fuiſſe lucum, qui idem ſit quod
emus arboribus denſum, Deo alicui
crum, à luceo dictum lucus per an-
phraſim, eo quod non luceat, quo-
iam cum nullæ arbores illic propter re-
igionem cæderentur, opacus & ſine luce
rat: ut ut ſit de diverſarum ejuſmodi
pinionum veritate, putem merito eam
mnibes præferendam, quæ à luce &
urgo originem primam nominis (quo
odie utimur) deducit. Nam ſatis eo-
lem argumento conſtat, loca non pauca
circumquaque ſita ſimiliter ab hujuſmodi
deorum portentis nomina obtinuiſſe, ut
ſuo

ſuo loco dicturi ſumus, ut exempli ca
Arlunum, Ara lunæ, Solubrium, quaſi v
ſolis, intelligantur. Luxemburgenſe o
pidum cum inde à ſui origine anſ
ſtioris fuerit ſpatii, idque muris quib
dam cinctum, quorum hodieque cunt p
tis perdurant veſtigia, ad amplitudin
in qua modo eſt, confluente eo loci p
pulo, & domicilium figente, devenit,
tandem verſus meridiem, ubi rupiu
planicies à natura videbatur extenſi
incrementum accepit ducentarum cir
ter ædium, ac denique duo Franciſca
ordinis, alterum virorum, alterum m
nialium cœnobia amplexatum eſt, pr
ter ſacratiſſimæ Trinitatis ſacellum, qu
non procul à mœnibus diſtat, & Di
Iodoci oratorium olim viſum, modo m
nibus ipſis abſconditum, cujus tam
memoriam multum religioſe popul
hujus urbis una cum Clero recoli
dum altera Pentecoſtes ſingulis an
ſolemni proceſſione locum inviſit,
ad Divi Nicolai templum redeunt
Miſſæ ſacrificio aſſiſtunt. Continet
tiam oppidi Luxemburgenſis pars dic
ſuperior duas inſignes Parochiales E
cleſias, quarum altera inſigni dote i
ſtructa, in Divi Nicolai Epiſcopi hon
rem dicata umbilicum urbis ſuperioris o
cupat; altaria habens (loci ſitu ſic poſtu
lante) ad meridiem reſpicientia, except
inſigni ſacello in editiori loco conſtitut
orientem aſpiciente, Divo Clementi ſacr
(quod patres Societatis Ieſu pro hoc tem
pore obtinent) Hanc Divi Nicolai Eccle
ſiar

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

n à fundamentis exitaſſe dicitur præ-
es quidam vir Hecelo nomine,circa an-
n Domini 1120, ex conſenſu tam Or-
arii,quam temporalis Principis: habet-
ea inſignem altiſſimamque turrim, in
us faſtigio per circuitum tecti perele-
s conſpicitur ambulacrum plumbo &
is ad id aptis rebus communitum, quo
urbine & pluvia illæſum perſiſtat: ubi
tinuo vigiles noctu ac perdiu vigilant,
inus circumſpicientes ſi quid forte in-
iantis hoſtilitatis aut inopinati incendii
madverſum fuerit: tum enim ſtatim
ſque mora ſignum datur nolæ pulſu, ad
jus auditum quaſi in momento omnes,
ſinguli cives ad loca ſibi deſtinata ar-
s,aut ad ignem extinguendum ſitulis,
lis, harpagonibus & aliis opportunis in-
ucti inſtrumentis properant, malumque
minens diligenter amoliri ſtudent. Al-
ram porro Parochialem Eccleſiam Divi
ichaelis archangeli patrocinio nuncupa-
m,longe antiquiorem eſſe perhibent,quã
am Divi Nicolai, fuiſſeque olim D. vir-
ni Deiparæ conſecratum à Comitibus
ixemburgenſibus ſacellum, quod tan-
m Parochialis Eccleſiæ nomen, & dig-
tatem obtinuit, cum antea ejus per cir-
itum vicini cives Parochiæ de Wynner-
irch ſub vrbe ſitæ parochiani extitiſſent,
emadmodum & qui dictæ Divi Nicolai
bſunt,olim Eccleſiæ de Holrich pago vici-
o ſuberant,quæ tempore ſubſequente ſo-
s ruſticis pagorum incolis ſervierunt, uti
etiamnum ſerviunt, niſi quod in Roga-
onibus ſtationem ad ſingulas iſtas paro-
chias

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

chias populus Luxemburgicus omnib[illegible]
annis obſervet. Cœnobium denique il[illegible]
virorum,quod ordini Franciſcano aſſig[illegible]
tum dixi, peramplum eſt, & loco ſit[illegible]
amœniſſimo: quod jam inde à Divi Fr[illegible]
ciſci tempore exiſtentiam habuiſſe pl[illegible]
mi volunt, uti & haud obſcure oſtendi[illegible]
ex epitaphiis ſepulcrorum per ambit[illegible]
ejus reſperſis,ætatem pene eandem c[illegible]
ſanctiſſimo Patre habentlbus. Huic mo[illegible]
ſterio, egregiis alioquin etiam ædifi[illegible]
ornato, funeſtus accidit caſus anno Do[illegible]
ni 1554, ipſo Divi Barnabæ feſto,luce [illegible]
ra diei: tum enim ignis vehemens devo[illegible]
tis jam plurimis civium domibus,tand[illegible]
in hanc quoque ſacram penetravit æde[illegible]
ubi ſub tecti crepidine vaſa pulvere t[illegible]
mentario repleta invadens, cum ipſ[illegible]
templum, tum alias quaſvis per circuit[illegible]
ſtructuras quaſi in momento deſtru[illegible]
ſed cum fortuito fratres eleemoſynam p[illegible]
more vicatim petentes loco abeſſent, [illegible]
hac ſtrage Deo propitio illæſi evaſer[illegible]
præter duos, id temporis cuſtodiam [illegible]
mus habentes, qui in cellulis ſuis imp[illegible]
incendii arrepti animam efflaſſe compe[illegible]
ſunt.

Hi tum & à primævo domus iſtius ex[illegible]
dio eorum erant inſtituti, qui Gaudens[illegible]
dicuntur,ſed ab anno Domini 1569,Obſ[illegible]
vantes Rege Philippo Hiſpaniarum Re[illegible]
procurante eundem locum obtinent: qu[illegible]
rum induſtria, & indefeſſo labore de[illegible]
lata hæc domus pedetentim ad priſtin[illegible]
redit nitorem. Inſigne ſiquidem ab h[illegible]
paucis annis à fundamentis excitarunt [illegible]

abſ[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

olverunt dormitorium, multis præcla-
c conſtans ad uſum fratrum cellulis:
uſtrum itidem egregie repararunt, re-
torium tam hyemale, quam æſtivale,
nque valetudinarium & alias commo-
, ædificarunt officinas, unde non parum
dis promeriti ſunt.
In hujus Franciſcanorum cœnobii cœ-
terii parte orientali, nuperrime, id eſt
no Domini 1586, Generoſus princeps
trus Erneſtus Comes in Mansſfeldt Lu-
nburgenſis provinciæ Gubernator, ſa-
lum inſigne liberali ſumptu ædificavit,
cnon ſubter ejus pavimentum, ſpelun-
n concameratam ſibi & uxoribus filiiſ-
e Comitibus defunctis in ſepulturam
trui, ac denique præcellens opere fuſo-
ex ære monumentum poni curavit, at-
e præter organum perquam egregium
metſi melodiæ mediocris) tabulam mi-
artificio ab excellenti illo Martino de
os Antverpienſi depictam, reſurrectio-
m dominicam repræſentantem ad al-
re collocari fecit. Sacellum ſacro-
nctæ Trinitati conſecratum, cujus ſu-
a mentionem feci, juris erat Gene-
ſi ac Reverendi Domini Ioannis Baro-
s in Brudenburgh & Meyſenburgh ſa-
rdotis Chriſti, quod cum circumjacen-
bus territoriis in eleemoſynam dona-
one perpetua contulit in fratres Præ-
icatores Luxemburgenſes, quorum e-
us temporis Prior Venerabilis & pius
ir Giſelbertus Spechtius, collatione
juſmodi gratanter accepta, inibi ſtatim
d ſuam, & confratrum habitationem
ædi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ædificia conſtrui curavit ſatis egregia
ligens undequaque in hoc à devotis ho
nibus eleemoſynarum ſubſidia. Qua
haud dubium, quin laudis plurimum
jure merito conciliaverit, dum tam
commoda temporum conſtitutione in
tum allaboravit, ut ejuſmodi opus ad
fectum paucorum annorum ſpacio d
cere potuerit. Acceſſêre & huc Pa
Societatis Ieſu anno 1594, à Cath
Regia Majeſtate deſtinati, quorum ſu
ſolertia, & pietate præſtanti populus
xemburgenſis in cultu divino mire in
proficit. His domicilium obtigit e
verſo cœmiterii fratrum Minorum, ad
gam meridionalem, quod ipſi certa
cunia emptum, egregia inſuper &
commoda ſtructura ampliarunt. P
quod ad infernas Luxemburgenſis
pidi portiones attinet, ea quam Pfa
thall vulgo nuncupant, ſuburbium h
ſubjunctum, cujus incolæ æque ci
tis privilegio gaudent, ac ii qui muro
clauſura cinguntur; in quo ſuburbio t
plum videre eſt Divo Matthæo Apoſt
& Euangeliſtæ dicatum, vili quidem
ctum ſchemate, ſed devoti populi vi
tione ſatis celebre. At quantum ad a
ram inferiorem partem, latine fund
germanice der grundt / gallice ver
baſſe ville dictam, hæc continet div
in diverſis ſui partibus oratoria, ea
non contemnenda; eſt enim ab ea p
qua Theoniſvillam verſus tenditur,
primis Eccleſia parochialis D. Vdal
Epiſcopi, una cum adjuncto antiquiſſi
D.

Iacobi Apoſtoli ſacello, à quodam ejus
riæ nobili viro Iacobo nomine, ob eva-
n eo loci à prædonibus & ſicariis mor-
diſpendium excitato; ac deinde ex ad-
ſo ei reſpondet religioſa domus Teu-
nicorum ordinis Pruſſiæ, ſub Sanctæ
zabethæ patrocinio, cujus cum non
pli admodum ſint cenſus annui, ea tan-
m unicum ejus ordinis ſacerdotem or-
narie ſuſtentat. Iam vero ut partem
æ trans flumen Alzer habetur obiter de-
ibamus, habet ea Xenodochium paupe-
m, nec non ei annexam parochialem
cleſiam ſancto Ioanni, Baptiſtæ Chriſti
cram, ab Henrico Luxemburgenſi Co-
ite eodemque Romanorum Imperatore
uguſto fundatam, una cum Paſtore, &
ibus Capellanis altariſtis, qui omnes ſi-
nul, & ſeparatim ſuis diebus & horis di-
inum officium inibi devote exolvunt.
enodochium hoc (alio pauperibus con-
gnato) una cum Eccleſiæ prædictæ om-
imodo uſu à D. Carolo quinto Cæſare
uguſto, accedente Ordinarii anniſu da-
um fuit & permiſſum Religioſis, Abbati,
& Monachis de Munſter prope Luxem-
burgum, in recompenſam diruti eorum in-
ignis monaſterii, prout in ſequentibus
atius agetur, agentibus nihilominus &
ſuum officium eodem in templo horis
competentibus, prælibatis Paſtore, & Al-
tariſtis.

Habet Luxemburgum portas, quibus in
illud ingreſſus, & ex eo egreſſus patet
ordinarie, quinque, & alias duas ob pro-
ditionis ſive inopinatę hoſtium irruptionis

devitandum diſcrimen tempore hoc ti-
nus pacato, muro obſtructas. Prima
mariarum occidentem aſpicienti no
eſt vulgare Judenpfortt/ id eſt porta
dæorum; quod eo loci antiquitus,
iſtuc necdum extenderetur civitas, I
ſepulturam habuerint. Dicitur tam
Gallis *la porte d'Arlon*, ideo quod recta
lanum vicinius quarto miliari diſtans
pidum deducat. Hinc etiam Belg
verſus initur profectio. Altera po
pene orientem ſolem aſpiciens dic
Schloſzpfortt / ideo quod per eam in
ſtrum olim præſtantiſſimum, nunc
ro dirutum, ab urbe pateat acce
Tertiæ in parte inferiori, quam fun
diximus, ſive germanice Das grundt
Dinſelpfortt vocabulo, orientem itiden
tuens ſolem, iter Treviros demonſt
unde & Galli *la porte de Treves*
appellant. Per hanc Moſellanica
que vina in urbem intromittuntur. Q
ta in eadem inferiori parte inter
ridiem & occidentem ſita eſt Bi
pfort nuncupata, quæ Eccleſiæ Sa
Vdalrici pene cohæret, & Theoniſvil
& Metas tranſmittit, quam & Galli
citant *la porte de Thionville.* Quinta d
que porta in valle altera Pfaffenthall
cta, vocatur Septerſpfort / habens ſub
citra & ultra pontem, ſuburbium inſig
hinc Leodium, Trajectum & in alias
cum regiones tenditur. Caret quid
Luxemburgenſis oppidi pars ſuperior
edito monte ſaxoſo ſita, fontium vivor
ſcaturigine, at horum tamen affert ſ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

nentum indefectibile ciſternarum ca-
ſſimarum multitudo, quæ pene om-
domos occupant, aquam pluvialem
ctis excipientes, depurantes, & in-
uptam ſervantes: quanquam & duos
cos altiſſimos apud Franciſcanorum
monialium Sancti Spiritus monaſte-
aquæ perennis pro neceſſitate habe-
, præter eos fontes optimos, qui in
rioribus urbis partibus ſcaturiunt.
t Divi Michaelis (quod initio ſui Di-
virginis Deiparæ nomen præferebat)
nplum, ad portam quam Schloſzport
ari diximus, mœnibus prævalidis &
gni ponte ſubductili munitam, vide-
eſt in rupe altiſſima, & omni ex par-
inacceſſibili ruinas prælibati inſignis
tri Luxemburgenſis, à quo hæc ni-
rum in totam Provinciam nomencla-
a orginem ducit: quod minime pro-
to hac tanta clade dignum fuit, quip-
quod ut antiquiſſimum valdeque no-
le fuerit, ita & Heroes permultos ex
e protulerit immortali laude celebres.
hoc enim, ut anteriores taceam,
enricus ejus nominis ſeptimus Ro-
anorum laudatiſſimus Imperator pro-
it. Sic & ejus Illuſtriſſimus filius Io-
nnes Bohemiæ Rex, bellandi peri-
a valde celebris, qui & Carolo quar-
Cæſari Auguſto pater, & Wence-
ao atque Sigiſmundo hujus filiis iti-
em ſucceſſive Auguſtis avus extitit;
o ipſo fæliciſſimus. Taceo eorum pro-
enitores in utroque ſexu, Principes ſcili-
et immortali laude dignos, ſucceſſores

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

item numero frequenti Comites & ...
ces; quorum caſtrum iſtud, priuſq...
tormentorum bellicorum uſus emerſ...
ſemper inexpugnabile reputatum & ...
pellatum, extitit natalibus nobilitat...
Conſpiciuntur inſuper intra Luxemb...
gicæ urbis complexum ædificia qu...
plurima ſatis eleganti opere fabricata...
quibus quædam ædes nobiles nobili...
patriæ pleriſque deſerviunt, reliq...
porro ſua amplitudine magnifica fa...
præcellit Palatium Principis, quod o...
narie incolit provinciæ Gubernator. ...
hoc non longe diſſidet domus Senato...
eademque ſatis magnifica conſtans ſt...
ctura, quæ communiter Cancellaria n...
cupatur, aulas continens diverſas, quo c...
Senatus Principis, Provinciale concili...
nuncupatum, tum Nobiles patriæ Iudi...
ad munera ſua exercenda diebus & ho...
competentibus confluunt. Componitur a...
tem Provinciale concilium Comitatus L...
xemburgenſis & Comitatus Chinenſis ...
uno Præſide juriſconſulto & Conſilia...
togatis ejuſdē profeſſionis quinque or...
nariis, itēque quatuor aliis ordinariis n...
bilibus, quos ad differentiā cæterorū c...
brevi toga quidam appellant. Meo temp...
re quamplures vidi præſtanti doctrina c...
lebres viros, hujus Collegii membra, qu...
rum magna pars in fata conceſſit, aliis i...
dē egregiis in eorum locū ſubſtitutis. P...
ſides ſiquidē ibi conſpeximus Felicem ...
Hornunck juris utriuſque Doctorē, Ioann...
Rieck id eſt audacē, eodem gradu inſigne...
Petrum Vander Aa Lovanienſem Equite...
aur...

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

cum, inter profeſſores juris olim in
nienſi Academia celebrem, qui inter
librum de fide creditorum, ſolida do-
a conſcripſit, & typis excuſum juris
ioſis communicavit, ac denique Ioan-
ab Hatteſtein Dominum in Born/ Do-
em, cui à multis tetro annis propter
gnem, & reconditam eruditionem,
ique dicendi raram facundiam extitit
Comitia Imperialia Phlilippi magni
is Hiſpaniarum, & Sereniſſimorum
hiducum Dominorum nomine data
vincia comparendi & agendi: quod
e munus magna in finem uſque cum
le obivit, obiens nuper Spiræ (ubi
dem ob cauſam cum tota familia hæ-
at) diem extremum. Huic in Præſidis
cio per ſuas Celſitudines Sereniſſimas
rogatus eſt præſtantiſſimus juris utriuſ-
e Doctor Lovanienſis Academiæ erudi-
imus, qui prius munia Conſiliarii ordi-
rii, & Procuratoris generalis Regii ad
nos aliquot Luxemburgi, ac deinde
nſiliarii in ſupremo Mechlinenſi Senatu
nma cum laude exercuerat, Ioannes
nninch. Conſiliarii vero hoc anno 1602,
ogati exiſtunt, Remaculus Huart Sta-
lenſis, qui & Archivorum Præfectus,
annes Guillelmus Fabius, Chriſtopho-
s à Busbach Luxemburgenſis, &
Ioannes Bomghart Mechlinienſis.
Nobiles vero ejuſdem Senatus Conſi-
arii modo habentur (quos etiam Chla-
idatos nuncupant) Iacobus à Rollin-
en Dominus in Auſenbourgh / Cureich/
Bivenborn / Dagſtul / &c. qui etiam
 Nobi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Nobilium patriæ per Principem eſt i
tutus.

Ioannes Baro & Dominus in W
Bnzy / Stadtbredmis & ſuarum Celſit
num Sereniſſimarum nomine Guberna
Theoniſvillæ.

Ioannes de Mercii, Dominus ibiden

Ægidius Duſainus Eques, vir docti
mus: atque hi omnes ordinariorum co
ſiliariorum nomen ac dignitatem præ
runt.

Extraordinarii vero ſunt titulo inſig
Procurator generalis, qui modo idem
Adrianus Gaudius, conſiliarius ſupra n
minatus, habens ſubſtitutum ſibi Petru
Crauſz Epternacenſem, juris utriuſque l
centiatum.

Et Receptor generalis, nomine He
cus de Marche, cui cæteri per Provinci
in quibuſdam ſubſunt, rationem nihilomi
nus, ut & iſte, Bruxellæ in Camera co
putuum Brabantiæ rationem reddentes

Eſt & Abbas Munſterienſis, ejuſd
Concilii perpetuus & natus conſiliariu

Scriba hujus Concilii (qui ſubſtitu
juratis, aliiſque plurimis gaudet an
nuenſibus) quem Graphæum nuncupa
eſt Ioannes Wildtheim à Sancto Vito, l
guarnm patriarum ad muneris ſui functi
nem admodum peritus, idemque Secr
tarii Principum noſtrorum Sereniſſim
rum titulo & re inſignis.

Ad hoc Provinciale Concilium præt
cætera ſpectat, unicuique per totum D
catum Luxemburgenſem, & Comitatu
Chinenſem in cauſis civilibus ſive in p

n

ſive in ſecunda inſtantia, prout caſus
it, & inſtitutiones præſcribunt, jus di-
unde & huc undequaque fit à parti-
æſis provocatio, quo ſententiæ per-
m fortaſſis latæ correctionem, medi-
tam viva voce quam ſcripto per ad-
tos juriſconſultos (quorum numeroſa
itudo hic reperitur) cauſæ collitigan-
deductione, obtineant: quibus nihilo-
us integrum eſt, ſi ſe læſos arbitrentur
ſimili remedio ad Mechlinienſe mag-
Parlamentum appellare. Fiunt autem
ceſſus ejuſmodi forenſes coram tri-
ali Luxẽburgico promiſcue ſub alter-
lingua, Germanica vel Gallica: quod
er appellationem ad Mechlinienſe
gnum Concilium devolvuntur, qui
rmanico idiomate in primis inſtantiis
re compoſiti, iidem in linguam Galli-
n fideliter transfuſi, eo diriguntur, ubi
us Gallici ſermonis uſus habetur.

Luxemburgenſe oppidum aliud præ-
ea tribunal habet ſuperiori illi ſubal-
num, & civibus immediate præemi-
ns, cui ad ſedendum inſignis videtur
mus prope Divi Nicolai templum re-
ns (communi civium ſumptu) excitata.
nſtat autem hoc civicum tribunal uno
pite, quod Richter/ id eſt Iudex nuncu-
tur, qui ſcilicet in profeſto Divi Andreæ
poſtoli ſingulis annis immutatur, ex-
rante tum ejus qui præfuit admini-
ratione, & civibus libere eligenti-
us quempiam alium, ſic tamen, ut ex
vium numero & Scabinorum ordine
ternatim in id functionis aſciſcant.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

IſtiScabini numero ſeptē ſuntIudicis a
ſores,& eo in officio perpetui,niſi ſua
te reſignēt, aut ad aliud munus ſublim
ſive incompatibile evocentur, ſuntque
primariis,judicioque hominum magis
cretis ac prudentioribus ejus Reipub
viris. Horum ſingulis annis ad octiduu
Vigilia D Bartholomæi incipiens, ex P
cipū ordinatione ſuſpenditur oficii exe
tio, eaque per id ſpatii in eum civem l
textorem confertur,quem ejus officii
reliquis ibidē privilegiati artifices deli
dum cenſuerint,qui tunc in cives & nu
nas quæ celebriores Luxemburgi & ci
exiſtunt,omnimodā Iudicis gerit' poteſt

Reſidet præterea alterum Tribunal ſ
alternum Luxemburgi , cujus eſt jus
cere ruſticis per tractum vicinum , tam
civilibus quam criminalibus; qui trac
Præpoſitura dicitur , à Præpoſito nob
viro eidem Tribunali præſidenti , & o
viros habenti aſſeſſores , quibus ſub
tur ejuſmodi Præpoſitura.

Prodierunt ex hoc oppido viri n
pauci gloria & virtute præſtantes , qu
inter , præter ſuperius recenſitos Mon
chas , caſtrum Luxemburgenſe protu
Balduinum Archiepiſcopum Trevirenſe
Henrici Septimi Imperatoris fratrem ge
manum, & Ioannem Moguntinum Arch
præſulem, ambos Sacri Imperii Princip
Electores ampliſſimos. At uero urbs ip
inſigni eruditione , & virtutibus ornat
bono publico pene noſtro ævo dedit; Be
nardum Luxemburgenſem, Lutheranæ
aliarum ex inferno promanantium hære

ſec

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

n inſectatorem acerrimum; Nicolaum Naves nobilem virum, juris utriuſque cellentiſſimum Doctorem, ac Concilii ovincialis Præſidem: hujus deinde fi-m æquivocum, quem ob raram ac ſin-larem rerum agendarum prudentiam ſapientiam Imperator Carolus Quintus cri Romani Imperii Vicecancellarium tituit, Nicolaum, Ioannem inſuper ius filium, magnis ingenii dotibus æditum, præclariſque Dominiis au-um, qui à Rege magno Hiſpaniarum i militaris annonæ per Belgium ſupre-am obtinuit præfecturam, in cujus exer-tio immortale ſibi nomen acquiſivit. x Luxemburgo itidem prodiit Nicolaus uterus (cujus familia hodieque extat) ummus à primæva ætate Muſarum cul-or, & ſapientiæ omnimodæ, præſertim heologicæ egregius conſectator: unde andem eo devenit eruditionis, ut à Phi-ippo Archiduce Auſtriæ Divi Petri Lo-anii Decanus, ac deinde Atrebatenſis & Cameracenſis Eccleſiarum Canonicus fue-rit inſtitutus, qui etiam Harlemii, & Brechtii Paſtor extititit vigilantiſſimus. Iſtiuſmodi autem beneficiorum obtentio-ne plurimum ditatus, opes ſic collectas in fundationem inſignis Collegii (quod in Lovanienſi Academia Atrebatenſe nuncu-patur) impendit. Vbi & redditus an-nuos ad ſtudioſos numero duodecim una cum Præſide & reliqua familia alendos conſignavit, ea conditione, ut horum a-lumnorum tres Lovanienſes, Atrebatenſes tres, tres item Cameracenſes, ac denique

tres Luxemburgenſes (quibus poſtea qua
tus acceſſit) exiſterent: qui ſemel eo
miſſi, non ſolum uſque ad magiſterium
artibus & Philoſophia, verum etiam
nec Theologiæ aut juris Canonici curſu
abſolverint, perſeverare poſſunt. His pr
eſt ordinarie vir gravis, doctus & pi
bus, cui pro hoc tempore nomen eſt, ex
mius Dominus ac Magiſter noſter Corn
lius Reyneri Goudanus, Sacræ Theolog
profeſſor antiquiſſimus, & divi Petri L
vanii Decanus, ejuſdemque Almæ Acad
miæ Cancellarius.

Natus item fuit Luxemburgi virtu
& prudentia præclariſſimus vir, Domini
Antonius Houſt juris utriuſque Docto
& Conſiliarii in intimo Regiæ Majeſtat
defunctæ & Principum noſtrorum Sere
niſſimorum Concilio, honore, aliiſque plu
rimis titulis inſignis, multiſque nomin
bus commendabilis.

Extra Luxemburgenſe oppidum, ad eju
partem orientalem, trans fluvium Alerun
tiam conſpici datur Manſfeldicum pala
tium, ad radices altiſſimarum rupium, ab
Illuſtriſſimo Principe Petro Erneſto Co
mite in Manſfeldt / nec non patriæ Lu
xemburgenſis Gubernatore excitatum
opus videlicet incredibilis excellentiæ
ſi omnia in eo accurate ſpectentur, quæ
digna ſunt conſideratione. Vt enim ob-
iter rem hanc, & ſuperficietenus tan-
tum proponam, habet ea limpidiſſimo-
rum fontium omni ex parte ſcaturien-
tium abundantiam, qui ſubtus terram
ſumma arte per tubos deducti ea irrigant

loca,

ca, unde ex hoc conſpicientibus pluri-
um delectationis, & utentibus reſultat
ilitatis non modicum. Erumpit autem
ec aqua viva per hortorum (qui ibi a-
œniſſimi, & admodum ſpatioſi haben-
ır, arbuſtis, floribus, oleribus, & om-
ium plantarum generibus conſiti) di-
erſas partes, ubi & alvei, & vaſa emit-
entia & excipientia ejuſmodi aquam
x iaſpide, marmore, alabaſtro & alio-
um præſtantium lapidum ſpeciebus di-
erſis, maximo videntur confecta artifi-
io: ſic etiam iidem fontes, prout rei ne-
eſſitas aut oblectandi ratio exigit, grato
erfunguntur ubique officio: piſcinis
namque & magnis & minoribus, quan-
tum requiritur aquarum, ſuppetunt: item-
que thermis eleganter ibidem conſtru-
ctis, ſarcophagis etiam diverſis ad uſus
quoſlbet ſeſe infundunt, adeo ut ſi nihil
præter fontium hanc admirabilem ema-
nationem inibi cernere liceret, eſſet uti-
que unde homines maximam delecta-
tionis capeſſere poſſent occaſionem. Iam
vero ſi quis ædificia ipſa velit vel te-
nuiter recenſere, quam multa, magna,
ſuperba & affabre facta ſint, librum
molis non exiguæ conſcribere neceſſe
ſit, unde & quantum ad hoc, ſuper-
ſedendum mihi exiſtimo. Sic de pome-
riis, hortis olerum, & florum areolis,
item vivis ſepibus, quibus vix quicquam
elegantius in rebus humanis excogitari
poſſet, ut quiſquis eorum veram ſpeciem
appprehendere cupiat, illa eadem oculis
propriis, longo otio uſurpet. Picturæ
itidem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

itidem ubique conſpiciuntur per hu
Palatii ſingulas partes, adeo frequen
& elegantes, ut hæ etiam ſolæ ſuum
ſpectorem in admirationem trahere
beant, quod eo uſque humanum ingeni
pertingere potuerit, ut ejuſmodi prof
ret ſuæ induſtriæ fœtus : inter cæte
oſtenduntur effigies, quibus ad vivum
finiti prope repræſentantur priſcæ &
centioris ætatis Principes, Monarchæ
Magnates, ſimiliter & bellorum appa
tus, exercitus armatorum, eorundem pu
næ, urbium & civitatum obſidiones, i
pugnationes & expugnationes, quib
præſertim ipſe Illuſtriſſimus Princeps P
trus Erneſtus Comes in Mansfeld inte
fuit. Vnde trophæa etiam retulit ſæpiu
quorum memoria nunquam oblivione ſ
pelitur. Denique ſtatuæ hic diverſæ ſt
turæ & magnitudinis, arte itidem pra
ſtanti cernuntur, ſuis ſingulæ locis conſti
tutæ. Imo & hujus artis ſculptilis plera
que prototypa ex remotiſſimis mund
partibus huc allata & pulchro ſitu ordi
nata exiſtunt. Deorum videlicet Dearum
que & aliarum antiquitatum ipſamet ſi
mulachra, quod certe & ipſum admira
tione dignum exiſtit, quod ſcilicet re
adeo ſingulares & ab annis prope infinitis
per priſtinos poſſeſſores ſumma cura cu-
ſtoditas donari ſibi obtinuerit ad orna-
mentum domus ſuæ Princeps perilluſtris.
Ejus ego quoad extimam faciem, per An-
tonium Stevens Mechlinienſem, picto-
rem egregium delineatam imaginem in
cupro inſculpi, ad honorem dicti Prin-
cipis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

[...]s,& elegantiarum ſtudioſorum in gra-
[...] procuravi;in qua imagine propter ſui
[...]vitatem, titulus ſive monumentum in
[...]tiſpicio partis anterioris ſæpe fati pa-
[...] lapidi marmoreo literis aureis in-
[...]ptum nequaquam exprimi potuit:
[...]mobrem ejus hic ſubjungere licuit
[...]piam.

PETRVS ERNESTVS COMES
[...] MANSFELT, GVBERNATOR
[...]VCATVS LVXEMBVRGENSIS,
[...] COMITATVS CHINI, EQVES
[...]VREI VELLERIS, *Regii exercitus*
[...]areſchalcus, Concilii Status Senator, poſtquam
[...]nos lvj miniſterio invictorum, & Auguſto-
[...]m Principum D. Caroli Quinti Cæſaris, &
[...]ilippi Regis Catholici deſervivisſet, cum jam
[...]de à bello Afro ad Thunes (quo primum
[...]ilitârat) omnibus pene in poſterum expeditioni-
[...]s, conflictibus, urbium expugnationibus inter-
[...]iſſet, indeque Belgio domeſticis motibus tur-
[...]ato, conſtantem in omnem partem ſuam Cæſari
[...]c Regi fidem comprobaſſet, ac varios ampliſſi-
[...]narum dignitatum honores belli atque pacis mu-
[...]ia adminiſtraſſet, ad ſupremam inde à Rege
[...]atholico totius Belgii, Burgundiæque præfectu-
[...]ram accerſitus extitiſſet, hos fontes atque ædes
excisa rupe, valle complanata D. O. M. Regi
D. ſuo, quibus immortales atque immenſas agit
gratias, ſuæ quod reſtat precatur ſenectutis tran-
quillitatem. D. D. M. D. LXXXX.

Nullatenus ſub ſilentio tranſire mei præſentis propoſiti ratio permittit, quin etiam obiter Theriotrophii, quod alendis feris ſervit, à prædicto Principe Comite in Manſfeldt ad palatii ſui partes omnes

omnes excepta anteriori ædificavit.
enim multis jugeribus terræ conſta
itemque pratis, campis, vallibus, co-
bus, præcipitiis, dumetis, arbuſtis, ve-
bus, ſilvis, ſtagnis, antris, & aliis fe-
rum habitationi percommodis abund
receptaculis, latiſſimum habet comp-
xum, qui prævalidis muris per circuit
cingitur, præter inſignes turres ac æ-
ficia in eodem circuitu conſpicua. Cap
igitur exiſtit hoc Theriorrophion ut a
quot cervorum, & damarum cente
aliiſque feris magno numero commodu
præſtet domicilium, prout & modo n
minimam habet multitudinem, ad qua
aliæ atque aliæ in dies accedunt vari
ſpeciei feræ, unde plurimum delectati
nis contuentibus generatur. Atque ha
de Mansfeldico palatio ejuſque quibu
dam pertinentiis tantum attigiſſe ſu
ficiat.

IOAN

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

IOAN. BERTELLII

ISTORIA

PRINCIPVM

XEMBVRGENSIVM.

Vbi de eorum ortu, progreſſu ac regimine, uſque ad Albertum Auſtriacum.

TRACTATVRVS ea qua po-
tero brevitate & veritate , non
de Trojanæ urbis, alteriuſve condi-
ne, ſitu , profectu ſive excidio , ſed de
xemburgicæ domus origine , ejuſque
incipum genere , nobilitate , ac præ-
ntia , lectorem inprimis meum roga-
m enixe cupio , quatenus ejuſmodi in
jus opuſculi evolutione curet habere
imum, candore nimirum & benevolen-
affectum , qualem ſibi viciſſim data
caſione ab aliis exigeret. Quod qui-
em ſi præſtare mihi roganti non detre-
averit , futurum ſpondeo , ut exigui
legendo laboris impendendi pro re-
um dignitate , & jucunditate inde pro-
ectura minime eum pœniteat. Ecquid
nim jucundius, &,ut cætera taceam, li-
erali , & ingenuo homini convenit
agis , quam ſub ſuccincto verborum
omplexu , ortum, geſta , ſeriem , ſucceſ-
ionem , ac denique occaſum quampluri-
orum Imperatorum , Regum , Ducum,
liorumque Principum ac Magnatum ex
adem quaſi radice promanantium, ſibi ob
oculos propoſita intelligere , conſide-
rare,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

rare, in eoque oblectari? Familiæ ig
(ut exordiar) ſive domui Luxembur
caput, ac principium dico dediſſe Ph
mundum magni Marcomiri filium, e
que Franconiæ orientalis Ducem, nec
Gallicanæ Franciæ primum Regem
circiter annum Domini 420 Herbip
ſive Wirthenburgi diademate regio r
mitus Argottam Cimbrorum Regis fi
poſtea in matrimonium ſibi aſcivit, a
ex ea hoſce ſucceſſive liberos ge
Clodionem crinitum (qui patrem in ho
ribus ſecutus eſt) Francionem & Ma
mirum.

Pharamundus porro ſtaturæ extitit
diocris, magnis vero & torvis oc
barba item admodum atra, adeo ut in e
primum intuentes pavore concutere
facile: fuit etiam Rex iſte religionis C
ſtianæ prorſus expers, & à progenito
ſuorum inſtitutione Paganus, attamen
ſtitiæ, pacis, & legum civilium tenax
morum etiam optima diſciplina popul
continuit ſuum, cui, ut erat longe grati
mus princeps, ita ejus nimis citatus f
fuit admodum luctuoſus, Proceribus
primis atque militibus. Obiit autem a
Domini 427, inque ejus locum Clo
primogenitus ſurrogatus, necnon re
ſceptro inſignitus fuit. Hic ſtatim ut æ
tem virilem attigit, magnanimum ſeſe,
que generoſum valde exhibuit, in id po
ſimum, ut hæreditatem à patre acc
tam in dies auctiorem redderet. Hac i
tur de cauſa exercitu prægrandi collec
vicinos Regni ſui limitibus imminen
fort

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ter aggreſſus, eoſdem vi & armis
cedere compulit, atque ſic voti com-
effectus, paternis dominiis plurima
cit. Vxorem habuit Baſinam Widel-
Thuringiæ Ducis filiam, ex cujus
plexu filios quatuor produci acci-
Phriſonem ſcilicet, Alberonem, Re-
ldum, atque Raucharium. Inter cæ-
autem ejus edicta ſtricte ſanxit, qua-
s Galli ſui luxuriare comam finerent,
ſcilicet ſeſe à Romanorum jugo ac
itute liberos palam conteſtarentur,
hi econtra capillitium geſtare in
ilis conditionis ſignum prohiberentur.
c etiam Clodio iſte Francorum Rex
iti ſive capillati cognomen ſortitus
Civitates munitas admodum, & per-
quas Trevirim, Metas, Tullum una
aliquot Brabantiæ oppidis vi expu-
vit: Nervios item circa Carbonariam
am commorantes domuit, & è Roma-
um poteſtate eruit. Morinos præterea
lannoniæ provinciam in ſuum jus vir-
armorum redegit. Phriſo hujus ma-
us natu filius in quodam conflictu,
ittæ ictu fortuito percuſſus juvenis
uc interiit: quæ res adeo patrem con-
tavit, ut ſtatim febri admodum acuta
riperetur, & gravibus longo tempore
oribus confectus, ipſe itidem mortem
ret regni ſui anno viceſimo. Sub mor-
n, dum quaſi certo eam ſibi imminere
eſentiſceret, convocatis regni ſui pri-
ribus, iiſque præſentibus teſtamentum
m more avorum condidit, eoque præ-
reliqua, poſtquam uxorem ad libera-

G lem,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

lem, & tanto gradu dignam filioru
perſtitum educationem, maternu
amorem, & viciſſim hos de amore in
trem filiali una cum debito honore ac
verentia ab iis exhibenda ſerio col
tus eſſet, diſpoſuit ac declaravit M
vingum (quem naturalem ejus filium
bant) equitum exercitus regii fo
mum, maximeque fidelem Magiſ
eorundem ſuorum filiorum adhuc m
rennium fore tutorem atque protecto
ſimulque regni, donec ad ætatem le
mam perveniſſent, ſummum admin
torem, quo ejus prudentia, virtute &
mis, quibus multum valebat, regnum
ſum cæteræque adjectæ provinciæ R
manorum, Wandalorum, & Gotthon
invaſione, direptioneque defenderen
Ad quod quidem pro poſſe præſtan
dum Regi ſeſe ſacramento conſtrinx
Merovingus, Rex ipſe vitam cum m
commutavit, & Cameraci terræ man
ejus corpore, epitaphio ſequenti apud
ſteros memoria & fama celebri immo
litatem promeruit.

Quæ Pharamundus erat furioſo Marte me
Clodius armata quæſiit arva manu.
Hic Tungros domuit, Celtas, Sequanam
fretavit,
At Ligeris populis, prælia ſæva tulit.
Gallorum juſſit redimiri tempora longis
Crinibus, ut nomen cui coma longa d
Romanos varia concuſſos cæde fugavit,
Ipſe metus Gallis, gloria, lauſque fuit.
Tandem qui letho vincebat, febre ſubactus,
Concuſſuſque ſimul corpore, morte luit.

Merovingus igitur regiarum prolium
ſeſſionumque earundem adminiſter,
ei à ſe Regi datæ egregie reſpondens,
um ſeſe præbuit ad annos complures
enuum, & ducem belli fortiſſimum, ho-
ſque omnes à finibus provinciarum ſibi
ncreditarum virtute, & armorum ro-
re coercuit, adeoque quidem ut ejus
minis fama etiam apud Hunnos, Got-
os, Oſtrogotthos, Nortmannos, atque
manos hoſtes ſuos infenſiſſimos cele-
atiſſima redderetur, & nomen indies
gis magiſque glorioſum. Dum porro
gis filii ætate pupillari exacta eo pru-
ntiæ & rerum gerendarum peritia per-
iſſent, ut alterius ad id ſubſidio non ad-
odum indigere judicarentur, Merovin-
us regni Franciæ, & provinciarum ad-
nctarum gubernacula eatenus ſibi im-
ſita, in ipſos Regis filios præſentibus
gni Proceribus libere reſignavit, inſi-
ans ſeſe deinceps à tantis curis va-
um, velle ſibi tantum in propriis bonis
vere. Hoc ita accidiſſe, cum perſpexiſ-
nt Romani, quos eo uſque temporis à
ranciæ reliquarumque conjunctarum
rovinciarum limitibus, Merovingus præ-
anti ſua virtute prohibuerat, copioſa mi-
tum manu conſcripta, regnum ipſum,
t quicquid de jure regiarum prolium
rat, invadere, necnon depopulari medi-
abantur: cujus conſilii regni Proceres
ffecti certiores Merovingum accedunt,
btestantes majorem in modum, quate-
us regni propugnationem nomine filio-
um Regis adhuc ad bella præſertim ad-

 verſus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

verſus hoſtes adeo pugnaces gerenda[illegible]
mis imbecillium, in ſe denuo ſuſcip[illegible]
vellet, & uti anteriori tempore fece[illegible]
hoſtiles phalanges à ſuis finibus arc[illegible]
conaretur. Tum Merovingus propriæ [illegible]
riæ & utilitatis cupidine titillatus, q[illegible]
conſpiceret eos præſenti neceſſitate [illegible]
modum arctari, nec habere ad man[illegible]
qui hiſce in anguſtiis opem commode [illegible]
ret, ſic conſternatis ſeſe neutiquam i[illegible]
rum eſſe Regem reſpondit, nec proi[illegible]
poſſe, aut velle tanto cum propriæ [illegible]
ut antea fecerat, diſpendio, alienis ſer[illegible]
commodis. Illi quo ejuſmodi prætex[illegible]
vergeret, prudenter advertentes, qua[illegible]
quam Regis filiis, utpote vere prop[illegible]
ſuis Dominis, fidelitatis fœdere obſtri[illegible]
eſſent, iiſdem invitis, ac reclamantib[illegible]
quo Merovingi fœlicibus auſpiciis [illegible]
ſtium vim, & tyrannidem, jam jam[illegible]
cervicibus ipſorum imminentem, eva[illegible]
rent, eidem ſeſe, & omnia ſua una c[illegible]
regno unanimiter dediderunt. Qua ex[illegible]
jure merito Regina regiorum filior[illegible]
mater commota, in ſuæ nativitatis locu[illegible]
Thuringiam ſcilicet, tanquam ſecurum[illegible]
Merovingi graſſatione aſylum eos ab[illegible]
gavit, ne in perduellis hujus tru[illegible]
lentas manus incidentes, certam in nec[illegible]
incurrerent. Merovingus interim via [illegible]
hac & occaſione prælibata, Dominis ſ[illegible]
dominio privatis, eorum poſſeſſiones [illegible]
cupavit, & regni Francorum diadem[illegible]
inſignitus, ab omnibus ſubditis in Reg[illegible]
ſuſceptus, regni quoſvis hoſtes brevi te[illegible]
pore expugnavit.

Pau[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Paucis inde tranſactis annis Albero Re- filiorum primus, proindeque regni res indubius, ætate, corporis robore, animi virtutibus abunde præſtans, de do tractare cœpit, quo injuriam ſibi à rovingo illatam vindicare, necnon re- um aliaque dominia nequiter ab eodem cupata, denuo recuperare poſſet: at- e in hac quidem conſultatione occurrit il præſentius, quam ut amicitiam iniret m infenſioribus Merovingi hoſtibus. nc itaque Argottam Theodemiri Got- orum Regis filiam matrimoniali ſibi culo copulavit, & cum ſoceri ſui ope, xilioque non minimam patrimonii par- n à Marcomiro detentam, & occupa- n ex hoſtium faucibus eripuit, nomina- n autem Ardennam, Alzatiam inferio- m, Brabantiam, Cameracum, atque Tor- cum ſua poſtliminio effecit, unde & gis Cameracenſis vocabulo nuncupa- s dicitur. Ex uxore porro Argotta præ- minata, Wanbertum; & præter hunc atuor filios ſuſcepit, qui omnes, præ- r primum Wanbertum, è vivis in infan- a exceſſerunt. Solebat autem Albero ut urimum nemus Carbonarium incolere, que eo gentilitio ritu idolis ſacrificare. t vero Merovingi manus ipſi continuo fidiantis evadere poſſet. Montem Han- oniæ metropolim in denſiſſimarum ſil- arum medio ſibi in propugnaculum for- ſſimum exſtruxit, ubi pro majori tempo- is parte agens, rationem ſecum ſollicitus quirebat, qua totum regnum in ſoli- um in ſuam reduceret poteſtatem, nec

non ipſum Merovingum una cum poſt
tate ad internecionem deleret, quam
itidem cogitationem ipſe Merovingus
Alberonem & ejus parentelam gere
Iſte tandem Merovingus diſpoſitione fa
bonorum ſuorum, in filiorum quos in
Regis Burgundiæ uxore ſua procreave
fatis conceſſit, eoque defuncto Child
cus natu maximus filiorum ei in Fran
regno ſucceſſit anno Domini circiter 4
Hic Childericus in ipſo regni initio t
pem admodum, ſordidam & impudic
vitam ducebat, adeo quidem ut nobili
& Procerum regni ſui paſſim thor
maculare non vereretur, ſed eor
uxores ad libidinem ſecum exerc
dam pertraheret: quo nimis impr
agendi modo ſubditorum in ſe ac
rimum provocavit odium, ita ut eti
ad Regem invadendum arma corri
rent. Childericus itaque anno re
ſui quarto, dum in eas deveniſſet
guſtias, ut ſeſe à propriorum ſubditor
impugnatione propugnare non poſſet,
que uſpiam per ampliſſimum re
ſui ſpatium ſecurus conſiſtere, fug
ſecreto iniit, Metamque civitatem p
tiit, ubi à Gubernatote ſupremo
norifice admodum, & regio appara
exceptus, hoſpitio aliquamdiu comm
ratus eſt. Interea vero ad priſtin
vitæ ſpurcitiam rediens, loco gratitu
nis in hoſpitem rependendæ, in ux
ris ejus amorem vehementer exarſ
eamque amplexibus adulterinis turpi
fœdavit.

Fran

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

[F]ranci porro, ut Regem ſuum turpiter
[fu]giſſe compererunt, Gunebaldi cujuſ-
[dam] ſummæ apud illos auctoritatis viri
[con]ſilio & ſuaſu Gilettonem tunc regni
[Ro]mani Sueſſionenſis nomine, Romanorum
[ſupr]emum Gubernatorem, in Regem
[Fra]nciæ delegerunt, & in throno Chil-
[deri]ci deſertoris Regis ſedere fecerunt.
[Hic] itaque Rex Franciæ effectus, prio-
[ribu]s octo annis magno cum omnium
[app]lauſu regium munus obivit: verum
[hoc] jam tempore ſatis tranquillo exacto,
[tyra]nnide intolerabili in ſuos graſſari
[ad]orſus eſt, atque id præſertim exactio-
[nes] extorquendo tantas, donec pene ni-
[hil] amplius eis reſtaret, unde commode
[ſe] ſuſtentare poſſent: hinc illi in ſedi-
[tio]nem converſi, adverſus Regis improbi-
[tat]em arma corripiunt, & quod prece
[no]n poterant obtinere, eum ab ince-
[pt]o manu valida fortiter cohibent. Tum
[Ch]ildericus eatenus regno diſtitutus
[&] abſens, ſpe recuperandi ejus præcon-
[ce]pta, ad locum ſuum, unde fuga ſeſe præ-
[cip]uerat reverſus, ad ſceptra priſtina poſt-
[lim]inio per regni Proceres, alioſque
[ſu]bditos honorifice admiſſus eſt, ac de-
[in]de adverſarium ſuum Gilettonem re-
[gn]i invaſorem, qui jam Aurelias uſque
[li]mites regni dilatarat, repreſſit, &
[a] Francorum oppreſſione ulterius exer-
[ce]nda cohibuit. Similiter in quoſvis
[re]gni hoſtes arma vibrans, præſer-
[ti]m autem cum Clodionis poſteris con-
[ti]nuum bellum gerens, prudenter admo-
[d]um & fortiter ſeſe Childericus Rex ha-

 buit,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

buit, unde & adverſariorum copias [...]diſſe, ſuperaſſe, & fugaſſe eidem non [...] accidit. A reditu inſuper ſuo in reg[...] benignus, atque manſuetus in ſubd[...] extitit, quare & ſui viciſſim eum ma[...] affectu, honore, atque officiis quibuſ[...] in finem uſque proſecuti ſunt.

Childerico è vivis ſublato, filius ip[...] Clodovæus ætatis anno decimo qu[...] regiam dignitatem adeptus eſt. Cum [...] necdum è paganiſmo ad fidem Chri[...]nam acceſſiſſet, Gundebaldi Burgun[...]num Regis neptem, forma elegante[...] ſummæque prudentiæ puellam ſibi [...] conjugem expetiit: at Burgundiæ [...] primo quidem ideo renuit, quod Clo[...]væus veræ religionis eſſet exors, poſt[...]dum tamen, ubi mediantibus quibuſ[...] amicis ſponſione facta à Clodovæo de[...]jurando paganiſmo, & religione C[...]ſtiana amplectenda, inſtantius rogare[...] Burgundiæ Rex petitioni Clodovæi [...]nuit, eique neptem in ſponſam tradi[...] Clodovæus igitur voti compos effect[...] & regio apparatu apud Sueſſiones [...]ceptus eſt: veruntamen promiſſi imm[...]mor ad idolorum, ut ante, culturam red[...] in eaque perſtitit, donec divinitus ad [...]gem meliorem quodammodo compel[...]retur. Nam cum Germanos bello aggr[...]ſus eſſet, & in maximum vitæ incurri[...] periculum, votum Deo mente tenus nu[...]cupavit ſeſe Chriſtianæ religioni citra [...]teriorem moram nomen daturum, ſi [...]vino munere iſthoc periculo liberatu[...] victoriam de inimicis obtingeret rep[...]

tan

. Vicit igitur,& illico per miniſterium
Remigii Rhemenſis Eccleſiæ Antiſtitis
o ablutus Baptiſmate, ac conſequenter
cælitus per Angelum allato in Re-
n inunctus eſt, & inſuper in lilia aurea
ælis à Deo demiſſa, Regis inſignia,
e prius buſones præferebant, fuere
nutata.

Clodovæus itaque Francorum Rex, po-
iquam Chriſtianorum albo cooptatus
,mirum quam glorioſus evaſerit,quam-
e proſperum in bello, quod ipſi potiſſi-
m cum Brabantiæ, & Flandriæ conter-
neis intercedebat, ſucceſſum obtinuerit.
æfixerat autem vicibus ſuis perfunctu-
m (ob locorum maximam intercapedi-
m) dictis Brabantiæ, & Flandriæ pro-
nciis Auſtraſium quendam, qui eam ob
m Tungrorum, Brabantiæque ſeſe Du-
m indigetabat. Hic Auſtraſius ab Albe-
ne, & fratribus atroci pugna invaſus,
eo fortiter obſtitit, ut parta de hoſtibus
ctoria, ipſi inſuper Alberonis fratres ab
ſo vincti caperentur, quos & ipſe pro-
nus adhibitis cuſtodibus,ad Franciæ Re-
em deſtinandos curavit. Rex porro capti-
os hoſce ut conſpexit ad ſe adductos, in
rorem converſus diſtricto gladio manu
ropria eoſdem trucidavit, & exinde re-
num ac poſſeſſiones ipſorum nemine ob-
ſtente invaſit, uſurpavitque.

Cum iſtiuſmodi cædem in Clodionis
oſteritatem exercuiſſet Clodovæus, ratus
otam eam proſapiam è medio hac ratione
ublatam, ipſum Auſtraſium potioribus
uam ante muneribus honoravit, atque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

dominia quamplurima ejus fortitud
Regi acquiſita, regnum Auſtraſiæ vo
voluit. Ex quo quidem tempore, & de
ceps, donec regnum iſtud in diverſas,
riaſque partes ſecaretur, ſingulíſque
minis ipſæ aſſignarentur ſingulæ, ej
modi nomenclaturam obtinuit. Fuit
tem iſtud Auſtraſii regnum longe va
ſimum, complectens nimirum provinc
admodum grandes & illuſtres perplur
utpote à finibus ſuperioris Burgun
initium ducens, finem vero ſortiens
mari Friſiæ; atque ſuo ſinu complecte
quicquid inter Rhenum & Scaldim
minatiſſimos fluvios ſitum comperie
tur: Vltrajectum ſcilicet cum appendi
bus, Coloniam Agrippinam, Treviri
Moguntiam, Metas, Verdunum, Tullu
Brabantiam, Geldriam, Cliviam, Holla
diam, Zelandiam, Hannoniam, agru
Leodicenſem, Luxemburgum, Alzatia
Palatinatum, Ardennam, Barrum, D
catum Lotharingiæ. Iſti inquam limite
ſeu potius partes extitere regni Auſtr
ſii, quod modo videmus in quampl
rimas partes, Dominia & Principatus di
ſectum,

Dum hæc ſic ſeſe haberent, ſolebat i
terdum Clodovæus fingere dolorem
eo, quod Clodionis ſtirpem tanta crud
litate occidiſſet, atque ideo ſeſe opta
ajebat, ut vel unus inde oriundus ſupe
eſſet: quæ quidem ſubdolus eo profere
bat conſilio, ut ſi fortaſſis quiſquam bla
ditiis ejuſmodi illectus prodiiſſet, hu
uti cæteros, protinus è medio tollere

Scieb.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

bat namque propria redarguente
cientia, nullo jure regnum ſeſe
ciæ occupare, quod omnino ad Clo-
em ejuſque poſteros certo ſpecta-
Stragem porro à Clodovæo exerci-
evaſerat Wanbertus, Alberonis ex
otta, uti antea diximus, filius, adeo-
Clodionis capillati ex filio nepos, qui
dum Belgicas ditiones, quas à patre
itaverat, incolebat; interdum vero in
quitaniæ partibus, quas à matre ſua
odorici regis Italiæ ſorore accepe-
degebat. Hic Lucillam Zenonis Im-
toris filiam uxorem duxit, ex qua fi-
ſuſcepit duos, Anſelbertum videlicet
Wanbertum. Hos Merovingi poſteri
verentes, ne aliquando ſucceſſu tem-
is in Clodionis avi ipſorum regna, &
ceſſiones poſtliminio redirent, co-
i ſunt, uti cæteros, neci dare. At pa-
eorum Wanbertus, earum inſidia-
ı factus certior, filios ſuos præfatos
mam ad Zenonem Cæſarem ipſorum
icet avunculum ablegavit, à quo, ut
à Theodorico Argottæ aviæ eorun-
n fratre perquam honorificentiſſime,
ut eorum poſtubalat conditio, ſuſcepti
t, & ab omni periculo inſidiantium
tium erepti.

Romani, ut Imperatoris nepotes in
bem appuliſſe compererunt, accepta
inde Auguſto congratulandi cauſa, ip-
s in Senatorum ordinem aſciverunt: ad
od quidem munus vocati, dum jam
viros excreviſſent, egregiis effulſere
rtutibus, necnon tam in bello, quam
in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

in pace in jurium Cæſareorum tuto-rum munere ſeſe exhibuere præſtantiſſimos. Ex quo etiam, prout decebat, Imperator ipſe non modo naturali, verum etiam ſingulari, veroque eorum virtutibus debito amore ipſos complectebatur. Waubertus tandem pater horum rebus humanis exemptus eſt, annum Domini circa IↃXXVIII, cui & ſubſequens inſigne epitaphium poſuerunt ſuperſtites amici.

Qui Deos quondam coluit paganos
Ritibus doctus, fide Chriſtiana
Clarius multo patribus peregit
Aurea ſæcla.
Regibus natus, Ducis ampla geſta
Poſteris liquit, fideique zelo
Præſules natos pietate ſummos
Protulit orbi.
Inde Romanæ regionis almæ
Prodit Ansbertus ſapiens Senator:
Cujus ex ortu tetigit coruſcans
Sidera virtus.
Non patris tantum ſolio Ducatus
Splenduit terris animoſa proles,
Sed pari Divum numero relata
Numine fulſit.
O ſatis fœlix Lotharena tellus,
Quæ Duces tantos genuiſſe digna es
Gentium Divi, quibus & rebelles
Terra dedere.

Zeno Imperator, ſummæ prudentiæ quantum ad Rempublicam politice adminiſtrandam, vir, ſed hæreſi Arriana infectus, anno imperii ſui decimo ſeptimo mortem obiit: cui in ea functione Anaſtaſius itidem peſſimus hæreticus ſuffectus

hic in Chriſtianos veræque fidei cul-
; tanta rabie graſſatus eſſe dicitur, ut
jus rei relatio horrorem hnmanis af-
mentibus : ſolebat autem in ſedis A-
olicæ contumeliam iſtiuſmodi ſenten-
proloqui : Nos Pontifici & aliis ju-
volumus, non autem ab aliis juberi.
em temeritatis ſuæ juſtas exſolvens
as, fulmine deſuper à Deo percuſſus
riit miſere.
orum Auguſtorum temporibus San-
Mammertus Viennæ, & Remigius
mis Galliarum civitatibus, Præſules
ſanctitate, & ſapientia clariſſimi ef-
erunt.
n impii Anaſtaſii Imperatoris locum,
inianus piiſſimus ſacratiſſimuſque Ca-
licæ religionis propugnator ſubroga-
, ſtatim omnes Arrianæ perfidiæ Epi-
pos ſedibus ſuis exturbavit, & ab his
us ejectos in exilium Catholicos ſum-
ſtudio revocari curavit, nec non ſin-
los ſuis reſtituit Eccleſiis, favoreque
nmo, quoad vixit, proſecutus eſt. Iu-
niano Cæſari chriſtianiſſimo anno Do-
nicæ incarnationis quingenteſimo vice-
no octavo, ex hac mortalitate ſubtra-
, Iuſtinus ejus ex ſorore nepos ſuc-
ſſit. Hic prædeceſſoris ſui nepotes præ-
ctos, Anſelbertum & Wanbertum ma-
o coluit affectu, honoreque affecit ſin-
lari, eorum præſertim infortunio con-
lens, quod ab avita hæreditate per Me-
vingorum tyrannidem exploſi eſſent, at-
e natale ſolum deſerere coacti.
Regnabant eo tempore in Francia qua-
tuor

tuor Clodovæi filii, Theodoricus, Cl
mirus, Clotarius & Childebertus, q
æquo paternam hæreditatem patre
functo inter ſe diviſerant. Horum
maximo Theodorico nomine, licet
gitimo concubitu procreato, obtigit
ſtraſiæ regnum, & quia Metis pro m
temporis parte reſidere ſolebat, Rex
tenſis vulgo cognominabatur. Erat
tem hic ſimul Lotharingiæ inferioris
minus; necnon & ſacri Romani Im
ſuper Scaldim Marchio.

Porro Clodomirus Aurelianenſis,
tarius autem Sueſſionenſis, Childe
tus vero Pariſienſis, Reges effecti
Hi quidem etſi ægre ferrent, fra
ſuum Theodoricum ex concubina Ari
vocabulo natum, partem etiam cum
ſis in paternis bonis accepiſſe, cum
men ab ejus temporis moribus min
abhorreret, ferendum exiſtimarunt,
nec ipſo Theodorico è vivis ſublato,
unicum filium Theodobertum parte
per hæreditariam ſucceſſionem ipſi ob
gente inito conſilio privare decrever
Quæ equidem conſpiratio ſtatim at
ipſi Theodoberto innotuit, ut ſeſe adv
ſus imminens periculum oportune c
muniret, generi ſui Caroli Hasbani T
grorum Ducis, utpote unicæ filiæ
Clotildis nomine mariti, auxilium
ploravit.

Carolus igitur Dux, ſua etiam id
gotii intereſſe ratus, nihil prius, nihil
tiquius habuit, quam ut regi ſocero
ſuppetias ferre ſtuderet: atque inpri

n fuit non inconſultum fore, ut ad
arem mitterent, ejuſque favorem au-
itatemque inſtantius implorare præ-
rent: atque ut certius voto potiren-
uo, obtulit ipſe Auſtraſius Rex, tam
rio, quam poſterorum nomine re-
n ſuum fieri Imperio feudale. Ejuſ-
i igitur à Rege, Duce, & Proceribus
to conſilio, legatio imponitur ipſi
lo Duci apud Cæſarem obeunda.
lubenter ſuſcepta provincia, cum
ſtate pleniſſima tractandi, & conve-
di cum Imperatore, dummodo pa-
regnum ſuis maneret poſſeſſoribus,
olus, Tungrorum Dux iter ingreditur
ſtantinopolim verſus, eo ut devenit,
udientiam Imperatoris admiſſus, ad-
tus ſui cauſam mira verborum elo-
ntia expoſuit, necnon pro ſubſidio,
ilioque enixiſſime ſupplicavit. Tum
perator à re propoſita divertens; Mi-
(inquit ad Carolum Ducem) ſocerum
dominum tuum, cujus nomine lega-
ionem iſtam exequi decreviſti, ea uti
eritate, ut noſtram ſacri Imperii
rchiam ad Scaldim ſitam (continen-
n videlicet ſinu ſuo Antverpiam, Gan-
vum, Teneremundam, Tornacum, Mor-
gne, Condeum, Valencenas, & caſtra
cum ex utraque parte fluminis conſti-
a) contra æquitatem, & præter Impe-
lis noſtræ majeſtatis ſcitum, & conſen-
n uſurpare audeat, cum hæc non ad
ançorum, ſed ad Romani Imperii jura
ubitate pertineant.

Ad hæc Cæſaris verba ſupra quam dici
poteſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

poteſt, obſtupuit Dux Carolus, qui e
re nullam prius audiverat quæſtio
Reſumpta tamen loquendi fiducia,
modi reſponſum modeſtiſſime dedit
peratori Auguſto: Scio equidem, ô
ctiſſime Cæſar, Theodobertum Auſtr
Regem, patrem ac Dominum meum
Imperii Marchiam ſuper Scaldim
nere; attamen non ita in ejus poſſe
nem devenit, ut eam à quoquam vi
armis per injuriam extorſiſſe dicendu
ſed quod ab avo ſuo Artſardo (cui in
petuam hæreditatem Conſtantius, m
Coſtantini pater eandem donaverat
hæres legitimus poſt alios interme
ſucceſſerit. Ad quod Imperator: No
ficior (inquit) Conſtantium prædec
rem noſtrum, Duci Artſardo in recomp
ſam obſequiorum Imperio præſtito
Marchia iſta honoraſſe, verum non ſic u
ejus poſteros, eo vita functo tranſiret,
non hæreditarie, uti dicis, ſed tan
ad vitam ſuam ejuſmodi Cæſarea
nificentia fuerit auctus: unde &
merito foret integrum Imperatori dict
Marchiam in ſuam reducere poteſtat
Carolus Dux verbis, & rationibus C
ris pene convictus, ſummopere ver
ne ſi ulterius in defenſionem juris ſ
ſui Regis quicquam replicaret, non ſo
nihil ea in re proficeret, verum et
in indignationem Cæſaris incurrer
cum omni ſpe ſubſidii, quod exp
bat, fruſtraretur, prompto & alacri
mo, quidquid juris in Marchia ſ
Scaldim Theodoberto competebat
ma

[..]s Cæſaris reſignavit. Hinc poſtera
[..]conſidentibus quam plurimis Princi-
[..], & Imperii Proceribus, ipſo etiam
[..] Carolo præſente, Imperator nepoti
[..]x filia Anſelberto Senatori Romano,
[..]mporis in aula agenti, Marchiam ſa-
[..]mperii ſuper Scaldim in hæredita-
[..]perpetuam pro ſe, & poſteris ſuis
[..]gnavit, eumque de eadem ſolemni-
[..]nveſtivit, reſervata nihilominus circa
[..] Romani Imperii ſuprema auctori-
[..]

[..]hæc, ut peracta fuere, Imperator
[..] Theodoberto adjutorium, quod ad-
[..]us patruos ſuos expetierat addicit, &
[..] Regnum una cum Lotharingia infe-
[..], ſub ſuam recepit protectionem, at-
[..] conſequenter Carolus Tungrorum
[..] ex parte Regis Theodoberti ſoceri
[..]illud à Cæſare feudum, prout condi-
[..]n erat, accepit. Denique cum ad ali-
[..]t inde dies Carolus Dux à Cæſare
[..]et humaniſſime tractatus, tandem ut
[..]Regem Theodobertum regrederetur
[..]iſſus eſt, dato ei, & adjuncto in itine-
[..]comite Anſelberto, Senatore ſacri
[..]mani Imperii, recens creato Marchio-
[..] Mandavit autem Imperator ſtrictiſſi-
[..]ſuis litteris, ad Sueſſionenſem, Pari-
[..]ſem, & Aurelianenſem Reges datis,
[..] deinceps quicquam Regi Auſtraſiæ
[..]eodoberto ipſorum nepoti moleſtiæ in-
[..]re, ratione ſui regni præſumerent,
[..]ppe cujus propugnationem adverſus
[..]oſlibet infeſtantes, tanquam membrum
[..]igne Imperii nuper effectum ſuſcepiſ-

H ſet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ſet. Ipſum denique Tehodobertum m
tatur ſerio, quatenus deinceps omni
in Marchiam ſuper Scaldim nudatum
eſſe profiteatur, necnon tranſactio
ſive reſignationem dictæ Marchiæ per
rolum Ducem, nomine ejus factam, ra
habeat, & perpetuis temporibus va
ram: cui mandato Cæſareo lubens acq
vit Rex Theodobertus.

Porro cum in Franciam Dux Caro
una cum Marchione Anſelberto, & nu
roſo nobilium comitatu appuliſſet,
tarium inprimis Sueſſionæ Regem a
runt, eique Cæſaris voluntatem, & de
tum inſinuarunt. Clotarius igitur Rex
Anſelbertum tantæ eſſe apud Imper
rem æſtimationis perpendit, ratum,
tum, & inviolabile habuit Cæſareum
cretum, necnon filiam ſuam Blitild
in amicitiæ incrementum, majorem
firmitatem ipſi Anſelberto Marchioni
uxorem tradidit: cum qua deinde &
liqua familia Tungros à Carolo D
deductus, ab eodem admodum hon
fice ipſe Anſelbertus exceptus, & ex
bitus eſt. Inde tandem in Brabantiam p
fectus, Marchiæ ſibi hæreditarie à Cæ
collatæ poſſeſſionem accepit, eique m
gna cum prudentia, & omnium cong
tulatione præfuit.

Excitavit autem Anſelbertus ex u
re ſua Blitilda, Clotarii Sueſſion
Regis filia, proles maſculinas quatu
& unam fœmellam: Anchiſen ſcilic
alias Arnoldum, qui patri in March
natu ſucceſſit, Ferioldum, qui Epiſco
T

ectenſis, & Martyr effectus eſt, Me-
cum Epiſcopum Antiſiodorenſem,
lulhum, & Tarſitam, quæ vitam in
niiate ducens, & divinis obſequiis
ılari devotione intenta Sanctorum al-
ſcribi meruit.

ivebant ea tempeſtate, inſignia
eſiæ Chriſti columina Sanctus Be-
ictus Abbas Monaſtici ordinis in
dente inſtitutor, & Dux celeber-
us, ſancta Scholaſtica ejus ſoror Ab-
ſſa, Brigida virgo nobiliſſima Sco-
, Patritius Scotiæ Archiepiſcopus,
urus Abbas, Leonardus monachus,
umbanus Abbas, aliique viri vita &
titate clariſſimi, Priſcianus vir longe
tiſſimus.

ccidit autem ut Clotarii ambo fratres
mani, ſcilicet Clodimirus Aurelia-
ſis, & Childebertus Pariſienſis reges
que prolibus morerentur, ſimiliter &
eobaldus Theodoberti filius Auſtraſiæ
x: unde ipſi Clotario ſuperſtiti ad-
jure propinquitatis omnes omni-
dictorum defunctorum poſſeſſiones
igerunt, adeoque ipſe totius regni
lliæ Monarcha evaſit. Quod cum
i præter expectationem, & ex in-
inato contigiſſe conſideraret, mu-
icum ſeſe Anſelberto Marchioni ge-
o ſuo exhibere decrevit, eidemque
iverſam Moſellæ provinciam, agrum
ſellanum à Metenſi civitate Coloniam
rippinam verſus ducentem, & eum qui
nc Luxemburgicus dicitur, cum vicinis
ibuſdam aliis territoriis comprehen-

 dentem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

dentem poſſidendum, tradidit. De[illegible]
Clotarius ipſe gravi infirmitate tactus
ſibi mortem eſſe vicinam advertens
hæc verba cum ſuſpirio prorupit: [illegible]
quam metuendus eſt cœli Deus, qui ſ[illegible]
miores terræ Reges ſuo ſubvertit n[illegible]
Quibus dictis ſtatim animam in fac[illegible]
provolutus efflavit.

Wanbertus Romanus Senator A[illegible]
berti germanus frater, patri Wanb[illegible]
jam defuncto in Ardennæ & Hanno[illegible]
Principatibus ſucceſſit, ac Clotildem[illegible]
marici Regis Italiæ filiam eleganti ſp[illegible]
virginem ſibi matrimoniali vinculo c[illegible]
lavit. Huic Clotildi quamvis non mo[illegible]
ſuppeteret occaſio, unde in luxu & m[illegible]
deliciis vitam duceret præſentem, à ſpi[illegible]
tamen Dei præventa, omnes carnis ill[illegible]
bras forti & conſtanti animo deſpexit[illegible]
magnam vitæ pietatem cum conjugali [illegible]
ſtitate conjunctam ſervavit: jejuniis i[illegible]
per aliiſque corporis attritionibus, [illegible]
non largiſſimis in pauperes eleemoſ[illegible]
perpetuo intenta. Quibus quidem C[illegible]
ſtianæ pietatis officiis in tantum apud [illegible]
mines ejus opinio profecit, ut dum d[illegible]
extremum clauſiſſet, nullus dubitaret e[illegible]
ad cæleſtem perpetuam manſionen à [illegible]
bonorum remuneratore eſſe aſſumpt[illegible]
Nec id quidem immerito; relucebat e[illegible]
in ea, quamdiu in hac mortalitate e[illegible]
totius virtutis & ſanctitatis gratia, ad[illegible]
ut non ſolum propriam ſalutem ſolli[illegible]
curaret, ſed & maritum præcipue, &[illegible]
lios, quos binos ipſi pepererat, ſingu[illegible]
prout eorum exigebat ſtatus, & condit[illegible]

[..]am juſte, pie, & ſobrie traducendam
[..]rtaretur.
[..]a ex re plurimum delectatus Wan-
[..]s ejus maritus, & ipſe in pietatem
[..] propenſus, tanto eam amore com-
[..]s eſt, ut ea præmature ad alteram
[..]oremque vitam evocata, nullatenus
[..]cundas tranſire nuptias conſentiret,
[..]otius ab omni conjugis conſortio ſe-
[..]us, ea tantum quæ Domini ſunt animo
[..]gitaret, & factis ſtudioſe in cælibatu
[..]tens exprimeret: filii ſimiliter pieta-
[..] religionis maternæ inſignes imita-
[..], ea præſtiterunt, quæ talium paren-
[..] gnatos condecebat. Horum prior
[..]bertus nomine, patri in dominiis
[..]ctus eſt. Poſterior vero Brunulphus
[..]bulo Cambreſii Comes evaſit, habuit-
[..] filium Brunulphum etiam nuncupa-
[..], qui conſequenti tempore Lydulphum
[..]tæ Agyæ Principiſſæ Hannoniæ ma-
[..]m genuit. De horum rebus geſtis la-
[..] agere, cum mei in præſenti non ſit
[..]oſiti, ſuperſedendum arbitror, & ad
[..]tutam ſeriem, ſive genealogiam Lu-
[..]burgenſium Principum proſequen-
[..], unde paululum digreſſus ſum,
[..]o.
[..]nchiſes igitur, qui & Arnoldus, cogno-
[..]nto Buggiſus, Anſelberti Senatoris Ro-
[..]i, Marchionis ſuper Scaldim, agri-
[..] Moſellani, prout diximus, Domini,
[..]nberti ſenioris, ex Lucilla Zenonis
[..]eratoris filia majoris natu filii pri-
[..]genitus, uxorem accepit Odam Gui-
[..]is Ducis Sueviæ filiam, & patri ſuo

 Anſel-

Anſelberto paulo poſt defuncto ejuſm
epitaphium poſuit.

Vagos Moſella fluctus extollas tuos
Sublimiori Olympo, qua Anſelberti Duc
Rigas ſolum natale. Tu Tyberis quoque
Flavas arenas alveo vomas tuo,
Cui Roma quondam ſibi Senatoris loco
Voluit praeſſe Moſellanum Principem.
Arcus triumphales, Roma, tui corruant
Sit Martius campus, ſit circus maximus
Deſertus. almis bellatoribus ſuis
Iam procidant Capitolii faſtigia.
Quid eſt enim, lector, nobis praclarius
Virtute, qua magnus Princeps hic floruit
Cedant, & ô victi, arva veſtra flumini
Claro Moſellano multis paribus jugis
Arata fortium boum, qui fertilem
Lotharingiam nunc faciunt lectis ſegetibus
Aquilas amicas habuit, ſed & lilia
Collegit, ac fortunam vicit acriter:
Quin prole ſuſcepta vixit beatius,
Virtutibus claris decumbit glorius,
Quaſo, viator, quid reſtat tanto Duci,
Niſi ut ſit ex Heroe factus nunc Deus?

Defuncto itaque Anſelberto Senato Romano, necnon Marchione, ut præ tur, ſuper Scaldim, eodemque agri fellani Domino, poſſeſſionum ejus ha univerſalis effectus eſt Arnoldus, ſive chiſes, quem ſupra ipſius primogeni fuiſſe oſtendimus, procreavitque ex thorali ſua Oda, Sueviæ Ducis filia, f tres, & quatuor filias: videlicet Arn phum Principis ſucceſſorem, Modoalc Archiepiſcopum Trevirenſem, Wa linum ſanctiſſimum monachum, Af

ſiam, Severam ſanctam Abbatiſſam
virenſem, Odam, & Guizam, Geruini
is Lotharingiæ uxorem. Iſte Gerui-
fundator extitit ampliſſimi monaſterii
Violacenſis ſuper Saram fluvium, ordi-
Divi Benedicti.
egit autem Anchiſes, ſive Arnoldus
cum uxore, bona, quæ ipſi hæredita-
iure obvenerant, annis quamplurimis,
donec ſenio jam inciperet confici,
ritu ſancto, quo pene tota ejus ſobo-
erat jam præventa, inſpirante, petita,
accepta à conjuge facultate, ſpretis
ndi divitiis, in eremum conceſſit, at-
e inibi Domino Deo ſancte, & ſedulo
vivit & tandem dierum plenus, annum
mini circiter ſexcenteſimum nonum
eatori reddidit animam.
Hoc etiam ævo Eccleſiam Dei ſancti-
e vitæ & ſapientiæ doctrina illuſtra-
nt ſanctiſſimi viri, Goar Trevirenſis,
allus, Abbas Rupertus, Remaclus &
igius Epiſcopi.
Arnulphus denique Anchiſis filiorum
itu maximus, luctu ſuper mortem præ-
lecti patris exacto, cœpit & ipſe eodem
io pater, in vitam religioſam, & à mun-
ſtrepitibus remotam propendere ani-
io; adeo, ut niſi bonum publicum, cujus
rocurandi onus ei incumbebat, & ami-
orum preces, & diſſuaſio obſtitiſſent, ipſe
rotinus cunctis poſſeſſionibus dimiſ-
s, religionis monaſticæ ſtatum arri-
uiſſet. Veruntamen ut ſe non ſibi ſoli
atum, ſed maxime Reipublicæ cauſa la-
borandum audiſſet, conſulentium placitis
H 4 potius,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

potius, quam opinioni propriæ ac-
ſcere elegit. Proinde cum ipſas à p
ſibi obtingentes Provincias, utpote m
chiam ſuper Scaldim, & Moſellæ
dominium, tum etiam alia aliunde ſu
fecta, magnas ſcilicet Aquitaniæ, & r
Auſtraſiæ partes ſubiit adminiſtran
necnon Dodam, Wiberis Comitis B
niæ filiam, in conjugium accepit. Qu
tiam cum eum Clotarius Franciæ Rex
eximias, qui in eo relucebant virtutes
ſapientiam ſummo proſequeretur am
ipſum in magnum palatii ſui regii M
rum aſſumpſit, necnon eum ſimul in a
leſcentiæ filii ſui Dagoberti moderato
ordinavit: cujus etiam præclara inſti
tione Princeps evaſit Dagobertus la
digniſſimus.

Arnulpho Principi peperit uxor fi
tres, Clodulphum Ducem Moſellanum
Comitem Palatinum, Anchiſen ſacri
perii Marchionem, & Walchiſum, Se
ſchalem, & Comitem Verdunenſem,
filiam habuit ſanctam Waltrudem.

Ipſe vero Arnulphus, dum complu
annos munus ſibi incumbens maxi
cum laude obiviſſet, ſecularis principat
& ejus pompæ pertæſus, cum uxoris c
ſenſu eremum petiit, ubi ſumma cum v
auſteritate, & corporis maceratione I
obſequiis totus intendit. Similiter & e
uxor pii conjugis veſtigia inſequens T
viris monialium ingreſſa eſt cœnobiu
atque inibi jejuniis, vigiliis, orationib
& aliis religioſis exercitiis reliquum d
rum ſuæ peregrinationis abſolvit, & cu
lauc

e, non ſine ſanctitatis opinione, animam Chriſto Domino reddidit.
um Arnulphns ſummus quondam in lo Princeps, eremum, in pietatis opes, plurimum temporis incoluiſſet, & ſanctitatis fama longe, lateque per s partes diverſas percrebuiſſet, accidit ut defuncto eo tempore Metenſis citis Præſule, magno cleri & populi enſu ipſe Arnulphus eremicola in dcti Epiſcopi locum ſurrogandus poſtutur.
t ipſe, honorum quorumlibet ſæculi us contemptor pridem effectus, & ſuas d functionis vires omnino impares eſſe utans, cœpit inprimis munium ad ſe atum perquam modeſte deprecari: um ubi nulli tergiverſationi locum : advertit, ne in hac electione Spiritui cto reſiſtere videretur, tandem humeoneri iſti ſubeundo humiliter ſuppot, & tum denique ea animi magnitue & conſtantia talentum ſibi creditum pendit, ut dignam pro erogato in polum Dei ſpirituali tritico, à ſummo trefamilias menſuram percipere merecur.
Veruntamen Arnulphus Epiſcopus Menſis poſt multos in Præſulatu exantlatos bores, & viribus pene exhauſtus, dum ipſum ad perſiſtendum eo in munere inus judicaret idoneum, de eo abjicieno cœpit animum adjicere: ne tamen cclefia, Chriſti ſponſa ſibi eatenus conredita, & deſponſata, ipſius diſceſſu quid ateretur detrimenti, curam in primis habuit,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

habuit, de viro digno in locum ſu
ſubſtituendo. Et cum hæc animo a
taret, commodo occurrit ipſius c
tationi Goyerus Prorex Aqutani
ob egregias animi, & corporis do
eo Præſulatu longe digniſſimus.
hunc igitur, dum Epiſcopale offic
legitimis modis reſignaſſet, dilect
eremum repetiit, & priſtina auſte
ris vitæ, & contemplationis exerc
reſumpſit, & tandem ſenio confect
circa annum Domini 604, vitam m
talem cum immortali commuta
Sed id, antequam ei evenit, pa
ante ſcilicet, quam hinc emigrare
Anchiſen Sacri Romani ſuper Scald
Marchionem; filium ſuum ad ſe v
catum, Dei timorem ante, & ſup
omnia habere ſerio docuit, & ut
omnibus actionibus ſuis divinam re
butionem recogitaret, utque hoc qu
fræno ſemetipſum ab omni injuſti
nævo cuſtodiret monuit: tum etia
illi mandavit, ut Eggam, Pipini p
mi, cui Carolomannus Tungrorum
& Brabantiæ Rex pater erat, filiam
conjugem expeteret, & acciperet. Qu
quidem paterna imperia, cum ad i
pletionem ſancte ſpopondiſſet Anchiſe
placide obdormivit Arnulphus ejus p
rens, Metenſis quondam Epiſcopus,
Domino. Cujus, inſequenti tempore, co
pus à ſucceſſore Præſule Metas add
ctum, & terræ, digna omni veneration
mandatum eſt.

Beggam itaque Ducis Pipini primi fi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

, dum amicorum interventu ſibi An-
s matrimoniali fœdere copulari ob-
ſſet, conſecutus eſt cum eadem dotis
ine Ducatus binos, Tungrenſem ni-
m, atque Brabantiam: ex quo illud
lit, ut deinceps cum Marchionatu
Imperii ſuper Scaldim incorpo-
haberentur. Peperit autem Begga
ſuo Anchiſi Pipinum, agnomine
ſtallum, ea ut fertur ratione, quod
uito caſu, in loco ejus vocabuli, eum
er in hanc lucem ediderit. Fuit au-
Begga iſthæc virtutibus heroicis pol-
s, atque adeo ſexus ſui conditionem
ſtantia vincebat, & ſublimitate ani-
, præter cæteros ejus inſignes actus;
trum etiam quoddam in Ardennæ
tibus à fundamentis extruxit, cui no-
n indidit Andagium, eique Parochia-
n eccleſiam vicinam appoſuit, quæ
ſtmodum pluribus aucta ædificiorum,
redituum commoditatibus, Divi Hu-
rti Epiſcopi ordinatione, & juſſu mo-
chis ordinis Divi Benedicti poſſidenda
dita fuit, conſtituto inibi per præliba-
tum Divum Hubertum admodum re-
gioſo viro Beringerio, qui pridem ei
cellanus fuerat, in Abbatem, & gregis
onaſtici ducem & paſtorem. Hinc exor-
ium duxit monaſteriũ illud, quod & ho-
ie celeberrimum perſiſtit, à ſancto Hu-
erto nomen trahens.

Beggæ porro viam univerſæ carnis in-
reſſæ epitaphium ejuſmodi comperimus
oſitum.

Begga Duciſſa fuit, genitrix quoque ger
hujus,
Quæ fuit Anchiſæ felici fœdere juncta.

Anchiſes denique Beggæ maritus m ma erat in pauperes liberalitate, ad data ſibi eis benefaciendi occaſione, facile ſibi non pateretur excidere: u quadam die (ut de eo legitur) dum pu lum quendam recens natum omni d tutum hominum cura, expoſitum conſp ret, ex compaſſione juſſit eundem t ejus curam haberi, necnon impenſis educari, quem & deinde tanto majori fectu complexus eſt, ut eundem in a ptionis filium ſuſciperet, nomen ei im nens Godivum. Godivus iſte tanta mini, & Principis ſui munificentia ſu matus, poſtquam grandior effectus e immemor beneficii, citra meritum p prium ſibi impenſi, cœpit ambitionis a tari ſpiritu, necnon locum patris adopt tis nequiter appetere. Hinc igitur vi inquirere cœpit de eo perimendo, indu tatum ratus ſeſe in ejus locum ſucceſſ rum, ſed feſellit eum ſpes. Dum itaq die quadam in ſilvis denſiſſimis remot cæterorum hominum conſpectu venatio operam darent, peſſimus Godivus ſtrio gladio Principem, Dominum, ac bene centiſſimum patrem ſuum peremit. Dei prępotentis vindicta non diſtulit hu parricidam diu impunitum conſiſtere, ſ pœnas promeritas non multo poſt ei r pendit, cum à tetro dæmone eum invad ab eoque ſuffocari permiſit.

Floruerunt hoc ævo Iodocus eremit

Oſwa

ldus Rex, Leodegarius Epiſcopus &
yr, Gertrudis Abbatiſſa, cultores Dei
uam ſanctiſſimi.
bus humanis exempto Anchiſe, Pipi-
Herſtallus ejus ex Begga filius Duca-
obtinuit Brabantiæ, conjunctim cum
chionatu Sacri Imperii ſuper Scal-
, una cum Comitatu Namurcenſi, at-
inſuper magni Majeri titulo in Fran-
& Auſtraſiæ regnorum palatiis à
deberto Rege honoratus eſt. Iniit au-
Pipinus Herſtallus matrimonium cum
trude nobiliſſima, ex qua duos filios
epit, Drogonem videlicet, & Grimo-
um; quorum prior Campaniæ, Burgun-
que Comes, & palatii Franciæ ma-
s Majerus, uxorem habuit generoſiſſi-
n Theobaldam: ſed ea ſterili perma-
te, ipſe abſque liberis deceſſit: Gri-
ardus vero cum filia Raboth Ducis
iæ copula matrimoniali conjunctus

ipinus hic Herſtallus agnomine, etſi
dem egregiis pollere virtutum habiti-
s videretur, id tamen vitii dicitur ha-
iſſe, quod fidei matrimonialis oblitus,
rtum Alpaidam, ſororem Ducis Arden-
domi ſecreto foveret, ex qua etiam
os filios procreavit, Carolum videlicet
rtellum, virum bellicoſum, & Carlo-
nnum monachum. Qua de re commo-
Divus Lambertus, tum temporis Tun-
orum Epiſcopus, Ducem ab hoc ſcelere
gno zelo dehortatus eſt, ſed cum ne-
icquam proficeret, excommunicationis
iam fulmen ſeſe in eum, niſi reſipiſcat,
vibra-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

vibraturum comminatus eſt, atque
etiam fruſtra medio uſus eſt in con
cem adulterum ſanctiſſimus Antiſtes
vero pellex ejus perverſa Alpaida
Lamberti circa Ducem in mel
frugem revocandum ſtudium i
gens, gravi odio virum ſanctum inſt
cœpit, & in ejus necem procuran
quanta potuit ſollicitudine, inc
Dodonem igitur Ardennæ Ducem
trem ſuum literis compellavit, & n
inſtantia urſit, ut Divo Lamberto, ob
terii reprehenſionem vitam eriperet
que ut id peſtilens mulier à fratre
certius conſequeretur, in memoria
reducit, quod eorum germani fr
Richoldus, & Gallus ab ipſius ſancti
ſulis amicis ex Loſſenſium Comitun
milia originem ducentibus, non it
dem morte forent affecti. Hiſce
mis peſſimæ meretricis incitamentis
perſuaſus Dodo, petitioni ejus ſeſe
facturum repromiſit, atque demum
cis inde tranſactis diebus, aſſumpti
cum aliquot ad tanti ſceleris perp
tionem aptiſſimis ſociis, nocte intem
Leodium, id quidem temporis vicum
ſcurum, nunc vero ampliſſimam, nob
ſimamque Principum Epiſcoporum
dem cathedralem, advenit, &
ſortibus ſuis nonnihil in proxima
deliteſcentibus, perluſtrare ipſe co
quid rerum Divus Lambertus ageret
cum eum ſeſe ad ſacrum Miſſæ offici
orto ſole peragendum non improbabi
applicare advertiſſet, & orationibus p

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

roriis incumbere, evocatos ſocios
tos eſſe jubet: tum ipſi ſimul tem-
conceptæ malitiæ explendæ idoneo,
cum ubi ſacris operabatur vir Dei,
entibus ipſi duobus Clericis mini-
, accedunt, & primum oſtiorum, &
ſtrarum violenta perfractone aditum
fecerunt, tum introgreſſi ipſos Cle-
s ſancto Epiſcopo miniſtrantes, Pe-
n & Andeletum nomine, viro Dei con-
ente peremerunt, ac deinde ipſum
ctiſſimum Præſulem, Miſſæ ſacrificium
altare Divorum Coſmæ & Damiani ce-
rantem, gladio percutientes, Chriſti
rtyrem pro juſtitia fecerunt. Hoc ſce-
e per Dodonem, & complices perpe-
to, adfuit divina ultio, per quam ipſe
annus in ægritudinem acerrimam eo-
m anno prolapſus, ſenſus dolorum per-
ſit inexplicabiles, adeo ut inſtar flam-
e ardentis ſua inteſtina quaſi uri ſe ſen-
e profiteretur, & pejus quotidie ha-
ns, teterrimum etiam è corpore ſuo fœ-
rem emittebat, ita, ut nec ejus familia-
s infectum circa eum aerem perferre
tinerent, & tandem omni alio conſilio
ſtituti, ipſum ſuum Dodonem ea morbi
ritate laborantem, in Moſam flumen
cinum ſubmerſerunt, ſicque dignas ſuæ
meritatis pœnas etiam in hoc ſæculo
ux Dodo, Deo vindice, exſolvit; quem-
lmodum & in facinoris complices
ivinam, gravemque animadverſionem
ontigiſſe plerique ſcriptorum teſtan-
ur.

Cum tam aperta Dei ultione percuſ-
ſum

ſum fratrem ſuum Dodonem compe
Alpaida, ne quid etiam ſimile ſibi
contingeret, animum applicuit ad D
offenſum bonis actibus placandum,
tam deinceps inſtituit lugubrem, pe
ſua præterita magno affectu deplorar
ab eis in poſterum ſtudioſe præca
Dimiſſo igitur adulterino concubitu,
naſterium propriis ſumptibus exci
atque inibi cum religioſarum puell
conſortio in magna auſteritate, & pie
divinam iram placare ſtuduit, tanden
piaculorum (ut pie creditur) ab ipſa
miſſorum conſequuta remiſſionem
beatorum ſocietatem aſſumi obtinuit.
pinus itidem funeſtum Dodonis ex
intelligens, pellicis item ſuæ reſipi
tiam cognoſcens, cœpit & ipſe crimi
ſuorum ex corde deteſtationem hab
necnon à Deo miſericorde gratiam
plorare, quam ut conſequeretur e
cins, plurimorum monaſteriorum, &
cleſiarum fundator extitit, & do
magnificus.

Tandem Pipinus ad ætatem decrep
perductus, emigrationis ſuæ diem ex
vita mortali imminere proſpiciens,
ſolemni teſtamentum condidit, quo vo
tatem ſuam circa bonorum ſuorum di
ſitionem eſſe talem declaravit, ut Car
Martellus ejus ex pellice Alpaida fi
regni Auſtraſiæ adminiſtrationem obi
Theobaldus vero, ſuus ex Drogone
nepos, Ducatum Brabantiæ, una cum
mitatu Campaniæ obtineret. Exceſſe
autem è vivis ipſe Drogo, & Grimoa

e

frater germanus, quorum mater Ple-
lis à Martello alienum admodum ge-
animum, totis niſibus conata eſt im-
re, quo minus circa hunc paterna
ſitio haberet locum, & nepotem
Theobaldum, utpote legitime pro-
um, avo Pipino ſubſtituendum, om-
s modis etiam in Auſtraſiæ regno
contendebat. Veruntamen huic con-
m concertationi, non alius finis obti-
quam teſtamentaria Pipini conſtitutio
rdinaverat: hincque Martello Au-
ii regni competiit regimen.
Plectrudis, viro jam rebus humanis
npto, cum id temporis magnæ apud
cos ſeſe cognoſceret eſſe auctoritatis,
tello, ut antea, conditionem deſtinatam
lens, eum per inſidias comprehen-
Coloniæ Agrippinæ carceri juſſit
cipari, cum tamen ille eandem ſem-
affectu fuiſſet proſecutus plane filiali,
e ideo nihil tale ab ipſa fuiſſet com-
itus. Tum denique Plectrudis, ejuſ-
ex filio nepos Theobaldus, utriuſque
ni, Franciæ videlicet, & Auſtraſiæ
fecturam adeunt, atque etiam ſuis
filiis Dagobertum Regem quoquo vo-
inflectunt, ſic ut Theobaldus haud
culter, in palatii ſummum Mayerum
tueretur. Dagobertus iſte Rex, initio
dem minus probatæ erat converſatio-
utpote mulieroſus, & carnis illece-
plurimum deditus, verum in ſe tan-
n rediens, vitam in melius commutare
luit, & condignam de præteritis flagi-
agens pœnitentiam, ampliſſimum ſub

I Divi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Divi Dionyſii Areopagitæ patrocinio
cundo à Pariſiis miliari, monaſterium
gum Franciæ ſepulturis conſecra
extruxit, idemque munificentia p
regia, reditibus, & honoribus inſign
dotavit.

Porro Franci mulierem ſibi adeo
perioſe præeſſe graviter ferentes; i
gnati etiam, quod Theobaldus pa
ſummus Mayerus nimia tyrannide in
gni ſubditos graſſaretur, de ambobu
iſtis finibus propellendis conſilium i
runt. Idque collectis armatorum co
in effectum deducere aggreſſi ſunt,
nielem quendam eorum in locum,
regno præſideret, ſubrogantes. Vnde
ctrudis vim hanc ferre non ſuſtin
ſumpto ſecum Pipini theſauro, ex F
ciæ regno ſeſe proripuit, & Colon
Agrippinam petiit. Interim vero q
hæc in Francia contingerent, accidit
Carolus Martellus è carceris ergaſ
amicorum quorumdam molitione
deret, & circa id temporis Dagob
Francorum Rege abſque liberis defu
ipſe regni faſtigia conſcendens, bel
Danieli regi (qui ſe alio nomine Gilb
cum vocitabat) necnon Raginfredo
ſummo vicario inferre cogitaret atro
mum. Hi ambo, ut Martelli manum
verterunt admodum validam, de
diffidentes viribus in fugam verſi,
cruentam Carolo victoriam reliquer
Inde Coloniam ducens exercitum,
bem ipſam munitiſſimam cepit, &
pini theſaurum à Plectrude extor

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

autem clam fugiens tranſmiſſo poſt
rſa multarum terrarum ſpatia Da-
ad Bulgaros pervenit. Carolus
victoriam fauſto marte perſe-
s, regni Francici amplitudinem,
tumvis Chilperico, & E. Hudone
taniæ Duce obſiſtentibus, ſolus ob-
t: nec his contentus terminis, Rhe-
cum numeroſo exercitu trajiciens in
nes, Alemannos, Suevos, Bavaros
it, eoſdemque virtute bellica in ſuam
git poteſtatem. Cum deinde intelle-
t Hudoni Aquitaniæ Duci Saracenos
etias ferentes Franciæ regnum inva-
, eorum conatibus feſtinanter pro-
tineris confectione occurrere ſategit:
oſtem favente fortuna, circa Turo-
fines fortiter aggreſſus, ejus vim &
repreſſit, necnon ab ulteriori rapi-
xercenda prohibuit, dum pene eos
es ad internecionem deleviſſet: nam
conflictu trecenta, & ſeptuaginta
que Saracenorum millia cecidiſſe
ique referunt, cum tamen à parte
telli mille tantũ & quingentos viros
buiſſe iidem afferant. Martellus præ-
a dum bello exercitatiſſimus habere-
, necnon etiam fidei Chriſtianæ ſervi-
cultor exiſteret, in Friſones, idolo-
culturæ adhuc deditos, bellum mo-
trociſſimum, eoſdemque fortitudine
tari devicit: quibus domitis, ad Fran-
n reverſus in provinciis ſuis à Sara-
is clades magnas, & rapinas denuo
rceri comperit, ſed eos uti anteriores
valida manu devicit, poſtravit, ejecit,

atque exinde Vicegothis omnibus [illegible]
nari incepit.

Carolus Martellus Rex, tandem [illegible]
multos domi, bellique perpeſſos lab[illegible]
affictis etiam per ipſum nimis nequi[illegible]
ne dicam omnino tyrannice, Eccleſi[illegible]
quamplurimis perſonis, morbo corr[illegible]
mortifero, amicorum ſuaſu poſſeſſio[illegible]
ſe bello partas, ſuis ex Geltrude fili[illegible]
rolomanno & Pipino diſtribuit, Ca[illegible]
manno quidem Auſtraſiam & Sue[illegible]
Pipino autem Burgundiam, & Fr[illegible]
partem aſſignans, atque ſic vitæ [illegible]
Martelli, magiſtratus ipſius (quem M[illegible]
ratum Domus appellant) anno trig[illegible]
finis eſt impoſitus. Sed jam nonn[illegible]
ipſius Caroli & progenitorum ipſi[illegible]
caſione, à propoſita mihi ſerie Princ[illegible]
Luxemburgenſium divagatus, eo me[illegible]
ſus confero.

Clodulphus igitur Arnulphi prim[illegible]
nitus, & in agro Moſellanico hæres [illegible]
primus Dux Almabertam Carlomann[illegible]
cis Brabantiæ filiam maritali fide ſibi [illegible]
rem devinxit, atque ex ea ſucceſſu [illegible]
poris liberos genuit, Martinum hono[illegible]
& poſſeſſionum patris hæredem, Baſi[illegible]
Archiflaminem Trevirenſem, in mon[illegible]
rio ſancti Maximini prope Treverim [illegible]
veneratione debita ſepultum, Arno[illegible]
Toloſæ Comitem, & Agnoraldum C[illegible]
tem Calvimontelli. Solebat autem [illegible]
Clodulphus diplomatibus ſuis ejuſ[illegible]
titulum præfigere: Nos Clodulphus [illegible]
Auſtraſiæ, Moſellanicæ ac Moſelant [illegible]
nulphi Ducis filius, filii Arnoldi, ex [illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

& nobili Francorum Trojanorum ſtir-
atus.
xegit autem Clodulphus vitam pru-
ia, & omnigenis virtutibus decora-
; cumque uxor ejus diem clauſiſſet
emum, firmiter apud ſe conſtituit ca-
oniam in cælibatu deinceps obſerva-
tque ejus animum Deo in dies gratior
t, cooptari ſeſe curavit in gremium
igioſorum ordinis ſancti Benedicti,
d ſanctum Maximinum juxta Trevi-
ſem civitatem: ubi quicquid ad perfe-
nem in ſtatu religioſo requiritur,
nde ad omnium cohabitantium exem-
m, imitationem & ædificationem, mo-
is, vita, & converſatione expreſſit.
in etiam ſanctitatis ejus opinio apud
eros adeo pervulgata eſt, ut Metenſis
tatis Clerus & populus bonæ ejus fa-
odore attracti, vacante apud ipſos ſe-
Epiſcopali, Clodulphum ſibi in Præſu-
magna inſtantia poſtularent. At vir
i, qui mundi honoribus, & divitiis pri-
n devoto animo nuntium remiſerat,
latenus perſuaderi potuit, aut precibus
cti, ut munus oblatum ſuſciperet. Cum
o opportune & importune Metenſes
ſua perſiſterent petitione, nec quic-
am apud ipſum obtinere valerent, Pa-
s ſpiritualis ſive Abbatis, cui tanquam
riſti vcario in omnibus obſequi devo-
rat, opem & auctoritatem implorarunt,
rto confidentes, ut quem rogantium pre-
s inducere non poterant, ipſa Majoris
teſtas ad obtemperandum compelleret:
c vero eos ſpes fefellit; nam Abbas

perpendens, eam vocationem à De[o]
cedere, Clodulpho ſuo regulari ſu[b]
ex parte Chriſti imperat, quatenu[s]
meros ſubmittere non refragetur
oneri oblato. Hic igitur omnem an
tergiverſandi ademptam ſibi eſſe
videns, paſtoralis officii ſuſcepit cu[ram]
quam tanta vigilantia, charitate
prudentia executus eſt, ut vere d
ea functione haberetur, qui familiam
mini verbo, & exemplo inceſſa[nter]
paſceret, & talentum Dominus
reciperet uſuris multipliciter au[ctum].
Tandem expletis in hac miſeriarum
peregrinationis diebus, mortis trib[utum]
exſolvit, atque Metis in ſancti parent[is]
Arnulphi monaſterio juxta ejus ſacr[os ci]
neres conditus eſt.

Martinus Clodulphi maximus natu [fi]
lius, ejuſque in honoribus mundi & [poſ]
ſeſſionibus hæreditarius ſucceſſor, m[a]
trimonium contraxit cum Beatrice u[na]
Hildulphi Ardennæ Principis prole
qua horum duorum conjunctione fa[ctum]
eſt, ut Moſellanus Ducatus cum Ard[ennæ]
Principatu uniretur, & ab eis pro[geniti]
Principes eadem ſanguinis claritate
ſtrarentur: intet quos Lotharingiæ
Luxemburgi Duces primatum facil[e ob]
tinent. Vixit autem Martinus cum co[nju]
ge ſua Beatrice, & poſſeſſiones
ſuas adminiſtrarunt ſpatio triginta [an]
norum.

Sub ea tempeſtate regni Francici [gu]
bernacula moderabatur tyrannus qui[dam]
Ebroinus vocabulo, qui pariter
Au

aſiæ titulo ſub rege Theodorico ho-
patur. Hujus inſolentias, atque in-
abilem arrogantiam à ſuis cervici-
epellere cogitantes regni Proceres,
torum coegerunt exercitum, eumque
rſus Ebroinum, & adhærentes Duce
io Martini Ducis Moſellani, & Ar-
æ conſanguineo direxerunt, cui in
num palatii Mayerum loco Ebroini
Proceres deſignato, ob ſanguinis pro-
tatem ſeſe cum ſuis copiis adjunxit
tinus: at Ebroinus horum tempeſtive
or effectus, collecta itidem militum
u valida, in occurſum proceſſit adver-
rum, quos tanta ferocitate invaſit,
e eis victoriam referret inſignem, Pi-
s autem & Martinus fuga ſibi con-
rent.

inc itaque Ebroinus elatione majori
eſcens, dum ejuſmodi adverſum ſe
ſpirationum cauſas primarias in Mar-
m conjeciſſet, occaſionem ſecum diſ-
rere cœpit, qua ſe de eo una dierum
licare poſſet, & excurſis avide pauco-
i menſium ſpatiis, amicitiam dolo ſi-
lans, literas ad Martinum dedit, qui-
eum inſtanter tanquam de Regis ex-
ſſo mandato invitabat, ut ſepoſita mo-
n Regis conſpectum veniret: Martinus
rarum blandis ſermonibus nimis cre-
us ſtatim ad iter ſeſe accingit, & ad
um deveniens, dum regis conclave in-
di vellet, Ebroinus proditorie eun-
m invaſit, & pugione educto incautum
culenter occidit; cujus corpus ad Di-
Martini Trevirenſis templum ab amicis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

delatum, & terræ commendatum
contigerunt autem hæc, annum D
circiter ſexcenteſimum, octuageſim
ptimũ ſuperſtitibus Martini duobus
Eleutherio ſcilicet & Lamberto.

Horum prior Eleutherius patri in
cali eminentia ſucceſſor, Beatricem
berti Comitis Hasburgii filiam ſibi c
biali fœdere devinxit, & cum eade
tis vice Dominium Hasbaniæ obti
ſed hac præmature in fata conce
nulla proles ex hoc matrimonio pro
Ipſe deinde Eleutherius poſt pauc
annorum cnrriculum, quibus ſuis pr
divino inſtinctui morem gerens, om
hæreditatibus in fratrem ſuum libe
ſignatis, mundo valedicens vitam e
ticam in vaſta ſolitudine, non pro
Sancti Wandalini oppido inſtituit, &
in magna vigiliarum, jejuniorum, o
num, cæterorumque piorum exer
rum obſervatione reliquum vitæ ſuæ
duxit.

Lambertus igitur per fratris ſui n
ris liberam ceſſionem Ducatus Moſe
& Principatus Ardennæ faſces conſec
uxorem ſibi aſcivit Mariam Comitis
noniæ filiam, & ex ea filios quatuor ſu
tavit, quorum nomina hæc ſunt, Lo
rius, Adelreidus, Walrandus, & W
Ferunt Lambertum ſtaturæ fuiſſe ad
dum proceræ, aſpectu formidabilem,
bam habentem cum capillitio rufi col
gradum fixum atque ſuperbum, in a
egregie exercitatum, & à potu nimio
ne abhorrentem. Inter cæteros vero

fi

es ejus in belligerando actus illnd
bre memoratur, quod Gregorium ter-
ı Pontificem maximum virtute mili-
in ſedem ſuam ſecundo reſtituerit,
e à Luitbrando Longobardorum Rege
nnice deturbatus extirerat. Fuit nihi-
inus idem Lambertus aliquanto tem-
e Eccleſiis admodum infeſtus, quarum
m nonnullas prædatus eſt, & ad ſum-
n penuriam expilavit: verum ad ſe
uando reverſus, conſcientia propria
ulante, divinoque intus ſpiritu ope-
te, pœnitentiam egit de tantis ſacrile-
s congruentem, ablata reſtituendo, &
naſtici ordinis ſtatum in Mediolanenſi
naſterio ſub D. Benedicti regula, arri-
ndo, in quo deinceps in omni ſanctita-
& morum diſciplina vixit, & tandem
Chriſto vitam mortalem cum immottali
mmutavit, necnon ſepulturam in eodem
naſterio à dextro Divi Luitvuini altaris
ere obtinuit.

Lamberto ſuffectus eſt ejus primoge-
tus filius Lotharius in Ducatu Moſella-
, ac Principatu Ardennæ. At vero hujus
ater Adelreidus in Ducem Bullonenſem
aſit. Tertius autem Walrandus ad Epiſ-
patum Leodienſem gradatim evectus
t. Poſtremus porro Wido nomine, Gel-
riæ prefectura fuit honoratus. Horum
Valrandus Leodii Epiſcopus admodum
evotus extitit monaſterio Andagienſi,
que, præterquam plurima in illud col-
ta beneficia, Divi Huberti quondam ſui
ı Epiſcopali munere prædeceſſoris cor-
us, pridem iu Eccleſia Divi Petri Leo-

dienſis tumulatum ad prædictum A
gienſe monaſterium transferri cur
a quo etiam tempore locus ille ab
dem Divo, ſancti Huberti nomen
tus eſt.

Lotharius Moſellanus Dux, &
ceps Ardennæ, bellicoſa virtute inſig
cum Terentia Aiſtulphi regis Longo
dorum filia conjugium iniit: ex qua c
la prodierunt Fredericus, & ejus
Hermegarda, Henrici Comitis Salm
poſtmodum uxor. Fuit autem Loth
apud Pipinum Caroli Magni paren
Franciæ Regem maximo loco, ade
eum numeroſo exercitui præfectum
Italiam dirigeret, ut inde Stephanum
pam ſecundum in Franciam adduce
Cumque igitur ſe præ cæteris aulæ
gnatibus magnifieri adverteret Lothar
in ſuperbiam cor ejus elevatum eſt, &
gni ſubditis admodum gravis, & infe
fuit: deditus inſuper erat carnis viti
pra modum, & in tantam mentis inſan
collapſus eſt, ut aliquoties Domino ac R
ſuo obſtrepere non formidaret. Qua e
exacerbatus Rex, eum læſæ Majeſt
reum damnavit, ſicque regno exce
re coëgit. In ejuſmodi igitur anguſt
conjectus Lotharius, ut nullibi per Fr
ciæ regnum tuto conſiſtere poſſet, fug
ad ſocerum Longobardiæ regem artip
Et dum ibidem moræ aliquantulum c
traxiſſet, gravi morbo Rex invaſus, p
paucorum dierum curriculum diem cla
extremum. Hinc Lotharius jus ad ſucc
ſionem in regno nomine uxoris ſuæ p

t

ens, ſeſe in ejus poſſeſſionem intru-
conabatur. At vero Deſiderius de-
ti regis filius totius regni auxilio fre-
, Lotharii conatibus manu armata
peſtive occurrens, eundem cum aſſe-
ex illis finibus excedere coegit. Ex
ipſe Lotharius gravi ira exandeſcens,
das per Italiæ diverſas partes agere
na rabie aggreſſus eſt, & dum omnia
ia vaſtaret, contigit Pipinum è vita
rare; quo Lotharius percepto, relicta
im Italia, Franciam verſus iter repe-
conſtituit, & per interventum ami-
um, veniam in defunctum Regem com-
ſorum, à Carolo Magno ejus filio, &
ceſſore implorare ſtuduit. Rex itaque
plicantium precibus inclinatus, ad
ſpectum ſuum Lothario comparere
miſſo, & pedibus ſuæ majeſtatis ad-
uto noxam omnem dimiſit, eique
na, ob perduellionem per fiſcum abla-
reſtitui mandavit. Exinde Lotharius
ribus in meliorem frugem commuta-
, ea factis exprimere in finem uſque
duit, quæ verum, & magnanimum
incipem condecent. Deſiderius porro
ngobardorum Rex Adrianum ejus no-
nis ſecundum Pontificem ſummum bel-
acri laceſſivit, & dum Divi Petri patri-
onium depopularetur, Pontifex viribus
reſiſtendum deficiens opem imploravit
aroli Magni Francorum Regis, quate-
us cladem cervicibus ejus imminentem
otenti brachio avertere vellet. Nec eum
fellit ſpes, nam ilico Rex exercitu arma-
rum prævalido comitatus, Deſiderium
tyran-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

tyrannum forti animo oppugnavit, in-
demque Papiam profugientem inſec
urbis ejuſdem obſidione, & ad de
nem compulſione comprehenſum, &
ctum Aquiſgranum deſtinavit, ipſu
in temeritatis præſumptæ pœnam r
privavit, Pontifici vero ablata integ
ravit reſtitui: atque ita, rege optim
vidente, Italia pacem tranquillam
peravit. Adfuit in hac expeditione
exercitus ab initio ad finem uſque
Moſellanus Lotharius, necnon in re
tari ſeſe virum exhibuit longe fo
mum, habuitque collegas indivi
Adelreidum fratrem ſuum germanum
cum ejus filio Erihengoldo nomine
ambo in conflictu percuſſi mortem
runt; eiſdemque Lotharius frater, &
truus reſpective, tanquam ſanguine
ximus, in bonis temporalibus ſucc
adeoque plurimum ditatus eſt. Hic
vitæ dies ad ſenilem produxiſſet ætat
animo recolere cœpit, quanta jam
ab adoleſcentiæ ſuæ diebus perpetra
flagitia, tum Eccleſias deprædando,
proximum quemlibet ſuum, prout occ
ſeſe obtulit, diverſis afficiendo moleſ
unde compunctus rationem inire cu
bat, quibus viis, cum Deo offenſo in g
tiam redire poſſet. Et ecce tanta pœn
dine facta ſua priſtina deteſtatus eſt
pro poſſe reſtitutis injuſte ſublatis, vit
inſuper monaſticam in cœnobio Me
lanenſi amplecteretur, circa annum
mini ſeptingenteſimum ſeptuageſim
octavum; ubi reliquum mortalitatis hu

te-

us in omni ſanctitate & juſtitia,cum
um mira ædificatione tranſegit, tan-
que fatis concedens ibidem terra
itus eſt. Sanctus Heldegrinus Hal-
atenſis, S. Luitgerus Monaſterien.
tus Guntherus Hildeſemenſis & po-
Ratiſponen. primi Epiſcopi, ſancti-
commendati, ut etiam Fredericus
ajectenſis Epiſcopus & martyr, flo-
.
othario Duci Moſellano necnon Ar-
næ Principi in honorum & opum glo-
ſuffectus eſt ejus unicus filius voca-
Fredericus, qui fœdere matrimo-
i ſibi in conjugem devinxit,primo qui-
Fælicitatem Henrici Comitis Sal-
nſis ſororem, deinde vero hac è vivis
que liberis ſubducta, Annam Regis
anniæ filiam, quæ ei ſucceſſu tempo-
peperit Sadigerum primogenitum,
iconem Archidiaconum Trevirenſem,
non Eliſabetham, Comiti de Zeringem
conjugium traditam. Fredericus tri-
imum octavum, aut circiter annum
ncipatuum ſuorum adminiſtratione per-
ctus, infirmitate lethali Treviris labo-
e ſe ſentiens, loci Archiepiſcopo Han-
ario nomine, tanquam Chriſti vicario,
ccatorum ſuorum exomologeſim ma-
a cum cordis contritione fecit, & per-
pta abſolutione, aliiſque Eccleſiæ com-
unitus Sacramentis, priuſquam animam
ere inciperet, coram circumpoſitis ſer-
onem habuit ædificationis plenum, eo-
e tandem finito, in plurimorum tum
cleſiaſtici, tum ſæcularis ſtaus Ma-
gnatum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

gnatum præſentia, cum magna animi
quillitate, & certa in Deum confid
diem clauſit extremum, atque in
vi Matthiæ Apoſtoli præſtanti cœn
ordinis Sancti Benedicti ſepulturam
cepit. Faſces paternos Frederico
functo adiit Sadigerus ejus filius
mogenitus, cui Mechtildis Ethio
Comitis Hannoniæ filia uxor conti
ex cujus complexu unicus prodii
lius Ragnerus nomine. Fuit autem
digerus cum à corporis egregiis
bus, utpote forma eleganti, & ſt
ra procera præditus, tum etiam a
virtute, ſapientia, & rerum agenda
experientia, laude digniſſimus.
etiam in bellis fauſto cum exitu
rendis plurimum valuit: at ut al
jus exercitus ut plurimum varius,
& poſt plurimas comparatas gloriæ
ronas eſſe ſolet funeſtus eventus, ſic
ſtro tandem uſuvenit Sadigero: à N
mannis namque, cum quibus pene c
tinuum geſſit bellum, in conflictu c
dam percuſſus occubuit, circa annum
mini octingenteſimum, ſeptuageſim
tertium: atque ejus quidem inteſtina
loniæ Agrippinæ ſub lapide marmo
recondita ſunt, corpus vero ejus balſa
conditum & Metas devectum in D. Ar
phi eccleſia, anteceſſorum ſuorum exu
adunatum extitit.

Ragnerus Sadigeri unicus filius, at
adeo univerſalis hæres, Irmegardam
tharii primi primam filiam ſibi in c
thoralem aſſociavit fœdere legitimo, p

ac

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ex eadem filios hoſce proceſſu tem- excitavit: Giſelbertum inprimis re- Lotharingiæ magnum Gubernato- , & Iuppilienſem Dominum, Ricui- , deinde Ducem Moſellanum, & Ar- æ Principem, Ottonem Calvi montis item, Theodoricum Alzatiæ Ducem, berum monachum, ac denique Lo- ium Leodienſis Eccleſiæ Archidiaco- . Theophilactus doctor Eccleſiæ ſin- ris, primus Bulgarorum Antiſtes, Va- dus, Strabo Abbas S. Galli apud Hel- os, Remigius Altiſiodorenſis, Anaſta- bibliothecarius Romanus præclara litione viri illuſtres habentur.

agnero in alteram evocato vitam, Gi- ertus filiorum ejus natu maximus an- Domini nongenteſimo decimo ſexto ni Lotharingici ſummam adeptus eſt, ue inſimul Dominus Iuppilienſis eva- Duxit autem Gerbirgam Henrici upis Auguſti filiam in uxorem. De , uti & de cæteris ejuſdem proſapiæ ncipibus, copioſa materiæ ſeges ad bendum ſeſe offert, verum ne ni- um à propoſito contingat deflectere po, iis ſtudioſe omiſſis ad ſeriem Prin- um Luxemburgenſium proſequendam converto. Occurrit autem pro rerum eſenti conſtitutione Ricuinus, alter in dine Ragneri filius, quem Ducem Mo- lanum, & Ardennæ Principem indige- vimus: à quo nimirum ortum duxerunt teri, qui in hunc uſque diem Luxem- rgenſis Ducatus apicem obtinuiſſe di- oſcuntur.

Hic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Hic noſter Ricuinus Gihelberti L
ringiæ Ducis fratergermanus, caſtro
lonero, Comitatibus Ardennæ, Hasb
Virdunenſi (quem ab Imperatore don
ceperat) Dominio item Guerrii (
modo Luxemburgenſis ager nuncup
una cum finitimis territoriis potitu
& cum Mechtilde Everhardi Ducis
coniæ & Wormatiæ filia conjugium
traxit, necnon filios habuit Godefri
agnomine barbatum, Ardennæ, Bull
& Virduni Comitem, Ottonem D
Moſellanum, atque Sigifridum G
Dominum, Bonnam præterea filii
Franciæ conjugem, ac denique Med
dem Arnulphi Burgundi Chinenſis C
tis uxorem.

Regno Prumienſis Abbas, Odolle
cenſis Abbas, Ratbodus Epiſcopus T
jectenſis, Radulphus Flavianus viri
clarent.

Otto Moſellanus Dux thalamo co
gali conjunctam ſibi habuit Helenam
manni Bambergæ & Sueviæ Comit
liam, Ottonis primi neptem: ex quo
complexu fluxit unicus eorundem
Fredericus, patris in Ducali dignitate
ceſſor, cui tempore ſuo uxor obtigit
trix Hugonis Capet ſoror. Hic ille
dericus eſt, qui Barrenſis caſtri prim
cit fundamenta, Dux Lotharingiæ co
muni quidem vocabulo compellatus
non re ipſa talis, ſed Moſellanus D
Lotharingia exiſtens: huic ex uxore
prodiit Adelbero Metenſium Epiſc
ejuſque frater, Theodoricus Dux M

la

, & Barri Comes, ex quo poſteriore
ſt Adela Henrici Comitis Arlunenſis
nx.
defridus porro, & Otto præfati ex
no patre procreati habentur, è qui-
noderni Lotharingiæ, & Barri Duces
nem ducunt. Sigiſridus vero patre
n Ricuino editus, ex quo Luxembur-
s & Ardennæ Principes profluxe-
quorum nobis in præſentiarum, cæte-
prætermiſſis, ſeriem ſive genealo-
tractare, ac proſequi propoſi-
eſt.
gifridus itaque Ricuini patris in Do-
o Guerri, uti prætactum eſt, locum
t, quem Comitatus titulo ſublimari
eruit, annum circiter Domini non-
eſimum ſexageſimum. Guerri au-
plerique ſcriptorum omnes conſtanti
nant aſſertione, illud eſſe perantiquū
um, quod hodieque in rerum natura
iſtit, & Curich communi appellatio-
vulgo deſignatur, cujus poſſeſſiones
circuitum pro eo quidem tempore
e lateque patebant, omnes ad Si-
dum Comitem ſupremo jure ſpe-
tes.
anctus Albertus alias Adelbertus, pri-
Maydeburgenſium Epiſcopus, S.
bo in Dania, S. Volcardus in Norve-
S. Friteſtanus Vintonienſis in Anglia,
Iricus Auguſtanus, S. Conradus Con-
tienſis, celebres Epiſcopi, Sanctus
rhardus primus Abbas eremi Helve-
um, vulgo Einſidlen: ad hæc S. Gui-
tus Lotharingiæ Princeps, & Vance-
K ſlaus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ſlaus Dux Bohemiæ martyr, ſacra C
doctrina omnique genere virtutum
ſpicui, Eccleſiam Dei late provehu
illuſtrant.

Intra hujus Dominii ſive Comit
ambitum rupes habebanrur præru
eæque amœnæ admodum, quarum in
te prope extrema caſtrum viſebatur à
manis extructum, Lucisburgum voc
lo, tum temporis ad monaſterium
Maximini prope Trevirim pleno
pertinens: cujus loci, Sigifridus una
uxore, ac familia ordinarie reſiden
caſtro Guerrii, amœnitate captus,
venationibus intentus ſæpius eo dive
ſet, magno expetiit affectu eum in ſ
redigere poteſtatem, atque eam ob
ſam Abbatis ſancti Maximini animum
ſtanter pulſare cœpit, quatenus juſtæ
mutationis via in id ſibi gratificari ve
ejuſmodi igitur precibus Abbas per
tus, de Conventus ſui conſilio, & con
ſu Sigifrido Guerri Comiti caſtrum i
quod in literis ſuis Lucilemburch ca
lum noſtrum in Arduenna ſitum vocita
pro pago & decimis in Fuilen ceſſit
in perpetuum contradidit. Id autem t
peſtatis Imperii Romani habenas mo
rabatur Otto Magnus Cæſar Auguſtus
jus nominis primus, Henrici primi fil
Qui dum in Italiam profectus fratri
germano Brunoni Colonienſi Archie
ſcopo ſumma cum poteſtate Imperii
bernacula commiſiſſet; ad hunc Bru
nem acceſſit noſter Sigifridus, eique ſu
de eo caſtro Luxemburgenſi acquiren
voli

tatem expoſuit, atque ſeſe ex caſtri nomine totum ſuum Guerrii Domino appellari deinceps velle declaravit. Et equidem haud difficulter ei annuit o Archiepiſcopus, ſummus in Imperio Vicarius. Cujus facti hiſtoria ſcripto juncta à dicto Sigifrido deſuper conpateſcit.

nomine unigeniti Filii Dei: Certum ſit omnibus populis in Chriſtum credentibus, tam præſentibus, quam futuris Clericis, atque laicis. Sius Comes de Guerra nobiliter natus, caſtellum quod dicitur Lucelemburgum, in proprietatem deſiderans adipiſci, perrexit ad Dominum ...mem, fratrem videlicet Imperatoris Ottonis, ...unc principatum totius Regni poſt ipſum te...t, atque ei ſuum manifeſtavit deſideriū. Cu...ilicet Epiſcopi accepto conſilio, & impetrata ...ia, ab eo venit ad Abbatem Wilerum, & ad ...uos Sancti Maximini monachos, in quorum ...o idem caſtellum fuerat poſitum, petens ut ...ceret cū ſuo allodio illud commutare, &c. Et ...ne literarū ſic habetur: *Acta eſt namque ...mutatio, ſive etiam traditio, in civitate Tre...nſi, in monaſterio dicti Patroni memorati, in ...almarum, decimoquinto Calendarum Maii, ...nſenſu & collaudatione Frèderici Ducis Lo...ingiæ iſtud peractum eſt, anno Domini Incar...onis nongenteſimo, ſexageſimotertio, Indictio...xta, regni Othonis Regis tertio, & fratris ſui, ...ris Principatum tenentis, ſecundo.*

...b hoc igitur tempore accidit, ut Guer... Comitatus in Lucelemburgenſem Co...atum commutaretur, & hac alteratio... ipſum Guerri vocabulum ex hominum ...moria pene interiret.

Sigifridus iſte Comitum Luxem-
genſium primus, vir fuit prudentia, ani-
tute præſtantiſſimus, belli item gen-
peritiſſimus, ſimulque Catholicæ re-
nis cultui ſingulari animo deditus. I-
jus rei evidentiam ſtatim atque in po-
tem ſuam Luxemburgenſe caſtellum
cepit, ſacellum quoddam ſub inter-
tæ Dei genitricis Mariæ patrocinio (
modo à Sancto Michaele Archangelo t-
lum præfert) juxta idem caſtellum à
damentis excitavit. Ipſum deinde c-
lum prævalidis, ac ſuperbis admo-
turribus, aliiſque ædificiis ampliavi-
ſane, ut ex caſtello arx tandem reſul-
longe munitiſſima, & id temporis,
tormentorum bellicorum uſus nec
irrepſerat, hominum judicio inſupera-
Nam præter ædificia, muros, turres,
teſque ſubductiles, quos artificum c-
Sigifridus Comes inibi conſtituerat, l-
ille inſuper naturaliter pro maxima
parte inacceſſibilis eſt, adeo ut pro-
rupium altitudinem, & quaſi ad per-
dicularem complanationem nimis
ruptam, nullis antiquarum belli ma-
narum concuſſionibus foret obno-
Exinde vero inter Imperii arces non
ſteriori loco habitum fuit caſtrum Lux-
burgenſe. Tempore deinde inſeque-
Sigifridus Comes, utpote rebus Eccl-
ſticis tuendis, imo & adaugendis t-
deditus, in Advocatum poſtulatus eſt
ni Imperialis monaſterii Epternacenſis
que id muneris magna cum laude, & o-
nium applauſu ad Eccleſiæ ipſius util-

eſt executus: &, ut erat veræ, & avi-
ligionis zelator maximus, advertens
pternaco non monaſticæ vitæ profeſ-
s, ſed ſæculares Canonicos, eoſque
odum diſſolutis, imo & ſcandaloſis
ibus ſub æque vicioſo Abbate degere,
o malo remedium inprimis afferre
uit. Vnde citra moram ad Ottonem
gnum Imperatorem verſus iter agreſ-
eſt, quo deveniens ſuæ Cæſareæ ma-
ti clare, & aperte expoſuit, monaſte-
n Epternacenſe à Divo Willibrordo
ſcopo Trajectenſi non ſtatus ſæcularis
onicis, ſed monachis ſub Divi Bene-
i regula Deo militantibus fundatum,
ſe aſſignatum, atque traditum, atque
c ordinationem ad annum Dominicum
ingenteſimum, quadrageſimum octa-
n uſque in vigore ſuo perſtitiſſe, ac tum
num monaſtico ordine inde per Ande-
dum Abbatem, opera & ſtudio cujuſ-
m Carolomanni eliminato, Canonicos
culares introductos, ſeu verius intruſos
ſſe, hos vero vitam admodum perver-
n, & carnis quibuſlibet voluptatibus
nſpurcatam, divino opere neglecto,
ere.
Quibus ſic explicatis enixiſſime Impe-
tori ſupplicavit, quatenus jubere digna-
tur, uti Canonicis ſæcularibus, ſæcula-
er atque damnabiliter viventibus ex
pternacenſi cœnobio ejectis, pii ac reli-
oſi ordinis Divi Benedicti monachi ini-
poſtliminio reponerentur, qui nocte
eque Domino univerſorum creatori jux-
vocationis ſuæ præſcriptum, & ejus
 loci

loci primam fundationem in omni obſervantia regulari ſervire ſatagerent, & non pro ipſius Cæſaris Auguſti ſalute & Sacri Romani Imperii pace, & tranquillitate divinam gratiam implorarent. Quæ ut à Sigifrido Comite Imperatori propoſita, & poſtulata fuere, viri pietatem & vere Chriſtianam ſollicitudinem admiratus Cæſar, petitioni ejus protinus annuit, ſtatuitque, ut Sigifrido ejus loci Abbate vita functo, Ravangerus, vir ob pietatem, ſapientiam, & regulari obſervantia maxime commendandus, in ejus locum ſubſtitueret, Canonici exploderentur, & denuo monachi reaſſumerentur. Quod & factum eſt. Ad Sigifridi Comitis etiam commendationem ſpectare indubium eſt, quod confraternitatem Miſellorum, quæ hodieque in Epternaco oppido perdurat, ipſe inſtituerit, & ex propriis bonis liberaliter dotaverit. Egit inſuper complura alia dum vixit ſumma laude digna, quæ ſi proſequi anniterer ſcriptis, à brevitate mihi in animo ſuſcepta nimis recederem. In uxorem vero, ubi adolevit, Mathildem cognomine Hardevuich Euſtachii Comitis Sancti Pauli & Guines filiam ſibi cooptavit: ex qua unicum procreavit filium vocabulo Giſelbertum, quem docendi annos jam attingentem in omni ſapientia, morum diſciplina, & virtutum optimarum exercitatione inſtitui parentes curarunt, adeo ut genitorum præſtantiſſimorum & ipſe filius evaderet præſtantiſſimus. Porro Sigifridus primus Luxemburgenſis Comes vitam produxit ſuam ad

anni

m Chriſti milleſimum : quantumvis
que ſcriptorum ipſum diem clauſiſſe
mum longe ante, id eſt, ſeptuageſi-
poſt nongenteſimum Domini annum
ant. Quorum certe aſſertions falſi-
noſtræ vero veritas ſatis liquet ex tri-
auctenticis, quæ etiam hodie exſtant
pſo Sigifrido emanantibus ſcriptis,
um primum in archivis monaſterii
ti Maximini repoſitum ſic habet:
*nomine ſanctæ, & individuæ Trinitatis.
tam omni homini neceſſarium eſſe pernoſci-
ut in hac vita poſitus de futuris pie medite-
& rebus tranſitoriis lucem æternæ vitæ mer-
onetur, ſacra exhortante ſcriptura, Honora
inum de tua ſubſtantia. Itemque ſicut aqua
guit ignem, ita eleemoſyna extinguit pecca-
Ideo ego Sigifridus Comes cum conjuge
Hardevuich do Abbati, fratribus, & mo-
rio allodium Meerſs, quod ſitum eſt in
tatu Ardenenſi, &c. Actum, &c. anno
. regni Ottonis tertio.* Hæc ex primo
pto. Alterum vero in archivis Epter-
enſis cœnobii inventum ita ſonat: *Hæc
Sigifridus, licet indignus, honore tamen Co-
is ſublimatus, conſiderans quod ex regia do-
one Abbatiam ſancti Willibrordi pro bene-
ſuſcepi, eamque per multos annos poteſta-
direxi. Acta ſunt hæc anno nongenteſimo
ageſimo ſeptimo.* Sic in ſecundo. Cui con-
me eſt tertium ſcriptum inter archiva
dem Epternacenſia repoſitum, ubi Otto
gnus Imperator de noſtro Sigifrido
quam adhuc ſuperſtite ſermonem fa-
ns, eundem Advocatum Epternacenſem
ligetat, ſub data prædicti anni Domi-
K 4 nicæ

nicæ incarnationis nongenteſimi, no[illegible]
ſimi ſeptimi.

Sanctus Aldegadus Hamburgenſis a[illegible]
ſtolica auctoritate fultus regnum D[illegible]
nunciavit Septentrionalibus populis [illegible]
converſæ ſunt ad fidem, Zelandia, [illegible]
tia, Scandia, Norwegia, Liſlandia. [illegible]
Ado Viennenſis Epiſcopus, Smaragd[illegible]
bas, Vindechindus, & Luitbrandus [illegible]
nenſis viri docti clarent.

Sigifrido viam univerſæ carnis in[illegible]
jure hæreditario in ejus Comitat[illegible]
xemburgenſi, aliiſque poſſeſſionib[illegible]
munere Advocatiæ Epternacenſis m[illegible]
ſterii ſurrogatus eſt unicus ipſius [illegible]
Giſelbertus: qui cum deſponſat[illegible]
uxore Bertha Alphonſi Comitis Bo[illegible]
filia ſuis præfuit ad annos quadra[illegible]
quinque, & interea quatuor filios i[illegible]
cem produxit atque unam filiam. H[illegible]
nomina ſunt, Fredericus in Comitat[illegible]
xemburgenſi ſucceſſor, Conradus C[illegible]
Arlunenſis, Godefridus, qui abſque [illegible]
ris, quamvis conjugatus obiit, Adelb[illegible]
Præpoſitus ſancti Pauli Trevirenſis [illegible]
Ognia Flandriæ Comiti Balduino i[illegible]
trimonium tradita.

Giſelbertus Luxemburgenſis o[illegible]
ſecundus, dum jam ſenectutis dies [illegible]
ingreſſus, adjuncto ſecum Conrado [illegible]
ſuo natu maximo bellum intulit a[illegible]
dum atrox Megigango Trevirorum [illegible]
chipræſuli. Hujus autem rei cauſa [illegible]
modi extitiſſe fertur, quod cum illis ie[illegible]
bus vacante ſede Archiepiſcopali, A[illegible]
bertus Giſelberti Comitis ſecundus [illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

is Præpoſitus Sancti Paulini quorun-
n Canonicorum ſummæ ædis ſuffragio
ctus, quorundam vero & quidem plu-
m, & ſaniorum voto Megigangus Ec-
ſiæ Metropolitanæ Præpoſitus deſigna-
foret; Henricus tum temporis Im-
rator Megigangi electionem, Adelber-
præferendam judicaſſet electioni,
nque proinde ſuo Imperiali calculo
nfirmaſſet. Hac inquam de re ſummope-
infenſus noſter Giſelbertus Luxembur-
nſis Comes cum Conrado filio Megi-
ngum Archiepiſcopum gravi bello la-
ſſivit, ejus poſſeſſiones deprædando,
bditos infeſtando, & quibuſlibet incom-
odis afficiendo. Quinetiam Palationenſe
b urbe Trevirenſi ab altera parte Mo-
llæ ſitum oppidum non ignobile obſi-
one vallavit, & in ſuam poteſtatem non
agno labore adegit: tum vero, quo Tre-
renſes exinde efficacius divexaret, ca-
rum ejus loci multo quam antea magis
uniri curavit, ac denique pontem Mo-
llæ ad urbem Trevirenſem ſitum ab ex-
eriori parte adhibitis cuſtodiis vigilanter
ervari curavit, ne cuipiam illas urbes in-
redi, aut etiam egredi citra ejus permiſ-
um contingeret.

Megigangus in ſummas conjectus an-
uſtias, dum ſibi per ſe minime ſubveniri
oſſe conſpiceret, ad Cæſaris opem im-
lorandam ſeſe convertit: ex quo cum in-
dignatione commotus Cæſar, exercitu
prægrandi congregato, Epiſcopo ſub-
ventum venit, atque in primis Palatio-
lum oppidum Treviris valde iufeſtum ex
Luxem-

Luxemburgenſis Comitis poteſtate er-
re eſt conatus. At cum circa eas pa-
fruſtranee caſtra fixiſſe per menſes ali-
ſeſe conſpiceret, eam obſidionem re i-
cta diſſolvit. Vnde Luxemburgenſe-
Palatiolo conſtituti, majori ſuperbia-
flati, in Imperialem exercitum Tre-
urbi jam propinquiorem factum, irrup-
nes frequentes, non ſine gravi ipſo-
Imperialium jactura, fecerunt. Accidit-
tem ſub hac mutua bellantium conce-
tione, dum varii generis commeatus
pote in bobus, ovibus, granis, vino, al-
que ſpeciebus conſiſtentes ad ſuſtenta-
nem Imperialis exercitus adveherent,
& horum magnus numerus jam ad
rani montis poſt S. Maximini mona-
rium declivum perveniſſent, mili-
Luxemburgenſes id eminus ex Palat-
lo conſpicientes, eorum ad deſtinat-
locum appulſum prævenire feſtinaru-
maximam rerum earum, quarum u-
perquam ſibi commodus futurus er-
prædam ſecum à Cæſareis, quanqua-
tota vi obſiſtentibus, abduxerunt. Qua-
ob cauſam Cæſar ipſe plurimum turb-
tus, inopſque conſilii pontem Palatie-
ſem funditus dirui juſſit, & Megigan-
altera vice in Archiepiſcopatu confirm-
to, inde deceſſit. Megigangus vero fi-
Treviris non confidens tutum fore, Co-
fluentiæ deinceps domicilium fixit: Ade-
berus autem, patre ſuo Giſelberto Co-
mite ad propria remeante, in Palatiolo r-
manſit.

Dum porro Giſelbertus anno Domin-

naturæ jura perſolviſſet , atque ibi-
eodem ferme tempore Megigan-
mortis tributum exſolviſſet, lætus
de effectus Adelbero de novo ſperare
it ſeſe citra cujuſquam reſiſtentiam
iepiſcopatus Trevirenſis jura plane
pacifice adepturum : verum eventus
onge alius accidit. Nam Cæſar indi-
m exiſtimans non vindicare ſeſe de
quæ (occaſione) ab Adelberone & à
emburgenſibus Comitibus ipſe cum
perii ſtatibus perpeſſus fuiſſet , ma-
n coegit quam antea multo prævali-
em , caſtraque ad oppidum Palatio-
e admovens , ipſum cum adjuncto
ro infra paucorum dierum circulum
orum virtute ſuperavit , in ſuam po-
atem redegit , ac Adelberonem cepit
tivum. Denique priuſquam inde abſ-
eret , Popponem Ratisbonenſem , vi-
n ſanctitate , & doctrina conſpicuum,
Archiepiſcopum Trevirenſem eligi pe-
: quo haud difficulter obtento , Impe-
i auctoritate ejuſmodi electionem ra-
n & firmam eſſe decrevit. Quæ dum
rent , Cæſar ipſe Adelberonem capti-
m talibus verbis affatus eſt: Talem virũ
i Adelbere) hnic ſedi Treviricæ præfi-
re volumus , qui tuæ tuorumqne veſa-
æ, virtute ſua, atque prudentia reſiſtere
ſſit. Quo audito Adelbero ſupra quam
ci poteſt obſtupefactus , ad pedes novi
rhiepiſcopi Popponis humiliter proſtra-
s, petiit enixiſſime ſibi temeritatis præ-
mptæ culpam clementer ignoſci : quam
titionem haud difficulter ab optimo

Præ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Præſule impetravit, atque etiam eo
apud Cæſarem intercedente, liber, &
culis ſolutis evadere meruit. Anim
men expendens quot & quanta per ſ
ſuos damna provinciæ Trevericæ i
injurioſe fuiſſent, & præſertim quod
cleſiæ poſſeſſiones cladem permaxim
inde pertuliſſent; diſtrictum divini tr
nalis judicium perhorteſcens, iram ſ
mi malorum vindicis ſibi placare qu
potuit modis curavit, atque eam ob
præter continuum ob commiſſa pec
lamentum,quo toto reliquo vitæ ſuæ t
pore ſeſe confecit; ad damnorum et
reſtitutionem faciendam animum appli
vit, atque reipſa bonorum ſuorum hæ
ditariorum partem non minimam dam
affectis contulit, utpote Sarburch / T
rencaſtell/ Kuttich cum appendicibus E
copo Trevirenſi, & ſuis ſucceſſoribus
conſenſu Cæſaris, plene, integre & ab
lute perpetuis temporibus poſſidenda, a
que ullius juris reſervatione, donavit
tradidit. Aliis item eccleſiis, & mo
ſteriis circa Trevirenſem urbem conſti
tis amplas poſſeſſiones in injuriarum
ſis illatarum reparationem devoto, ac
berali animo contulit, legavitque. Na
ut cætera ſileam, D. Matthiæ præſtan
ſimum monaſterium ad Aquilonarem u
bis Trevericæ partem ſitum, ab hoc Ad
berto bona ſua in Benraed / Longaſur
& alibi permagni valoris ſibi donata,
collata habere, & etiamnum poſſidere f
tetur. Continuit ſe porro ipſe Adelbert
dum ſeditiones præcitatæ, ut præfertu

ſedat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

æ eſſent, in ſua Præpoſitura ad S.
inum, vixitque in omni pietate, juſti-
a membrorum ſuorum, quæ erant ſu-
erram, mortificatione.
inc pauca ſcitu digna, priuſquam ul-
s ſeriem proſequar inſtitutam, de
ibato Conrado ſecundo Giſelberti
itis filio, qui patri in bello con-
Archiepiſcopum Trevirenſem agendo
tanter aſtitit, interſeram. Conradus
Comitatum Arlunenſem poſſidendum
pit, & Giſelam Comitis Caſtinenſis
m connubiali thoro complexus eſt:
ei ſucceſſive peperit Henricum, Con-
um monaſterii Munſterienſis prope
emburgum fundatorem, & Mariam.
um pater Conradus, de quo nobis
ræſenti eſt ſermo, vivente adhuc ma-
ſuo fratre Frederico conceſſit fatis,
e filius ejus primo natus Henricus
Comitatu Arlunenſi ſuffectus eſt: qui
lam Theodorici Ducis Moſellani
m ſibi in conjugem deſponſavit: ex
filios binos Falconem & Walramum
epit: quorum prior Falco Frederi-
n & Beatricem genuit, & cum eis,
dum ephebis, mortis exſolvit debi-
Walramus deinde ſolus Henrico Arlu-
nſi Comiti patri ſuperſtes filius Iſabel-
n Comitis Loſſenſis filiam matrimoniali
dere ſibi devinxit, & ejus cauſa poſ-
ſiones opimas, quæ hodie, voce Gal-
a *pays d'Oultre Meuſe* nuncupantur, do-
titulo adeptus eſt: genuitque ex ea
bellam, cui Henricus Luxemburgen-
factus eſt maritus, eo ſcilicet pacto,
ut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ut Comitatus Arlunenſis, vita functis
poſſeſſoribus, propter Iſabellam uxo
in Henrici hujus Luxemburgenſis
veniret poteſtatem.

Ejuſmodi contractu nihil obſtante
la Iſabellæ Limburgenſis avia ad
vitæ ſuæ dicto Arlunenſi Comitatu
dens & in eo reſidens, ſenio jam co
cta, ut morti proximam ſe ſenſit, W
mi filii ſui, necnon ſuæ ex ipſo nepti
bellæ prætactæ immemor, Comita
Arlunenſem Eccleſiæ Metropolitanæ
virenſi in hæreditariam poſſeſſionē la
vit. Cui quidem facto tanquam ſibi
judicanti, & contractui præallegate
diametro repugnanti ſtatim ſeſe cum
lemni proteſtatione oppoſuit Henr
Limburgenſis: atque dum non ita m
poſt, mortem obiiſſet Adela, ipſe A
num properanter veniens à civibus
litatis juramentum ſuſcepit, & ex
ſeſe Limburgenſem & Arlunenſem
pellavit Comitem. Iſabellæ porro
uxoris una cum parvula unica filia ex
vita ad futuram tranſlatæ bona, u
Moſam circa Trajectum & Dalhem
ſita, ad parentem ejus Walramum
proximitatis redierunt: à quo dei
abſque hæredibus defuncto in Con
patrui ſui tanquam veri ab inteſtato hæ
dis poteſtatem devenerunt, ac dei
monaſterio Luxemburgenſi ordinis
Benedicti, quod ipſe fundavit ab ip
met donata ſunt, & in hunc uſque d
poſſeſſa. Fulbertus Carnotenſis Ep
copus, Radolphus ardens homiliaſt

B

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ardus Vormatienſis Epiſcopus, Ber- bas Augienſis, ſcriptores celebres nt.

dericus (ut eo redeam unde non urgente occaſione digreſſus ſum) rti ſecundi ordine Comitis Luxem- nſis filius primogenitus, patris de- ui primarios titulos, utpote Luxem- nſem Comitatum aſſecutus, Ger- m Gozelonis Gibberi, Ducis Lotha- e filiam ſibi in uxorem aſcivit, at- x ea filios ſuſcepit Sigifridum, Gi- rtum, Henricum, ac filiam Ermeſin- * Horum Henricus ad Regis Fran- ommendationem in Epiſcopum Co- nſem circa annum Domini 1046, vi- adhuc patre ſuo electus eſt: uti li- um eſt ex catalogo Epiſcoporum ibatæ Eccleſiæ, ſub his verbis: Henri- filius Frederici Lotharingiæ Ducis. vero movere quenquam debet, eum filium Luxemburgenſis Comitis, eo appellari, id enim eo contigit, quod ericus pater ejus non modo Luxem- enſis Comes, ſed etiam Moſellanus in aringia Dux ab Imperatore pridem erat conſtitutus: ex quo tanquam ho- tiori patris titulo ipſe Henricus Epi- us ſibi cognomentum uſurpabat. Hic m ſuæ Eccleſiæ regimen tempore l longo tenuit, abreptus nimirum præ- ira morte ex hac vita. In fata ſimiliter duo germani fratres Sigifridus, & lbertus conceſſere juvenes, nullo ſe relicto hærede. Vnde accidit ut ter ipſorum ſororem Ermeſindam

nulla

nulla Frederico patri proles, & ex
corpore hæres nemo reſiduus ma
maſculini ſexus.

Cæſar proinde videns mares in Fde-
rici linea deeſſe, Ducatum ejus Me
lanicum in Gozelonen Lotharingicis
tulit, prout ex Sigiberti Gemblac
monachi Chronico haud obſcur
quet. Ita enim habet: *Frederico Me
norum Duce mortuo, quia mares filios n
bebant quibus Ducatus competeret,
Dux impetrato etiam ab Imperatore Me
norum Ducatu, in Lotharingia potentius
cipatur.*

Sanctus Eduardus Angliæ Rex, ma
regia gloria, fide & ſanctitate major
ceſcit, & S. Hanno Colonienſis Epiſc
S. Petrus Damianus Epiſcopus Hoſti
S. Lanfrancus Epiſcopus Cantuarie
Guitmundus Vmbertus Cardinalis,
duinus Epiſcopus Leodienſis, Herma
Contractus, & Hilbertus ſcriptis flo

Ermenſindam ſcribunt chronograph
aliqui Comitatui Luxemburgico poſt
tris ſui Frederici deceſſum præfu
Conradum vero primum, & Freder
patruos ſuos, item Conradum ſecun
primi ejus nominis filium, ac dein
Guilielmum ſecundi Conradi filium
juſque filium Conradum tertium ext
nominetenus tantum, ac non reipſa C
tatus Luxemburgenſis poſſeſſores a
minos fuiſſe: Quæ ita ſcribentium o
quam longe à vero aberret, non diffic
advertet, quiſquis præter cætera orig
ac fundationem monaſterii Munſteri

a

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

derit. Illud namque ex ejus mona-
archivis indubitatum habeo, quod
eſindæ fratruelis ex patruo ipſum
aſterium à fundamentis primis ex-
erit, & ex bonis, ſive poſſeſſioni-
ſuis propriis dotaverit, abſque eo
l cujuſpiam, & ne quidem Ermeſin-
ad id aſſenſum ſive confirmationem
tierit. Quæ ſane nullo pacto conſtare
unt, & conſiſtere, uti conſtant atque
iſtunt, ſi ipſa Ermeſinda, non vero di-
ſecundus Henricus, verus, & realis
emburgenſis Comes extitiſſet: ex cu-
uthentico ſcripto hæc huc tranſumpſi.

mine individuæ Trinitatis, Patris, Filii, & tus ſancti. &c. Damus fratribus & mona- montem, in quo nullus patrum meorum adoraverit, à turri extrema caſtri noſtri e ad aquam, cum banno, & aquam à ponte i Vdalrici, uſque ad rupem Moronis, cum ndinis & furnis. Item damus illis omnia ne- ria in ſylvis de Auffen *&* Sandwyler. *Da- etiam illis pratum noſtrum ſpatioſum prope* hingen/ Curtem Pryſz / *villam Rodinges, eſias Rodo &* Sandwyler *&c.* Hæc ibi.

e evidenter intentum noſtrum compro-
t, dum caſtrum ſuum Henricus ſecun-
, & vicina bona ad Comitatum eate-
pertinentia auctoritate propria, pura,
ibera alienis donat. Item Clementia
dicti Henrici vidua, in ſui pagi de
eri prope Luxemburgum ſiti donatione
dicto monaſterio facta, dictis ſatis ad-
ulatur, in diplomate filii ſui Guilielmi
verbis:

Poſteaquam pater meus in via Hieroſolymi-

tana defunctus eſſet, & poſt duos anno
tranſlatus, ac in prædicta crypta tumulatu
dem die venerabilis mater mea allodium,
dicitur Merra, Chriſto & ejus Genitrici,
filiorum, dedit, &c. Vbi vide lector ha
duam Henrici bona Comitatus tan
eorum dominam in aliorum domi
transferre. Facit & ad horum confi
tionem aliud dicti Guilielmi diplo
quo ſibi & ſucceſſoribus ſuis caſtri
xemburgenſis dominis, atque adeo C
tibus ejuſmodi imponit legem: *Dom*
autem hujus caſtri nullum gravamen illis
rat, nec de placitis eorum ſe intromittat,
ab aliquo monaſterio injuria facta fuerit,
bis, ſeu à poſteris noſtris, juſtitia requiratu
nihil pro hac re nobis detur, &c. Servit
nique huic propoſito Brunonis Archi
ſcopi Trevirenſis confirmatio privile
rum dicti monaſterii, ita habens:

In nomine ſanctæ & individuæ Trinitati
Bruno Dei gratia Trevirenſis Archiepiſco
&c. Notum facimus tam præſentis, quam fu
ſæculi fidelibus, quod Comes Guilielmus de
cemburch, pium patris ſui Conradi votum a
plere deſiderans, &c. Hæc ſunt autem qua
tribus illic Deo famulantibus à Comite Conra
ab uxore ejus Clementia, item à filio Guili
donata & chartis confirmata. Dos Eccle
manſum unum indominicatum, & quatuor m
ſi veſtiti, & mons, & planicies, ab extr
turri caſtri, uſque ad aquam. Hæc acta
tempore Henrici quarti. Accedit his cla
textus literarum Adelberonis Leodie
Epiſcopi in hæc verba:

In nomine ſanctæ & individuæ Trinit

No

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

m ſit omnibus tam futuris, quam præſenti- quod Conradus bonæ memoriæ Comes de Lu- urch Eccleſiam, Eccleſiæ Romanæ appendi- Deo, & Matri ejus muris fundavit, rebus uxit, religione ſtabilivit, & monaſtica nedicti regula inſignivit. Ego autem Al- us gratia Dei Leodienſis Epiſcopus, Fulmaro bii illius primo Abbati de Eccleſia de ron (*qua Comes Conradus prædictam dota- t Eccleſiam*) *bannum feci legitimum, charta gillo meo confirmatum, ad oſtendendam atem, ad tollendam futuri temporis occaſio-, ad habendam ſucceſſoribus meis notitiam. hunc bannum conduxit eum Comes Guiliel- prædicti Comitis ſucceſſor, & filius ad gene- n ſynodum Leodii in conventu Principum, in entia liberorum, xiv Calendarum Iulii, in ndo conſecrationis meæ anno. Teſtes hujus Comes Namurcenſis Godefridus, Comes Gua- rus, Comes Ottho, &c. Sic Leodienſis Epi- us Adelbero, uti ſupra.* Ex quo luce me- ana perſpicacius apparet, Conradum, jus filium Guilielmum veros extitiſſe emburgenſes Comites, & Ermeſin- n nullatenus eidem Comitatui prædo- atam: quippe cujus maritus Godefri- Namurcenſis Comes in factorum te- n, non vero approbatorem inducitur. net proinde ſatis confirmatum noſtrum rtum, quo Conradum ſecundum Co- em extitiſſe veraciter Luxemburgen- aſſerimus, ac proinde erraſſe hiſtori-, qui ex eorundem Comitum ſerie hos s, Conradum ſecundum, Guilielmum, hujus filium Conradum tertium omiſe- nt. Quod ſi quis opponat Conradum

primum, Conradi ſecundi parentem
Comitatu minime gaviſum fuiſſe, reſ
deo id quidem eſſe verum, attamen
ſtræ ſententiæ nihil officere. Nam i
cidit, quod frater ejus major Frede
Comes Luxemburgenſis ipſo mori
ſuperviveret, & tandem abſque pro
prole decedens fratris prædefuncti
ſteris, id eſt Conrado ſecundo, &
deſcendentibus, tanquam proximis
Comitatum cum aliis bonis ſuis dimi
hæreditario jure poſſidendum.

Carthuſianorum ordo Pariſiis in
lia à S. Brunone Colonienſi German
S. Hugone Epiſcopo Gratianopoli
Gallo, cum ſociis ſeptem initus
1082, quo calcatis ſæculi illecebris,
nore peccandi periculo, majore De
mulandi libertate, per auſteram viv
diſciplinam, & per condigna fidei op
cum timore vocationem ſuam & elec
nem certam facerent, S. Anſelmus
ſcopus Cantuarienſis ſalutari doctrin
rebus pie geſtis præclaram divinitus
ſanctæ teſtificationem conſequitur. fl
bat etiam S. Ivo Epiſcopus Carnote
& Wilhelmus Abbas Hirſanguienſis
ctis animi dotibus commendatus, u
qui ipſum præceſſerat Fredericus.

Circa hæc tempora accidit, ut Henri
Henrici tertii Imperatoris filius in
mani Imperii Regem eligeretur, a
non adeo multo poſt ad ſupremum ip
Imperii faſtigium defuncto parente a
1057 eveheretur, Henricus quartus
nomenclaturæ dictus. Cum vero æ

ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

modum eſſet immatura, judicioque videtur ad id functionis minus prudenti, perii Procerum ſuaſu atque conſilio, er ipſius Cæſaris, ac prædefuncti vi-, mulier omnium judicio prudentiſſi-. filio, donec ætate, ac rerum cogni-e matureſceret, aſſignata eſt in ſubſi-n. Verum cum id cæterorum Proce-n conſilium Ottoni Colonienſi Archie-opo minime probaretur, ejus moli-ie ab ejuſmodi Romani Imperii auxi-i adminiſtratione bona mulier paucis e elapſis temporum ſpatiis dejecta eſt: quo quidem eventu non parum turba-is inter Imperii ſtatus exortum eſt. us ſedandæ gratia, imo propriæ ſalu-operandæ cauſa, divino inſtinctu tacta peratrix, mundi hujus vanitatibus at-: illecebris nuntium remittere conſti-, atque eam ob rem cœnobium Fru-arienſe Deo, & ſibi de cætero vacatu-ingreſſa eſt. At vero cum Ortho Colo-nſis nihil de præconcepta in Augu-m malevolentia remiſiſſet, in tantum s quietem & religioſam converſatio-m turbare niſus eſt, ut devota Deo mu-r ejus importunitate coacta, eum lo-m relinquens Romanum iter inire de-verit: quo magno labore pertingens utatis pie Apoſtolorum liminibus, ac iquis denique ſanctis inibi locis ma-o cum affectu viſitatis, in ſanctis ope-us ac præſertim eleemoſynarum largi-ne profuſa, atque corporis afflictione liquum dierum tranſmiſit, tandemque ato fine conſummata, animam Deo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

creatori reddidit: ejus autem corpu[s in] Divi Petri Baſilica juxta Divæ Petron[illæ] virginis altare conditum eſt.

Dum hæc ita agerentur, aut certè b[revi] inde decurſo tempore, Henricus qu[artus] Imperator Auguſtus corona Imperia[li in] ipſa Vrbe redimitus extitit, ac deinde [Ber]tham Lombardiæ Marchioniſſam ſibi [ma]trimoniali vinculo devinxit, genuitqu[e ex] ea ſucceſſive proles iſtas, Henricum [ejus] nominis quintum, patri in Imperio ſuc[ceſ]ſorem, Conradum, Clementiam noſtr[i ſe]cundi Conradi, Luxemburgenſis Com[itis] poſtea conjugem, ac denique Agne[tem] Lupoldi Marchionis Auſtriæ ſponſam [ex] quorum complexu prodierunt ſan[ctus] Leopoldus & Poppo Trevirenſis Arc[hie]piſcopus.

Clementia itaque Henrici quarti Im[pe]ratoris filia Conrado noſtro Luxem[bur]genſi Comiti conjugali thalamo aſſoc[iata] eſt: ex quo quidem thoro profluxere p[ro]les Guilielmus patris in Comitatu ſuc[ceſ]ſor, Adelbertus Virdunenſis Eccleſiæ [Pri]micerius, Henricus adoleſcens è vita ſu[b]latus, Bertha Comitis de Zeningen ux[or], Elizabetha Comiti Hannoniæ nupta.

Hoc Conrado habenas Luxemburg[ici] Comitatus moderante, Poppo Trevire[nſis] Archipræſul uxoris Henrici Clementiæ [ex] ſorore nepos, viam ingreſſus eſt ca[rnis] univerſæ. Huic autem in Pontificali mu[ne]re ſurrogari accidit Everhardum Com[itis] Sueviæ filium, Eccleſiæ Wormatien[ſis] Præpoſitum, eundemque à ſummo id te[m]poris Pontifice Maximo, Leone nono L[o]tharin[g...]

ngo, ſeu potius Germano, Alſatio Co-
, prius Tullenſi Epiſcopo, ſuæ inſtitu-
s confirmationem obtinere. Fuit au-
Everhardus iſte Præſul magna in
m pietate præditus, & gregi ſibi com-
o laudabiliter admodum paſtoris offi-
n impendit: ſed & Eccleſiæ ſuæ jura,
ilegia, necnon poſſeſſiones ſumma
lentia atque induſtria gubernavit, am-
vitque. Contigit porro una dierum
hic obeundi paſtoralis muneris gra-
uc illucque per diœceſim ſuam profi-
eretur, obvium eum habuiſſe Conra-
Comitem Luxemburgenſem, qui ti-
re Dei abjecto, & nihil etiam majo-
offenſam veritus, in Chriſti ſacerdo-
, eumque ſuum verum & proprium
orem, & patrem ſpiritualem Everhar-
n Trevirenſem Archipræſulem manus
lentas auſu temerario immittere præ-
pſit: quin etiam eundem ſecum ab-
xit, carceri mancipavit, ejus pallium
cidit, veſtes ſacerdotales diripuit, ſa-
m unctionis chriſma effudit, nec non
a nefanda ſimul perpetravit. Triſte
d nuntium dum ad Trevirenſium au-
effet delatum, in luctus ſignum ubi-
e per eccleſias divinum officium pu-
ce & ſolemniter pro more fieri pro-
uerunt, donec & quouſque Sum-
Pontificis ſuper hac re ſententia ha-
retur.

Summus Pontifex ſtatim atque pro par-
Archiepiſcopi, & ejus ſubditorum que-
monias ejuſmodi percepit, ſacrilegum
c facinus magnopere deteſtatus eſt,

 & de-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

& deliberatione cum cœtu Illuſtriſ-
rum Cardinalium mature præhabi
excommunicationis ſententiam jure
Conradum Comitem Luxemburge
incurriſſe declaravit, eumque hac ce
innodatum , una cum complicibus
voluit , donec pœnitentia tactus ab
met Archiepiſcopo tam graviter of
veniam humiliter petiiſſet , & eam
omnimoda abſolutione,qnam in ipſiu
chiepiſcopi poteſtatem Pontifex con
rat, percepiſſet.

Hanc adeo gravem in ſe ſententiam
diens Conradus Comes à ſupremo Ec
ſiæ capite promanaſſe, ſalubriter comp
ctus ilico Antiſtitem eatenus apud ſe
ptivatum liberum ad propria abire pe
ſit , atque ad ejus pedes ſuppliciter
volutus rogavit enixiſſime ſibi temer
tis tantæ veniam impartiri , necnon à
culis excommunicationis ſolutum in
cleſiæ ſacramentorum , ſuffragiorum
aliorum fidei Chriſtianæ jurium part
pationem denuo ſe admitti: promitten
cætero emendantionem , & quoad po
partim offenſæ ſatisfactionem præſt
His precibus atque pollicitationibus T
virenſis Antiſtes inclinatus, deſideratæ
ſolutionis à cujuſlibet cenſuræ vinc
beneficium elargitus eſt , necnon ſaluta
pœnitentiæ loco injunxit, ut in commiſ
rum criminum apud diſtrictum judic
Deum promerendam veniam, monaſ
rium ordinis Divi Benedicti in honor
Apoſtolorum principis extrueret , & ſu
cientibus ex proprio dotaret reditibus,
de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

que profectionem ad terram ſanctam
te ſuſciperet. Comes veniæ, & gra-
divinæ percupidus libentiſſime tale in
ſcepit onus: nec mora, loco Luxem-
genſi ſuæ arci contiguo in peramœna
mediocriter ampla rupe monaſterium
ndamentis excitavit, in eoque perſum-
n diligentiam pœne intra biennii ſpa-
n abſoluto monachorum collegium in-
uit, quibus virum religionis uſu, & ſa-
ntiæ doctrina conſpicuum, Fulmarum
mine, Abbatem præfecit, aſſignatis e-
n ex bonis ſuis, quæ in perpetuum ad
um congruam ſuſtentationem ſuffice-
t, reditibus. Hoc ita effecto, Comes
radus, uti in mandatis acceperat, ſeſe
eri Hieroſolymitano accingit, dimiſſiſ-
uxore & prolibus domi, una cum per-
cis loca quæ Salvator noſter, dum hu-
ni generis ſalutem in medio terræ ope-
etur, ſuis ſacris veſtigiis preſſit, ſuiſ-
e ſecundum humanitatem nativitate,
rte, & ſepultura ſanctificavit, peragra-
& ſumma cum religione viſitare ſtu-
it: demum proprium ſolum repetiturus
dem inde retulit, & in ipſo itinere mo-
ſteria diverſa, necnon Eccleſias aliaque
vino cultui conſecrata loca inviſendo,
urimas Sanctorum reliquias ſibi donari
tinuit, quibus monaſterium recens à ſe
ndatum exornare diſponebat. Verum
vita hominum lubrica, & tenui eſt pen-
ens filo, accidit ut priuſquam metam
ntingeret propoſitam, in morbum acer-
mum incideret, cum quo aliquot diebus
nflictatus ſpiritum ſuum in terra non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ſua Domino Deo creatori reddidit. F
li ipſius in eadem peregrinatione con
putarunt ſibi non committendum,
corpus à corruptione, quantum qu
per induſtriam ſuam fieri poterat, præ
vari curarent, quo & integrius ad lo
ſuæ originis illud decenter cum tem
transferri poſſet. Balſamo igitur, &
matibus in id aptis condiri corpus
mini ſui defuncti fecerunt, & tum i
ptum proſequentes iter, triſte de do
ſui obitu nuntium ad ejus uxorem &
beros detulerunt. Quibus mandantib
quidam tum nobiles, tum inferioris n
viri in Italiam profecti, corpus inde
functi Comitis Luxemburgenſis Con
domum avehi fecerunt, illudque ad
cum deſtinatum perductum honorifice
crypta Eccleſiæ monaſterii per eum, p
ut paulo ante diximus, conſtructi, ſep
turæ mandarunt: ac denique capſ
reliquiarum ſacrarum inter reliquam
cti Comitis ſupellectilem repertis,
reſeratis, hæc quæ ſequuntur conte
fuiſſe feruntur. Pars pepli divæ Vir
nis matris. Pars ſpongiæ qua Chriſ
Dominus in cruce pendens potatus fu
Inferior mandibula, eaque integra ſa
ctæ Luciæ virginis & martyris. De
unus divi Blaſii Epiſcopi & martyri
Oleum quod ex corpore beatæ Cath
rinæ virginis fluxit. Pars lapidis loci u
crux Domini fuit infixa. Pars oſſis S. S
monis Apoſtoli. Hæ vero ſacræ reliqu
dicto monaſterio per dominam Cleme
tiam defuncti viduam fuerunt conſignat

ub

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

& hucuſque in honore & pretio con-
nti habentur. Atque is finis vitæ fuit
nanimo, ac vere religioſo Principi
ino Conrado, ejus nominis ſecundo
emburgenſi Comiti.
lementia viro orbata vitam deinceps
re cælibem in omni pietatis, ac Chri-
næ religionis exercitio elegit, atque
oc propoſito ad terminum vitæ per-
ta, & ipſa tandem vitam cum morte
mutavit, ſepulturamque ſortita eſt
ta prædefuncti mariti corpus in præ-
ta crypta: ubi ambo quievere, donec
o 1542 Franciſcus Gallorum rex
um Luxemburgenſem unà cum ipſo
ſdem nominis provinciæ oppido flam-
, cæde, & ferro vaſtaret: tum enim
jorum juſſu, cum monaſterium ipſum
igne devoratum foret, ac pœne ab-
nptum, ejus loci Abbas Ioannes Har-
rt nomine, Principum monaſterii fun-
torum ſarcophagum aperiri jubens,
inde eorum corpora in Divi Ioannis Ba-
iſtæ xenodochium ipſi, loco monaſterii
ruti, per Imperatorem Carolum quin-
m aſſignatum tranſportari, & quantum
permiſerunt tempora & loca, decenter
condi curavit: ubi generis humani uni-
erſalem reſurrectionem præſtolantes de-
teſcunt.
Conrado è vivis, prout præmiſimus, ſub-
tto, filius ejus Guilielmus primogenitu-
æ jure etiam matre Clementia adhuc ſu-
erſtite anno ſcilicet 1086 ſuffectus fuit,
uxitque in thori conſortem Mechtil-
em Ducis Sueviæ Frederici cæci filiam:

ex

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ex cujus complexu prodiere Con-
ejus nominis tertius Luxemburgenſis Co-
mes, Sigifridus, Vdalricus, Fredem-
qui tres, annos pueriles minime
egreſſi: Agnes præterea, & Mecht-
Guilielmum hunc ferunt opibus a-
dum fuiſſe abundantem, mireque li-
lem, & in ſuos ſubditos benignum a-
fabilem: extitiſſe inſuper eum dicun-
batiarum S. Maximini, Epternacenſi &
Mediolacenſis ſummum Advocatum
buiſſeque cum Godefrido Namur-
Comite (cui Ermeſindis Luxemburg-
uxor contigerat) amicitiam ſingulam,
ex quo etiam provenit, ut Godefridi i-
filia, Eliſabetha nomine, Conrado
lielmi primogenito in uxorem co-
retur.

Fuit præterea Guilielmus Comes-
rum bellicarum longe peritiſſimus, u-
fama ejus percrebreſcente, Henr-
quartus Romanorum Cæſar Augus-
eundem in ſui exercitus primarium
cem ordinavit, anno reparatæ ſalutis 10-
Imperii autem prætacti Cæſaris anno q-
drageſimo primo.

Hieroſolymitanum regnum à Chriſti-
nis excitatur anno 1099, ſuſcepta ſa-
belli in Saracenos expeditione, cujus D-
lectus eſt heros inclytus Godefridus
mes Bullonius, idem Dux Lotharing-
quæ hæreditate ei proxime obvener-
quem Principes viri non pauci, pedit-
ſexcenta millia, equitum centum mi-
tripartito agmine ſecuti ſunt: qui om-
ſigno ſalutiferæ crucis inſigniti fue-

Primu

um agmen inconditum facile hoſtium
is patuit; poſtea Nicea in Aſia minore
a; capta eſt, & ad eam cæſus Soly-
nus cum Turcis; deinde Tarſus, tum
ochia, ubi fuſi ſunt Parthi, Medi, Aſſy-
tandem Hieroſolyma triceſimo obſi-
is die ipſo meridie feria ſexta: quo
nus invaſit in muros Godefridus, pul-
e ſunt Saraceni cum Calypha Ægy-
, & triennio totus ſubactus eſt Oriens:
ionum cuique Principi aſſignata pro-
cia eſt; Rex in ſancta urbe Hieruſalem
itus omnium votis Godefridus, qui
d Rex æternus eo loci ſpinis corona-
fuiſſet, diadema capitis aureum recu-
t. Secundus ei ſucceſſit Balduinus fra-
anno 1100. Cæterum biennio poſt
c expeditionem nova alia ſubſecuta
Lombardorum, Germanorum, Fran-
um & Burgundionum. Imperator
nricus à tam ſancto & felici inſtituto
s implicitus bellis, longe auxilio, ani-
que aberat: quin etiam Vrbano ſecun-
Pontifici ob id iniquus (ait Æmylius)
od gloriam pii belli ab illo excitati ſua-
m partium dedecus exiſtimaret.

Præmonſtratenſium ordo religioſus
itium ſumit à Nortberto, ſanctiſſimo, &
biliſſimo viro Lotharingo.

Annum Domini circiter milleſimum,
nteſimum, decimum quintum contigit
etenſes graviſſima cum Virdunenſibus
bere diſſidia, adeo ut utrinque tantus
ror inimicitiarum exardeſceret, ut nun-
uam, & nuſquam ab invicem tuti pro-
ire poſſent, quin alii alios intercipereut,
truci-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

trucidarent, aut certe vinctos tetri
ceribus manciparent. Metenſes porro
rebus proſpicere cupientes, militem
ſcribunt copioſum, eumque inprim
caſtrum quoddam *Dieuleuvart* g
idiomate vocatum, latine vero Arx
reddita, obſidione premendum de
runt. Quod ut ſolerti ſtudio efficere
gerent, milites ea in arce præſidiarii
ſcopo & Comiti Virdunenſi ſacram
addicti, certo ſibi propediem à par
domini opem adventuram promitte
nequaquam Metenſium exercitus
mina morati ſunt.

Erat autem id temporis Virdun
Præſul & Comes, Richardus Grandi
tenſis Comitis filius, qui Raynaldum
renſem Comitem virum in re militari
rimum potentem ſibi in Vicecom
aſciverat, eique ut obſeſſis in *Dieuleu*
opem, & auxilium armata manu ferre
niteretur præceperat. At vero Rayna
fratri ſuo Stephano tum temporis Me
Epiſcopo diſplicere veritus, frigide
modum, & ſuperficialiter mandatum
dunenſis Comitis perficere aggreſſus
quin ipſiſmet, quos defendendos ſuſce
rat, multo plura quam adverſariis Me
ſibus mala, prædas agendo intulit, in
que caſtrum *Dieuleuvart* ſubſidio ex
ctato deſtitutum, magis magiſque c
dentium viribus preſſum, in eorum
dem poteſtatem devenit, dirutumqu
ſolo adæquatum eſt.

Percipiens igitur Virdunenſis Epi
pus ſibi adeo flaccide ſeu potius infid

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Comite Barrenſi ſuo in re bellica Vi- ſerviri, ejuſque neglectu & diſſi- tione inſigne iſtud caſtrum ab hoſti- manu valida ſuperatum, eundem ra- m facti hujus redditurum conveniri t. At ille, cum ſic vocatus accedere iſſet, per ſententiam ipſius Epiſcopi, urimorum nobilium præſentia, Vice- itatus munere dejectus eſt: ac deinde ultatione ſuper alio in ejus locum gando diligenter præhabita, potiſſi- im conſilium fuit, ut Guilielmus Lu- burgenſis Comes ad id vocaretur fun- is, utpote cujus inſignium in bello ace actuum fama omnibus per circui- ſatis innotuiſſet. Accerſitus igitur ielmus noſter protinus poſtulantium ieſcit petitioni, & magno comitatus tum numero Virdunum petiit, ubi ab ipſo Antiſtite, tum denique ab om- s ſubditis magno cum applauſu ſuſce- eſt; ac denique Vicecomitatu loco naldi Comitis Barrenſis honoratus, uetum fidelitatis præſtitit juramen-

aynaldus ob hanc ſibi factam ignomi- n ira gravi accenſus, ultionem quibuſ- que poſſet modis de Virdunenſi Præ- ſumere animum appoſuit, eaque de ſa conſanguineorum, aliorumque ſuo- amicorum, junctis propriis ſubditis iliares copias imploravit.

Præſentiens itaque Guilielmus noſter dunenſi territorio immodicas à Raynal- infeſtationes imminere, coëgit & ipſe itum manum non exiguam, qua hoſtiles

cuneos

cuneos à finibus ſuæ adminiſtrationi m
miſſis fortiter arceret. Accidit auten
dierum, dum uterque exercitus par
invicem ſpatio diſtaret, ut Guilielmu
xemburgenſis Comes oportunitate c
pta, cum ſuis derepente in Raynal
& ſuos magno impetu irrueret, c
adverſariorum funderet, proſtern
& ad fugam capeſſendam ipſum Ra
dum verſus Divi Michaelis opp
compelleret. Virdunenſes parta
victoria animoſiores effecti, Guili
Vicecomiti, ut negotium adeo pro
incœptum proſequeretur, ſuaſerunt,
bus hic annuens ad Divi Michaelis o
dum una cum ſuis tetendit, & in eju
cuitu caſtra metatus eſt. Cumque
dierum paucorum curriculum in ta
obſeſſis incommodaret, ut diutius ei
foret integrum ſubſiſtere, ultro ſeſe
dem & ſua in Guilielmi poteſtatem d
derunt. Comes vero Raynaldus &
cum oppidi illius inquilinis obſeſſus
loca ſecretiora emiſſus ſub noctis ob
ro, equo celeri Barrum aufugit: quo e
jubente Virdunenſi Præſule, eum per
Guilielmus incepit; ubi tamen ob
loci firmitatem prius Epiſcopus ipſ
Imperatore auxiliatricem manum im
raſſet, & impetraſſet. Favebat au
Cæſar Epiſcopo Virdunenſi peculiar
fectu, ideo forte quod in diſſidio
inter Pontificem ſummum, & dictum
ſarem intercedebat, idem Epiſcopus
tibus Imperatoris adhæreſceret. C
gratificari Epiſcopo Virdunenſi appe
in

ropria perſona valido exercitu con-
tus advenit, & cum in Barrenſe præ-
m manum ſerio mittere cogitaret,
naldus Comes expendens ſeſe ad ob-
ndum tam Imperatoris, quam Gui-
ni Vicecomitis Virdunenſis copiis ſi-
n pro eo tempore coadunatis nimis im-
llem, ut deteriorem devitaret even-
, reſerato clauſtro ſeſe in Imperatoris
nus cum omnibus ſuis contradidit: &
n non eſſet ſolvendo ingentem pecu-
ſummam, quæ ab eo lytri & mulctæ
nine exigebatur, obtulit ſe deinceps
n ſucceſſoribus ſuis Imperii feudalem
one Comitatus ſui Barrenſis fieri: cui
itioni cum Imperator annuiſſet, in ipſo
npore ordinarium ei hunc in finem
ſtitit juramentum. Ex quo quidem fa-
originem accepiſſe fertur, quod Du-
Barri Ducatum iſtum tanquam Impe-
feudum recipiant, & teneant hodie-
e.

Guilielmus his ita conſtitutis, venia à
ſare accepta, inde Virdunum reverſus,
gna totius populi congratulatione ex-
ptus fuit. Cum vero ad prænarrati belli
ionem non exigua pecuniarum ſumma
chardo Epiſcopo neceſſaria fuiſſet, ne-
e ea omnino in ſuis loculis reperiretur,
Vicecomite ſuo Guilielmo quantum ad
fectus ſupplementum requiri poterat,
tuatus eſt; necnon, donec tantundem
ſi refudiſſet, loca Sathanay, Aſtanay &
aſacium nuncupata, quæ non ita pridem
ceſſor ejus, Richardus Virduni Epiſco-
s à Mechtilde Duciſſa, & Godefrido

Bullonæo numerato pretio coemera[illegible] pignus conſignavit.

Annis deinde aliquot prætervoluti[illegible] chardus Epiſcopus Virdunenſis in [illegible] conceſſit: unde quidam è primaria n[illegible] litate viri in Raynaldum Barrenſem[illegible] cem propenſe affecti, occaſionem cap[illegible] tes, pro ejus in priſtinum Vicecomi[illegible] gradum reſtitutione apud Cæſarem m[illegible] inſtantia egerunt. Cæſar vero non m[illegible] Guilielmo Luxemburgenſi, quam Ray[illegible] do Barrenſi tam ſanguine, quam a[illegible] junctus, ejuſmodi preces exaudire re[illegible] donec ſupplicantium importunitate q[illegible] dam adactus reſponderet, ſibi id l[illegible] re, dummodo ipſe Guilielmus ſponta[illegible] voluntate ſua cederet adminiſtrationi. [illegible] igitur de re interpellatus Guilielmus [illegible] difficulter, utpote ad pacem, & am[illegible] tiam colendam, quam bella ſuſcipie[illegible] longe proclivior, cupiens etiam hac[illegible] parte Imperatori gratum præſtare o[illegible] quium, non difficulter inquam mo[illegible] geſſit poſtulantibus: atque ſic dum uſ[illegible] ad annum Domini circiter milleſim[illegible] centeſimum, decimum ſeptimum, [illegible] cecomitatum obiiſſet Virdunenſem, e[illegible] dem in Raynaldi Comitis Barrenſis r[illegible] num reſignavit: recepta tamen prius [illegible] eodem ea pecuniæ ſumma, quam e[illegible] ſuperius diximus Epiſcopo ad bell[illegible] gerendum mutuaſſe, necnon locis vi[illegible] ſim traditis, quæ eatenus ſibi impig[illegible] rata extiterant. Ex quo quidem facto [illegible] cidiſſe ajunt, ut prætacta loca domin[illegible] Barrenſis Ducatus acceſſerint, ſic [illegible]

Sath[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

[..]naicum caſtrum Luxemburgenſis [..]tatus in feudum tunc, & deinceps [..]eret.

[..]iſplicuit autem ſummopere Virdu[..]ibus, ejuſmodi pacta inter Guiliel[..] & Raynaldum interceſſiſſe, atque [..]ob rem portas civitatis ſuæ Raynal[..]ne ingrederetur, præcludere inito [..]lio propoſuere. Quod quidem eorum [..]etum ut dicti Comites perceperunt, [..]um multitudinem copioſam unani[..]r congerentes aditum ſibi armorum [..] dictam civitatem facere pararunt; [V]irdunenſes de ſuis diffiſi viribus dex[..] poſtularunt, & acceperunt: ſicque [..]ue ſanguine bellū pax ſubſecuta fuit.

[G]uilielmus Comes Luxemburgenſis [..]is jam provectę unicum filium habens [ſu]perſtitem Conradum nomine, diem clau[..]xtremum, atque corpus ejus parentum [..]um cineribus eſt appoſitum, in mona[..]o ab ipſis juxta Luxemburgenſem ar[..] fundato, cui & ipſe tum ædificiorum [..]commodorum additione, tum diverſis [..]nominibus plurimum extiterat vivens [..]eficus: huicque tandem conjunx de[..]cta eodem conjuncta eſt loculo.

[C]onradus ergo ejus nominis tertius poſt [..]entem Comitatus Luxemburgenſis ſuſ[..]it dominium: in cujus adminiſtratione [..] ſe exhibuit perquam benevolum, & [..]nſuetum, qua etiam ex cauſa eum illi [..]gno amore ſunt proſecuti. Fuit autem [E]lizabethæ Godefridi Namurcenſis Co[..]tis filiæ matrimoniali vinculo conne[..]s: ex quorū copula prodiere Henricus, &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Getrudis Conradi ſecundi Vadanim
Comitis poſtmodum uxor. De noſtro
Luxemburgenſi Conrado quidam
runt, quod primus Principum Luxem
genſium extiterit, qui ſuis leges cond
rit ſubditis. Vt vero erat catholicæ
gioni, & divinis obſequiis amplifica
ſumme propenſus, inter cætera ejus
Eccleſias beneficia, monaſterio etiam
vi Maximini bona liberaliter contu
prout ejus loci archiva edocent: unde
verba tranſſumpſi. *In nomine Sanctæ &*
dividuæ Trinitatis. Ego Conradus Comes de
celemburch. Poſtquam providente Deo, poſt
ceſſum piiſſimi genitoris noſtri Wilhelmi Com
Datum 1135.

Ciſtertienſis ordo ſub Divi Benedi
regula per Robertum Moliſinenſem
batem, abdicatis mundi voluptatibus
cipitur, quem mox S. Bernardus mir
auxit.

Ordo militaris Iohannitarum Hiero
lymitanus, poſtea Rhodius, nunc Mi
tenſis à Gerardo viro Principe non
inchoatur, quam inſtauratur. Innova
etiam ordo S. Lazari, olim à S. Baſi
traditus.

Templariorum ordo ab Hugone Pa
no, & Godefrido originem duxit.

Teutonicorum ordo Beatæ Mariæ
Innocentio tertio ortus eſt. acceſſit his
ſtea ordo militum ſeu equitum S. Sep
chri, pro fidei Chriſtianæ & terræ ſan
defenſione militantium. Sanctitatis
mina tria præcipue clarent, Northber
Archiepiſcopus fide; Milo Tarvanen

Ep-

copus humilitate, Bernardus Abbas
evallenſis doctor Eccleſiæ mellitiſſi-
charitate. Dum adhuc vitæ præſen-
ira foveretur noſter Conradus, unicus
& primo natus filius, annos ephebeos
ulum excedens, vehementi cœpit de-
io pulſari divinitus, ut ſæculi contem-
illecebris ſtatui inſeri ſe curaret ec-
aſtico. Cum ea de re verba ad patrem
rius haberet, hic tandem conſtantia
nis victus, eundem Epiſcopo Leo-
ſi commiſit inſtruendũ, & ad optatam
conditionem promovendum. Factum
& ecce uſque adeo inter Canonicos
edralis Eccleſiæ S. Lamberti, in quo-
numerum cooptatus extiterat, intra
orum paucorum ſpatium coram Deo
hominibus profecit, ut Adelberone
ſcopo è vivis ſublato, hic Henricus
muni Capitularium ſuffragio in defun-
cathedram ſubſtituendus eligeretur:
conſequenter vocatis, & præſentibus
re ejus & matre, Ermeſinda item ſua
via, necnon hujus marito Godefrido
nurcenſi, ſacræ Pontificalis unctionis
nus ſolemni ritu perciperet, ac deni-
e Eccleſiæ ſibi concreditæ magno cum
ctu præeſſet.

Pater ejus Conradus Comes Luxem-
rgenſis hac via filio, quoad generis pro-
gationem, orbatus, viam hanc morta-
n una cum conjuge produxit in annum
riſti 1174, quo in fata concedens ſepul-
am in Munſterienſi monaſterio juxta
edeceſſores ſuos adeptus eſt.

Eremitarum S. Guilielmi ordo ſub in-

ſtituto S. Auguſtini à Guilielmo Aqui-
Duce conditur. Ottho Friſingenſis E-
ſcopus Imperatorum genere ortus Hil-
degardis Abbatiſſa, Euthymius, Pe-
Commeſtor, Guilielmus Tyrius Arch-
copus, Hugo Eſterianus, Godefridus Vi-
terbienſis, Ioachim Abbas Calaber, ſcrip-
tores Eccleſiaſtici florent.

Sanctus Thomas, Cantuarienſis Epiſco-
pus, martyrium in Anglia ſubit.

Conrado viam carnis univerſæ ingreſ-
ſo, unicoque, prout jam retulimus, Eccle-
ſiaſticis muniis mancipato ejus filio, ſoboles
maſculina Comitum Luxemburgenſium
finem ſortita eſt: hancque ob cauſam Co-
mitatus ipſe proximitatis jure, ad Henri-
cum cæcum Comitem Namurcenſem Er-
meſindæ filium devolutus eſt. Huic Hen-
rico duæ erant ſorores, altera quidem
Agnes nuncupata, Manaſſis Comitis de
caſtro Retexto, vulgo Rethel, & Cam-
niæ uxor: altera vero Alexia dicta Bal-
duino Ædificatori Hannoniæ Comiti nu-
ptui tradita. Cur autem Henrico Comiti
ſeptimo Luxemburgenſi à cæcitate co-
gnomentum acciderit, cauſam ferunt,
quod neſcio quo funeſto caſu ætatis ſuæ
anno quadrageſimo quinto, oculi utri-
que uſum plane amiſerit. Vt autem Co-
mitatus Luxemburgici jura ad ſe per
mortem poſtremi ejus poſſeſſoris ſpe-
ctare intellexit, illico magno cum ap-
paratu iter ad eas partes arripuit, ac-
nique fidelitatis promiſſum à ſubditis
ſuis recepit. Is Agnetem Ottonis Comitis
Geldriæ filiam matrimoniali nexu ſibi

aſcit,

rit, quam tamen maritali affectu mi-
e eſt complexus: quin in ejus contu-
am, pellicem quandam domi tenuit
ovit: ex quo ejus legitima conjunx
parum afflicta querimonias longe
biſſimas ad parentes deſtinare ſole-
unde vir ejus ſubinde ob inordina-
meretricis amplexus reprehenſus, tan-
aberat, ut in frugem meliorem ſeſe
cogitaret, ut potius uxorem ſuam
erius tractaret indies. Hæc proinde
ingentis probri impatiens, clande-
a ſeſe inde fuga proripuit, paternoſ-
lares repetiit. Diſſimulavit iſtud Hen-
is Comes nimio pellicis amore excæ-
ıs, permiſitque ad aliquot annos con-
em ſibi minime adeſſe: quam ejus in-
iam ſeu magis inſaniam admodum
viter tulerunt Agnetis parentes, &
dem, ut malum iſtud finem acciperet,
hiepiſcopo Colonienſi conſanguineo
ſupplicarunt, quatenus optimo quo
ſpiceret modo, providere ſatageret.
c itaque aſſumptis ſecum Lovanienſi
Flandriæ præpotentibus Comitibus,
r ingreſſus eſt Luxemburgum verſus,
aſi Henrici Comitis amicitiæ ergo ſalu-
ndi viſitandique: ab iſto ut humaniſſi-
, prout eorum ſtatus magnitudo poſtu-
bat, aliquamdiu fuere habiti, occaſione
pta loquendi, adhortari eum cœperunt
elitatis, & amoris erga ſuam conthora-
m veram, & legitimam, eliminata tan-
m iſthac nefanda in pellicatu conſuetu-
ne, exhibendi & obſervandi: indignum
ane conteſtantes, ut Princeps tantus

Chriſtiano nomine inſignitus, adeo
pem & ſcandaloſam ageret vitam, ne
uxorem ſuam adeo nobili proſapia
tam tam grandi afficeret contumelia
ter ejus ullum demeritum. Nec in va
abiere horum Magnatum ſermones,
Henricus iiſdem cedens uxorem
ejecta concubina, ſtatim ad thorum
poſtliminio revocare ſtuduit, quo eſt
læti, & hilares ipſi Principes ad pro
remearunt. Exinde igitur cum affectu
ritali complecteretur Agnetem conju
ſuam Henricus Comes, ex eadem
anni unius excurſum filiam nomine Er
ſindam ſuſcepit.

Henricus idem alieniori fuit animo
verſus ſororium ſuum Balduinum Ha
niæ Comitem, ideo quod ſe incon
filiam deſpondiſſet Henrico Manaſſis
mitis in Rethel & Campaniæ filio in u
rem futuram: quam deſponſationem
ſolvendi gratia omnem conatum exp
dit eo uſque, ut ſponſum ipſum Henric
induxerit, ut quo tenebatur ſponſal
vinculo ſeſe extricaret, ei in locum ſp
ſæ prioris conſignans itidem in ſpon
filiam ſuam prælibatam Ermeſindam u
us tantum anni infantem; eo pacto ut p
modum de præſenti matrimonio pl
inito gener ſocero in Comitatibus Luxe
burgenſi & Namurcenſi ſuccederet,
cluſis inde Balduino reliquiſque, qui ſ
taſſis proximitatis prætextu jus in ea
minia fuerant prætenſuri.

Iſtorum factus certior Balduinus H
noniæ Comes, Imperatorem, imploratus
op

m, adiit, eidem negotium inter Lu-
nburgenſem affinem ſuum, & Campa-
Rethelque Comites intercedens fuſe
oſuit; petiitque juxta juris & juſtitiæ
gentiam hac in re per Cæſarem decer-
qui, omnibus eo facientibus mature
enſis, per ſententiam dixit, & declara-
Comitem Balduinum Hannoniæ, de-
cto Henrico Luxemburgenſi, & Na-
rcenſi Comite, in iis Comitatibus debe-
jure hæreditario ſuccedere.
Henricus interim cum præfato Henrico
n Comitatu Campaniæ potiente, juven-
o adhuc, Namurcum adiit, ubi cives in
um convocatos, prælibato Comiti Cam-
niæ, tanquam eorum futuro Domino, fi-
litatis juramentum præſtare mandavit.
uod ubi Balduinus illuc eodem tempore
veniens, nec impedire valens, in ſuam
timaret ſummam injuriam vergere
ormatiam protinus, ubi Comitia erant
nperialia indicta, ſeſe contulit, ibique
æſare, & Francorum Rege una cum Ro-
ani Imperii Proceribus, aliiſque Princi-
bus viris præſentibus & audientibus
uerimonias graves in Henricum Namur-
enſem & Luxemburgenſem depoſuit.
ttamen dum juxta juris deciſionem mi-
ime judicaret Cæſar in abſentem non
ocatum, nec auditum proferendam eſſe
entrentiam, partibus tantum id temporis
iem ſtatuit in ſua & Imperii Procerum
ræſentia comparendi: comparuerunt igi-
ur præſtituto tempore Comites colliti-
antes, verum nulla nec Cæſaris nec reli-
uorum Principum quantumvis ſolerti in-
 duſtria

duſtria in pacem & concordiam po-
runt adduci. Vnde Rex Franciæ paci
ter vicinos Principes Chriſtianos ſtu-
ſiſſimus, ſuaſit quatenus denuo Ponth
ſuæ præſentiæ ſeſe ſiſtere non detre
rent, futurum pollicens, ut ambo con
ti inde tandem ad propria remearent.
nere juxta condictum Comites ad Re
loco & tempore prædinatis, con
ctum; dumque longe lateque ſinguli
expoſuiſſent prætenſiones, hæc tan
ſententia exiit, ut Henrico Cæco è v
ſublato Comitatus Namurcenſis Bald
in feudum daretur; Campaniæ autem
miti Comitatus Rupenſis in Ardenna c
Dominio Durbutenſi cederet: at de Co
tatu Luxemburgenſi negotium rema
ſuſpenſum, Cæſariſque determinati
dimiſſum.

Sanctus Franciſcus Apoſtolicæ v
perfectionem imitando, ad regulam Ch
ſti facultatibus omnibus ſemetipſum
ſpolians, non pecuniam, non peram in v
non duas tunicas, non calceamenta
que virgam ſibi ſervat; ac docendi vi
ſalutis ſtudio, ſeſe cum ſuis in omnes p
ne orbis partes confert, tanto amore D
flagrans, ut etiam ſtigmata Domini Ieſu
corpore ſuo portaret. cujus Ordo fratru
Minorum confirmatus eſt ab Innocent
tertio Pontifice.

Sanctus Dominicus itidem admirab
ſanctitate, priſcorum Chriſtianorum
vita puritatem repetit, Albigenſes hære
cos confutat, Euangelium cum ſuis pe
orbem prædicat, multoſque ad vitæ eme
d

onem adducit. Cujus ordinem Præ-
torum approbavit Pontifex Roma-
n.

ccidit autem id temporis quamplu-
Chriſtiani nominis Reges, Duces, Co-
es, reliquarumque notarum primores
æ militiæ inſcribi, eo fine, ut armo-
ſumma vi terram ſanctam è Barba-
um poteſtate eripere conarentur. Ho-
in numero extitit etiam Campaniæ
mes Henricus juvenis Henrici Lu-
nburgenſis filiæ Ermeſindæ ſponſus:
ſponſalium contractui contrave-
ns uxorem aliam in Paleſtina duxit,
qua duas filias procreavit, quarum
or Cypri regina poſtmodum evaſit, po-
rior autem Comiti Briennenſi uxor con-
it. Henricus porro Campaniæ Comes
rum parens, una dierum ex alto ruens
itanea morte extinctus eſt.

Henricus Luxemburgenſis Comes ut
rto intellexit ſibi, & filiæ ſuæ Ermeſin-
ab ejus ſponſo Henrico Campaniæ Co-
te fractam eſſe ſponſalium fidem, gra-
ob id indignatione commotus, Princi-
m nihilominus more diſſimulavit, &
iam ſuam grandiuſculam jam effectam
heobaldo Comitis Barrenſis filio in con-
gem tradidit; indeque brevi ſupervixit
mpore. Quo jam ingreſſo viam carnis u-
verſæ, Theobaldus ejus gener jure uxo-
o utrumque Comitatum Luxemburgen-
m videlicet, & Narmurcen. ſibi compete-
prætendebat. At Cæſar iſtud percipiens
liabus ad hoſce titulos nullatenus patere
ceſſum declaravit, ſimulque Otthoni
cuidam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

cuidam Burgundo Principatum Lux-
burgenſem, Namurcenſem vero una ...
Comitatu Rupenſi Hannoniæ Comiti ...
ſignavit. Ottho tamen Burgundus, ...
rundam perſuaſione inductus, magn...
cuniarum vi accepta, conveniente ...
in id Imperatore, Comitatum Lux...
burgenſem Ermeſindæ, ejuſque ma...
reſtituit.

Dum porro hæc ejuſmodi obtinuiſ...
effectum, Theobaldus Barrenſis an...
ſuo revolvens, quanto præ reliquis ...
ejus Ermeſinda proximitatis gradu ...
vero Namurcenſi Comite defuncto j...
geretur, utpote ejus unica filia thoro ...
gitimo procreata, æſtimavit ſibi omn...
hunc jure conjugali deberi: petit ig...
datis literis ad Hannoniæ Comitem ...
ſpolium hoc reſtitui: at hic, iſtiuſmodi ...
titiones flocci pendens, nuntios rem...
vacuos. Theobaldus proinde Barre...
bello cum adverſario congreſſurus, ...
lidam coegit militum manum, & ...
bem Namurcenſem obſidere aggr...
ſus eſt.

Namurcenſes cives nequaquam h...
adverſariorū molitione animos remitte...
tes, plus ipſis obſidentibus obſeſſi affe...
bant incommodi, quam è diverſo, exc...
ſiones in eos frequentius exercentes, ...
quamplurimos occidentes. Inde hebd...
matibus aliquot evolutis partes utrimq...
amicorum ſuaſu, de mutua reconciliatio...
& pace tractare cœperunt: qui quide...
tractatus eo fine terminatus eſt, ut Ha...
noniæ Comiti Namurcenſis Comitat...
plei...

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

cederet, relinqueretur que, Theo-
vero Luxemburgenſi Comiti Comi-
Rupenſis una cum Durbutenſi Do-
pro ſe & ſucceſſoribus, loco præ-
ſui in Namurco juris, obtineret. Di-
s igitur hac ratione exercitibus Co-
s mutuo reconciliati aliquamdiu ſi-
Namurci magna cum humanitatis
bitione fuerunt. Deinde Luxembur-
is Comes affini ſuo Namurcenſi Co-
ſalutato Luxemburgum rediit: ubi
multos egit dies, cum ecce aliorum
emporis Principum Chriſtianorum
nplo cruce ſignaretur; atque ſanctæ
curaret inſcribi militiæ, ſtatuens in
is optimo quo poterat modo, ea quæ
pacificam & tranquillam ſubditorum
um ſpectabant gubernationem: &, ut
m Dei conſpectu locum mereretur
iæ, Eccleſiæ majori Virdunenſi, ejuſ-
Canonicis Abbatiam quandam Lam-
nomine tradidit perpetuo poſſiden-
, ea conditione, ut pro animæ ſuæ, item
ris, & prædeceſſorum ſalute anniver-
um deinceps celebrarent.

um porro pro terræ ſanctæ ex Bar-
orum poteſtate ereptione tanquam
nuus Chriſti miles laboraret, acci-
funeſto caſu, ut biennio circiter
hoc ſacro bello completo, ſagittæ
adverſo advolantis ictu percuſſus
nus mortale acciperet, ex quo e-
n, nulla ex ſua uxore Ermeſinda Lu-
mburgenſi Comitiſſa prole ſuſcepta,
m clauſit extremum, filium Henricum
nine ex priore conjuge, ſuum in Bar-
renſi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

renſi Comitatu ſucceſſorem ſuperſti
relinquens.

Hinc patriæ Luxemburgenſis proce
pro ſucceſſore & hæredibus in eo Co
tatu ſolliciti, ſuæ Dominæ ac Comiti
finito ob mariti mortem luctu conſu
multis verbis, & rationibus ſuaſer
quatenus de altero matrimonio ineu
cogitaret ſerio: quorum illa cedens co
liis Walramo ſecundo genito Henrici
cis Limburgenſis filio ſeſe nuptui tr
dit, inque dotem à ſuo ſponſo Marc
natum Arlunenſem, quem pater ei d
verat, accepit. Ex quo eventu idem M
chionatus in hunc uſque diem ad Lux
burgenſium Principum jura pertin
Protulit ſucceſſu temporis matrimon
iſtud filium unicum Henricum vocab
treſque filias, Catharinam ſcilicet D
Lotharingiæ uxorem, Margaretam Th
baldi Comitis Barrenſis ſponſam, &
zabetham conjugem Walrami Com
Montisfalconis, qui ei in dotem
minia de Marville & Arancii co
gnavit.

Sanctus Thomas Aquinas doctor
gelicus, genere, fide, doctrina, & ſan
tate illuſtris monaſticam vitam ab ineu
ætate amplexus, ut Deo unice vaca
plurima profundo & luculento ſpirit
ſacram Theologiam commentatus
quibus illius rationes, fundamenta, &
gnitatem delibanda faciliore meth
quibuſque propoſuit.

D. Bonaventura, Albanenſis Epiſco
Cardinalis, doctor Seraphicus, Guil

n

Durandus, Iacobus de Voragine, Io-
n Duns Scotus, Henricus à Gandavo
res Theologiæ inſignes, partim ſi-
partim conſequenter florent.
nricus Ermeſindæ filius, patri ſuo
amo vita defuncto in Comitatibus
nburgenſi, & Rupenſi, Marchiona-
Arlunenſi fit ſucceſſor, atque Mar-
am Henrici Comitis Barrenſis fi-
maritali ſibi conjugavit vinculo.
lli peperit filios tres & duas filias,
cum videlicet patris ſucceſſorem,
randum Comitem ſancti Pauli, alias
uſſy, Gerardum Dominum Durbu-
n, & Seneſchallum Luxemburgen-
Iſabellam Comitis Flandriæ ſpon-
& Margaretam Comitis Hannoniæ
m.
er hunc Henricum & ejus ſororium
baldum ſurculi quidam futuræ litis
runt pullulare ratione Comitatus
rcenſis; ſed priuſquam in altum ex-
ſet controverſia ejuſmodi, interven-
riuſque partis amicorum conſopita
t, modo inferius dicendo.
iit autem dictus Henricus cum in
m virilem vix aliquos feciſſet in-
us, & in monaſterio Clari fontis
alium prope Arlunum Ordinis Ci-
enſis tumulum obtinuit; & ejus
le uxor dum poſt aliquot annos eti-
fata conceſſiſſet, ſepulturam juxta
um eſt adepta, & iſtiuſmodi epita-
cohoneſtata:

Cy giſt la Conteſſe honoree
De Luxembourgh Margueritte nommee

Qui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Qui moult fut ſaige
Et fut extrait de linaige
De Bar & de Brittaigne
Et faict deſploier meintes enſeignes.

In prædicti demortui Henrici lo
Henricus ejus primogenitus filius
ctus eſt, qui Beatricem Ioannis de A
Comitis Hannoniæ filiam connubia
dere ſibi ſociavit. Ex cujus genitali
mo prodiere Henricus poſtea Roma
Imperator, Walramus Comes Ru
Balduinus Archiepiſcopus Treviren

Cum una dierum ſoror ejus Iſa
Luxemburgenſis, Guidonis Flandria
mitis conjunx viſitatum veniſſet, inte
tera confabulantium verba, ſermo in
de Ioanne Leodienſium Epiſcopo, c
ſcio qua de cauſa, infenſam graviter
firmabat Iſabella: frater itaque ejus
ricus, verbis mulieris hujus fidem le
tribuens de vindicta ab Epiſcopo eju
mine ſumenda ſponſionem fecit.
multo poſt exercitu valido conſcript
lum Epiſcopo Leodienſi Ioanni denu
ri curat, ſtatimque ejus agros dep
lari cœpit, & ſenſim Leodienſi ci
magis magiſque graſſando appropin
Cives igitur Leodienſes ſumpta au
in vicinum hoſtem magno furore i
gunt, & eundem non ſine ſanguinis
ſione è ſuis finibus profligant. Qua
Henricus non modice exacerbatu
aſtum ſibi confugiendum exiſtimav
mulans igitur ſeſe proprium repete
lum in ſilvas Bullonienſes cum al
armatis viris conceſſit, quo nimiru

i gratia Leodienſem Epiſcopum con-
e ſolere ſciebat. Hic igitur dum de-
eret, advenit ſolito more cum pau-
venatoribus Epiſcopus, inſidiarum
rus; nec mora, ab ipſo Henrico Comi-
uxemburgenſi ejuſque aſſeclis facili
tio captus, & Luxemburgum abdu-
eſt, & ad quinque menſes integros
ntus. Hoc ipſum autem cum Leodien-
gnorarent, nec ulla via de ſuo Epiſco-
c Principe quicquam cognitionis hau-
poſſent; Beatrix Luxemburgenſis Co-
iſſa Henrici Comitis uxor, ſecrete per
as & fidum nuncium Epiſcopi apud
s captivitatem ſignificavit. Accidit
nde, ut Magnatum plurimorum inter-
tu mediante que pecuniæ ſumma non
gua Epiſcopus liber abire permittere-
, facta tamen prius ſponſione de injuria
illata minime ulciſcenda.

ſuſcepit & aliud bellum ſibi longe in-
ciſſimum, ut mox apparebit, hic no-
Henricus cum Ioanne Brabantiæ Du-
ea nimirum ratione, quod ex ambabus
s ſororibus queruloſe crebrius audiiſſet
ndem Brabantiæ Ducem, plurima Lu-
mburgenſibus bona ſurripuiſſe, eaque
eum uſque diem injuſte detinere. Hen-
cus itaque ejuſmodi ſpolium è Brabanti
anibus eripere cogitans, Geldriæ Ducis
avunculi, itemque Archiepiſcopi Co-
nienſis implorato auxilio, ſumptis præ-
rea ſecum duobus fratribus ſuis, grandi
ſtructo exercitu Brabantiæ Ducem infe-
are cœpit. Hic vero, utpote maximis vi-
bus longe valentiſſimus, ad reſiſtendum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

forti animo ſeſe accingit, & virtute
valida ſe invadentium hoſtium phal
aggreſſus eſt, ut prima acie noſter C
Henricus una cum ſuis duobus fra
interiret, Geldriæ vero Dux atque A
piſcopus Colonienſis captivi ad c
Lovanienſe deportati, ibidem firmæ
diȩ manciparentur, donec inſequent
pore, ingenti pecuniarum ſumma
nomine perſoluta, libertatem abeun
ciperent. Atque hic Henrico Comit
mortalis exitus.

Huic Henricus filius in Comitat
ceſſor cum Margareta Ducis Brab
filia conjugium iniit, atque ex horum
trimoniali copula fluxerunt Ioannes
trix & Maria Henrici Vadanimontis
cui Henricum, & Mariam peperit,
inde his impuberibus è vita ſublati
cum patre, Carolo Pulchro Franciæ
conjuncta eſt.

Walramus Henrici frater ducta
Bonna Barrenſi, Comes Sancti Pau
Rupenſis, itemque Durbutenſis Dom
effectus eſt. Hic cum iſta ſua conth
copioſam acquiſivit prolem, ex qua i
tia generatione prodiit Sanctus P
Cardinalis, dictus Luxemburgenſis.

Balduinus porro Henrici itidem a
adeo Walrami frater, ſpiritu divino
rante, mundi vanitatibus vitam ſpi
lem præeligens in ſummæ ædis T
renſis Canonicorum numerum coop
eſt, & poſt aliquantum temporis ſpa
defuncto ibidem Præpoſito, in ejus lo
legitime ſurrogatus. Deinde Pariſios
fe

us in tantum inibi diligenti & inde-
o ſtudio profecit, ut in Theologiæ ſa-
i facultate haud vulgariter haberetur
cus. Cumque iis in partibus hæreret
ns & Trevirenſis Præſul cum morte
m commutaſſet, Capitularium ſummo
ſenſu, anno milleſimo trecenteſimo ſe-
no in Trevirenſem Archipræſulem eſt
ctus, annum agens viceſimum ſecun-
n. At vero cum ætatis defectum pleri-
objicientes ejuſmodi electionem in-
nare conarentur, horum occurrens mo-
onibus Clemens ejus nominis quintus
tifex maximus, de plenitudine pote-
is Apoſtolicæ, tum ætatis defectum
enſatione ſupplevit, tum electionem
m utpote de perſona Eccleſiæ ſecun-
n ſpem plurimum utili tranſactam, ra-
habuit & confirmavit. Denique anni
uentis Martio menſe per Cardinalis
uſdam adminiſtrationem ſacerdotio eſt
duinus initiatus, & poſtridie ab ipſo
nmo Chriſti in terris Vicario, Petrique
ceſſore, Epiſcopali dignitate Pictavii
ignitus. Demum à ſummo Pontifice cum
nedictione dimiſſus, ad ſedem ſuam
fectus eſt: ubi matre, fratribus, ſorore,
cnon aliis conſanguineis & amicis
æſentibus, à ſuis capitularibus, & aliis
riuſque ſtatus proceribus magna om-
um gratulatione ſuſceptus eſt.

Henricus natu maximus proxime ta-
orum frater, cum in adoleſcentiæ annis
iquos feciſſet progreſſus, & ætatis ſuæ
num circiter decimum octavum ageret,
buſto erat corpore, & animo virili, adeo

ut vicinis quibuſque terrori foret &
rori. Subiit autem ejus mentem ca
quoddam quantitate quidem exigu
fortitudine præſtans ſatis in quadan
ſellæ inſula non procul à Machren
care, unde à tranſeuntibus iſthac na
ris & mercatoribus telonium exiger
& extorquere valeret. Qua ex re T
renſes non parum indignati, quod in
bi haud parum incommodari exiſ
rent, opus ejuſmodi diabolicum a
lantes, illud omnino demoliendun
conſtituerunt, eamque ob cauſam m
numero conglomerati ad locum ac
runt, & manum inferentes violenta
ſtrum recens excitatum demoliti ſunt
loque adæquarunt. Offendit iſtud T
renſium facinus mire Henrici Comitis
mum, qui ejus ulciſcendi gratia, col
militum multitudine ingenti, in Divæ
riæ Magdalenæ profeſto primum v
Trevirenſem ingreſſus, ſpe lactaba
in brevi urbem ipſam vi, terrore, d
aut proditione in ſuam ſubigeret p
ſtatem. Caſtra vero circa vallem,
adhuc hodie Vririum nuncupatur, f
& domos, turreſque civitati vicin
igne ſuccendit, nulli denique rei,
quidem ipſis fructuoſis arboribus, &
ræ frugibus parcens, omnia circum
que vaſtabat, perdebatque. Trevir
tum magis anguſtiis perculſi, necno
ſuis ad propellendum hoſtem viribus
fiſi, ſaltem ne ponti proximior, &
bi fieret infeſtior, compita viarum
genter cuſtodiri fecerunt, Vnde C

Henr

icus propius accedere prohibitus, re-
ad partes Trevirenſium alias depa-
das ſeſe convertit, & juxta villam
ſzetich / quæ vulgo Mertert / & olim
e *Merchodichta* dicebatur, Moſella
ecto, cum ſuorum etiam aliquo di-
odio, qui fluctibus ejus fluminis obruti
erunt, Villam *Contz* nomine petiit, &
ous potuit modis cuncta per gyrum
, & ferro devaſtavit. Vrbi denique
opinquans, caſtra in campo ſpacioſo
a ſanctæ Crucis villam conſtituit;
cens interea militum ſuorum manu
orum, vinearum, & aliarum frugum
ationem inexplicabilem. Ipſam etiam
um (Eccleſia ipſa ob religionem ſer-
) & torcularia quamplurima circum-
ta, & in Oliviæ ripa reperta, juxtaque
um montem ſita incendit, ſubvertit,
ruxit.
um jam duodecimum diem ea in graſ-
one attigiſſet Henricus Luxembur-
ſis Comes, Deus malis tantis finem
oſiturus, ne terra illa Sanctorum cor-
ibus, & ſanguine tincta & ſacrata in
erminium daretur, permiſit in ipſo no-
medio, dum in caſtris ſummum eſſet
ntium, magnum exurgere tumultum,
entientibus nimirum inter ſe Luxem-
genſibus militibus, & mutuis ſe ar-
rum compreſſionibus interimentibus.
æ res adeo Henrici Comitis animum
culit, ut citra moram dimiſſis, quos of-
dere niſus fuerat, Trevirenſibus, ſolu-
que exercitu ad propria remeare diſpo-
ret, Trevirenſes tamen non ſibi ideo
 tutum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

tutum futuro tempore confidentes qui
dam ad Luxemburgenſem componen
pacis gratia deſtinarunt : quæ ea rati
rata & firma evaſit, ut Senatus popu
que Trevirenſis Comitem Luxemburg
ſem in ſuum concivem Trevirenſem
ſciſcerent, domumque inſignem ad A
lam vulgo dictam in ſua Metropoli de
rent : atque inſuper trecentorum au
rum penſionem ipſi & hæredibus eju
Comitatu Luxemburgenſi annis ſing
in perpetuum ſolvendam addixerunt, a
que juſto mediante precio omnium r
cium in eadem urbe proſtantium ei
cultas foret emendarum, conceſſeri
Hęc, inquam, inter partes ejuſmodi tra
cta, & ſigillis appenſis munita & firm
fuere anno milleſimo trecenteſimo
cundo.

In tantum porro ſucceſſu temporis H
ricus noſter in virtute, prudentia, & rer
gerendarum peritia profecit, ut fama e
uſquequaque per Germaniæ fines diff
omnium voto in Romanorum Imper
rem exoptaretur, nec vero fruſtrati
ſuo deſiderio. Nam etſi Philippus V
ſius Caroli filius Franciæ Rex ei hanc g
riam magno molimine præripere cona
tur, multumque fiduciæ in ſummo Po
fice tum temporis Avinione agente co
caſſet, & ut certius ejus in hoc favor
aucuparetur ampliorem, ſex ei millia h
minum in obſequium deſtinarat; etſi
quam Philippus prælibatus noſtri Hen
promotionem impedire, ſuam vero i
mediis moliretur procurare, Deo ali

diſp

nente, anno Domini milleſimo, tre-
ſimo octavo, Francoſordiæ ipſis Di-
atharinæ feriis, à ſeptem viris Ele-
bus in Regem Romanorum electus
ex quo Regis Galliæ conſilia omnia
m rem impenſa in nihilum fuere de-
a: quod inter ipſum, & ſummum
ificem magnæ diſcordiæ extitit ſemi-
m.

m Romani Imperii Henricus Luxem-
enſis moderaretur habenas, filius
natu primus Ioannes vocabulo Co-
tus Luxemburgenſis faſces obtinuit,
t ex ejus diplomatibus, priore ex mo-
erii Munſterienſis archivis, altero
xenodochium Echternacenſe ſpectan-
: quibus ſubjuncta transſumpſi, aperte
tat. *Vniverſis præſentium inſpectoribus Io-
s Comes de Lucemburch, Excellentiſſimi
ini Henrici Romanorum Regis primogenitus,
tem & notitiam ſubſcriptorum, &c. Nove-
igitur religioſos viros Abbatem & Conven-
ſanctæ Mariæ in* Lucemburch *ordinis S. Be-
cti nobis humiliter ſupplicaſſe, ut privilegia,
, libertates & gratias ipſis à Ducibus in*
burch *ſive Comitibus in* Lucemburch *noſtris
deceſſoribus, aut aliis quibuſque conceſſa, in-
ta, traditas ſive factas, confirmare, ratificare,
ovare, & approbare vellemus &c. Datum*
ucemburch, *quinto nonas Iulii, anno milleſimo
centeſimo decimo.*

*Item. Nos Ioannes primogenitus ſereniſſimi
mini Romanorum Regis, Comes Lucembur-
ſis, Rupenſis & Marchio Arlunenſis. Vniverſis
s officiatis, ad quos præſentes literæ pervene-
t, ſuam gratiam. Quia ſummum cultum in*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

omnibus locis terræ noſtræ volumus augme[illegible] & ſemper pace gaudere tranquilla, vobis [illegible] bus & ſingulis mandando præcipimus, ne[illegible] aut bonis pauperum hoſpitalis Echterna[illegible] manum ad vexationem eorundem aliqua[illegible] apponatis, ſed potius eos defendatis, à veſtri[illegible] ditis conſervantes indemnes &c. Datum[illegible] millesimo trecenteſimo decimo. In vigil[illegible] vincula Petri.

Templarii toto orbe deleti ſunt [illegible] cultates Rhodiis aſſignatæ.

Obiit circa id tempeſtatis Wence[illegible] Bohemiæ Rex, unica filia Elizabeth[illegible] gni ejus hærede relicta. Ex quo Hen[illegible] Carinthiæ Princeps, defuncti Regis [illegible] rius, occaſionem arripuit regni Bohe[illegible] ſibi vendicandi: qua de re infenſus I[illegible] rator Albertus miſſis copiis eundem [illegible] gno injuſte occupato exturbavit, a[illegible] filio ſuo reginæ viduæ matrimonio [illegible] juncto ejus gubernacula tradidit; q[illegible] vivis eodem anno evocato abſque ſo[illegible] Henricus Carinthiæ Princeps prælib[illegible] regnum ſecundo invadere & ſuo do[illegible] natui adjicere appoſuit. In quem iti[illegible] Cæſar denuo validi exercitus robur d[illegible] xit, & infra temporis exigua ſpaci[illegible] manus dandas compulit. Cum delib[illegible] retur ab Imperatore, qua pœna ob ſu[illegible] temeritatem Henricus foret afficiend[illegible] quidam ab eo ſubornatus in Cæſaris p[illegible] ſonam manus nefario auſu immittere p[illegible] ſumpſit, unde & pius Cæſar vulnere[illegible] thali percuſſus interiit.

Cæſare igitur Alberto exempto re[illegible] mortalibus, Henricus Luxemburge[illegible]

pridi[illegible]

[i]tem ad annos aliquot Regis Romano-
[rum] ſolio ſublimitatus jure ordinario in
[ej]ſ ſubiit locum, obtinuitque eam rem
[ill]i negotio à Chriſti ſummo in ter-
[ris] Vicario ſeſe confirmari, ea tamen
[leg]e, ut pro poſſe & noſſe Italiam Guel-
[pho]rum, & Gibellinorum factioſis ſedi-
[tion]ibus flagrantem, à pernicioſa iſthac
[pe]repurgare ſtuderet. Iſtiuſmodi igitur
[ſum]mi Pontificis beneplacito ſeſe confor-
[ma]ns Imperator magnanimus, triplicem
[ſi]im exercitum inſtrui curavit: et cum
[u]num quidem primario, maximoque
[e]t perſonaliter in Italiam movens peſti-
[len]tes iſtas ſectas mira prudentiæ, & ar-
[mo]rum dexteritate pro eo tempore ſeda-
[vit]. Alterum porro exercitum in Bohe-
[mia]m Petro Moguntinorum Archipræſule
[du]ce deſtinavit: quo ſcilicet inquilinos ad
[Joha]nnem filium ſuum in regem ſuſcipien-
[du]m compelleret. Tertius denique exer-
[citu]s expeditus adverſus Wittenburgen-
[ſes] Comites Imperio rebelles extitit.
Henricus ad Imperii faſtigium ſubve-
[ctu]s illud in primis curavit, ut familiam
[un]de originem ducebat, amplioribus affi-
[ce]ret honoribus ac divitiis: eam ob cau-
[ſa]m Eliſabetham juvenculam regni Bohe-
[mi]ci hæredem Spiram ad ſe accerſitam
[Joh]anni filio ſuo majori Luxemburgenſi
[C]omiti deſponſavit, cui proinde jure uxo-
[ri]o ipſum Bohemiæ Regnum contigit: at
[cu]m quibuſdam factioſis ejus regni indi-
[ge]nis minus ejuſmodi probaretur dicti
[Joh]annis evectio, ideoque in ſeditionem
[ve]rſi eum agnoſcere ſuum renuerent Do-
 minum,

minum, per Imperatoris manum valid
ductu Archiepiſcopi Moguntini, uti d
mus, in ordinem fuere redacti. Henr
Carinthiæ Princeps, ut ſeſe Ioannis
Elizabethæ matrimonio Bohemici re
adeptione fruſtratum iri perpendit, L
genſem metropolim occupare, &
eam Ioanni novello Regi aditum p
cluderet, muris, turribus, & aggeri
amplioribus munire ſategit; ſed fruſ
Nam loci cives illico Ioannis ſive Cæſ
ejus parentis nomine exigentibus lega
urbem ultro in Regis poteſtatem dedi
runt. Henricus vero Carinthiæ Princ
viribus & conſilio deſtitutus, fuga cl
culum accepta evaſit.

Etſi vero Elizabetha regni Bohem
præfata hæres forma admodum eſſet
ganti; corpore tamen præter ejus ſe
conditionem videbatur obeſiori, vent
que aliquantulum prominente: quæ
zelotypiæ anſam præbuit, ſiniſtram
ſuſpicionem de caſtimonia ipſius inge
tum plurimis aliis, tum maxime ipſi I
peratori ejuſque fratri Balduino Trevi
rum Archiepiſcopo, verentibus, ne fort
ſis ipſius Elizabethæ ab alio prærepta
ret virginitas, unde & nuptiarum e
cum Ioanne Cæſaris filio celebratio i
dies quamplurimos dilata extitit. Eli
beth tandem moræ impatiens longio
eo potiſſime quod ex ejuſmodi de ſe tu
opinatione originem traxiſſet, ſuæ
nocentiæ, ac integritatis optime conſc
ad Cæſarem acceſſit, eumque tali
mone eſt affata: Cæſar clementiſſi

cu

erto certius videam minus de mea
itia, & virginitate apud Majeſtatem
eſſe confidentiæ, cupio, & enixiſ-
eſſlagito, ut priuſquam ex hoc diſ-
m cœnaculo, ejus rei periculum fa-
obſtetrices, ac denique veritatis te-
nium proferant. His verbis ſtupe-
s Imperator, omnem ſtatim ex
o abjecit ſiniſtræ opinionis cogita-
m, eamque amplexatus aſſeruit,
deinceps ea de re malæ ſuſpicionis
admiſſurum. At illa propoſiti te-
, & Imperatoris conteſtatione ne-
uam contenta, fortius inſtitit, ut
ionis ſuæ compos fieret: factum eſt,
ce obſtetrices, ſufficienti facta inda-
ne, juramento affirmarunt Elizabe-
integro virginitatis pollere ſigna-
, & omnino intactam exiſtere. Inde
ur paucis præterlapſis diebus, ſolemni
, apparatuque plane regio Ioannes
aris natu maximus filius Elizabe-
n regni Bohemici unicam hæredem
onjugem duxit, atque hoc pacto Rex
emiæ uxorio jure evaſit, necnon in
tate Pragenſi regni metropoli diade-
e regali eſt redimitus, pridie Ca-
las Februarias, milleſimo trecenteſimo
ecimo.

Henricus Imperator, ut rara erat, &
a prudentia, ne contingeret inſequenti
pore filium ſuum regni Bohemici cau-
quicquam moleſtiæ ab Henrico Carin-
æ Principe perpeti, eundem muneri-
præclaris animo pacatum reddere ſtu-
it: qui ob hoc Cæſaris cedens voluntati,
nihil

nihil adverſi in Bohemiæ Regem poſtq
dum molius eſt.

Henricus igitur octavus poſt ſept
menſium interregnum, 25 Decem
1348 Imperator dictus, Aquisgrani
roli magni diademate menſe Ianuario
Colonienſis Archiepiſcopi manus cor
tur. Anno deinde ſequenti cum Walr
Comite Rupēſi fratre ſuo, & multis ut
que ordinis Principibus viris in Ital
profectus, Mediolani ferrea, & Romæ
Cardinalem Oſtienſem, abſente Clem
quinto Pontifice maximo, aurea coron
inſignitus: & inter hæc Comitem W
tenbergium, & Conradum OEtinga
rebelles ditione exturbavit. atque
quidem in Germania. In Italia autem
ditionibus tollendis occupatus, dum
ſtes potenti virtute ſuperaret, pluri
urbes in fidem recepit, incolis earum
nera paſſim pro gratia obtinenda ad I
peratorem ſumma cum honoris & re
rentiæ exhibitione deferentibus. Cre
nenſes, quod Cæſari proterve, nimium
roganter, & contumaciter reſtitiſſent,
in extremum per juſtam vindictam
tium devenirent, collis reſte ligatis
pam ſuam proſtrato in terram corpo
multis lachrymis confeſſi ſunt, ejuſd
veniam enixiſſime implorantes, eam t
dem mediante centum millium flore
rum aureorum mulcta impetrarunt. B
xienſes plus juſto in ſuis confiſi virib
auſi ſunt præ reliquis ſuis vicinis Cæſar
poteſtati obſtrepere, nullatenus in de
tionem ſuæ civitatis conſentientes: q

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

in iram verſus Imperator, collectis
is ejuſmodi rebellantes obſidione cin-
aggreſſus eſt : & cum indies utrin-
atrox fieret ac identidem repeteretur
amen, Walramus Comes Rupenſis
aris frater ictu ſagittæ fortuito læſus,
ulnere accepto diem clauſit extre-
n. Vnde Cæſar ipſe implacabiliter
is, jurejurando interpoſito pollicitus
eſe non jam per urbis portas, ſed per
os dejectos, & ſolo adæquatos, cum
turmis ingreſſurum, necemque fra-
inprimis vindicaturum. Quod & non
multo poſt accidit, dum muris ſubver-
foſſiſque complanatis in urbem præ
lia deficientem magno furore, & habi-
rum cæde irruperunt.
enuam deinde proceribus Imperii
itatus movens, inibi conjugem ſuam
rgaretam morte ſolutam offendit.
a ex cauſa citius contendit Piſas, ubi
nnem, qui Albertum Auſtriacum præ-
eſſorem ſuum in Helvetia occiderat, in
cerem retruſit, quo diutius obſtrictus
elicem tandem emiſit animam. Exinde
mam petens diademate aureo Impe-
li, uti præfatus ſum, eſt cum omnium
lamatione & congratulatione inſigni-
: ſtatimque ex urbe ſolvens Florenti-
s eatenus rebelles bellorum ſtratage-
ate domaturus, & in ordinem redactu-
s, illo cum armatorum frequentia pene
numera iter arripuit : quo deveniens
ves Florentini parere & ſubmittere ſeſe
ernentes, omnibns honoribus, juribus,
ivilegiis, & quibuſlibet immunitatibus

tan-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

tanquam indignos, perduelliones, læ-
ſæ Majeſtatis reos per ſententiam d
tivam privavit. Circa id temporis
ipſe filiam ſuam Beatricem nomine
Henrico in uxorem tradidit, eidemque
tis vice Apuliam addicit.

Dum vero graviſſima obſidione
rentiam premere, & ad deditione
gere niteretur Cæſar Henricus, in A
ptionis divæ Virginis ſacra die ac
ut devote admodum Euchariſtiæ
mento accepto in gravem incidere
poris infirmitatem, ex qua liberari cu
de Medicorum ſuorum conſilio ad b
ſeſe contulit Maceretenſia; ſed cum
mis iſtiuſmodi nihilo melius haberet
dicis nihilominus conſulentibus
ventum purioris fruendi auræ &
gratia ſeſe contulit, ubi paulo poſt
cum morte commutavit, corpus vero
Piſas devectum ibidem ſepulturæ
mandarunt.

Signa veneni in defuncti cadavere
paruiſſe, multi ſcripſerunt: unde no
li eum à fratre Prædicatorii ordini
venenum porrectum, quod ſub
ſpecie in ſacratiſſimo Dominici cor
ſacramento abſconderat, necatum
autumant: alii febre, cauſa diſſimili
comperta correptum deceſſiſſe
bunt. Quibus ego equidem magis
pulor. Ecquis enim ullum, non dico
feſſione religioſum, ut hunc, ſed cuj
etiam perditiſſimæ alioquin vitæ h
nem adeo perverſum putarit, ut rem
horrendam, & ſacrilegam, qua null
ſce

[..]ratior ne cogitari quidem poſſet, in-
[..]Chriſtiani nominis profeſſores repe-
[..]poſſe arbitretur? Nam quod quidam
[..]lemens religioſus noſtro ſæculo, an-
[..]ilicet Domini 1590, Henrico Vale-
[..]egi Francorum ejus nominis tertio,
[..]o in ventrem ejus infixo, necem at-
[..]it, longe hoc facto minus ha-
[..]trocitatis, ob tanto ſacramento, an-
[..]cis etiam ipſis poteſtatibus magna
[..] reverentia, & tremore ſuſcipiendo
[..]am contumeliam. Vt ut ſit, dum re-
[..]ſus iſte ſeſe iſtius nefandi criminis in-
[..]lari paſſim audiret, veritus ne ideo
[..]rtum vitæ ſuæ diſpendium incurre-
[..]illinc ſeſe proripere & ad loca tutio-
[..]rofugere feſtinavit: utque famæ ſuæ
[..]nus plurimum læſæ recuperaret in-
[..]itatem, literas innocentiæ ſuæ teſtifi-
[..]rias, à diverſis diverſorum ſtatuum
[..]matibus petiit, & accepit: quarum
[..]s treſve veritatis aſtruendæ, tum etiam
[..]ntis à calumnia eximendi gratia hic
[..]it ſubjungere.

*[N]os Ioannes Dei gratia Epiſcopus Argenti-
[..]s ad univerſorum notitiam cupimus perve-
[..], quod nos vidimus & perlegimus literas
[..]is per fideles Imperii de partibus Tuſciæ Re-
[..]ndo Domino Cardinali Oſtienſi, ſub ſigillis
[..]rum Pœnitentiariorum, quarum tenor ſequi-
[..]& eſt talis:* Venerabili patri ſuo Domino
[..]iali, Domino Nicolao Oſtienſi Epi-
[..]po, Guido miſeratione divina Epiſcopus
[..]tinus, cum recommendatione ſeipſũ ad
[..]a paratum. *Noverit R.V. per præſentes, quod
[..]turbationem, quam fideles Imperii maxime*

per

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

per Italiam receperunt de morte ſeren[...] Principis Domini Henrici Romanorum Im[...] toris, in quo ſpes omnis noſtræ ſalutis & [...] quaſi certa & infallibilis quieſcebat, alia [...] xit ab ipſis fidelibus non utique contemnen[...] quod in totius Italiæ redundat injuriam, n[...] & ordinis ſancti Prædicatorum, quem ob[...] & veſtram Reverentiam præcipue dilig[...] amplector. Nam cum ſolus Italicus Reli[...] vir frater Bernardinus de Monte Politiano[...] nis memorati, eidem Domino in camera m[...] ſtraret, eum infamaverunt, quod cum [...] Hoſtia (quod auditu horrendum eſt) præ[...] Dominum venenavit. Ego autem, & cæ[...] deles Imperii, qui fidem & ſanctitatem no[...] dicti fratris, certa fide tenemus dictum fr[...] nequaquam tantum facinus admiſiſſe, nec [...] quam ſani capitis unquam poſſet fidem c[...] lam adhibere, quod homo prudens, relig[...] ſacerdos, de claro genere natus, cum p[...] damno, ſui ordinis injuria, ſui gneris ded[...] ac patriæ infamia tantum facinus perpet[...] & illum interimere voluiſſet, à quo honor, [...] ſalus ſua, ſuorumque pendebat: qui eo vi[...] in honore etiam Principibus viris æquabatu[...] cameræ patebant, oſtia, cui aceeſſus ad P[...] pem ſine cujuſquam prohibitione patebat. [...] autem poſt Domini ſui necem, cum aliis f[...] bus ex more, pro victu & veſtitu menc[...] tenetur. Non enim tanti ſceleris conſcius fu[...] inimicos, ſed cum amicis & devotis Imperi[...] bit moram, paratus pro veritate ſua & ſi[...] tate tuenda cum magna ſpe & fiducia re[...] dere & inter tales ſe reputat eſſe tutum. [...] ſi ad credulitatem hujus ſceleris ex modic[...] cumſtantia ducerentur, eum dentibus lania[...]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

...t igitur ſupplico paternitatis veſtræ favor ... induſtria, & patria & ordo, & fratrũ ...a de tanta infamia liberati venerandæ Do-...tioni veſtræ uberes gratiarũ referant actio-... Datum Arecii, xiiij die Septembris.

...em aliæ literæ. Venerabili in Chriſto ..., Domino fratri Nicolao Oſtienſi & ...ellenſi Epiſcopo, eorum Domino & ...factori, Fredericus Comes Feltri po-...s, concilium & communitas civitatis ...ii cum recommendatione ſeipſos.

...per audivimus, quod in pleriſque locis Re-...us vir frater Bernardinus de Monte Poli-... ordinis fratrum Prædicatorum de morte ...æ recordationis, Domini Henrici olim Im-...oris Domini noſtri, contra veritatem eſt ...pliciter diffamatus, & quod ejus occaſione ...Vltramontani quam Italici, fratres dicti or-..., & Religioſos cæteros, & eorum Eccleſias ...liter perſequuntur. Verum ſi nobilitatem ...is ipſius fratris, necnon ſcientiam, honeſta-... & fidem, quam ad Dominum noſtrum ha-..., diligenter attenderent, de dicto fratre tam ...ndum facinus non proferrent. Nam vita ... & ſuorum à Domini noſtri vita merito de-...ebat, & ſua mors ipſum, & ſuos continuo ...at, & tormentat. Non enim fuiſſet Reli-...s, ſed diabolus, qui ſacratiſſimum Dominum ...num in perniciem totius Chriſtianitatis ſic ...maniter occidiſſet. Veſtræ ergo Reverendæ ...rnitati ſupplicamus, ut Dei intuitu non ſi-... dictum fratrem de tanto facinore diffa-...i. Ipſe enim frater eſt in civitate Arecii, ...veriſſime puniremus eundem, ſi ipſum cul-...lem putaremus. Scitis enim quod error, cui ...reſiſtitur, approbatur, & veritas opprimi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

tur, cum minime defenſatur. Datum
xiiij Septembris, xi Indictione. Item, Ver
bili Patri Domino Nicolao de Prato,
ſtienſi, & Vercellenſi Epiſcopo Cardi
Capitanei Imperialis partis quæ e
Florentiam, eorumque concilium,
debita reverentia ſeipſos ad vota par

Quanta ſimus conturbatione conterriti
damnis expoſiti propter mortem Sereniſſimi
mini noſtri Henrici ſanctæ memoriæ Rom
rum Imperatoris, quia calamus non ſuffi
explicare, veſtræ diſcretioni relinquimus
mandum. Licet autem veritas ſeipſam ſu
quando fortitudine manifeſtet, decet tame
nos dare operam efficacem, ut veritas pro
tur in lucem, & falſitas deſtruatur. Qui
tur vir religioſus frater Bernardinus de
Politiano, Ordinis fratrum Prædicatorum
ſtigante humani generis inimico, ab aliqu
invidis & facinoroſis de venenatione Sere
mi Domini noſtri quondam Romanorum I
ratoris prædicti extitit diffamatus, quæ
apud multos fuit, & eſt mendaciter evulg
veſtram dominationem reddimus certio
quod dictus frater nullam culpam habu
prædictis, ſed eidem Domino ſemper de
extitit, & fidelis. Eſt enim dictus frater in
tio paratus pro ſua innocentia & veritate
pugnanda omni homini reſpondere, & nos ſ
ſinceritatem & fidem ſemper fulcire ac de
dere teſtimoniis veritatis. Hoc enim Pater
veſtræ plene novit, quod ſi culpabilem in hoc
nore, poſſemus ex quacunque circumſtanti
ſpicari, eum tanquam noſtri, noſtrorumque
ſtructorem, & hoſtem atrociſſime punire
Bene ſemper valeat veſtra Dominatio venera

Da

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

m Aretii, decima quarta Septembris. In
onium ergo viſionis harum literarum nos
ctus Ioannes Argentinenſis Epiſcopus ſigil-
noſtrum duximus præſentibus apponendum.
m Argentinæ, milleſimo trecenteſimo decimo
o, 3 Iduum Februarii.

c igitur in ejuſmodi ſcriptis, quan- na neglectu ſcriptorum mendoſis. Vnde abiliter admodum liquet rumo- eum, qui de commiſſo per dictum ioſum flagitio paſſim apud quoſdam bat, commentatitium eſſe, & nullo i certitudinis fundamento.

annes Henrici Imperatoris filius pri- enitus regno Bohemico triginta quin- annis ingenti cum laude & gloria fuit. Patre etiam in Italia occupato, apud Germanos vicario nomine Im- num egregie adminiſtravit. Cæſare ro è vivis ſublato, urbes ab eo partas talia, armorum vi ad annos perplures pugnavit: Brixiam videlicet, Berga- n, Lucam, Permam, Regionem, atque inam: quibus in tutelam ſuam ſuſce- , eas & arcibus, & mœnibus prævali- communivit. In Bergamo ſiquidem ar- hodieque extantem ipſe à fundamen- excitavit. Habuit autem jam inde ab s ſui regni primordiis æmulos ſibi in- os, qui livore nimio ſtimulante toxico n porrecto, eum è medio tollere t anniſi. Et parum quidem abſuit, n veneno exhauſto ad extrema dedu- etur. Verum divina inprimis ope fortatus Rex, necnon peritiſſimorum dicorum adhibita ſumma diligentia,

etſi non plane in priſtinam redierit
tudinem, vita tamen diuturniore, qu
invidi optaſſent, eſt gaviſus. Interim
in morbi remedium ſumpta ab ipſo
dota, veneni infectiones per ocul
loca propellerent, magnum cum do
vehementi viſus eſt perpeti detrimen
adeo ut præ nimia doloris acrimonia,
ei cum hominibus eſſet ſermo, ſo
clauſis eis oculis colloqui: ex quo e
Regis Cœci apud quoſdam vocabu
eſt ſortitus, quod ad vitæ uſque te
num ſuæ debiles eoſque lippientes
buerit oculos.

Prætendebat & hic Ioannes jus in
gno Poloniæ, ideo, ut reor, quod po
mi ejus regni Reges pater & avus ux
ſuæ Elizabethæ extitiſſent, unde &
conſequenter ſucceſſionis titulo i
competere volebat: verum Poloni a
quæ ſuæ conſuetudini inhærentes
hunc, fruſtra jus hæreditarium præte
tem, ſed Vladiſlaum Lokleck in ſ
elegerunt Regem, qui forti admodum
conſtanti animo, adhibitis militaribus
piis robore prævalidis, tam regni ſol
contra quoſcunque æmulos ſibi vend
vit, quam ad terram Pomeranam de
nu occupantium eruendam egregie l
ravit. Ioannes è diverſo Bohemiæ
Magiſtri magni Pruſſiæ, & generalis
dinis militum Crucigerorum ſuaſu, i
que ſuorum rogatu Bohemorum per
tus Regem ſe Poloniæ indigetabat, a
ut in diplomatibus à ſe expeditis, utri-
que regni titulos ordinarie adſcribe

p

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

[...]ut exemplo patet, ex archivis mona-
[...]rii Munſterienſis prolato, ſub his verbis:
[...] Ioannes Dei gratia Bohemiæ & Poloniæ Rex,
[...]xemburgenſis Comes, Marchioque Budiſſinen-
[...] ac Dominus. Ad univerſorum notitiam vo-
[...]ous pervenire, Quod nos ſaluti animæ noſtræ,
[...] animarum prædeceſſorum noſtrorum felicis
[...]ordationis providere cupientes, &c. In cujus
[...] teſtimonium, præſentes literas fieri, & ſigillo
[...]jeſtatis noſtræ juſſimus roborari. Datum in Ca-
[...]rico, in die Beatæ Elizabeth; &c. anno 1321.
[...] Nicolaus Lyranus, Bartholomæus Vrbi-
[...]s, Petrus Aureolus, Guilielmus Occa-
[...]s, Nicephorus Gregoras Scriptores
[...]heologici florent.

Vladiſlaus à Polonis in Regem electus
[...]opoſitum ſuum proſequens, quibus po-
[...]rat modis terræ Pomeranæ, à Magno
[...]agiſtro Pruſſiæ necnon ordine Cruci-
[...]rorum prælibato occupatæ, urgebat re-
[...]tutionem fieri: verum illi non diſſimili
[...]imorum conſtantia huic refragabantur,
[...]oannis Bohemiæ Regis opem & auxi-
[...]um implorantes. Hujus porro alterca-
[...]onis certior effectus Pontifex Maximus
[...]um tempeſtatis Avinione reſidens, cu-
[...]iens inter Chriſtiani nominis tantos
[...]rincipes pacem, & concordiam potius
[...]uam lites, & diſſidia vigere, Epiſcopo
[...]ladiſlavienſi vices ſuas commiſit, quate-
[...]enus partibus ambabus diligenter auditis
[...]iſcuſſiſque utriuſque cauſæ meritis, ſe-
[...]undum juris & æqui rationem, ſenten-
[...]ia lata controverſiam ejuſmodi dirime-
[...]et. Fecit ille ut ab Apoſtolico impera-
[...]um extiterat, præcipiens ex parte ſummi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Pontificis, Prælatis, Principibus, &c
Proceribus, ſubditiſque regni, quat
ad regis ab ipſis electi coronationem
grederentur: quod & in ipſis Sanctorum
Fabiani & Sebaſtiani feriis eſt ſum
triumpho perfectum. Hinc multo m
indignatus Bohemiæ Rex, cum electo
militum robuſta manu, ac magno Pru
Magiſtro, in unum coacta, caſtrum D
zinenſe obſedit: quod in brevi adeo
chinarum projectionibus quaſſavit u
in ejus illud compelleret poteſta
Exinde totam terram Dobzzinenſem
Magni Magiſtri Pruſſiæ itidem ad
tranſire poſſeſſionem. Hac deinde
tenta victoria Plocenſem civitatem h
ſidione cinxit, Mozaviam ſpoliis
incendiis vexavit, unde Dux M
viæ ejus vires & atrocitatem exp
ſcens, ſupplex ſeſe illico in ejus ded
arbitrium.

Rex Bohemiæ poſthæc nonnihil à b
tumultibus ſeſe ſubduxit, & aliquan
lum temporis Wratiſlaviæ quiete tra
git. Magnus vero Pruſſiæ Magiſter c
ſuis Cruciatis bellandi propoſitum pr
quens indefeſſe urbes plurimas Regi
lonorum vi abſtulit, necnon caſtra q
dam diruit, monaſteria item & eccle
expilans, calices, cruces, alias imagin
ornamenta ſacra, & reliquias Sanctor
ſacrilege nimis eſt prædatus. Rex Polo
Vladiſlaus cum ingenti bellatorum ex
citu hoſti regnum depopulanti approp
quans, in eum inpavido corde irruit,
dum ille inſigniter itidem ſuas ſe def

dem

do partes obiret, cedentibus tandem
cigeris & terga vertentibus, Rex
pum obtinuit; atque in eo conflictu
draginta circiter hominum millia cor-
ſſe inventum eſt.

oannes Bohemiæ Rex tanta Prutenom
n cæde audita, mora omni ſepoſita, un-
quaque collectis armatorum copiis ci-
atem Poſnanienſem ditionis Polonicæ
ſedit, quo loco paulo poſt Vladiſlao Re-
comparente cum exercitu etiam præ-
ldo, Bohemus ipſe re infecta diſceſſit:
em Polonus celeri greſſu à tergo inſe-
ens, ex hoſtiū phalange ad quingentos
dites proſtravit, & captas quaſdem ma-
inas, ædificiis diruendis aptas, abduxit.
Anno Chriſtianorum milleſimo, trecen-
imo, trigeſimo tertio Poloniæ Rex Vla-
laus Cracoviæ in fata conceſſit, relicto
o Cazimiro: hunc regni ejus Prælati, &
oceres in patris locum delegerunt, at-
e in ejus conſtituerunt ſolio, eodem an-
, cum omnium congratulatione & ap-
auſu, diademate regio redimitum.

Ioannes Bohemiæ Rex interea abſque
termiſſione Poloniæ regnum variis mo-
s infeſtabat, quod ad ſe uxorio jure ſpe-
are opinaretur. Cazimirus Rex, pacis
uam belli amantior, Bohemiæ Regi pa-
andi ejus animi cauſa marcarum auri vi-
inti millia, ut ab ulteriori graſſatione
eſſaret, obtulit, quibus Ioannes acceptis
b omni deinceps impetitione, & circa
egnum Poloniæ prætenſione abſtinere
ollicitus eſt.

Pruteni & Cruciferi pacem inter præ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

fatos Reges coaluiſſe inaudientes, de
diffiſi viribus, & ipſi in gratiam cum
lono redire volentes, ea quæ pacis
tractare cœperunt, & rege ipſo Cazi
annuente controverſiæ iſtius deciſion
in arbitrium Hungariæ & Bohemiæ
gum rejecerunt. Hi igitur in arbit
partibus inſtituti, præmatura deliber
ne inter ſe habita, ita arbitrati ſunt, ut
lono quidem Cuyaniæ & Dobſſinenſ
gri cederent, ditio autem Pomerana
ciferorum ordini appropriaretur. Vt
ejuſmodi Regum arbitratio & ſente
firmitatem perpetuis obtineret temp
bus, literas ſuis ſigillis munitas hoc ter
ediderunt, è quibus hæc verba tranſ
pſimus: *Nos Carolus, & Ioannes Dei g*
Hungariæ & Bohemiæ Reges, perpetuæ me
riæ tenore præſentium notum facimus uni
ſis. Cum magnificus Princeps Dominus C
mirus eadem gratia Rex Poloniæ ex una
Religioſi viri Generalis, Præceptores, & fra
univerſi Ordinis Cruciferorum de domo Te
nica, parte ab altera, ſuper terris & diſtri
bus Culmenſis, Dobzinenſis, Cuyaniæ, Pomer
æ, & Thormienſis &c. Datum & actum
ſegrad. in Hungaria, anno Domini milleſ
trecenteſimo, trigeſimo quinto. His itaque
pletis, Reges ipſi cum Magiſtris & or
ne Cruciferorum militum in pace mu
vixerunt.

Inita igitur & ſacramentis firmata pa
inter Reges præfatos, Ioannes Bohem
Rex, quo regno ſuo ſecuritatem in poſ
rum ab hoſtibus majorem afferret,
ſtrum quoddam Mietícq nuncupatum

tu

loci munitiſſimum & quaſi inexpugnabile, ad Epiſcopatus Wratiſlavienſis pertinens, ſuum fieri via permutationis ab Epiſcopo Nankero inſtanter petiit. Epiſpopus nullis precibus, monitis aut terroribus flecti potuit, ut Regis admitteret petitionem, aſſerens ſeſe nunquam paſſurum, ut adeo præſtans & inſigne, antiquumque Eccleſiæ ſuæ membrum à ſe divelleretur Dominio. Iſthac Epiſcopi negatione, ira gravi percitus Rex, quod æſtimaret id non ſatis cum ſibi debita observantia quadrare, firmo propoſuit animo, ut quod non prece, nec pretio obtinere potuerat, illud vi, & armis extorquere conaretur. Nec mora, exercitu namque loci deſtinato, caſtrum obſidere ſtrictiſſime præcepit. Et quia plurimum difficultatis in eo ſuperando ſeſe perpeſſurum verebatur, ejus Capitaneum hac via in ſuas partes flectere annisus eſt. Cum enim ſciret hominem eſſe vino perquam deditum, lagenas aliquot vini optimi ad eum dono deſtinavit, rogans ſimul & commonens quatenus in caſtri deditionem conſentiret. Capitaneus dono, verbis, & promiſſis Regis illectus, terrore etiam, ut homo erat pavido ſatis corde, concuſſus, caſtrum ſtatim Regi aperuit, & prodidit tenendum. Ex quo Nankerus Epiſcopus primum commotus, à Rege inprimis ut ſpolium Eccleſiæ ſuæ factum reſtitui inſtanter petiit. Rex ejuſmodi verbis nihil flexus plane Epiſcopo morem gerere noluit. Epiſcopus itaque ad gladium ſpiritualem ſibi concreditum ſeſe conver-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

tens, diœceſim totam Wratiſlavenſem
Interdicto poſuit Eccleſiaſtico, divina
bi officia celebrari prohibens: verum
in propoſito perſiſtens caſtrum Mi
reſtituere abnegat, unde Epiſcopus m
pro Eccleſiaſticis juribus defendendi
cenſus zelo, aſſumptis ſecum quatuo
nonicis Ioannem Regem tum apud
nores in monaſterio Sancti Iacobi a
tem intrepide adiit, circa collum
indutus, & cruce ad pectus app
eumque ejuſmodi eſt affatus ſermoni
Moneo te Domine Rex, primo & ſecu
item tertio & peremptorie, ut caſtr
Mielien à te violenter occupatum mi
meæ Eccleſiæ reddas: ut vero, quem
modum prius, hanc Epiſcopi petition
ſurda prætermitteret aure, ſubjunxit
ſcopus: Auctoritate Dei omnipotent
velut Eccleſiaſticorum bonorum invaſo
excommunico, & excommunicatum
nuncio, In nomine Patris & Filii, &
ritus ſancti. Amen.

Ioannes Rex, Epiſcopum in his
cordatum, & inpavidum cernens, ipſe
ratus, imo & graviter iratus, Quam te
rarius (inquit) eſt iſte P O P. (quod ea
gua ſacerdotem denotat.) Quærit pr
cto ſui interfectorem; aſt ego ab ejus
continebo ſanguine. Cum vero à Rege
ſcopus recederet, incideret autem
Wratiſlavienſes Conſules, ab his re
henſus eſt acriter, quod Regem alia
tius mitiori via ad ſaniorem mentem
ducere non ſtuduerit. Quibus ille reſp
dens: Et ego vos (inquit) Conſiliario

coa

...jutores ejus, eadem Dei omnipoten-
...ctoritate, qua & Regem veſtrum ex-
...nunico, & vos excommunicatos de-
...). Sed neque Rex veſter ſe glorietur
...em, cum potius Regulus dicendus ſit.
... Epiſcopi verba ab Regem delata in
...um ejus exacerbarunt animum, ut vix
...ideretur eſſe compos, ideo videlicet
...o amplius iratus, quod regulus dice-
...r, quam quod Eccleſiæ cenſuris foret
...us. Miſſis igitur Rex duobus ex pri-
...is aulæ ſuæ viris ad Nankerum Epi-
...um, eum interrogari juſſit, quam ob
...am reguli nomen illi imponens Re-
... eſſe negaſſet. Reſpondit Epiſcopus,
...me Regis Majeſtate pollere eum, qui
...egno ſuo Metropolitanum Præſulem
... habet, & qui pro inauguratione ſua
...e & pretio aliunde ſibi conducit Ar-
...piſcopos, quod cum in hunc quadrare
...us ignoret, merito non Regem ſed per
...inutivum eundem eſſe appellandum
...ulum, & omnium Chriſtianorum Re-
... minimum affirmabat. Magis quam
... ob has cauſas irritatus Rex, & ratio-
... allegatas apud ſe expendens, propo-
... cœpit, ut ſucceſſu temporis Epiſco-
...um ſui regni aliquē in Archiepiſcopa-
... provehi curaret, prout poſtea de Ec-
...ia Pragenſi per Clementis ejus nomine
...i Pontificis auctoritatem factum eſſe
...ſtat.

...um enim Ludovicum quartum Bava-
... Imperatorem, ideo quod Mediolanen-
... & ſectas, ſeditioſoſq; contra Eccleſiæ
...quillitatē tutatus eſſet, idem Pontifex

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

cenſura anathematis innodaſſet, à
vinculo liberari cum fruſtra petiiſſ
idcirco novis ſe Imperator crimi
implicaret; Ioannem Carinthiæ Duce
ter cætera, fortunis omnibus præt
faſque exuendo, uxoremque una
per vim ademptam filio ſuo nuptu
dendo; ipſe Imperator, cum annos
triginta duos imperaſſet, exauctorat
Cum vero Moguntinus Archipræſu
guſti partibus adhæreſceret, cum ex
municatione majori à Pontifice eſt
cuſſus, tum etiam honoribus om
privatus, ſubrogato ejus in locum al
ſedem Apoſtolicam.

Ex hiſce itaque Pontificis, Cæſari
graviſſimis diſſidiis Ioannes noſter
miæ Rex ſeſe in ſummi Chriſtri V
amicitiam inſinuandi occaſionem c
ſens; eum eam ob rem cum filio ſu
jore Carolo acceſſit Avinione age
Tum exhibita ſedi Apoſtolicæ debit
verentia, oſculatiſque humiliter ſucc
ris Divi Petri pedibus, Cæſaris Lud
necnon Moguntini Archiepiſcopi ca
tanquam juri repugnantem inceſſere
vi ſermone cœpit, & tum denique i
ter efflagitavit, quatenus Eccleſiæ Pr
ſis, eatenus tantum ſimplicis Epiſco
titulo decorata, ab omni Metropol
Moguntinenſis ſedis juriſdictione e
retur, & ipſa in Archiepiſcopalem
maretur ſedem, cujus deinceps Arch
ſuli jus Reges Bohemiæ inungen
conſecrandi competeret, quod ant
prælibati Moguntini munus ſpec

a. Acceſſerunt ad hæc apud Apoſtoli-
cum Præſulem preces regis Franciæ Phi-
ferventes. Quibus omnibus & eo-
nationibus perpenſis, cum conſilio &
nſu Senatus Cardinalitii, de pleni-
de poteſtatis Apoſtolicæ Clemens
us Romanus Pontifex, Regum præ-
num precibus inclinatus, Pragenſem
ſiam, uti erat poſtulatum, in Archie-
palem Cathedram evexit; eique Epi-
tum Olonumcenſem in ſuffraga-
n aſſignavit; prætereaque Abbatiam
omiſlienſem ordinis Divi Benedicti
Archiepiſcopatui incorporavit. Exi-
hunc denique ab omni Moguntinen-
etropolæa poteſtate, in ipſum inſu-
ura inaugurandorum regum Bohe-
tranſtulit. Quæ omnia ritu ſolemni
cta fuerunt.
nkerus Epiſcopus (ut, unde paulu-
digreſſus ſum, denuo me convertam)
npto ſecum ſuo Clero poſt tridui exa-
em, Eccleſia ſua Epiſcopali relicta,
ium ſeceſſit locum, omnes interea
eſias obſerari mandans, quo Eccleſia-
m interdictum per eum indictum
ter & de facto ſervaretur, in confuſio-
eorum, qui ejus cenſuræ interminan-
cauſam præbuerant. At Rex diſceſſu
copi ac Cleri nihilo effectus manſue-
, ipſas Eccleſias interdicto ſubmiſſas
rari fecit, procurans ut levioris notæ
lam ſacerdotes inibi ſacris operaren-
cogens vi immiſſa invitos cives ejuſ-
li officio intereſſe. Inde Epiſcopus ſul-
n excommunicationis in Regem & aſ-

ſeclas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ſeclas innovavit aggravavitque: e
Rex furore quodam percitus in Ep
& Canonicorum, itemque monaſter
& aliarum eccleſiarum fortunas, &
temporalia involavit, eaque ingenti
ritate per ſuos milites diripuit. I
Epiſcopus Nankerus vitam cum
commutavit in Niſſea urbe, anno m
mo trecenteſimo quadrageſimo p
atque in ejus locum Cathedrales Ca
de more electionem celebrantes Pize
ſubrogarunt, qui à Pontifice maxim
firmatione, & ejuſdem juſſu con
tione Epiſcopali haud difficulter
tenta, Niſſeam urbem petiit. Quo lo
annes Rex filium ſuum Carolum Mo
Marchionem deſtinans, ei de nova
guratione congratulari fecit: ubi &
ſub æquis conditionibus per eos con
ta, Epiſcopus interdictum à prædec
poſitum ſuſtulit, & pœnitentia con
injuncta ab excommunicationis vi
pœnitentes abſolvit, ac denique ad ſ
ſuam Vratiſlaviam, comitante ſe Ca
regreſſus eſt.

Sub idem tempus Ioannes Rex
ſui amplificandi cupidus ac ſtudioſus
periale oppidum Eger à Ludovico C
quadraginta marcarum millibus
thecæ titulo accepit. Quo facto illud
in hæc uſque tempora Regum Boh
poteſtati ſubjacuit.

Patravit inſuper egregia admodum
demque numero ſat frequenti oper
annes Bohemiæ Rex: quæ omnia huc
ferre ſi anniterer, nimium hoc meum
creſc

eret Chronicum,quod tamen contra-
n malui,& in compendium redactum
blicum emittere.
uic ex uxore prodierunt filii duo, uni-
ue filia. Illi Carolus in regno ſucceſſor
manorum Imperator, Ioannes Moraviæ
chio, cui Margareta de Tyrole uxor
dit, ex qua Iudocũ & Procopiũ filios
epit; & denique Bonna Regis Francię
nis conjunx, quæ & ipſa numeroſam
uſq; ſexus ſobolẽ Regi marito peperit.
orro dum annus Chriſti 1333 ageretur,
abetha Ioannis Regis conthoralis prę-
naturæ debitum exolvit: quæ res non
uum mœrorem Regi, filiiſque ejus
ſimul toti populo attulit. Hoc poſt ali-
ntum temporis luctu remiſſo, Philippi
ncorum Regis ſauſu, Ioannes Rex Bo-
iæ Beatricem Ludovici Borbonii Du-
liam in conjugem ſibi ſociavit, ex cu-
genitali thalamo proſiliit filius Wen-
aus Comes Luxemburgenſis.
oannes trigeſimum quintum annum
in regni ſui Bohemici adminiſtratione
ns à Francorum prætacto Rege Phi-
o adverſus Anglos, in auxilium voca-
s bello ſeſe immiſcuit atroci, filio ſuo
ori Carolo cum exercitu Bohemico ſat
uenti conſtipatus. Data autem inter
tes fuit pugna longe cruentiſſima non
ge ab *Abbeville*, ſexto calen. Septemb.
Rufo ſacro, in qua Francis ſuccum-
ntibus, Philippus quidem ipſe Rex
n cum ſibi adſiſtente Navarræo Rege,
ue Carolo Ioannis Bohemiæ Regis fi-
fuga arrepta ſibi conſuluere, Rex vero
Ioannes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Ioannes Bohemiæ una cum Lothar
Duce, necnon Flandriæ Comite ca
neſto occubuere, atque præterea eod
prælio ad viginti millia hominum
fuiſſe memorantur. Poſtridie ut A
Rex de parta adeo celebri victoria g
bundus in loco pugnæ cæſorum co
perluſtratum iſſet, dum inter cætera
ver Regis Bohemiæ jacere conſp
exanime, inquit: Mi affinis, tibi meri
ctus debebatur ab iſto longe diverſu
renda tamen eſt fortuna. Corpus
exinde loculis impoſitum, necnon a
tibus decenter conditum, transferri
honorifice Rex Angliæ Luxemburg
quatenus, uti vivens præordinavera
monaſterio Benedictinorum juxta
collocatum, communẽ cum reliquo h
no genere præſtolaretur reſurrectio
Proceſſerunt autem ei obviam Abbas
cœnobii cum monachis, congrad
tum ex Magnatibus, tum ex vulgo c
ætatis & ſexus turba plurima: & a
cum deſtinatum ritu ſolemni deporta
Ioanne igitur Bohemiæ rege vita d
cto, Carolus ejus ex Elizabetha prim
nitus filius faſces paternos adiit, reſi
in Ioannem fratrem ſuum germanum
raviæ Marchionatu: Wenceſlaus ve
altero connubio Regis dicti filius,
ipſe vivens inſtituerat, Comitatum
nuit Luxemburgenſem.

Exortum eſt id temporis in Germ
ſchiſma maximum. Huic originem d
ferunt, quod Ludovicus Cæſar ante
nationem Imperiali auctoritate uſus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

[i]n Italia. Quod Apoſtolicæ ſedi præ-
[jud]icare cenſens ſummus Pontifex Ioan-
[nes e]jus nominis viceſimus ſecundus, in
[Bava]rem excommunicationis fulmen emi-
[ſit, e]oque ob hoc & ejus alia facta exau-
[tora]to, quantumvis veniam deprecante,
[alium] ſubrogari juſſit.
[Hi]nc Comitia ordinum Imperii cele-
[brari] in Luxemburgenſi oppido decretum
[in] quo ex condicto comparentes Archie-
[piſco]pi Moguntinenſis, Colonienſis, Tre-
[virē]nſis, Rex item Bohemiæ & Saxoniæ
[Dux] ſacri Romani Imperii Electores Prin-
[cipe]s, Carolum Ioannis Bohemiæ Regis
[filiu]m in Cæſarem, fatis conſentientibus,
[elig]erunt.
[C]arolus itaque hic, idemque Bohemiæ
[Rex] Ioannis filius & Henrici octavi Im-
[pera]toris nepos, Imperator, 11 Iulii, 1346
[ejus] nominis quartus inſtitutus eſt, ſuper-
[ſtite] adhuc Ludovico Bavaro. At vero cum
[fa]ctum quibuſdam minime probaretur
[mor]tuo ſequenti anno Ludovico, dicti ſunt
[M]oguntino, Palatino, Brandeburgenſi,
[S]axone Electoribus ex ordine Cæſares,
[Edu]ardus Anglus Rex, Fredericus Myſi-
[æ] Comes, & his recuſantibus Gunthe-
[rus] Nigrocaſtrinus. Carolus quo jus in
[Im]perio ad ſe delatum modis quibus poſ-
[ſet] optimis tueretur, Romam ſtatim ab
[su]a ſui electione profectus, confirmatio-
[ne]m à ſede Apoſtolica expetitam obti-
[nui]t, indeque citra moram reverſus, cum
[Co]lonienſes, Aquiſgranenſeſque compe-
[ri]et partibus ſuis minime faventes, Bon-
[na]m concedens, ibidem inſigniis Imperii

eſt redimitus. Defunđo autem Lu
Cæſare, Carolus Cęſar è Bohemia ſo
feſtinato Ratisbonam venit: ubi cum
in Auguſtum receptus foret, Nure
gam petens, idem ab ejus incolis n
ficilius obtinuit.

Cum vero Guntherus Nigrocal
Schwartzenburgenſis Comes electi
de ſe ad Imperii faſtigium celeb
conaretur tanquam legitimam de
re, Carolus ex adverſo, viros undeq
congregans, forti animo illi reſiſter
gebat. Cœpit autem non longo poſt
pore Guntherus morbo laborare p
loſo, quem hauſto veneno acquiſivi
cebatur. Dum igitur cum adverſa v
dine ſic conflictaretur, pacem cum
petitore Imperii ejuſmodi iniit, ut
cato omni quod in eo prætendebat
penſionem pecuniæ certam, quoad
hac frueretur, perciperet, quæ, eo
exinde menſe in fata concedente, fin
militer obtinuit.

Hæc ubi eum cepere exitum, Ca
citiſſime Francofordiam verſus iter
ratu conſtipatus admodum celebri i
ſarem à loci inquilinis eſt acceptus
Italiam inde poſt menſium paucorum
riculum profectus, Romæ, ipſo ſacr
minicæ Reſurrectionis die, anno m
mo, trecenteſimo, quinquageſimo q
à duobus Illuſtriſſimis Cardinalibus,
dante Innocentio ſexto Pontifice, d
mate Imperii eſt inſignitus; ſtati
Germaniam repetens munus ſibi in
bens egregie obivit. Vxores idem I

ſucceſſive quatuor habuit. Elizabe-
nimirum Duciſſam Stetinenſem, A-
m Rudolphi Comitis Palatini Rheni
, Blancam Philippi regis Franco-
ororem, & Ioannam. Ex iſtarum tri-
rioribus nullas omnino ſuſtulit pro-
t ex quarta Wenceſlaus, Sigiſmun-
Ioannes Gorlitius, & Anna regis An-
uxor ſibi progeniti ſunt. Horum pri-
enitum Wenceſlaum regis Romano-
titulo, tertio ante obitum ſuum anno
vit inſigniri, idque non potens per-
one ulla ab Imperii Electoribus affe-
muneribus amplis, utpote ſingulis eo-
centum millibus aureorum promiſſis
ere valuit. Summam vero hanc ingen-
cum ſolvendo de præſenti non eſſet,
ica Romani Imperii vectigalia eis
gavit. Damnum hoc profecto irrecu-
bile extitit Imperio, quod deinceps
it in altum eam ob cauſam attollere
potuit.

ncta Birgitta regiis natalibus ex Sue-
illuſtris, vitam illuſtriorem ex virtutũ
narũ ſtudio effecit, ordinẽ Birgittarum
tuit, miraculorũ, prophetiæ, revelatio-
q; gratia à Chriſto caſtimonię amatore
ta. S. item Catharina Senenſis, admira-
s ſanctitatis virgo, repudiatis hujus vitę
cebris, continẽtia, victus parſimonia, &
roximum charitate plurimũ excelluit.
nnis aliquot priuſquam fato ſolvere-
Carolus Cæſar, Chriſti videlicet in-
nati anno milleſimo, trecenteſimo, ſe-
ageſimo tertio, Marchiam Branden-
rgenſem bis centum coronatorum

 milli-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

millibus à Bavariæ Duce coemptan
miniis ſuis hæreditariis adjecit. Cu
medietatem tantum pretii iſtiuſmi
promptu exſolviſſet; pro altera rei
oppida nonnulla oppignoravit:
videlicet, Herſzpruck/Aichenfeldt/Sulz
Roſenburgh/Hirſaw/ hac lege, ut alte
dietate pretii ex integro eidem perſ
redirent eo ipſo oppida ejuſmodi po
ſeſſionem primævi ſui Domini Bo
regis. Quod quidem utrum in huncu
diem acciderit, mihi minime conſta
chia porro ſic ut præfertur per Ca
Cæſarem conquiſita, eo mortuo, in
nem ſecundo natum filium ſuum de
eſt: à quo deinde ad filios ejus Proco
& Iodocum pervenit; qui fratres i
ſumme ſemper diffidentes extiterun
cum tandem Iodocus ipſe à fratre
pio foret, ſupra quam ulterius ſuſt
valeret, bello laceſſitus, neceſſitate
te jus ſuum in Marchionatu, median
cuniæ certa ſumma, in Guilielmum
Iniæ Marchionem reſignavit. Succeſſu
dem temporis dictis duobus fratrib
hac vita evocatis, Sigiſmundus Imp
Caroli quarti filius Marchiam iſtiu
ſibi jure proximitatis vendicavit, ac
que in Concilio Conſtantienſi Burgg
Nuremburgenſi in feudum perpetuu
lemni ritu conſignavit.

Fuit inſuper Carolus Imperator ſu
laude dignus Princeps, Imperiu
omnium calculo egregiè moderatu
& Comitiis actis, pulcherrimas Im
leges dedit, quæ aurea bulla ab ipſo

c

entur. Nec illud de ipſo reticen-
enit, quod ſingulari admodum affe-
miraque animi devotione erga Chri-
am religionem extiterit. Quod vel
rgumento perſpicuum evadere po-
quod frequens fuerit admodum in
rum locorum per diverſas Chriſtiani
partes devota viſitatione. Obibat
potiſſimum libentius eas Eccleſias
anctorum reliquias cultu religioſiori
rari intelligebat; particulas ex ſin-
, dum commode fieri poſſet, ſibi do-
flagitans: unde voti in hoc compos
us, plurimas undequaque ſacras re-
s in Bohemiam tranſtulit, loculis ex
, argento, & gemmis pretioſis affa-
ctis recondidit, & inde ſuam novam
iepiſcopalem Pragenſem Eccleſiam
condecoravit.

enceſlaus porro Imperatoris Caroli
ti ex parte patris frater, Comitatus
mburgenſis, prout eorum pater Ioan-
ex Bohemiæ præordinaverat, Comes
ominus deſignatus eſt, & ætatis factus
idoneæ, cum Ioanna Ducis Braban-
ilia matrimoniale iniit fœdus, acci-
s dotis nomine agri Brabantini pro-
tatem. Ejus autem mater Beatrix Bor-
iæ Ducis filia, vidualem agebat vitam
npvillerii; ipſe vero ut Brabantini
atus faſces uxorio jure obtinuiſſet,
ſe ipſum tanquam nobile, amplum &
ens dominium idem adminiſtrare vo-
, atque cum eam ob cauſam à Comi-
ſuo Luxemburgenſi abeſſe compel-
etur, ejus gubernaculum vice ſua ob-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

eundum Domino in Riedemnacher pe
nobili ſuo vaſallo commiſit.

Hujus Wenceſlai Brabantiæ Ducis
pore, res Bruxellæ accidit horrore
Iudæus etenim quidam Ionathas nom
Chriſtiani nominis impiiſſimus hoſt,
animi ſui malitiam adverſus Chri
Dominum aliquouſque explere poſ
ſacerdote Chriſtiano data pecunia
dem, ubi aliquot ſacræ Dominici co
hoſtiæ continebantur, ſibi tradi ob
Cum vero ſacroſanctum hoc ſacrame
domi ſuæ, donec oportunitas concep
crilegio committendo apta adveniret
pius homo teneret, juſta animadve
à Deo percuſſus, & in iiſdem ſuis æ
gladio confoſſus infauſtam anima
tartara miſit. Vxor ejus perverſo æq
Chriſtum animo mulier, marito jam
tuo pixidem Abrahamo ſuo filio trad
qui paterni conſcius ſceleratiſſimi p
ſiti, illud ipſe in effectum deducere
ſtituit. Adventante igitur tempore, q
Eccleſia Chriſti Domini ſacratiſſima p
devote recolitur, ipſo die Paraſceues
vocatis aliquot ejuſdem nationis, &
ſimilis affectus hominibus, corpus D
nicum in medium protulit, cumque
ad ſatietatem uſque manibus ſacrilegi
religioſiſſime attractaſſent, & ore
phemo ingenti contumelia affeciſſent
tris inſuper & pugionibus (ô ſcelus
ditum) furenti odio percuſſerunt, p
derunt, perforarunt: unde illico divin
dinatione ingens miraculum obtigit,
guine tanto ex confoſſionibus iſtis

n

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ut in rivulum exiguum pavimentum
madidantem excreſceret. Miracu-
n hoc ut mulier Iudæa prælibata vi-
x expendit, de proditione corporis
nici filio facta pœnitens, ad paſto-
oco vicinum cum clamoſa voce ac-
, & ſacrilegium ſuum propalans,
imumque abjurans, Chriſto, cujus
alia viderat, nomen dare ſe velle
. Quæ res tum paſtori ipſi, tum aliis
ianis, qui catervatim ad rem ejuſ-
certius intelligendam confluebant,
am attulit cum admiratione læti-
, unde & Chriſto Domino, qui hoc
ſigno divinitus oſtenſo, veritatem
ſancti iſtius myſterii conteſtari, item-
udaicam perfidiam ab omnibus exe-
am demonſtrare, ſatis evidenter di-
is fuerit, gratias egere. Dux Wen-
s in eadem tum urbe cum uxore &
ia conſtitutus, ſacrilegium Iudæo-
divinumque miraculum inaudiens,
n Iudæos criminis reos, conjunctos
num omnes igne cremari fecit: ad lo-
autem, ubi corpus Chriſti tantis fue-
ontumeliis affectum, ipſe & uxor
tota aula imo & tota urbe advenien-
, ſumma cum animi compunctione
m ſub ſacramento latitantem adora-
, ac denique ſacerdotum miniſterio
Divæ Gudulæ virginis magnificum
plum deportari fecerunt: ubi in hunc
e diem perſeverantibus viſibiliter
cturis in tribus hoſtiis juxta ſe invi-
decenter in monſtrantia (quam di-
t) pretioſa repoſitis, Chriſtus Dominus
P 4 in

in ſacramento vere, & realiter p
à populo ingenti frequentia, & dev
adoratur, & muneribus infinitis qu
oblatis honoratur: quod & à me n
mel, ſed ſæpe pro modulo factitatu
gaudeo, Deoque gratias ago.

Carolus Imperator eodem ferme
pore ex Italia (in quam nimirum ſe
penetraverat, & Pontifici maxim
quam Romanæ Eccleſiæ ex officio
defenſor, & aſſertor, rebelles civ
fortiter expugnatas reſtituerat) ſ
Germaniam repetiit, ac deinde in M
civitate maximum ordinum Imperi
ventum celebravit. Huc autem pr
tes comparuerunt præter illos ſepte
cri Imperii Electores, Principes re
ejuſdem Imperii pene omnes: Tuſcu
item Cardinalis, Senenſis, & Rotom
ſis Archiepiſcopi, Delphinus, Dux Vie
ſis, Dux Britanniæ, Comes Pictaviæ,
multis aliis notæ primariæ viris. I
autem Comitiis Guilielmus ex Mar
ne Iuliacenſis Dux eſt creatus, Ca
etiam frater Wenceſlaus Brabantiæ
& Comes, in Ducem primum Luxem
genſem eſt ſublimatus: Barrenſis
Comes, Montionis Marchio effectus
Inde Cæſar Avenionem profectus &
dem cum ſummo Pontifice aliquan
commoratus, plurima à ſe in Reipub
utilitatem conſtituta Chriſti Vicarii
culo obtinuit confirmari.

Anno Domini milleſimo, trecenteſi
ſeptuageſimo octavo, Carolus Imper
Wenceſlao filio ſuo Romanorum Reg

am

nplissimo Procerum comitatu conſtipa-
s, profectionem Brabantiam verſus,
Venceſlai Ducis fratris ſui inviſendi gra-
a, inſtituit: à quo Bruxellæ pro utriuſque
blimitatis exigentia exceptus fuit, &
bitus perquam honorificentiſſime. Inde
annoniam peragrando Cameracum cum
pparatu eodem venit; atque tum in ejus
ccurſum Franciæ Rex Carolus Quintus
uamplures ſuos miſit Proceres, ut eum
ebito cum honore ſtatim Pariſios addu-
erent. Quo jam cum ſuis perductus Ca-
olus quartus Cæſar Auguſtus à Rege
hriſtianiſſimo Carolo quinto multa cum
ratulatione ſuſceptus eſt: in quam rem
mnia illa accurate obſervata ſunt, quæ
n tantorum Monarcharum mutua ſolent
xhibitione ſervari. Hæſit porro Carolus
Cæſar apud Regem Galliæ Pariſiis ad
menſis Februarii finem uſque: atque inter-
ea quantis ſit cum ſuis amicitiæ, & deni-
que munificentiæ officiis honoratus, ope-
ris noſtri non eſt vel tenuiter enarrare.
Proficiſcenti tandem inde Principum &
aliorum regni Magnatum, & Nobilium
catervam juſſit Rex ad terminos uſque
Franciæ ductum præbere, ſuppeditatis
toto itinere omnibus neceſſariis expenſis,
Regis Franciæ ſumptibus. Vt vero Mou-
ſonum attigerunt, Francos ipſos eo unde
venerant cum gratiarum actione & ſalu-
tatione Regi dicenda redire permiſit. Et
cum Luxemburgum veniſſet, inibique ad
dies paucos moram traxiſſet, Imperator
cum ſuo Comitatu in Bohemiam rediit:
ubi anno eodem circa menſis Novembris

 ini-

initium, viam ingreſſus eſt univerſæ ca-
nis, atque in ejus locum filius ejus n
maximus Wenceſlaus Bohemiæ Rex
jam Romanorum Rex patris procurati
ab annis aliquot exiſtens, eſt ſuffectus
viceſima ſexta Februarii milleſimi trec
teſimi ſeptuageſimi noni, in Comitiis
perator eſt appellatus. De quo pleri
ſcriptorum habent, quod dum non
otium fere, & voluptates ſectaretur, c
imperaſſet annos viginti unum, men
quinque, dies viginti octo, à Principib
per conſenſum Pontificis abire Impe
coactus ſit, indeque in Bohemia adhuc p
annos viginti regnavit.

Anno milleſimo, trecenteſimo, octuag
ſimo tertio in Conceptionis Divæ Deipa
pervigilio, Wenceſlaus primus Luxe
burgenſis Dux & Brabantiæ Princeps o
timus & Catholicus, prole nulla ſibi
perſtite (cum antea filius ejus Ioann
quondam Argentinenſis Epiſcopus, ac
inde Moguntinenſis Archiepiſcopus la
datiſſimus humanis jam rebus eſſet exe
ptus) morte ſolutus, necnon in Aureæ v
lis Ciſtercienſis ordinis præclaro mo
ſterio ſepulturæ eſt traditus: cui ejuſmo
epitaphium Gallico idiomate appoſu
runt, ut ſequitur.

*Cy gyſt le treſexcellent & vaillant Prins We
celaus de Boheme, Ducq de Luxembourg, Br
bant, de Lembourg, de Lothier & Conte
Chiny, qui treſpaſſa L'an* 1383, *la nuict de Co
ception de noſtre Dame, prie pour luy que Di
en à l'ame.*

Hoc etiam eodem anno morte ſolu

e

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Beatrix Borbonia, mater ejuſdẽ, Dam-
erii. Mortis prædicti Wenceſlai Dup-
cauſam conjiciunt quidam in hoc,
od cum Bruxellæ ſeſe in luſu pilæ pal-
riæ, quo admodum, utpote agilis ad-
dum, & dexteritate pollens, oblecta-
ur, immodice cum alio Principe exer-
et, ſemel adeo efferbuerit, ut in gra-
n incideret ægritudinem, à qua cum
nime relevaretur, Medicorum ſuaſu Lu-
mburgenſis aeris fruendi gratia eo de-
hi ſe curavit, ſed ingraveſcente indies
ilominus morbo, ad extrema tandem
ductus, atque, uti præmiſimus, defun-
us, & ſepultus eſt. Vxor vero ejus Io-
na Brabantiæ Duciſſa cælebs in vidui-
e reliquum vitæ tranſegit: quæ tandem
no milleſimo quadringenteſimo ſexto,
ortis itidem debitum exolvit.

Wenceſlao igitur Duce Luxemburgenſi
vivis abſque liberis ſublato, Ducatus
ſe jure hæreditario ad nepotem ſuum
Venceſlaum Romanorum Imperatorem
evolutus eſt. At cum rarius ipſe iis in
artibus ageret, magis Bohemico natali
o delectatus, ea de cauſa Ludovico
alliæ regis fratri, Duci Aurelianenſi
onſanguineo ſuo, Ducatus Luxembur-
enſis gubernacula vice ſua obeunda con-
redidit, atque inſuper pro ſumma quin-
uaginta ſex millium trecentorum & tri-
inta ſeptem aureorum, quam Ludovi-
us ei mutuo dederat, oppida Ivodium,
Montemodium, Dampvillerium, & Orci-
mont cum appendicibus eidem in pignus
ledit.

Hinc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Hinc autem liquet rem uti deſcripſimus ſeſe habere, quod auctenticum ſcriptum ex archivis Abbatiæ Munſterienſis depromptum manifeſte demonſtrat, cujus hæc ſunt verba:

Ludovicus Regis quondam Francorum filius, Dux Aurelianenſis, Comes Valeſii, Bleſenſis, & Bellimontis, ac Dominus Conciaci, Mamburnus & Gubernator Ducatus Luxemburgenſis: Univerſis & ſingulis Capitaneis, Militibus, Nobilibus Scutiferis, & Gentibus armorum &c. Datum in Theoniſvilla, die nona Octobris, anno 1402.

Wenceſlaus Rex Ducatu integro Luxemburgenſi gaviſus ad annos aliquot, eundem poſtmodum in Iudocum nepotem ſuum, aut totum reſignavit, aut certe ſibi eum in conſortem aſcivit: quod ex verbis literarum dicti Ludovici Gubernatoris huc tranſumptis liquet: *Nos Ludovicus Regis Franciæ filius, Dux Aurelianenſis, Comes Valeſii, Bleſenſis, & Bellimontis ac Dominus Conciaci, Mamburnus & Gubernator Ducatus Luxemburgenſis, & Comitatus Chinenſis, omnibus & ſingulis præſentes literas viſuris, & legi audituris. Quod ad preces amicabiles, & ſinceram requiſitionem noſtri chariſſimi & amiciſſimi nepotis Marchionis, Iodoci de Brandenburch, Marchionis, & Domini Moraviæ, recepimus, & omnino retinuimus gubernamentum territorii, & Ducatus Luxemburgenſis & Comitatus Chinenſis &c. Datum Mouſon decima quinta Septembris,* 1412. Hæc ibi. Item ex aliis literis ſimiliter ex archivis Abbatiæ Luxemburgenſis acceptis, & ab ipſomet Iodoco Marchione profectis idem

evi-

evidenter docetur. *Iodocus Dei gratia Marchio Brandenburgenſis, Marchio & Dominus Moraviæ, ſacri Romani Imperii Archicamerarius, ad perpetuam rei memoriam &c.* Et paulo poſt. *Nos igitur attendẽtes quod excellentiſſimus quondam Princeps, Dominus Ioannes Rex Bohemiæ, avus noſter chariſſimus in eodem monaſterio corporaliter jacet tumulatus, in remedium animæ ſuæ per proviſionem anniverſarii, & alia pietatis opera eidem monaſterio ob ejuſdem avi noſtri jugiter habendam memoriam, ſi non ad plenũ, aliqualiter providere volumus, ad laudẽ nihilominus intemeratæ Dei genitricis Mariæ, cujus titulo dicti monaſterii decoratur Eccleſia, præfato Tilmanno Abbati & ejus ſucceſſoribus, necnon fratribus & Conventui, & monaſterio Sanctæ Mariæ Luxemburgenſis; non per errorem aut improvide, ſed animo deliberato, ſano, fidelium noſtrorum accedente conſilio, ex certa noſtra ſcientia tanquam Luxemburgenſis Dux, infra ſcriptus gratias duximus faciendas & facimus per præſentes, &c. Datum* Berlyn *in Marchia Brandenburgenſi, anno Domini 1398. ſexta die menſis Octobris.* Hæc ibi. Item alio diplomate ita loquitur idem Iodocus: *Iodocus Dei gratia Marchio & Dominus Moraviæ, Duxque Luxemburgenſis. Notum facimus, quod pro parte oppidanorum fidelium dilectorum noſtrorum, oppidi noſtri de Montmedi ſerenitati noſtræ extitit humiliter explicatum &c. Datum Brunnæ, 1392, ſexta die menſis Maii.* Ecce igitur ubi Iodocus iſte non nomine tenus tantum, ſed reipſa eſt Dux Luxemburgenſis concedens ejus Provinciæ ſubditis gratias & privilegia, quibus hodieque gaudent ſicuti patet ulterius ex ſequentibus Abba-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

tiæ Luxemburgenſis literis ita haben-
bus: *Nos Tilmannus permiſſione divina Ab-
monaſterii beatæ Mariæ in Luxemburch, or-
nis Sancti Benedicti, Trevirenſis diœceſis, to-
Conventus ejuſdem loci, notum facimus univer-
quod nos renunciamus juri noſtro, quod habem-
& habere poſſumus in & ſuper furnis oppi-
Luxemburgenſis, quod Abbatibus, & monaſt-
rio, à fundatoribus noſtri monaſterii datum fu-
& conceſſum, & reddimus idem jus in perp-
tuum Ducibus & Principibus Ducatus L-
xemburgenſis, rationalibus cauſis nos ad hoc m-
ventibus. Nam metuendiſſimi, & excellentiſſi-
Domini noſtri, Dominus Wenceſlaus Roman-
rum & Bohemiæ Rex, & Dominus Iodocus Ma-
chio Brandenburgenſis & Moraviæ, amplior-
& utiliores gratias, & donationes prædicto ju-
furnorum nobis fecerunt, &c.*

His ſatis ſuperque demonſtratum e-
Wenceſlaum Regem, & Marchionem I-
docum nomen & rem Ducis Luxembu-
genſis æqualiter, aut quaſi habuiſſe.

Theologi florebant tum Thomas Ken-
penſis ſpirituali doctrina plurimum pra-
ſtans, Ioannes Capreolus, Petrus Allia-
cus, Cardinalis & Epiſcopus Camera-
cenſis, Bartholomæus Vrbinas Epiſco-
pus, Ioannes Gerſon, Thomas Walden-
ſis, Antonius Panormitanus: ad hæc ſan-
ctitatis laude celebres S. Bernardinus, &
S. Vincentius Valentinus, aliique com-
plures.

Anno Domini 1418 Ludovicus Aurelia-
nenſis Dux, Gubernatorque, & Mam-
burnus Luxemburgenſis Pariſiis prodi-
torie ſumpta cœna fuit occiſus: quod fa-

ctum

ctum cum Ducis Burgundiæ Ioannis inſtigatione perpetratum exiſtimaretur, atrox inter Francum & Gallum exortum eſt bellum. Wenceſlaus vero Rex & Iodocus Marchio proſpicientes minime expedire ut eorum Luxemburgenſis Ducatus Gubernatore careret, huic muneri præfecerunt Simonem Comitem in Spanheym & Catzuellenbogen. Graviter hoc tulit occiſi Ducis Aurelianenſis relicta vidua, opponens ſibi titulo oppignoratitio oppida Ivodium, Montemadium & alia ſupra narrata competere. Controverſia hæc porro arbitrorum interventu dirempta eſt eo modo, ut donec ſummam pro pignore iſthoc datam ex integro illa percepiſſet, oppida illa omnia cum cæteris fortalitiis, & appenditiis cuſtodiæ Hugoni de Elter, nomine Duciſſæ committerentur.

Hæc tandem ut effectum fuere ſortita, Duciſſa eadem pecunia accepta in Franciam rediit.

Wenceſlaus Rex & Iodocus Brandenburgenſis Marchio, Luxemburgenſes Duces omni ſpe prolis ſuſcipiendæ diſtituti (Wenceſlai enim uxores ambæ, id eſt, Ioanna Comitis Hannoniæ filia, & Sophia Ducis Bavariæ gnata ſteriles deceſſerant) Elizabetham Gorlytiam neptem Antonio Brabantiæ Duci nuptui tradiderunt, illique centum & viginti millia florenorum aureorum Rheni dotis nomine promiſerunt. Hac vero ſumma præ manibus non exiſtente, Ducatus Luxemburgenſis cum uſuario, Antonio Duci, Elizabethæ ſponſo à

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ſo à præfatis Wenceſlao & Iodoco co
impignoratus, donec ſumma prætacta n
merata ſuis Dominis reſtitueretur. Inte
rim tamen Comitatus Rupenſis, & Du
butenſe Dominium hoc pignore non com
prehendebatur, &c.

Antonius itaque Brabantiæ Dux ſpo
ſæ ſibi addictæ contubernio frui cupien
ejus ducendæ gratia profectionem verſ
Bohemiam adornavit, unde ipſam Eliza
betham Gorlyriam ad Belgium perduce
ſibi eam in urbe Bruxellenſi, maxima cu
nuptiarum pompa, matrimonialiter cop
lavit, applaudentibus & triumphum i
genti lætitia agentibus omnibus ſubditi
Præfecit autem Ducatui Luxemburge
Gubernatorem Walramum à Luxembur
go, Sancti Pauli & de Ligny Comitem
necnon Franciæ Coneſtabulum.

Denique annis aliquot evolutis, ide
Dux Antonius circa Morinum Galli
Regi in bello contra Anglum aſſiſtens
atroci conflictu occubuit, prole nulla e
Elizabetha conjuge ſuſcitata: quæ Duca
tamem Luxemburgenſem eo deinceps t
tulo oppignoratitio retinuit: quanqua
ejus Provinciæ ſubditi potius ſeſe ad S
giſmundum ejuſque hæredes, quam a
hanc de jure ſpectare proteſtarentur. Q
in controverſia potiores ſemper parte
(uti ſubtus habebitur latius) obtinue
Burgundi.

Ioannes Bavarus Eccleſiæ Leodienſ
Antiſtes, poſtquam ei functioni annos ci
citer viginti ſeptem præfuiſſet, Diacona
licet initiatus, ſummo Pontifice diſpe
ſant

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

nte, Epiſcopatu abdicato Elizabetham
ucis Antonii viduam in conjugem am-
ivit, ex qua tamen nec per ipſum ulla
roles profluxit. Fuit interea eo modo
uo anteceſſor ejus Antonius, Ducatus
uxemburgenſis, Sigiſmundo Hungariæ
uce conſentiente, poſſeſſor.

Anno eodem, videlicet 1419, in Praga
ohemiæ metropoli, grandis derepente
iter cives oborta eſt ſeditio, quæ eo uſ-
ue prorupit, ut Conſulum nonnulli è
rætorio per feneſtras projicerentur. Res
ero iſta Wenceſlaum Regem in tantum
ontriſtavit, ut ſtatim paralyſi correptus,
ie Mercurii, quæ erat menſis Auguſti de-
ima ſexta, vitam cum morte commutaret,
oſtquam videlicet quinquaginta quin-
ue integros annos regni ejus moderatus
uiſſet habenas. Tumulatus eſt autem ſub
octis ſilentio abſque funerali pompa, pro-
ter Wicklephiſtarum, id loci, & temporis
raſſantium, inſolentias evadendas.

Ferunt quidam Wenceſlaum hunc, dum
mperii ſceptra teneret, Ioannem Galea-
eum primũ Mediolani Ducem ordinaſſe,
& id quidem non niſi cum notabili Im-
erii Romani detrimento. Prius namque
Mediolanenſes Domini, ejuſdem Imperii
habebantur adminiſtri, à quo onere (ma-
gna pecuniæ vi mediante) hic eos Wen-
ceſlaus dicitur abſolviſſe.

Nec deſunt qui Iodocum Brandebur-
genſem, & Moraviæ Marchionem, præme-
moratum Wenceſlao eidem, dum Impe-
rio exauctoraretur, ſubrogatum per Ele-
ctores Imperii extitiſſe aſſerant; quodque

dum ea de re Francofurti ſerio tractar
tur, Iodocus quadam die Wenceſlau
ejus ſalutandi gratia acceſſerit; & ſ
colloquio ultro citroque habito, remo
arbitris Regem hiſce verbis ad Iodocu
fuiſſe uſum: Etſi ſatis ſciam non eſſe è d
gnitate mea, quod Electores Imperii n
regno Romanorum deſtituant, ſolatio t
men mihi eſt, quod ex familia mea h
decus minime excidat: Ego igitur te l
bens volenſque ſucceſſorem mihi datu
accepto. Iodocus ad hos expaveſcens R
gis ſermones, ilico ſeſe ad ejus provo
vens pedes obteſtatus eſt, ne id facti ſ
ullatenus imputaret, utpote cujus ope
aut ſtudio nequaquam contigiſſet. Ad hæ
Pone metum, ait Rex, ô patrue, nam n
que Imperium invitus depono, neque
illud retinere cupiam, jura ſanguinis vi
lare auſim; bono itaque eſto animo, Imp
rium tibi eſt demandatum. Quibus verb
recreatus Iodocus, lætus abceſſit, veru
tamen Imperii inſigniis nunquam fuit o
natus. Nam cum nonagenarius eſſet, ſe
tantum inde menſes ſupervixit. Inde d
functus Brunæ in monaſterio Divo Ap
ſtolo Thomæ ſacro, quod pater ejus fu
darat, juxta eundem fuit tumulatus.

In Iodoci porro locum Rupertus Bav
rus, Comes Palatinus Rheni, anno Chri
milleſimo, quadringenteſimo ab Electo
bus Imperii Rex Romanorum eſt declar
tus, homo ſane Chriſtianiſſimus, juſtiti
que cultor ſtudioſus, atque in belli gerē
peritia præſtantiſſimus, orphanorum den
que, viduarum, pauperum, & oppreſſoru
patro

atronus ſingularis. Hic dum à Bonifacio ono Pontifice maximo confirmationis nunus impetraſſet, ab Epiſcopo Coloienſi, diademate Cæſereo inſignitus fuit. ræfuit autem annos novem, menſes octo, ies viginti duos, & tum in Oppenheym ppido fato ſolutus Heydelbergam vetus, & ibidem in Sancti Spiritus monaterio ſepulturæ mandatus eſt.

Sigiſmundus Caroli quarti filius, naione Bohemus, origine Luxemburgenſis, Hungariæ & Bohemiæ Rex, mortuo Ruerto, menſe Martio, Francofurti electus, & Imperator conſalutatus eſt anno 1411. rinceps fuit virtute, ſapientia, & animi ortitudine plurimum excellens, nullamque non in muneris ſui perfunctione lauem promeruit, tametſi pacis quam belli rtibus felicior extitit. Hic contra Turorum impreſſionem, maximis cum Prinipum auxiliaribus copiis in Hungaria bis ugnavit, ſed in fugam actus eſt: dein Germanorum robore ſtipatus in Ziſcam Bohemum Principem hæreticum exercitum duxit, nullo tamen ſucceſſu. Quod malum cum jam nimis invaluiſſet; provincias Europæ, Galliam, Hiſpaniam, Angliam & alias triennio ipſe obivit, ad conciliandam Eccleſiæ pacem, quam & in ConcilioConſtantienſi ad unitatem coegit: ibi Ioanne vigeſimo tertio cedente Benedicto nono & Gregorio duodecimo Pontificali functione non legitime accepta abire juſſis, Martinum quintum Canonice electum, & in Petri cathedra collocatum manutenuit, & defendit. Interſuere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

huic univerſali Concilio ejuſdem Impe-
toris hortatu, anno milleſimo, quadra-
genteſimo, decimo quarto, & deinceps
per quadriennium celebrato, Patriarchæ
quatuor, Cardinales viginti novem, Ar-
chiepiſcopi 47, Epiſcopi 160, Abbates
Doctores 560, ſimulque ipſe Sigiſmundus
Imperator piiſſimus, Ludovicus Dux Sa-
xoniæ, Ludovicus Comes Palatinus Rhe-
ni, Ludovicus Dux Sileſiæ, cum cæterorum
Principum legatis frequentiſſimis.

Habuit autem Imperator ſucceſſive duas
uxores, quarum prior, Hungariæ regi-
lia, illi Elizabetham peperit Alberti Au-
ſtriæ Ducis, & Auguſti poſtea conjugem:
poſterior vero Barbara nomine regis Si-
ciliæ filia extitit. Generavit autem dicta
Elizabeth viro ſuo filias binas, priorem
quidem Guilielmo Saxoniæ Duci nuptui
datam, alteram vero Cazimiro Poloniæ
Regi in matrimonium collocatam. Hi
ambo junctim ſibi Ducatum Luxembur-
genſem jure uxorio competere prætende-
bant, eademque ex cauſa non parum mo-
leſtiæ Elizabethæ Gorlitiæ, quæ illum pi-
gnoris loco detinebat, faceſſebant. Illa
duobus jam orbata maritis, ut iſtorum
evadere poſſet impetitiones, graves apud
Philippum Burgundiæ Ducem, nepotem
ſuum, depoſuit querimonias, adjutricem
manus provide ſibi porrigi enixe poſtu-
lans. Hujuſmodi querelis commotus valde
Philippus Dux opem promittit, & auxi-
lium laturum ſeſe ad illatas Elizabethæ
injurias depellendas. Et initio quidem
priuſquam vi & armis negotium aggrede-
ret,

erur, viros quoſdam primariæ nobilitatis lico Luxemburgum deſtinavit, hortans incolas quatenus dictæ Elizabethæ, tanquam veræ Dominæ & Principi ſuæ honorē debitum atque obſequium præſtare non omitterent; aut ipſe alioquin manu armata illos in ordinem redacturus brevi foret expectandus; conteſtans inſuper ſeſe dictæ Elizabethę proximum & unicum exiſtere hæredem. Luxemburgenſes ante horum legatorum adventum jam à Saxoniæ Duce præoccupati, octingentos ejus milites in oppidum præſidio futuros intromiſerant: quare Burgundos contumelioſis verbis affectos eo unde venerant redire juſſerunt, quod Saxoniæ Duci potius quam Burgundiæ ſeſe eſſent ſubmiſſuri, aſſerentes. Comes autem de Clito aut Click Saxoniæ Ducis affinis, in idipſum à Duce conſtitutus, ejus partes agere cœpit, quanta potuit induſtria, atque inprimis univerſis propugnaculis atque caſtellis, quæ adhuc in Elizabethæ Gorlitiæ fide perſiſtebant, ducto exercitu bellum intulit.

Burgundiæ Dux Luxemburgenſium diverſos animos perſpiciens, ad eos quos adhuc à parte Duciſſæ ſtate cognoverat Robertum videlicet Comitem de Virneburgh/ Ducatus Gubernatorem, Henricum de Solubrio, & Henricum de la Tour, alioſque nobiles feſtinanter literas dedit, quibus hortatur ex animo rogatque eoſdem, ut conſtanter in hac mente perſeverent, hoſtileſque vires pro poſſe reprimere, & diſſipare contenderent, pollicens ſeſe brevi cum frequenti militum manu

adventaturum, promittenſque inſimul qua-
dringentos egregie inſtructos milites, qui-
bus Ivodio, Montemadio, aliiſque circum
vicinis locis provideretur. Hi ſtatim qui
Burgundis parebant Arlunum aſtu ce-
runt, ibique de Theoniſvilla rebella
tractarunt. Comes de Click iſtiuſmi
conſilium impediturus nocte intemp
cum militibus Arluno propinquavit, c
oppidum iſtud ex adverſariorum poteſte
per inſidias ex improviſo eriperet. At
ves de ejus adventu certiores effecti c
reptis armis ad obſiſtendum Clitonis C
mitis molimini, ſeſe cum militibus præ
diariis præpararunt. Quo cognito Cl
ipſe aggredi paratos non audens, urbe
caſtris militaribus cingere ſe velle ſimu
vit. Arlunenſes vero obſidionis ejuſm
impatientes ſæpius excurſiones in hoſt
fecerunt, unde tandem cum dedecore C
mes de Click ſeſe exinde proripere & L
xemburgum recipere coactus eſt.

Philippus Dux poſthæc, uti pollicit
fuerat, ex Burgundia cum frequenti, e
demque valido exercitu adventans, Ioa
nem Stampanum Comitem cum plurim
aliiſque nobilibus, necnon mille octi
gentis levis armaturæ cataphractis,
quingentis denique lanceariis, quos om
nes ex Ambianis, Atrebatibus, atque M
rinis idem Stampanus adduxerat, ap
Sanctum Manachauldum repperit Duc
obſecuturos imperiis.

Clitanus Burgundum appuliſſe intell
gens, Luxemburgi ad tempus deliteſce
ſtuduit, at Burgundus in Ivodium grat

lant

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

antibus civibus ingreſſus, ſtatim de modo hoſtem impugnandi cum ſuis tractare cœpit: et quia caſtrum de Villy munitiſſimum ab adverſariis partes circumpoſitas inceſſanter vaſtantibus, & populantibus occupatum, non parum incommodi erat negotio allaturum, de eo ante omnia in poteſtatem ſuam redigendo conſilium pariter inierunt. Et poſtquam Elizabetham Duciſſam Maziriæ agentem ſalutatum iſſet, eandemque inde Bruxellam deduci juſſiſſet, ſexcentos pedites, & ducentos equites egregios arcem prælibatam tentaturos iſtuc deſtinavit. Ipſe vero cum Stampano Comite Martiſvillam, inde Vertonum, hinc Arlunum omnium inexplicabili exultatione acceptus proficiſcitur. At Luxemburgenſes & Theoniſvillani conſtanter in Comitis de Click obedientia perſiſtebant, quibus etiam adhærebant viri nobiles Domini de Rodenmach & Commercy.

Burgundiæ Dux exploratas jam pene totius adverſariorum phalangis habens vires, eorumque in ſingulis locis conſtitutionem, animo intrepido totum Luxemburgenſem Ducatum peragrare conſtituit. Cumque ea in profectione verſaretur, vicini Principes ejus magnitudine animi illecti obviam procedentes, amicitiam cum illo facete poſtulabant: at vero Ducatus Vaſalli numero frequenti ad eum convolantes, genu flexo conſuetum fidelitatis ſacramentum, quod vulgo homagium dicitur, ei deferunt. Cum porro aliquantiſper Arluni quieviſſet, ad Florengiam caſtrum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

loci natura & ædificiis fortiſſimum ſe
contulit, ibique de mediis diſquirere
cepit, quibus vicinam Theoniſvillam
ſuam redigeret poteſtatem. Ejus interim
milites Chavancii caſtrum, in Comitatu
Chinenſi itidem valde munitum, non de
ſabant, quibus valebant modis, urgere
deditionem, & cum obſidione cinctum
ſubinde conarentur admotis ſcalis, aliiſ
belli actibus adhibitis conſcendere, rep
ſam ab adverſa parte identidem grav
locum propugnante patiebantur. Cons
Clitanus metuens ne tandem Burgu
inceſſanter tanti momenti locum im
gnando, ſibi eum eriperent, Dominum
Commercy cum militum mediocri cat
va eo miſit, ut obſeſſis præſidio eſſet, q
ab anguſtiis eximerentur. Vt vero adv
ſariorum aſpectum fallere poſſent, cru
Burgundica eoſdem deſuper inſigniri c
ravit. Burgundi fraudem ſubodorantes
uſque diſſimularunt, donec opportunu
foret illos invadere, & temeritatis pœn
ab eis exigere. Permiſſi igitur dum fu
ſent aliquouſque, & non procul à caſt
procedere, Stampanus cum Burgundo n
lite è latibulis exiliens derepente in iſt
milites miſeros Clitanos irruit, & pe
omnes ad internecionem delevit. Quæ r
adeo conſtitutos in caſtro exterruit, ut m
ra ſepoſita ſeſe, & locum in manus Bu
gundorum dederent. Iacobus autem Be
limontanus caſtri Gubernator, Burgund
rum furori parum fidens, per feneſtram f
ne emiſſus fuga clandeſtina ſeſe ſalvavit.

Dum arcis de Chavancy & reliqui m
nicip

cipii conquiſitio Duci Burgundiæ Phi-
ppo innotuiſſet, civibus quidem vita &
rtunis conceſſis, ejus juſſu ipſum caſtrũ
rutum ſoloque æquatum fuit; milites
ro præſidiarios à ſtrage edita ſuperſti-
s ex vicinis arboribus ſuſpendi fecit.
lox Ivodium petens uxorem ſuam eo re-
enter è Burgundia appulſam excepit.

Erat & Duci eidem filius naturalis ſive
othus, Cornelius nomine, belli gerendi
ientia admodũ peritus, quẽ proinde ex-
rcitus ſui Capitaneũ generalẽ conſtituit,
ngulariter ei mandans, ne occaſionẽ ullã
ppido Luxemburgenſi in ſuam poteſtatẽ
edigendo idoneam negligeret. Hic igitur
arẽtis imperio pro virili ſatisfacturus aſ-
umpto ſecũ Stampano Comite ad oppidu-
ũ Eſch, bino milliari Luxemburgo diſtans,
e contulit, necnon circum circa militum
opias paratas eſſe interim jubens, explo-
atores Luxemburgum verſus direxit, qui
uxemburgenſium circa oppidi ſui cuſto-
iam, & propugnationum referrent ſolli-
itudinem, à quibus porro redeuntibus in-
ellexit Cornelius à Burgundia ſeſe citra
magnam difficultatem, ſuorum adminiculo
militum voti ſui fieri poſſe compotem.
Imperat his compertis belli Dux Corne-
lius Roberto de Miramont Comiti in Rouſ-
ſy & Bravia, & Guilielmo de Creut,
quatenus cum robore exercitus ad locum
tenderent, & hoc quidem intempeſtæ no-
ctis ſilentio, ipſe vero mane ſummo infal-
libiliter foret ſubſecuturus. Hi præci-
pientis juſſa adimplentes, de nocte iter
carpere cœperunt, & ſub diei crepuſculo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ad terminum deſtinatum pertingens
ſcalas & machinas urbi capiendæ op-
tunas admoverunt, nulloque obſiſt
mœnia & muros urbis ipſius plerique
moſiorum tranſcenderunt. Tum port
effractis, toti exercitui ingreſſum liber
ac facilem fecerunt, clamantes iteratis
cibus, *Ville gaignee, Ville gaignee*: Cives
more iſtiuſmodi ipſis inuſitato att
magna ex parte ad caſtrum profuger
aliis ſeſe contra irrumpentium vim de
dere fruſtra conantibus: at milites
gundi primas obtinentes igne jacto
diverſas partes, plurimas ædes incen
runt, cum quibus & Divæ Virginis, q
nunc à Sancto Michaele nuncupation
habet, templum, & Benedictinorum M
ſterienſe cœnobium maximum inde re
lerunt detrimentum.

Furore militum hinc nonnihil ſeda
civibus vita & domicilio donatis; ſupel
eorum in militum ſpolia & prædam, c
ceſſit. In qua direptione diſſidium gra
inter nobiles, & gregarios milites ex
tum eſt, quod illi prę his contra condict
ſpoliis gauderent opimioribus. Cives d
nique de Burgundorum diffiſi promi
ſenſim inde per inferiorem urbis parte
Theoniſvillam verſus fugientes ſeſe pro
puerunt.

Reliquum erat, ut caſtrum itidem
poteſtatem Burgundi adigeretur. Stamp
nus proinde Comes ea arte uſus eſt & i
duſtria, ut intra trium ſeptimanarum ſp
tium, vix ulterius ſe propugnandi, præ
diariis caſtri quicquam virium ſuppetere

atqu

que inprimis Comes de Clito animo
iciens, clam ex alto in imum fune de-
ſſus Theoniſvillam confugit, quo cives
milites proſpecto, citra moram ſe &
ſtrum in Burgundorum poteſtatem tra-
derunt, Elizabetæque Duciſſæ obedien-
im debitam, & fidelitatem promiſerunt.
omes de Clito ejuſmodi eventus certum
m accepiſſet nuncium, advertens inſu-
r quam exiguo commeatu, & milite im-
lli Theoniſvillæ foret proſpectum, de
a perſona aſſerenda, paceque cum Bur-
undis ineunda cogitare cœpit, quo ex-
emo uſus remedio, urbe etiam iſthac ſo-
ſibi eatenus reſtante in manus perſe-
uentium reſignata, ad ſuum natale ſolum
axoniam regreſſus eſt, Dominis ſuis re-
turus quam iniqua ſorte fortuna ſecum
iſiſſet.

Bello iſtiuſmodi inſigniter à Burgundis
acto, Philippus Dux Elizabethæ Gorli-
æ conſanguineæ ſuæ, cujus gratia & no-
ine eam ſuſceperat expeditionem, Du-
atum Luxemburgenſem ex integro tan-
uam veræ & proprietariæ Dominæ re-
ituit. Illa grati animi ſignificationem in
ognatum adeo beneficum viciſſim oſten-
ere volens, cum nulla eſſet ſobole fœ-
undata, eidem Duci Burgundiæ Philippo
 ſuis ſucceſſoribus hunc ipſum Ducatum
uxemburgenſem, & Comitatum Chinen-
em ultro donatione irrevocabili contulit,
n ea forma & conditione, qua ei compe-
ebat, ut nimirum, ubi Wenceſlai Roma-
orum Regis poſteri ſummam dictæ Eli-
abethæ loco dotis addictam, prout præ-
fertur,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ſertur, numeraverint, eiſdem per ip[illegible] Philippum Ducem, aut ejus in dictis [illegible] catu & Comitatu ſucceſſorem, citra te[illegible] verſationem illi reſtituantur, atque i[illegible] rim ipſa, quoad viviret, ratione hujus d[illegible] ſionis decem millium florenorum pen[illegible] nem in ſingulos annos perciperet. O[illegible] porro ipſa Duciſſa anno 1437.

Hæc igitur via, & ratio fuit, qua P[illegible] lippus Burgundiæ Dux ejuſque ſucce[illegible] res Dominium Luxemburgenſis Ducat[illegible] & Comitatus Chinenſis perceperunt. [illegible] autem cum adeo feliciter ei obtigi[illegible] percipiſſet inter cæteros Archipræ[illegible] Trevirenſis, Metenſis item, Verdunen[illegible] & Tullenſis Epiſcopi, congratulandi g[illegible] tia legatos ſuos cum muneribus ad eu[illegible] deſtinarunt, proſpera illi de cætero om[illegible] in futurum exoptantes.

His ita conſtitutis Philippus Dux filiu[illegible] ſuum Cornelium Ducatui Luxemburge[illegible] Gubernatorem dedit, qui ſeſe tali deſign[illegible] bat titulo: *Corneille Baſtard de Bourgoig[illegible] Lieutenant, Gouverneur & Capitaine general [illegible] Duche de Luxembourg & Conte de Chiny.* V[illegible] rum cum hujus operam admodum deſid[illegible] raret Dux, eundem ad ſe revocavit, eju[illegible] que loco Antonium à Croyo ſubſtitui[illegible] cui ejuſmodi adaptabatur titulus: *Ant[illegible] ne S. de Croy, Conte de Porcien & Seignieur [illegible] Renty, Chamberlain de mon treſredoubte Mo[illegible] ſieur le Ducq de Bourgoigne & ſon Lieutenan[illegible] Gouverneur & Capitaine general es Duche [illegible] Luxembourch & Conte de Chiny.* Fuerunt au[illegible] tem ſucceſſive Philippo Duci duæ uxores prior Michaela Caroli ſexti, Francoru[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

[R]egis extitit filia, altera vero Iſabella Re[ge]m Luſitaniæ habuit patrem, peperitque [m]arito filios tres, Antonium, Iodocum, [&] Carolum, quorum poſtremus tantum, [re]liquis in pueritia è vita præſenti edu[ct]is, vitam in longius protraxit.

Sanctus Antoninus Archiepiſcopus [F]lorentinus, Ioannes Turrecremata Car[d]inalis, Ioannes Indagmæus Carthuſia[nu]s, Theologi florent.

Anno 1467 Philippus Dux, annum ætatis [h]abens ſeptuageſimum tertium, Brugis in [F]landria è vivis exceſſit, atque corpus e[ju]s inde Hallas Hannoniæ oppidulum de[v]ectum in Divæ Virginis templo terræ [r]econditum eſt, cor vero ejus aromatibus [c]onditum, Divionum detulerunt, & in [C]arthuſia (ab eo vivente fundata) cum de[b]ito honore, loculis abſconderunt.

Hinc filius ejus unicus Carolus præli[b]atus Ducatus & Comitatus prædictorum [f]aſces titulo oppignoratitio (uti pater) ad[e]ptus eſt, uxoreſque ternas thalamo ſuo [i]nduxit, quarum prima Catharina voca[b]ulo Caroli ſeptimi Francorum Regis [g]nata abſque liberis mortem obiit, altera [I]ſabella dicta Borbonii Ducis filia filiam [i]lli unicam nomine Mariam peperit, at [t]ertia Catharina Regis Angliæ ſoror, quemadmodum prima, infœcunda ex hac mortalitate migravit.

Dux iſte Carolus agnomine Audax, cum rarenter partes Luxemburgenſes per ſe incoleret, iis Marchionem de Retteleis & Hoegenbergh in Gubernatorem conſtituit. Interea vero cum graves querimonias à Sigiſ-

Sigiſmundi hæredibus propter Duca
Luxemburgenſis, quam juris ſui eſſe c
tendebant, detentionem ſuſtineret, ut e-
juſmodi ſeſe extricaret clamoribus, fin
que ea omnis altercatio acciperet, aliq
florenorum millium ſummam dictis hæ-
dibus numerari fecit, ea conditione ut
juri ad redimendum à dicto Carolo S
ſuis ſucceſſoribus Ducatum, quo eaten
fuerant gaviſi, renunciarent, atque B
gundis ipſis non jam impignoratitio t
lo, ſed jure hæreditario tanquam veris &
abſolutis Dominis ipſe Ducatus in po-
rum cederet. Quod & pacto inter par
ſolemniter inito ratum, fixum, & con-
matum eſt.

Erſi vero Carolus Dux religionis av
cultor eſſet plurimum devotus, atque E
cleſiarum benefactor ſatis liberalis, f
tamen multorum judicio, ad retaliand
propenſior & nimium iracundo inge
atque ideo bellum ſuſcepiſſe ajunt e
non raro in vicinos Principes, ac popu
ex cauſis non omnimodo probandis & l
gitimis. Hinc ab eo Leodienſes & a
graviter fuerunt infeſtati. Ludovicum e
am Galliæ regem undecimum bello ac
rimo divexavit, Reinhardum Lothari
giæ Ducem principatu expulit, inde a
men in Helvetiam ducens, aliter qua
putarat exceptus, primum apud Granſ
nem collatis ſignis fugatus, & caſtris ex
tus eſt, ſpoliis opimis relictis; reverte
deinde cum centum millibus ad locu
Murtenſem amiſſis ſuorum triginta mi
bus, iterum profligatus eſt, anno 147
tert

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

tio apud Nanceam Lotharingiæ, quo fectæ erant Helvetiorum octo millium iliares copiæ, cæſus eſt. Ejus tum mo-: ingentis pretii, quo adamas gemma grandis auro in emblemate multis onibus & margaritis cincta contine-ur, Helvetius quidam repertum ven-it aureo floreno: alter itidem Helve-s aureum illius torquem aurei velleris guſtiſſimum apud Nanceam ex ſpoliis ctus, ut carius eum venderet, Medio-um trans Alpes pertulit, pro quo ac-ptis duobus aureis domum contentus etiit.

Trevirim dum idem Carolus ad Impe-rorem, vice quadam ſplendidiſſimo ap-ratu veniſſet, regium ambivit nomen, od nulla potuit inſtantia obtinere.

Carolo igitur Burgundo rebus humanis, ti prænarratur,) exempto, Principes vi-ni, ſcilicet Lodovicus Borbonius Leo-enſium Epiſcopus, David Burgundus Vl-ajectenſium Antiſtes, Ioannes Cliviæ ux, Adolphus Dominus in Ravenſtein, a cum aliis pleriſque ſummæ auctorita-viris, conſenſu unanimi Gandavum rſus profecti ſunt, cum ut Mariam Ca-li ejuſdem filiam ſuper patris exitio nſolarentur, tum vero ut de publicis pa-iæ negotiis cum ea tractarent. Interea à andriæ Proceribus, necnon populo uni-rſo unica, ac legitima in eo Comitatu eres patris, Domina ac Comitiſſa Flan-iæ cum omninm acclamatione eſt de-arata. Quæ in ſe grato ſubditorum af-ctu permota, necnon Principum præli-

bato-

batorum ſuaſu inducta, privilegia d
Comitatui, & inquilinis reſtituit, quæ
ſis pater ejus, dum viveret, ademerat.
titiſſe id temporis Regi Franciæ fam
rem præ ceteris intimum Olivarium
mine, tonſorem regium ferunt, qui ad
riam Gandavum à Rege ablegatus, u
privatim remotis arbitris loqueretur,
dies aliquot perfungendæ legationis
piam ſibi poſtulavit; ſed cum nulla ra
ne obtinere poſſet ſuæ petitionis e
ctum, audiretque minime eſſe conſue
dinis, ut quis virorum, præſertim ex
norum, ſolus cum ſola tantæ majeſt
puella colloquium miſcere permitteret
tandem ipſe negationis ſibi factæ per
ſus, ludibrio, & minis (niſi à propſito
ſiſtat) affectus, re infecta cum rubore u
venerat, rediit.

Cum vero huic Mariæ ingens bonor
hæreditariorum ſucceſſio competere
plurimorum Principum oculi ad ejus c
jugium expetendum erant intenti. I
inter Civiæ Dux, ætate gravis, fili
ſuum vinculum conjugale cum ea cont
here maxime cupiebat, alii Regis fili
licet ſeptennem præferendum ajebant;
Anglia alii ſponſum aſciſcendum vo
bant; nonnulli autem Maximilianum A
ſtriacum Frederici Cæſaris filium om
bus anteponendum affirmabant. Q
plura? Inter has opinionum diverſitat
cum quid facto opportunius eſſet dubi
retur, nobilis quædam Mariæ domeſti
& admodum grata matrona ſententia
ſuam ejuſmodi conteſtata eſt: Exped
O

nnino, ut non puer aliquis, & ad copu-
n immaturus in conthoralem ſuæ Do-
næ aſſumeretur, ſed talis omnino qui
ad conſummandum matrimomium, &
prolem generandam, rem utique iſtis
ovinciis perneceſſariam, aptus eſſet,
andoquidem & ipſa Domina Maria ea
ſet annorum maturitate, ut ad eam fun-
onem nihil omnino ei deeſſe arbitra-
tur. Quæ iſtius matronæ verba omni-
is adeo placuere, ut rejectis omnibus,
i ob ætatis defectum ad mariti munia,
Reipublicæ adminiſtrandæ provinciam
eundam cenſerentur inepti, hominem
tius virilis ætatis, corporis ſimul, &
imi maturitate pollentem Mariæ mari-
m fieri debere proclamarent.
Dux igitur Cliviæ conditionem adeo
imam & ſublimem filio ſuo perquam
ide exoptans, omnem movit lapidem,
ſuo potiri poſſet deſiderio. Tandem
us in nihilum abivit ſollicitudo, decla-
nte nimirum ipſa Maria ejuſmodi ſeſe
llatenus inituram conjugium. Dum
ro Auſtriacus Maximilianus ſibi propo-
retur, meminiſſetque patrem ſuum, dum
veret cum Imperatore Frederico ejus
rente, eodem de negotio alias, id eſt
no 1474 tractaſſe Treviris in Comitiis,
no & ſeſe ſuper hac re ipſi Maximiliano
teras conſenſus ſui teſtificatorias juſſu
atris olim deſtinaſſe, ipſius Frederici
æſaris legatos eam ob cauſam Ganda-
um advenientes placide admiſit, & ſe
romiſſis pridem editis ſtare velle conte-
ata eſt. Hanc ejus dum magno applauſu
R perce-

percepiſſent voluntatem legati Cæſa
ad Dominum ſuum regreſſi, ei itineris
tum expoſuere proceſſum, & exitum;
ipſe Maximilianus audito, circa Divi
annis feſtum, ſumptis ſecum, præter
rum & Cæſaris aulicorum nobiliumq;
ac militum copioſam multitudinem, Pri
cipibus & Proceribus Imperii maxi
& plurimis; Duce ſcilicet Saxoniæ, M
chionibus Brandenburgenſi, & Bade
Lantgravio Haſſiæ & aliis, in Belgi
profectionem adornavit, & per Bruxell
necnon Teneramundam, aliaque loca (
honorificentiſſime, prout decebat exc
tus & habitus eſt) Gandavum pervenie
primo quidem hoſpitio ſibi præparato
ceptus eſt: qua autem id magnificentia
apparatu geſtum ſit, meæ opis non eſt
tenuiter enarrare. Ejus autem Comi
ſparſim per urbem præfatam hoſpitia ju
ta ſtatus uniuſcujuſque exigentiam ſor
ſunt: ut autem tempus præſtitutum in
cem conveniendi advenit, ad Mariæ pa
tium finita cœna maximo cum ſplendo
& comitatu nobiliſſimum deductus
Maximilianus, ubi ipſam una cum Tor
cenſi Epiſcopo, Comitibus de Ravenſte
Gruyhuys de Romont/ aliiſque magnis v
ris invenit. Cum vero ſalutationem m
tuo, prout decebat, impendiſſent, accede
Tornacenſis Epiſcopus, ambobus in vic
nam aulam deductis, & dextris eoru
junctis, ſive combinatis, ac ſtola ſacra co
ligatis, ſolemni ritu matrimonium ab
initum per verba Eccleſiæ confirmavit,
ex tunc in unum eundemque thorum
cia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

iti ſunt. Prodierunt autem ex hoc con-
biali thalamo liberi, Philippus, Marga-
ta, Franciſcus & Georgius. Quorum
o poſtremi obiere parvuli. Ipſa autem
aria dum quadriennium tantumodo à
ntracto matrimonio exegiſſet, è vivis
ceſſit. Quæ res, cum virtute præſtanti,
egantique forma fuiſſet mulier, pluri-
um mœroris cum ipſi Maximiliano ejus
arito, tum ſubditis ſuis, quibus ſemper
atiſſima extiterat Princeps, attulit,

Anno 1485, poſtulante, & annuente Fre-
rico Cæſare, Maximilianus ejuſdem
icus filius, Belgicarum provinciarum
re uxorio Princeps, ac Dominus à ſep-
m viris in Romanorum Regem eſt ele-
us, necnon Blancham Galeatii, Ducis
ediolanenſis filiam connubiali fœdere
bi ſociavit. Anno vero 1493, cum hu-
anis rebus 19 Auguſti Fredericus Impe-
tor exceſſiſſet, Maximilianus iſte filius
ejus locum ſuffectus eſt, qui Ducatui
uxemburgenſi nepotem ſuum Chriſto-
orum Marchionem Badenſem præfecit.

Angelus Politianus, Gabriel Biel, Io-
nes Picus Mirandula, Baptiſta Mantua-
is, Raphael Volateranus, Ioannes Tri-
emius Abbas, & alii viri eruditiſſimi ce-
bres habentur, & ſimul Laurentius Valla
utheri prodromus.

Imperator Maximilianus poſt variam
rtunam in adoleſcentia expertam, ma-
nanimitate, prudentia, & in Deum con-
dentia clarus effectus, bello Belgas re-
ellare conantes, Vngaros, & Helvetios
ntavit, à Brugis in perduellionis ſibi à

civibus loci illatæ pœnam, mercium
porium toto orbe celeberrimum Antu
piam tranſtulit. Rupertum Palatinum
mitem fortunis omnibus privatum in
varia fudit. Inde Geldriæ Duce in ordin
redacto, fœdere cum Pontifice & Gai
icto in Venetos exercitum duxit, qui
pleraſque civitates ademit, præcipue
ronam, Paduam, Treviſium. Iulii Cæſ
exemplo ſuas ipſe res geſtas deſcrip
Imperavit annos viginti quinque, me
quatuor, dies viginti quinque, mortu
Welſiæ in Auſtria, 1519, 12 Ianuarii.

Hujus primogenitus Archidux Phi
pus, Regis Navarræ filiæ fidem addi
maritalem, quæ ex Hiſpaniis Lyram B
bantiæ urbem pervecta, in Principis t
lamum inducta nuptias cum eo appar
plane regio celebravit: ex quorum co
plexu prodiere liberi, Carolus poſtea I
perator ejus nominis quintus, Ferdin
dus itidem Romanorum Imperator, L
nora Emanuelis Regis Portugalliæ ux
Iſabella Regis Daniæ ſponſa, Maria Re
Hungariæ conjunx, & Catharina Ioan
Regis Luſitaniæ conthoralis.

Horum primogenitus Carolus octo
cim menſes natus Gandavi Baptiſmi g
tiam ſuſcepit, ac ſimul aureo decora
vellere Carolus, Duxque Luxemburge
eſt nuncupatus.

Martinus Lutherus Iſlebinus, ho
Aquilonaris, novum, ſeu quintum ſu
Euangelium primo promit anno 1517,
Saxonia. Cum enim eſſet Auguſtinian
monachus, eruditione inflatus, ægre fer

fi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

bi ad promulgandas Indulgentias Ioannem Tetzelium concionatorem percelerem eſſe prælatum, ut erat animi impotens, admirator ſui ipſius, lingua petulans, ſermone per omnia obſcœnus, ſtylum contra ipſas Indulgentias initio vertit; cum progreſſus ulterius, ſub prætextu Evangelii, & verbi Dei, quod identidem ingeminabat, plura fidei dogmata oppugnavit, nec ante deſtitit, quam ſurſum deorſumque omnia miſcendo, Germaniæ magna ex parte Eccleſias ſubvertit. Euangeliſtam ſe Dei palam venditabat, indicio tamen aut ſigno non alio, quam ſcripturæ depravatæ jactantia, & inſolentia intolerabili, quam ſupra mortales univerſos, ſupraque cælorum Angelos efferebat: ait enim in hæc verba, libro adverſus ſtatum Eccleſiaſticorum: *Doctrinam meam ego nolo judicari à quocunque, nec ab Angelis omnibus, cum enim certus de ea ſim, volo per eam, & velut & Angelorum judex eſſe.* Et libro contra Regem Angliæ: *Hic ſto, inquit, hic ſedeo, hic maneo, hic glorior, hic triumpho, hic inſulto Papiſtis, & nihil curo ſi mille Auguſtini, mille Cypriani, mille Eccleſiæ Henricianæ contra me ſtarent.*

Amita Caroli (poſtmodum ejus nominis quinti Cæſaris) Margareta Chriſtophoro Badenſi prælibato Ducatum Luxemburgenſem titulo impignoratitio occupanti, ſummam MaximilianoCęſari mutuo datam reſtituit, ejuſque adminiſtrationem Marchioni de Monte deinceps commiſit.

Carolus porro Maximiliani nepos, Phi-

lippi Auſtrii Hiſpaniæ Regis filius, ſeq
interregni menſe, 28 Iunii, anno æti
19, Imperator electus, ſequenti a
Aquiſgrani coronatus, necnon Iſabe
Portugalliæ Regis filiæ matrimoniali v
culo copulatus eſt: unde temporis ſ
ceſſu proles ſuſcepit, Philippum, Fe
nandum, Mariam, Maximiliani ſecu
Imperatoris uxorem, & Ioannam, Io
nis quarti Luſitaniæ Regis ſponſam.
inde anno 1530, Bononiæ à Clemente ſ
timo Pontifice Romano diademate in
guratus, rerum geſtarum, virtutiſque g
ria magnus, animo excelſo, par pri
Romanis, pietate, clementia, ſapien
fortitudine, æquitate nulli ſecundus,
peditiones varias, graveſque è Germa
in Italiam, Angliam, Hiſpaniam, Galli
Belgium, Africam, pro temporum rati
terra marique ſuſcepit: primus ipſe
que belli Dux, præclaras de Turcis, G
lis, & Germanis rebellibus reportavit
ctorias. Turcam Viennam obſidentem
no 1529, abſens tum in Hiſpania, per F
dericum Palatinum repulit, cæſis oc
ginta millibus Barbarorum: ac redeunt
cum quingentorum millium exercitu, ſ
nominis metu iterum repreſſit. In Afri
munitiſſimam arcem Guletam, & Tu
ſium regnum cepit, Romamque in red
cum triumpho ingreſſus eſt. Trajecto i
rum mari Algerium tentavit, verum te
peſtatis vi prohibitus per Proregem N
politanum poſtea Aphrodiſium occupa
Decertavit porro contra Proteſtans
Germaniæ Principes, Lutheri dogm
ex-

citatos, quos (quum ſervare, quam per-
re cives mallet) cunctando potius, &
rcendo, quam cæde vicit, licet copiis
ribuſque longe ſuperiores; recepitque
gratiam Fredericum Palatinum, Du-
m Wirtenburgicum, unaque Vlmam,
guſtam, Argentinam, aliaſque nobiles
vitates: perſeverantibus vero obſtinato
bello Saxoniæ Duci Ioanni Frederico,
Landgravio Heſſiæ, victis, fuſiſque &
ælio captis, vitam donavit. Hujuſmodi
rebus dextere cum infidelibus ac hæ-
ticis ſe gerenti, impedimenti plurimum
li perpetuo objecit Franciſcus Galliæ
ex, magnanimus ille quidem, ſed æmu-
s gloriæ importunus, contentione inau-
icato ſuſcepta, ſummoque cum diſpen-
io rerum Chriſtianarum. Vnde illa inter
trumque Optimatem Chriſtianum bella
pud Mediolanum & in Gallia Ciſalpina,
n Belgio, in provincia Neapoli; hinc claſ-
em Carolo in Africam transferente, Gal-
orum infeſtæ irruptiones in Hiſpaniam,
Luxemburgum, Picardiam, Iuſubriam,
& Brabantiam, unde tamen brevi reje-
ti ſunt; & Dux Gelriæ atque Cliviæ ob
præſtitam Gallo opem fortunis omnibus
exutus. Hinc etiam profectus eſt ſucce-
lentis Henrici ſecundi Gallię Regis, dum
Mauritius Saxo Imperatorem armis laceſ-
ſeret, in Germaniam cum ingenti manu
adventus, qui ſimulatque occupaſſet ci-
vitatem Metenſem, invitatus Proteſtan-
tium motibus, ſeſe Germanicæ libertatis
vindicem dixit; majore profecto Gallo-
rum incommodo, qui hac ratione viam
 iiſdem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

iiſdem Proteſtantibus monſtrarunt in Ita-
liam ſuccedente tempore, pari cum Gal-
lici regni diſpendio irrumpendi. Cum-
terea Caroli nomen tam non obſcura-
tur, quam ſumme illuſtraretur, non ſo-
his adverſis propulſandis, & veteri R-
manorum orbe plurimis victoriis ex-
nando, verumetiam novo orbe perluſtr-
do, & ad Chriſti Regis regum ſolum
perium adducendo: ubi per Duces, & L-
gatos multa præclare perfecit, infide-
& barbaras gentes late ſubjugavit, ar-
& oppida excitavit; quibus Prore-
duos Auſtralibus & Borealibus ſingu-
præfecit. Toto itaque terrarum orbe c-
clariſſimus celebraretur, Legatis ad e-
ex Africa Maurorum & Æthiopum, ex
Aſia Perſarum & Tartarorum ſæpe adv-
tantibus, Turco ingentem terrorem ſui
cuſſit, venerantibus eum, ac prædican-
bus ut Monarcham univerſis. His nihi-
minus diſtrictum curis, religionis am-
ſemper captum tenebat, inſumentem p-
petuo mane & veſperi horas aliquot p-
cationibus, & commendationibus divin-
ac perſolventem quotidie ſeptenas prec-
laudumq; horas, Davidis Regis exempl-
Poſtremo Imperii ſceptris fratri Ferdina-
do permiſſis, in Philippum autem filiu-
ſuum reſignatis poſſeſſionibus à ſe bel-
patrimonioque partis, in monaſteriũ Sa-
cti Iuſti in Hiſpania Toletanę diœceſis co-
ceſſit, ubi ablegatis curis omnibus, totu-
ſe divini amoris exercitiis & pœnitenti-
mancipavit, migravitque ad Dominum
Matthæi feſto, ætatis ſuæ anno 58.

Carol

Carolo quinto Imperio Romano præ-
ıinente, ſimul & ſucceſſivo tempore
ıeologi egregii, qui ab initio Lutheri &
ıuentium motibus, ſe murum pro domo
ael oppoſuerunt, hi inter plurimos nu-
erantur præcellentiſſimi: Thomas Caje-
ıus Cardinalis, Laurentius Campegius
ırdinalis, Hieronymus Alexander Ar-
iepiſcopus Brundeuſinus, Hieronymus
emitius Epiſcopus Aſculanus, Silveſter
ierio, omnes ordine Apoſtolici Legati ad
ıtherum. Ad hæc Ioannes Eckius athleta
lei incomparabilis, Ambroſius Catarinus,
Ioannes Cochlæus, Iacobus Catonius, Io-
ınes Driedo, Bernardus Luxemburgius,
ranciſcus Titelmannus, & alii. Ignatius
oyola Hiſpanus per novemdecim annos
prima converſione vita ſanctiſſime acta,
ıcerdotum nominis Ieſu ſocietatem,
iam illam, doctam, laborum patientem
: ſinceram cum decem ſociis inceptam
poſtolica auctoritate confirmari à Pon-
fice curat, anno 1540. Cernens namque
)ominus meſſis, quod meſſis eſſet multa,
perarii pauci, miſertus palantis turbæ,
lures emittere operarios in meſſem ſuam
oluit, per quos odorem notitiæ ſuæ ma-
ifeſtaret in omni loco, confirmaretque
am fidem, quam ab Apoſtolis acceptam
Ecclesia confirmabat. Primi Ignatii fuere
ocii Petrus Faber, Franciſcus Xaverius,
acobus Laines, Alfonſus Salmeron, Si-
mon Rodericus, Nicolaus Babadilla, Clau-
dius Iajus, Ioannes Codurius, Paſchaſius
Proëtus, & Hoſius: quibus ſe ex Germa-
nis primus adjunxit Petrus Caniſius. Re-
 liquos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

liquos hinc uſque ad præſens tempu
hac ſocietate & extra illam præſtant
mos vita & ſapientia viros, hæreſum
ſim graſſantium impugnatores acerrim
cum prope innumeri ſint, prætereo.

Suffectus igitur Philippus in Caroli
tris regnis & dominiis ampliſſimis, fi
cum reliquis Ducatus Luxemburge
apicem obtinuit, ejuſque gubernac
prius à patre commiſſa Petro Erneſto C
miti in Manſfeldt/ eidem dimiſit, quæ
hunc uſque diem ſumma cum laude,
famæ nunquam intermoriture gloria n
deratur. Quem ob rerum tam bel
quam pace pręclare geſtarum merita, C
ſar Rodolphus ſecundus Principatus ti
lo adauxit, & rex Catholicus Philipp
prælibatus totius Belgii, mortuo Parme
Duce, adminiſtrationi generali præfec
donec Cæſaris frater Erneſtus Archid
Auſtriæ in id muneris anno 1594 aſciſc
retur.

Sunt qui affirmare auſint, ſcriptores n
nime contemnendi, quod ab orbe condi
nulli Imperatori, Regi, vel Principi m
jus Imperium contigerit unquam,
quo ipſe Philippus ſecundus Hiſpani
rum, & Indiarum regnis, dum vivere
potiebatur, maxime poſtquam Luſitani
ampliſſimum regnum ei tandem adjectu
eſſet. Ampliſſimas enim Europæ provi
cias, quin etiam nobiliſſimas Aſiæ regio
nes, & Africæ complectebatur. Novu
denique orbem, qui Europa, Africaqu
latius patet, pacifice poſſidebat. E quibu
quidem omnibus ſi Belgium noſtrum cu
Bur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

rgundiæ, & Charrelois Comitatibus
cipiamus (hæc enim, ut paulo poſt enar-
imus, Claræ Eugeniæ Iſabellæ filiæ
s majori in dotem & hæreditatem per-
uam obtigerunt) Philippus tertius ſu-
rſtes unicus ejus filius ſucceſſit, cui ti-
i omnes Regnorum, Principatuum, &
arumcunque poſſeſſionum pridem pa-
ſuo excelſiſſimæ memoriæ competen-
s etiam conveniunt, ut hic oculis lecto-
ſubjiciemus: Rex Caſtiliæ, Legionum,
averræ, Neapolis, Siciliæ utriuſque,
eroſolymorum, Portugalliæ, Granadæ,
oleti, Valenciæ, Galiciæ, Majoricæ, Si-
llæ, Sardiniæ, Cordubæ, Corſicæ, Mur-
æ, Iaen, Algarbes, Algeriæ, Griballas,
ſularum Canariæ, Indiarum tam orienta-
um quam occidentalium, Inſularum ter-
e firmæ & maris Oceani; Archidux Au-
riæ, Dux Burgundiæ, Lotharingiæ, Bra-
antiæ, Limburgii, Luxemburgii, Gel-
riæ, & Mediolanenſis; Comes Habsbur-
ii, Flandriæ, Arteſiæ, Burgundiæ, Pala-
nus Hannoniæ, Zelandiæ, Hollandiæ,
amurcenſis, Zutphaniæ; Princeps Swa-
iæ, Marchio ſacri Imperii, Dominus
ivitatum, oppidorum, & provinciæ Vl-
rajectenſis, Tranſiſularum & Groningæ;
ominator denique in Aſia & Africa. Hi
nquam tituli & nomina jure competen-
ia utrique Philippo ſecundo & tertio Re-
ibus potentiſſimis. Quorum prior & po-
terioris pater quatuor ſucceſſive uxores
ibi matrimoniali vinculo ſociavit, Ma-
iam videlicet Ioannis tertii Portugalliæ
egis filiam, unde ei profluxit Carolus
anno

anno ætatis 19 abſque liberis morte
reptus, Mariam Henrici octavi Regis
gliæ filiam, regnique ejus hæredem, c
nulla prole fœcundata, vitæ hujus u
eſt privata anno 1554: deinde Eliza
tham Valeſiam Henrici ſecundi Fran
Regis filiam in conthoralem Philip
Rex accepit, ex qua filias duas procrea
priorem ſcilicet Iſabellam Claram Eu
nia, natam anno 1566, 10 Auguſti, Arc
duci Auſtriæ Alberto Imperatoris Ma
miliani ſecundi filio, eidemque Cæſa
Rodolphi ſecundi fratri nuptui tradita,
poſteriorem vero Catharinam natam
Octobris Madritii, anno 1567, Car
Emanueli Sabaudiæ Duci anno 1586 co
nubiali fœdere conjunctam. Quarum m
tre anno 1569 defuncta, Rex quartam a
cepit uxorem, Annam Maximiliani præ
bati Imperatoris filiam, ex cujus genit
thalamo plures fluxere filii, utpote Fer
nandus pridie Nonas Decembris 1571,
lucem editus, infanſque extinctus, Iac
bus ſive Didacus ejus frater, qui novenn
obiit 11 Calend. Decembris, Carolus La
rentius infans defunctus, eorum ſoror M
ria ſeptennis è vivis abrepta, & horu
omnium frater germanns Philippus, nat
anno Domini 1578, nunc regnorum pate
norum ſceptra obtinens, qui ut feliciſſim
anteceſſorum ſuorum veſtigiis inſiste
vivat ad annos Neſtoreos, & Regia ſu
Majeſtate in Eccleſiæ, Reique publicæ ſ
lutem utatur, ardentibus & intimis prec
mur & optamus votis.

Fuit autem Philippus ſecundus Hiſpa
niarum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

rum, Indiarum, & ter excelſæ memo-
Rex, gravitate, eruditione, religione,
ientia eximius, cujus in id præcipue
dia & ſummi conatus jam inde à pri-
regiminis ſui exordio uſque ad finem
limabant, ut religionis avitæ in una Ca-
lica & Apoſtolica fide, ſub Romani
ntificis ſupremi in terris Chriſti Ieſu Vi-
ii obedientia cultus vigeret, creſceret,
nſervaretur. Qua ex re ſuſceptis quam-
rimis expeditionibus per diverſas or-
partes, variis item temporum interval-
, & ſpaciis, tum paganis, & infidelibus,
n hæreticis bella intulit acerrima: in
ibus, Deo ipſi auxilium ferente, adeo
oſpere egit, ut tantarum, prout dixi,
aderet regionum Dominus, nec ullus
orbe condito ipſi fuerit æquiparandus.
ereticis tam in Belgio ſibi rebellibus,
am alibi graſſantibus à Catholicis in
xilium vocatus ſemper fuit infeſtiſſi-
us, nec ullis unquam parcendum ſibi
mptibus duxit, ſi quando rei, & reli-
onis Chriſtianæ fuiſſet occaſio. Cum
itur adeo amplis potitus ſit divitiis, &
s eaſdem liberaliſſime eum in uſum
mper expendere ſtuduerit, quis dubitet
nc Regem primas inter ſui ſæculi Ca-
olicæ fidei propugnatores, & aſſertores
btinuiſſe? Et certe ſi id quod ſentio pro-
rre liceat, dico quod ſi ipſe tam puro &
rventi zelo Chriſtianæ religionis cauſam
inime ſuſcepiſſet defendendam, neſcio
n in hiſce aliiſque diverſis partibus Chri-
i in vera & Apoſtolica fide cultus veſti-
ium exiſteret. Sed Deo Optimo Maxi-
mo,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

mo imprimis acceptum referre oport quad in graviſſimis, quibus Eccleſia a tata fuit periculis, hic præſtantiſſimus e propugnator nobis contigerit, qui c nium hæreſium (noſtro ſæculo valde m tiplicium) aliorumque errorum, atque tius perfidiæ & infidelitatis perſecu acerrimus extitit.

Hic idem Philippus ſecundus rex p tentiſſimus ſenio cum ſe confectum e cto ætatis ſuæ anno ſeptuageſimo conſ ceret, indeque ſeſe ad res gerendas ind fieri minus idoneum exiſtimaret, Deo inceps, & ſibi vivere reliquo tempore tendens, de abdicanda à ſe omni ſæcul cura cogitare cœpit, priuſquam mor certæ hora illum præoccuparet incert quo ſcilicet, in luctu pro peccatis ſuis, pietate in Deum ferventiori, peractis, c ei ad operandum reſtabant vitæ morta diebus, divinam miſericordiam, gratia denique & gloriæ immortalitatem co dentius expectare poſſet; tum etiam, cunctis (circa res ſibi à Deo concredit rite diſpoſitis, eiſdem in futurum, quo fieri poſſet, foret proſpectum. Corpo igitur nihil adhuc impedimenti per alic jus morbi vehementiam afferente, ſa itidem, ac præſenti animo, habita præm ditatione rei tam arduæ neceſſaria, habi inſuper Procerum ſuorum ubivis gentiu quantum ejus conficiendi negotii exig batur, conſilio, & aſſenſu, Philippum lium ſuum unicum inſtituit, & dixit om nium regnorum ſuorum hæredem, un verſalem; filiam vero ſuam Iſabellam Cl

ra

Eugeniam, cui hæc tria nomina im-
ita eſſe voluit, quod mater ejus Iſa-
a nuncuparetur, quod die Sanctæ Cla-
xi Auguſti in lucem producta fuerat,
dque D. Eugenio noviter ex Pariſiis ad
panias tranſlato ſumma devotione ipſe
eſſet affectus: hanc inquam Iſabellam
ram Eugeniam, Hiſpaniarum Infantem
vocabili ac in perpetuum valitura tra-
one omnibus Belgii provinciis, & Do-
iis una cum Burgundiæ, & Charrelois
mitatibus Philippus Rex ejus pater
avit atque dotavit, necnon aſſentiente
lippo filio, ejuſmodi factum ſolemni
& firmiſſimis ſacramentis ratum &
iolabiliter fore declaravit; utque hæc
ſortirentur, & effectum nullis obno-
m cavillis, Principum inſuper ipſius
gii ſive patriæ inferioris, ordinumque
tatuum ejuſdem expetitus & obtentus
t aſſenſus. Ea dote itaque Iſabellæ
ræ Eugeniæ Hiſpaniarum Infanti fir-
ter conſtituta, ſponſus præterea ei ad-
tus eſt Albertus prælibatus Auſtriæ Ar-
dux, trium Imperatorum reſpective ne-
s, filius, & frater, qui Cardinalatu &
chiepiſcopatu Toletano, eodemque
matu totius Hiſpaniæ, Summi Pontifi-
permiſſu reſignato, matris ſuæ Impe-
ricis, pariterque fratris ſui Cæſaris Ru-
lphi accedente conſenſu, matrimonii
lati conditionem lubens acceptavit.
uſquam vero nuptiarum per verba de
æſenti dies celebris duceretur, dum ad-
c Albertus ipſe ſub Gubernatoris gene-
is titulo Belgicas adminiſtraret provin-
cias,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

cias, procuratorio à ſua futura ſponſa
per hoc accepto, ejus nomine dictar
provinciarum, ditionumque Belgicar
ſimulque Burgundiæ & Charrelois Co
tatuum realem, & corporalem appreh
dit poſſeſſionem, abſolutis antea per
gem Philippum quibuſcunque in d
provinciis utriuſque ſtatus Principib
Epiſcopis ſcilicet, Ducibus, Marchi
bus, Comitibus, Abbatibus, Prælatis
aliis, Baronibus, Equitibus, Nobili
Gubernatoribus, item Præpoſitis, Cap
neis, Iudicibus, Conſiliariis, Civibus
omnibus ad unum cujuſcunque nom
& dignitatis ſubditis à juramento o
dientiæ & ſubjectionis, quo illi eate
fuerant obſtricti; ac conſequenter ip
deinceps Iſabellam Claram Eugeniam
ſuam veram, propriam, & naturalem
minam ſuſcipientibus, admittentibus
recognoſcentibus, juramentoque fidel
tis, obedientiæ, & ſubjectionis
aſtringentibus circa menſis Auguſti fin
anno 1598.

Hinc Archidux Albertus cognato
Andreæ Cardinali Auſtriaco adminiſt
tione Provinciarum prædictarum co
miſſa, profectionem ſuſcepit ſuæ ſpo
accipiendæ gratia in Hiſpaniam verſus
decima quarta Septembris Luxemb
gum veniens, per Lotharingiæ partes
Duce, & ſuis magnifice exceptus, G
maniam petiit, quatenus inde Seren
mam Margaritam Caroli quondam Ar
ducis Auſtriæ filiam, Regi Philippo te
uxorem futuram ſecum abduceret. I
vo

tam prolixo itinere quanto fuerint
ndore, apparatu, ac magnificentia à
rſis Germaniæ Principibus, per quo-
terras tranſeundum fuit, præſertim
tino Comite Electore, Duce Wittem-
genſi, Duce Bavariæ excepti, enarrare
meæ opis eſt, nec inſtituti, cum hoc
nde factitatum à præclaris non igno-
ſcriptoribus, & tantum obiter hiſto-
n Luxemburgenſium Principum con-
ere propoſuerim. Relicta porro Ger-
nia, Italiam ingreſſus, effatu impoſſi-
reor, quam ſplendido apparatu, &
ptibus exquiſitiſſimis inter cæteros
x Mantuæ eos cum comitatu ſuo hono-
it, à quo & decem integros dies libe-
ter, & magnifice tractati fuerunt. Pon-
n de lacu obſcuro dum attigiſſent, à
rdinalibus Illuſtriſſimis Aldobrandino,
S. Clementis, multiſque aliis ſummæ
nitatis viris, ac Principibus Regina fu-
a, honorificentiſſime fuit, decentiq; ritu
nſalutata, ac ab ipſis Cardinalibus no-
ne S. D. N. Clementis, ejus nominis o-
vi, Pontificis Maximi carocha auro, gem-
ſque præfulgida, multumque pretioſa,
miro artificio fabricata ei extitit dono
lata. Vt autem ad palatium, ubi Summus
ntifex erat, pervenerunt, Regina futura
a cum matre ſua, & Alberto Archiduce
us ſandalia humilitate Chriſtiana exoſcu-
ti ſunt. Sequenti vero Dominica die de-
ma quinta Novembris, in Pontificis Ma-
mi, plurimorũ item Cardinaliũ, & Prin-
pum aliorum frequenti conceſſu lectum
it, clara voce, procuratoriũ, quo Rex Hi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ſpaniarum Philippus tertius deſpon
vice ſua, SereniſſimāMargaritam prçli
munus committebat. Statimque dum
in ejuſmodi connubium conſentire
eſſet ipſa Sereniſſima Margarita, Sum
Pontifex contractum inter eas partes
trimonium ſolemni data benedictione
tificavit, atque exinde tanquam Regis
ra, ac legitima conjunx Sereniſſima M
garita Reginæ Hiſpaniarum &c nom
eſt ſortita. Tum cantatus melodia m
cali fuit pſalmus, Beati omnes qui tim
Dominum; qui ambulant in viis ejus.

Cumque hoc modo inter Regem ab
tem, & Reginam præſentem verum c
luiſſet matrimonium, ſecedente illa
inſigne tabernaculum ſibi eo loco pa
tum remanſit. Archidux Albertus ante
Sanctitatis conſpectum, ut ipſe non j
vicario nomine, ſed proprio matrimoni
cum abſente Sereniſſima Iſabella Cla
Eugenia Hiſpaniarum Infante, necnon
tius Belgii ſuprema Domina contraher
Seſſanus Dux tum juxta conſtitutus p
curatorium protulit, quo ſibi hac in pa
vices ipſius Sereniſſimæ ſponſæ ſube
das eſſe affirmabat: forma igitur ſac
menti contrahentium de præſenti volu
tatem deſignante ultro citroque expreſ
eiſdem quo prius in regio connubio, c
remoniis, & verbis ſubjunxit Summ
Pontifex preces & benedictionem Apoſt
licam; finito hinc Miſſæ ſacrificio, mag
cum pompa, & incredibili apparatu itu
eſt ordine decenti ad locum convivio ſe
vando deſtinatum. Vbi reliquum diei h
la

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

duxerunt animo , vultuqne. Petita
modum acceptaque ſuæ Sanctitatis
edictione , & recedendi poteſtate , eo
le venerant regredientes Regina &
hidux cum ſplendidiſſimo numeroſo-
comitatu Mantuam vigeſima ejuſdem
nſis contingunt , & à Duce non minori
am prius magnificentia , & congratula-
ne ob celebratas nuptias ſuſcepti fuere,
habiti duobus diebus , quibus exactis
pto pergentes itinere , Cremonam 25
nſis appulerunt , excepti ſimiliter ma-
na cum magnificentia , ut & deinde
dinum attingentes : dum vero Medio-
um contigiſſent, dici non poteſt quanta
mpa, ſplendore, necnon apparatu ; tor-
ntorum bellicorum fragore , honoriſ-
e exhibitione Regina fuerit ſuſcepta, ac
nique ſolemniter & honorifice ad Me-
politanam Eccleſiam deducta, ubi can-
um *Te Deum laudamus* (cujus cum Divo
guſtino auctor extitit D. Ambroſius
ediolanenſium Antiſtes) muſicæ arte mi-
nda, omnibus præ gaudio ſtupentibus
ntatum fuit. Hic dum dies aliquot exe-
ſſent, in Hiſpaniam navigaturi, mari ſeſe
mmiſerunt , & quanquam id non ſine
genti periculo, Deo tamen benigno flu-
us freti mitigante omnem difficultatem
perarunt. In portum igitur Hiſpaniæ
oſas dictum, mari tranſmiſſo delati, mox
rſorem inde ad Regem, Valentiæ agen-
m , direxerunt , qui lætum de Reginæ
dventu nuntium ſuæ majeſtati perferret.
ætus admodum , ut par erat, iſtiuſmodi
untio Rex , nihil negligendum ratus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

quod ad condecentem Reginæ excep-
nem opportunum foret, Principes om-
Proceresque, & alios præ manibus con-
ſtitutos præſto eſſe voluit, partim ut R-
ginæ obviam procederent, atque ad ſu-
inducerent thalamum; partim ut ſibi e-
excipienti congruo cum ſplendore aſſi-
rent. Veruntamen, cum id temporis fe-
Paſchalia imminerent, & Chriſtianus p-
pulus in Chriſti ſervatoris noſtri Paſſi-
amariſſima devotis officiis recolenda v-
ſaretur, non putavit Rex Catholiciſſim-
ſic carni & ſanguini acquieſcendum, q-
omnium bonorum auctori & ſalutis -
manæ vindici Ieſu gratus inprimis ex-
bendus foret animus: unde & placuit R-
ad Reginæ cubile non accedere, do-
Domino Deo univerſorum pro poſſe -
manæ fragilitatis Chriſtianis & piis o-
ciis eſſet ſatisfactum. Tranſactis itaq-
Paſſionis & Reſurrectionis Chriſti Ieſu -
lebritatibus, Regii conjuges invicem -
dem convenere thalamo, nuptiæque -
genti cum omnium lætitia, ſplendore, -
magnificentia incredibili ductæ fuer-
celebres, indeque poſt dierum aliqu-
curriculum Rex & Regina vale dicto -
rori ſuæ Sereniſſimæ Iſabellæ Claræ E-
geniæ, necnon recenti ejus marito Se-
niſſimo Alberto Archiduci, iter Mad-
tium verſus arripuerunt: hi vero m-
conſcenſo & fauſta navigatione traject-
per Burgundiam in Belgium devenerun-
quo in itinere dum ſingulas civitates, -
oppida præterirent, nihil omiſere locoru-
incolæ, ſive majores ſive infimos ſpecte-
quo-

d ad honorem novæ ſuæ Dominæ ac
emæ Principi exhibendum, & ingen-
animi,ob ejus adventum lætitiam de-
ſtrandam facere poſſe putabant. Hinc
ur per campos, urbiumque mœnia, &
ates equitantium armatorum innu-
æ phalanges;hinc tormentorum,bom-
larum item, & omnis generis appa-
um bellicorum crepitus, fragor: no-
um præterea, civium, & aliorum ſub-
rum cujuſque pro ſua qualitate in ha-
militari, & aliis modis oſtentatio.
nec Eccleſiaſtici ſtatus viri ſuo defue-
uneri, occurrentibus nimirum in ha-
Pontificali aut alio decenti, per loca
rſa Prælatis, & notæ inferioris Sacer-
bus, Principibus ſuis, longe clemen-
mis. Emenſo tandem feliciter itinere
epto Bruxellam Brabantiæ nobiliſſi-
n oppidum,totius iſtius peregrinatio-
ſcopum pertingentes, ab omnibus tum
nmatibns, tum infimatibus, utriuſque
m ſexus, & cujuſvis ætatis homini-
, prout unumquemque decebat,trium-
pluſquam credi poteſt magnifico, &
emoniis ſummam lætitiam & hono-
evidenter deſignantibus fuere ex-
ti, & tum ipſam Sereniſſimam Iſabel-
Claram Eugeniam Hiſpaniarum In-
tem, ſupremam, veram, legitimamque
naturalem Inferioris Germaniæ, ſive
gicarum provinciarum, Comitatuum-
Burgundici & Charrelois Dominam
Principem eſſe, & una cum Sereniſſi-
conjuge Alberto Archiduce ea omnia
nomine vendicare poſſidereque de-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

bere, omnes, quorum intererat, accla-
runt, & profeſſi ſunt. Concedat Deus
timus Maximus, per divinam ſuam i
hauſtam miſericordiam, dictis Sere
mis Alberto & Iſabellæ Archiduc
conjugibus, ſupremis Belgicarúm d
num Principibus prole fœcundatis,
rata mentis & corporis ſoſpitate
frui, itemque virtutum ornatu fulgere
non potentia, & viribus ad annos va
quamplurimos, unde domitis ac in o
nem redactis, & ſubactis rebellibus,
noris, gloriæ & laudis indies accre
ipſis apud mortales gloria, & apud c
ſtes favor & meritum: utque eorum
ſpiciis, & fauſta ampliſſimarum, nobil
marumque iſtarum provinciarum adm
ſtratione, ſubditi longiſſimis jam be
rum malis & tumultibus affecti, vi
tranquillam in Dei obſequio, & Pri
pum ſuorum Sereniſſimorum famul
degere poſſint, & ſimul cum eis imm
talitatis coronam à bonorum remune
tore Deo exſpectare, & percipere va
ant. Amen.

Ducatu igitur Luxemburgenſi una c
cæteris Belgii provinciis eo, ut præha
tum eſt modo, in Sereniſſimam Iſabell
Claram Eugeniam à patre Philippo ſec
do magno rege, filii Philippi tertii n
derni conſenſu, necnon procerum, & o
nium tam in Hiſpaniis, quam Belgio, q
rum intereſſe poterat conſilio, & aſſen
dotis nomine in perpetuum domini
tranſlato, Sereniſſimus Albertus Arhid
Auſtriæ ejus maritus uxorio jure Dux L
xem

burgenſis effectus, in ordine Princi-
n à Luxemburgo titulum ac nomen
entium, poſtquam Comitatus ac dein-
Ducatus præfulſit nuncupatione, ſcili-
à Sigifrido primo Comite, viceſimus
rtus numeratur: aut ſi inter eos Iodocũ
rchionem numeres, qui non tam per ſe
aratim, quam Wenceſlao Bohemię regi
lem tempore aſſociatus, ei Ducatui
ncipatus fuiſſe exiſtimandus eſt, Sere-
imus Albertus viceſimus quintus eo in
mero conſtituetur. Quod vero ad in-
meros alios ex eadem ſtirpe progeni-
utriuſque ſexus ſpectat, nec dicere
icquam in animo eſt, nec ſi vellem, ma-
neque conarer, id ſatis digne præſtare
erem, quippe quod numero vix finian-
, & pene per totum orbem Chriſtia-
m diſperſi, æque cum longe remotis,
à noſtra notitia alienis affinitatem &
nnubia junxerint, atque cum propin-
is: ut affirmare auſim vix inveniri ſub
e Chriſtianorum proſapiam ullam, quæ
nc magnorum multorumque Princi-
m propagine aut affinitate exuperet,
titis nimirum inde & acceptis ab om-
bus pene pro diverſorum temporum
tu, & perſonarum qualitate, conjugi-
s. De Principibus proinde Luxembur-
nſibus, eorumque ortu, progreſſu, ac
gimine ex profeſſo tantum dixiſſe ſuf-
iat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

DE MORIBVS, ALIISQVE QVALITATIBVS POPVLI LVXEMBVRGENSI

QVemadmodum regio hæc, quæ
catus Luxemburgenſis & Con
tus Chinenſis appellatione diſt
tur, vaſtiſſima eſt, & ampliſſima ; ad
pluſquam ſeptuaginta milliarium ſ
ambitu ſuo contineat, atque ita nece
ſit terminos ipſos extremos longo a
vincem intervallo diſtare, ſic non u
apud omnes inquilinos vivendi conſu
dinem eſſe, ſed aliam atque aliam ve
militer conſequitur. Quam etiam va
tatem, naturali quodam inſtinctu, i
matum diverſitas ſimiliter inducit.
enim Germanice loquuntur, linguæ
magis congruentes mores, uti & qui G
lice, cum aliis Gallis ſympathiam ma
rem habere videntur. Luxemburgi en
quod totius provinciæ hujus caput
diximus, idioma commune eſt Germ
cum, quod idem etiam eſt Arlunenſib
Theoniſvillanis, Epternacenſibus, Mac
rentinis, Vitenſibus, Viendanis, & a
quibuſdam oppidulis, una cum circun
centibus vicis & pagis. At vero qui Ba
niam, Marchiam Rupem Arduennæ, N
vum caſtrum, Houffaliziam, Durbutu
Ivodium, Dampvillerium, Montmed
Chiny, Vertonum, & circum vicinas p
tes, ſive rura inhabitant, Gallicam l

gua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

nam ſibi vernaculam habent. Itaque ut
ermani à Gallis, quoad uſum, & mores
plurimum diſſidere ſolent, ſic inter hos
nius provinciæ diverſi idiomatis populos
ſuvenire contingit. Quocirca qui Ger-
anice tantum loquuntur, gravitatis plus
liquid, Galli vero levitatis amplius ha-
ere feruntur: attamen neutrobique de-
int, qui liberalius educati utriuſque qua-
tatis optimum temperamentum retinent:
uorum numerus haud exiguus in oppi-
is muratis, tam metropoli ſcilicet, quam
uibuſdam proximioribus, uti ſunt Theo-
iſvilla, & Arlunum, reperitur. Horum
nores ad urbanitatem quandam, & de-
entem honeſtatem, propius quam reli-
uarum Germaniæ partis urbium acce-
lunt, ea ut exiſtimo ratione, quod conti-
uam habeant cum Gallis vicinis, nobili-
bus, aulicis & militaribus viris converſa-
ionem: quo fit ut etiam eorum mores in-
lies magis magiſque politiores reddan-
tur. His tamen vix cedere in minimo ſe fa-
ebuntur Gallicæ puræ regionis cives
prius deſignati, Baſtonienſes, & alii, qui
tum à naturali ſua propenſione, tum etiam
ex perpetua cum aliis bene moratis con-
ſuetudine, videntur aulicam quandam ſive
urbanam vitam præ Germanis profiteri.
Quod quidem intellectum velim de iis
maxime, qui æque muris aut mœnibus ur-
bium ad Moſam conſtitutarum ſunt inqui-
lini. Nam quod ad ruſticos, qui rure ſive
in pagis degunt, attinet, utrobique minus
habent in moribus civilitatis, qua tamen
ut plurimum magis carent Germani, quam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Galli, ſtupidæ nimirum & agreſti antiq avorum ſuorum vivendi conſuetudini a hærentes. Veruntamen hoc unum in o nium hujus provinciæ incolarum laud encomii vice palam fateri cogeris, om pariter & Germanos & Gallos fidei D & Principi ſuo naturali ſemel datæ e & fuiſſe ſemper quam tenaciſſimos, à reliquis pene provinciis aut in totum ex parte corruentibus, hæc una nullis m chinis ſeſe unquam dimoveri vel in mi mo eſt paſſa. Quin etiam forti ſemper a mo hanc fidelitatem, quantumcunque a verſitatibus multum quoque diuque a tata retinuit, & omnibus caſibus evide argumento demonſtravit: ſic quod nu ſciſmati, hæreſi, rebellioni, aut cuivis genus nævo locum unquam dederit. Q certe una, ſumma & præſtantiſſima in ſi plici & Catholico populo gloria e poteſt.

Conſtat autem gens Luxemburgenſi Eccleſiaſticis, nobilibus, oppidanis ſive c vibus, atque ruſticis: de quibus ſigillati ſtrictimque dicendum. Eccleſiaſticoru ordo Prælatos quoſdam cum ſuis conve tibus, & alia diverſi ordinis atque utriuſ bet ſexus collegia, itemque Sacerdot ſæculares, tam parochialibus eccleſi præfectos, quam non præfectos, itemqu eorum Archipresbyteros, quos Decan Chriſtianitatis ſive rurales vocant, com prehendit: hi omnes ubicumque conſtitu ti, ſuæ vocationi conformiter, prout p eſt, vivere ſtudent.

Nobilium autem maximus in hoc Du

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

cu numerus invenitur diverſis inter ſe
adibus diſtinctorum: ſunt namque Co-
tes, Barones, & alii ex perantiqua no-
ilitate, eademque magnæ æſtimationis
ogeniti, atque alii item non adeo ſubli-
is notæ, quanquam veræ & indubitatæ
bilitatis familiis oriundi, ad quos & ac-
dere conantur alii divitiis pollentes,
iarum ſubſidio ſenſim in nobilium claſ-
m irrepunt. Habent tamen veri & anti-
io ſtemmate nobiles id animis ſuis fir-
iter impreſſum, ne connubia facile jun-
int cum his, quibus noviter nobilitatis ti-
lus contigit, verentes ſcilicet, hac mix-
one quicquam ſuo generi indecentiæ
it dedecoris afferri, adeo quidem, ut ſi
uis forte, ſive libidine carnis, ſive opum
lendore allectus, eo ſe induci paſſus fue-
t, proximorum ſui ſanguinis graviſſi-
iam, ac pene irreparabilem incurrat ipſe
idignationem. In nuptiis porro contra-
endis tantus eſt rerum omnium apud no-
iles ipſos apparatus, ut etiam Principibus
d talia par eſſe poſſe, à quolibet non im-
ierito putetur: adeo nihil eorum quæ ad
ompam, ſive concurrentium maximam
nultitudinem, horumque in veſtimentis
retioſis ornatum ſpectes, ſive ferculorum
c potuum exquiſitorum curioſam varie-
atem, ne dicam vanitatem, attendas, ſive
nſtrumentorum muſicalium harmoniam,
ic denique quicquid ad hujuſcemodi ma-
gnificentiam facere poſſe videtur, conſi-
deres, deeſſe patiuntur. Vnde fit quoſdam,
quibus res eſt angnſta domi, ne generis
ſui notam incurrere turpem, præ aliis ſibi
æqua-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

æqualibus videantur, ſæpenumero æ[illegible]
lienum contrahere, nec multis poſt an[illegible]
illud idem ſolvere valere. In puerpe[illegible]
itidem, & parvulorum ſuorum Baptiſma[illegible]
bus, atque item defunctorum propinqu[illegible]
exequiis nobiles hujus patrię de magni[illegible]
dine ſumptuũ, & ſplendoris invicem c[illegible]
tare videntur: adeo nimirum ſunt hac[illegible]
parte indiſcrete zeloſi; dum plerique o[illegible]
nes ſtemmati ſuo his aliiſque modis ſ[illegible]
adæquare contendunt: male interim fere[illegible]
tes ſi quis reliquorum magnificentia ſ[illegible]
palmam eis præripiat: qui certe uſus, [illegible]
verius abuſus ad mediocritatem decen[illegible]
reducendus, à legitima poteſtate meri[illegible]
videretur. Nobilibus porro in ſubditos ju[illegible]
ut plurimum competit, non modo funda[illegible]
(quam vocant) dominii, ſed etiam baſſ[illegible]
mediæ, & aliæ juriſdictionis: ſic ut de cr[illegible]
minoſis, ſalvo meliori ordine, judicia per [illegible]
conſtituti judices, morti per diverſi gen[illegible]
ris tormenta violenter etiam addicen[illegible]
exerceant, utique jus æque Prælatis patr[illegible]
hujus per ſuos officiatos exercendũ com[illegible]
petere dignoſcitur.

Cæterum oppidani, qui urbium murata[illegible]
rum cives exiſtunt, nec nobilitatis titul[illegible]
gloriantur: diſtinctis inter ſe gradibus e[illegible]
tiam differunt. Quippe quorum alii alii[illegible]
tanquam rectores, ac judices præeminent[illegible]
quibus in ſubditos tanta eſt imperandi, &
de cauſis controverſis aliiſq; negotiis co[illegible]
gnoſcendi, & judicandi poteſtas, quantam
ipſis Princeps patrię ſuo ſpeciali conceſſi[illegible]
indulto: quos limites nulli impune lice[illegible]
prætergredi. Qui inter cives majoribus
pollen[illegible]

lent facultatibus, atque ſimul induſtria
quid valent, pro majori parte negotia-
i, ſive mercaturæ dant operam: res ni-
ũ diverſas humanis uſibus accommo-
,hinc atque inde conquirendo; eaſdem-
: tempore & loco congruis, lucro com-
enti, diſtrahendo. Alii autem, quorum
unæ anguſtiores exiſtunt, diverſis opi-
is diligenter intendunt, quo familias
s honeſte ac decẽter ſuſtentare valeant.
de & illud in Rempublicam commodi
ltat,quod ejus omnibus membris,quæ
eſſaria & apta ſunt, ad manum ſemper
eantur: ſic nimirum ſuas ſinguli ſibi in-
em operas communicant, ut verbi gra-
, à lanificibus pannus, à piſtoribus pa-
, à cerdonibus calcei,& ſic de reliquis,
unia parata, aut certe credito,dum res
t, indigentibus ſubminiſtrentur.

Verum ſi qui (quales non pauci ubique
calamitoſo inveniuntur ſęculo) tenuio-
ſunt fortunæ, victum ſibi oneribus fe-
ndis parare ſolent, dicunturque merce-
rii diurni,quorum ſatis dura,& difficilis
conditio, quibus videlicet præter labo-
continuos & graviſſimos,vix panis ſic-
s in cibum quotidianum aqua macera-
ſuppetit, vel ideo maxime quod hi ta-
, plerique omnes prole multa, inſtar
bræorum apud Ægyptios, magnis olim
preſſorum luti & laterum laboribus,
t onerati. Vt vero fortunarum in cujuſq;
eipub. corpore magna eſt diverſitas, ſic
ctus & veſtium, itemque ædificiorum,
n una eſt apud omnes conſuetudo &
odus, lautius ſcilicet aliis epulantibus,
ſplen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ſplendidiorique veſtitu amictis, & do
bus magnificentioribus utentibus, a
vero in his omnibus multũ deficientib
& quo minus ſunt opibus inſtructi, co e
minus in earũ uſu gaudentibus. Ejuſm
etiam proportio ſervari ſolet in celebr
dis nuptiarũ conviviis, quanquam meo
dicio, quemadmodum de Nobilibus atti
rationis metas in ſuis apparatibus ex
dant maxime, dum videlicet, ultra qu
earum facultates patiuntur, exquiſitas ta
in cibo quam potu epulas conſtruunt,
innumeros pene ad duos treſve dies c
vivandum convocant amicos ac vicin
qui tamen donariis ſuis (quę certa hora
tympani & fiſtulæ ſonitũ ſponſo & ſpon
menſæ cum parentibus aſſidentibus of
runt) utcumque ſumptus ejuſmodi ſub
vant, veruntamen non tam plene q
amplius graventur nuptiarũ inſtructor
multo maxime ob ſponſalium, & cont
ctuum matrimonii præcedentes impen
æque in eundem finem factas.

Similiter dum puerperia ſervant mul
res, & proles recens natas baptizari
rant, earum parentes apparatus faciu
ſubinde ſplendidiores: hac tamen mod
ratione ſervata, ut vicinæ fœminæ eo co
venientes ad hilaritatem convivantes, ſy
bolis à ſe collatis, vinũ quod exhauſeru
parata pecunia exſolvant, ac domũ dein
ſæpiuſcule nonnihil temulentæ reverta
tur: qui mos maxime Luxemburgi &
vicinioribus oppidis vigere cognoſcitur

Dum quiſquam hujus alteriuſve ſex
ætatis jam maturæ vita defungitur, ſtat
atq

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

e ab officio funeris reditur, accedunt
i ultro ad defuncti ædes, atque pretio
inum & eſcas comparandas propoſi-
uperſtites conſanguineos, combiben-
ſuper morte amici ſolari conantur.
l mihi quidem ſatis inconveniens vi-
r, temporique incongruum. Nam *Mu-*
& ſi placet, etiam epulæ, *in luctu im-*
na narratio eſt, ut inquit Salomon.
equias porro pro defunctorum ani-
us pie admodum & devote in eccleſia
iliarum, & Miſſarum complurium of-
s ad duos treſve dies continuatos ce-
are conſueverunt, ac præterea largas
ter Deum eleemoſynas cibi & potus
uperes diſtribuere, inſimulque prima
rincipali die cum Sacerdotibus, qui
ii ſui operas impenderunt, modeſte
odum & ſilenter prandium ſumere,
& gratiis peractis Paſtor, quive ejus
s ſubit, brevem orationem habet ad
ſentes, priuſquam de menſa ſurgant,
atiaturque, quod precibus & ſacrifi-
animæ defuncti ſubvenire contende-
, utque æqui bonique conſulant mo-
tum prandium precatur, tum denique
ibus defuncti requiem à Deo devote
ulantes ſurgunt & abeunt, gratias di-
es pro liberali refectione ſibi impēſa.
uſtici tandem, rure ac in pagis habi-
es, toti in agrorum cultura (quæ ſum-
eorum ſunt deliciæ) occupantur, quo
eram ſuam vitam ſuſtentare, atque Do-
is ſuis annuum frugum cenſum pen-
valeant. Sunt enim pro maxima parte
am corpore quam rebus ad alios, ſive
Prin-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Princeps ſit patriæ, ſive ſubalternoru
quiſpiam Eccleſiaſticus, aut ſæcularis D
minus, proprie ſpectantes, ut nec hæred
tatem aliis vendere, nec alio migrare, ali
que ſeſe ſubmittere Dominis citra lice
tiam Dominorum ſuorum valeant: quib
& in recognitionem ejuſmodi ſubditior
partem aliqualem rei venditæ numera
totiens quotiens coguntur.

Modus autem ruſticorum in omnib
agendi, præter nutrimenti (quod aqua, p
ne atro, offis, piſis, larido, communit
conſtat) vilitatem, eſt, quemadmodum ſ
pra inſinuavi, admodum in pleriſque ſir
plex, & ad ſtuporẽ uſque agreſtis: quan
vis inter eos non deſint quamplurimi pr
dentia quadam pollentes, innocentia
ſimplicitate ornata; adeo ut verius mal
tioſi dici queant, à quibus niſi quis deci
velit, maxime cavendum.

Solemnitates quaſdam diligenti obſe
vantia colere ſolent, uti nimirum Eccl
ſiarum Dedicationes, quo & extrane
amicos convocare, & cum illis hilarit
convivari, & compotare, atque etiam ch
reis vacare, ad fatigationem uſque co
tendunt; ubi & rixæ, contentiones & p
gnæ raro deſunt. Pervigilia denique no
nulla, ut exempli cauſa, Epiphaniarun
Divi Martini, Sanctæ Crucis, ex antiqu
rum traditione potibus indulgentes
multam noctem deducunt, qui mos æqu
apud ipſos urbanos (ſuperius recenſito
etiam inolevit.

FINIS

Reipublicæ Luxemburgenſis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

RESPVBLICA HANNONIÆ.

T LVDO.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

LVD. GVICCIARDINI HANNONIÆ COMITATVS DESCRIPTIO.

HANNONIA bona ex parte eſt ea regio, quam, ut Cæſar in Commentariis aſſerit, inſedere quondam famoſiſſimi illi Nervii, qui (ut ſuo loco jam dictum eſt) metropolin agnovere Tornacum, urbem paullo ante nobis deſcriptam. Hæc Provincia, prout conſtat ex ejus annalibus, Belgicaque hiſtoria, & ſcriptoribus aliquot fide dignis, ſæpius olim mutavit nomen. nam initio quidem Pannonia dicebatur à Deo Pane, incolis per id tempus culto: hinc Latine ſcribentibus dici cœpit *Saltus Carbonarii*, à Carbonaria ſilva pluries nobis memorata: poſtea venit vocabulo Inferioris Picardiæ: tandem vero Latinis Hannonia, incolis vulgo *Hainaut*, ab Hannone quodam, ut volunt Trojano, vel ab aliis neſcio quibus, etiam illo antiquioribus, appellata eſt. Verior tamen certiorque opinio tenet, derivari hoc nomen à fluvio Haina, meditullium fere ditionis iſtius perlabente. ſed exponamus jam ejus ſitum. Hannonia igitur à ſeptemtrione Brabantiam habet Flandriamque: ab auſtro partim Campaniæ, partim Picardiæ confinalis eſt: ob ortu terminatur ex parte Comitatu Namurcenſi, ex parte vero Leodicenſi Epiſcopatu: ab occaſu denique Scaldis flumen eſt, & pars aliqua Flandriæ Gallicanæ. Territorium ejus patet in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

tet in longitudinem quidem leucis p
terpropter viginti, in latitudinem verò
decim. Terra cœlo & ſolo felix, va
paſſim fluminibus, Scaldi maxime, Sa,
Tenera, aliiſque minorum gentium ri
irrigata: lacubus, ſtagnis, fontibus copi
nemoribus ſaltibuſque pulcherrimis, M
maurio maxime atque Divi Amandi, ar
fuſe deſcriptis, ſupra quam credi qu
amœna. jucundis inſuper pratis paſcuiſ
omni pecudum genere refertiſſimis, t
arboribus quoque, & peroptimis fru
bus, præſertim vero tritico præſtanti
mo, ſcatens: ferri plumbique fodinis div
operario denique varii generis lapide,
pulcherrimo quidem, luxurians. Ita ut
veniatur hic etiam illud lapidis gen
quod Latini *Indicem* vocant, ab indican
Belgis vulgo dicitur Toetſteen. Expor
tur hinc & in varias terras diſtribuitur i
gens copia calcis vivæ, quam vocant, ſa
quam præſtantiſſimæ. Habet denique t
lus quam altiſſimas venas nigri illius
uſtibilis lapidis, qui & apud Leodicen
eruitur, & carbonum nomine vulgo inn
tuit: etſi iſte ob noxiam nimis odoris gr
vitatem, Leodicenſi longe ſit inferior. Co
tinentur hodie Comitatu Hannonię vigi
& quatuor oppida muris clauſa: Mont
nempe, Valentianæ (etſi iſtæ cum territ
rio ſuo diſtinctam conſtituant ditione
Bochanium, Quercetum, Condatum, La
drecæjum, Avenna, Chimacum, Mari
burgum, Philippovilla, Bellomontium
Malobodium, Bavacum, Binchium, R
dium, quod & Rhetia dicitur, Sogniacu

Brenn

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

[P]rennia Comitis, Angianum, Hallæ, Leſ-
[ti]ana, Cervia, Athum, Fanum Divi Giſle-
[n]i, Luſa. Pagi ſunt nongenti quinqua-
[g]inta, & amplius. Arces toparchiæque in-
[n]umeræ. Inter pagos, ampli complures &
[p]ulchri, ac variis maximiſque dignitatum
[t]itulis exornati: quales maxime Pequi-
[c]urtium, Fontana, Lalainium, Montignia-
[c]um, Antonia, Bia, Brifolium, Lignæum,
[B]oſſutum, Barlemontium, Glajonum, Tra-
ſegniacum, Eſcochinna, Trelonium, Sora
caſtrenſis, Barbanſonium, Aimeria, cum
tot aliis municipiis, ut prolixum ſit ea re-
ferre. Quare ſufficit, obiter ſi dicamus, con-
tineri Hannonia unicum Principatum, de-
cem Comitatus, duodecim Pares, viginti
& duos Baronatus, ſeu Dynaſtias, Abbatias
viginti ſex: Mareſchalcum (ut vocant) u-
num, tum Oeconomum quoque ſeu Sene-
ſchalcum, Magnum Venatorem, Cubicu-
larium, alioſque Magiſtratus & admini-
ſtros Principales: qui ut plurimum huic
illive terrę ipſius gentis velut hęreditarii,
terræ hercules omnibus modis florentiſſi-
mæ, & cum tectis, tum incolis ad miracu-
lum pæne diſſertæ. Hujus Ordines conſtant
è quinque membris: quorum primum
conſtituunt ii quos vocant duodecim Pa-
res, alterum vero Antiſtites & collegia
Eccleſiaſtica, tertium Nobiles, quartum
majores illi Provinciæ Magiſtratus, quin-
tum denique Magiſtratus Opidani. Pro-
grediamur vero hinc ad deſcriptionem
magis ſingularem, & primum quidem ex-
pediamus nobiliſſimos illos Montes, terræ
totius metropolim.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

DESCRIPTIO MONTIVM.

MONTIBVS, ut ſcriptum comp rio in authenticis aliquot mon mentis, non inde modo factum eſt nome quod ſupra montem, ſeu verius colle ædificati ſint, ſed à reverentia quoque honore ſanctorum aliquot hominum, q in avium iſtum & ſolitarium locum ſec dentes, ſanctam inibi & anachoreticam v tam vixerunt, ac feliciter tandem extinct ſunt. Quales, ut paucos tantum è quamplu rimis proferam, Divus Gualbertus, Di Berthildis, Diva Gualtrudis, templi co legiique Montenſis conditrix: Divus Vi centius, Divus Amandus, aliique complu res, non virtutibus minus & ſanctimonia quam ſtirpe & Principatibus nobiliſſim homines. Fluxit beatiſſimum illud & ver aureum ſæculum circa annum à Chriſt nato ſexcenteſimum, & per aliquod tem pus, non in iſto tantum Belgarum tractu ſed & toto, quam late patet, orbe Chriſtia no, conſtantiſſime perennavit. Inſtituatu vero collatio inter vitam ac merita homi num ejus ætatis, & eorum qui nunc ſuper ſunt. Illi, religioſi ac pii, dotabant paſſim & exornabant in honorem & gloriam De Optimi Maximi, ac totius aulæ cœleſtis, inque publicum omnium bonum, & animarum ſalutem, cœnobia, templa, xenodochia, aliaſque id genus ſubſtructiones, idoneos iis ac religioſos miniſtros deputantes: nos, non impii minus, quam rapaces,

ſingula

ngula quæque demolimur, expilamus, ac
non dictis tantum & factis, ſed hæreſibus
quoq; noſtris omnes inficimus, in contem-
tum (proh dolor!) ipſius Dei, & commune
detrimentum atque infamiam. illi, & ho-
neſti ſimul & probi, amicitiam tantum &
pacem venabantur: nos, fœdi ac flagitioſi,
bella ſolum & diſcordiam aucupamur. il-
li proximos ſibi caritate & beneficiis de-
merebant: nos & vita & bonis eoſdem
exuimus. utebantur illi cibo & potu, ut
vitam frugaliter tolerarent: nos idcirco
videmur vivere, ut immodica cibi & potus
ingluvie turpiter obruamur. illi in cultu
& cætera omni vita modeſti, liberos ſuos,
ac famuliria, quin & reliquos omnes cives
bonis exemplis præibant: nos, modeſtiæ
omnis expertes, peſſima unicuique exem-
pla præbemus. exercebant ſe illi honeſte,
religioſe & circumſpecte in ſanctis piiſq;
operibus: nos, honore & reverentia, reli-
gioneque poſtpoſita, vel turpiſſima quæq;
flagitia nihil veremur committere. Pietati
illorum & juſtitiæ, temperantiæque, qui-
bus, ceu indiſſolubili quodam vinculo, to-
ta continebatur reſpublica, ſubſtituimus
impietatem, injuſtitiam, atque intempe-
rantiam, quibus ſolvitur atque inficitur
mundus. quæ tam ex diametro ſecum pu-
gnantes cauſæ, quid mirum ſi contrarios
quoque producant effectus? videmus hoc
nimis quam manifeſte. illi enim vivebant
bene, tranquille, & Deo pariter atq; homi-
nibus erant cari: nos & peſſime turbateq;
vivimus, & Deo hominibuſq; ſumus exoſi.
imo (proh cæcitatem!) in eum jam locum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

devenimus, ut merito exclamare poſſi
cum Naſone :

Vivitur ex rapto: non hoſpes ab hoſpite tutus,
Non ſocer à genero: fratrum quoque gratia
ra eſt.
Imminet exitio vir conjugis, illa mariti.
Lurida terribiles miſcent aconita novercæ.
Filius ante diem patrios inquirit in annos.
Victa jacet pietas: & Virgo cæde madentes
Vltima cœleſtum terras Aſtræa reliquit.

Sed ut unde me bilis & juſta nimis i dignatio avocavit, eo tandem oratio rev tatur, dico interlui Montes fluviolo Tr la, qui è pluribus rivulis derivatus, pr cipuum habet fontem ad pagum Gr drengam, ubi natus eſt Nicolaus de Ca pis, Catholicæ regiæ Majeſtatis Fecial fluit autem hic Trulla continuo fere tri leucarum ſpatio verſus occidentem, que inde, in exitu hujus urbis, Hainam fl vium influit. Diſſident Montes Angia dumtaxat quinque, Bruxella vero dece leucarum intervallo. opidum ſitu & op re munitiſſimum: ut quod inundari und que poſſit, & aquis cingi; ac præter ſit ipſius firmitatem, non tantum robuſti op ris muro, ſed & triplici admodum lute foſſa, tum & arce perveteri, decoretu amplum inſuper, pulchrum, & egregi publice privatimque ædificiis exornatum fontium denique limpidiſſimas aquas ej cientium copia peramœnum: dives iden & mercimoniis, varioque opificiorum ge nere, ac præſertim *ſajarum* textrinis, flo rentiſſimum. Montibus ſedem habet Con ſilium illud Regium, quod appellat totu

Han

Hannoniæ Comitatus, Valentianis modo exceptis. Iudicat autem hic Senatus definitive, ut vocant, ſuntque ſententiæ ejus decretoriæ, nec Mechliniæ aut alibi retractantur. Cumque de plano (ut verbum forenſe eſt) hic procedant, utanturque municipalibus ſuis legibus, tam recentibus quam antiquis, fit ut ſine ambagibus ullis aut tricis, ſed ex æquo & bono unicuique reddatur jus. Neque vero pronuntiatur hic decretoria ulla ſententia, niſi interveniente ſupremo Hannoniæ terræ Baillivio, tamquam Principis in civilibus ſimul & capitalibus cauſis Vicario. Quo munere hodie fungitur Marchio Renticenſis, Regius hujus Provinciæ Gubernator, quatuor vero Senatores ordinarii, Severinus Franciſcus, toparcha Sepmerienſis, Antonius Brunius, Philippus Sammius, & Philippus Trievius.

Viſendum eſt in hac urbe nobiliſſimum illud collegium Canonicarum: quod tantopere celebratur per univerſum hunc tractum, conditum primo & inſtitutum ab illuſtri muliere Diva Gualtrude, Duciſſa (ut vocant) Lotharingiæ, qui Ducatus tunc temporis continebat Hannoniam, Brabantiam, Cameracæſium, Hasbaniam, Arduennam, & uſque ad ipſum Rhenum extendebatur. Nos, ut alia quædam huc facientia plenius meliuſque intelligantur, ſuper iſto Collegio quam breviſſime fieri poterit differemus. Dico igitur, iſtam heroinam, cum ex Principe Madelgario, natione Hiberno (qui ob miram vitæ ſanctimoniam poſtea dictus eſt San-

ctus Vincentius) jam complurium libe-
rum parens eſſet, atque liberos om
amplecti videret vitam ſacram, ſeſe p-
ter divino cultui mancipaſſe, inque
& Apoſtolorum Petri ac Pauli honor
ſacellum prius cum domo in jam di
monte, ſacro tunc & ſolitario loco, c-
didiſſe, juxta turrim antiquam, ſtruct
olim à Iulio Cæſare, & uſque ad temp
Ducis Philippi Boni vulgo dictam *La T*
d'Embron: hanc domum, exinde erem
Divæ Gualtrudis dictam; cujus ho
vix ſuperſunt veſtigia, diu inhabitaſſe,
ſtruxiſſe poſtea de conſilio Divi Giſle
necnon Divi Audeberti, in propinquo il
agentium, pulcherrimi operis templu
& in eo inſtituiſſe celeberrimũ illum C
dinem Canonicarum, ad cultum Deo pr
ſtandum, & horarias illas preces, quas h
ras canonicas vulgo appellant, decanta
das. Ordinem vere nobiliſſimum: ut
quem ſolæ recipiantur Dynaſtarum & v
rorum magnatum filiæ. Quæ honeſto ſat
proventu ab ipſo collegio ſuſtentantur
ſingulas manſiones, templo fere cõtigua
incolunt. matutinus earum cultus, religic
ſus plane & candidus, pomeridianus ver
civilis, vel ut vulgo loquuntur, ſæculari
licet autẽ iiſdem, cum lubet, nubere, pro
ſus ut Nivellenſibus illis virginibus, qu
rum ſupra fecimus mentionem. Addidi
Diva Gualtrudis & Canonicos aliquot, ſe
vix alii rei, quam negotiis hujus colleg
procurandis. Cui collegio præeſſe volui
Abbatiſſam, & luculentã profecto ditionẽ
cũ civili pariter atque ſacra juriſdiction

& am

ampliſſima poteſtate ex patrimonio ſuo tribuit: ita ut in Hannonia quidem poſſideret hos ipſos Montes, Frameriam, Chenū: in Brabātia vero Hermeſiū, Ganiſtras, erentaliam, Brenniam allodialem & alia uædam loca. Statuit inſuper ut in poſterum ipſæ Canonicæ Antiſtitas ſuas eligerent. Heredem vero, & Principem Lotharingiæ inſtituit conſobrinam ſuam Divam jam. Quæ collegio factam donationem on ſolum approbavit, ſed & alia quædā, laſeriacum nempe & Brenniam Comitis, pſa de ſuo adjecit. Inſtitutis præterea in Eccleſia Divæ Gualtrudis (ita enim deinceps cœpit audire) compluribus Sacellanis. Factum deinde, ut lapſu temporis Abbatialis, ut ſic dixerim, dignitas, & Imperatoris Romani in eam jus, hæreditate obvenerit Hannoniæ Comiti Balduino. Ex uo tempore Comites ſucceſſores in hunc ſque diem ſunt Antiſtites ſæculares, patroni, cuſtodes, judices, protectores, ac defenſores dictæ ædis Divæ Gualtrudis, perſonarum in ea degentium, & bonorum collegio relictorum: quibus & ſine ullo prorſus obſtaculo hactenus perfruuntur, & Antiſtitæ ſuas regendi vices mandant. Quę ex legibus, inque æternam memoriam am inſignis fundationis, tantam habet auctoritatem ac præeminentiam, ut ſuccedente novo Hannoniæ Comite, ipſa eum, (ut coram nuper ſpectavimus in perſona Philippi regis) magna ſollennitate ſuſcipiat, ac in Comitatus & dignitatis Abbatialis, aliorumque bonorum à collegio dependentium poſſeſſionem immittat: ipſo

ipſo contra jurejurando ſe obſtringe ad privilegia omnia, immunitates, exc tiones, conſuetudines, & poſſeſſio templi atque cœnobii Divæ Gualtru conſervandas: etſi temporis la & ſæculorum incommodis multa h pœnitenda membra ab hoc corpore avulſa. Montes Carolus Magnus Impe tor non tantum Hannoniæ Comitatus m tropolim eſſe voluit, ſed in memori maxime gloriamque tot ſanctiſſimor hominum ſingulari diſtincti Comita dignitate exornavit: ſic ut aliquamdiu p culiares habuerint Dominos, qui titul inſcribebant Comitum Montenſium, intermiſſum illum Hannoniæ tandem ſumſerunt orti (juxta Scriptores hu terræ) ſed per lineam fœmininam, ut cant, ex clariſſimo ſanguine dicti Car Magni. Gubernat hodie Montes March Renticenſis, tamquam totius Hanno Gubernator. Atque hic, priuſquam ad teriora progredimur, ſubjiciemus deſc ptionem Valentianarum.

DESCRIPTIO VALENTIANARVM.

VALENTIANÆ, ſecundum Iac bum Guiſium, & originem ſimul nomen ſumſerunt à quadam arce, olim a obſidendum in magna ſua urbe Bavac quinque leucis hinc diſſita Belgarum r gem Bavonem, à famoſiſſimo illo Bren condita. Ioannes Lemarius ſatis hab originem urbis deducere à temporibu

Iul

ılii Cæſaris, & adventu ejus in terram
;alliam, facta obiter mentione neſcio cu-
ıs Germanæ, viri illius (ut addit) ſororis,
uæ in hunc locum ſeceſſerit. Narratiun-
ula, cujus apud Scriptores Romanos,
el in ſtemmate domus Auguſtæ, nec vola
ec veſtigium uſquam extat, ideoque non
lubia tantum & parum firma, verum e-
iam, ut quod res eſt dicamus, omnino fa-
ulosa. Idem ille Iacobus Guiſius, in diſ-
utationis ſuæ progreſſu, veritati conve-
ientius aſſerit, imperatorem Valentinia-
ıum in hunc locum delatum, & amœni-
ate fertilitateque ac temperato illius cœ-
o mirifice captum, aliquamdiu hic ſubſti-
iſſe, & circa qualemcumque arcem hanc
ırbem fundaſſe, quam de nomine ſuo Va-
entinianam vocaverit, plurimiſque dona-
rerit privilegiis & immunitatibus, ac præ-
ertim jure *Aſyli:* quo non ii modo qui
graviter eſſent obærati, ſed & homicidæ
uto poſſent confugere: non aliter quam
eciſſe legimus Romulum ad Romam tunc
recens conditam civibus incoliſque im-
plendã. Immunitates, quæ legibus poſtea
& ſtatutis temperantur, ac reſtringuntur.
Privilegium autem de quo agimus, quod-
que per bonam oppidi hujus partem ex-
tenditur, & vulgo dicitur *le Banclieu*,
etiam nunc in uſu eſt, ſed eatenus tamen
temperatum, ut qui turpiter ſibi æs alie-
num conflaverit, vel turpe commiſerit ho-
homicidium, eo prorſus non gaudeat, ſed
pro meritis puniatur. Ideoque inter hone-
ſtum & turpe homicidium hic diſtingui-
tur: & ſuperioribus ſæculis duello inter
partes

partes in urbis foro decidebatur, ho-
ſtumne habendum eſſet, an turpe crim.
Qui mos obtinuit uſque ad ævum Phi-
pi Boni, is pro ſolita ſua bonitate, rem cu-
religone Chriſtiana ex diametro pugn-
tem laudabiliter abrogavit. Sed ut re-
tamur ad inſtitutum, & oppidi hujus v-
cabulum: ſciendũ & Sigebertum in Ch-
nicis Valentinianam illud vocare, c-
commemorat habitum ibi Concilium à C-
rolo Magno Imperatore, anno Chriſti 7-
Sita eſt nobilis iſta urbs ſub latitudi-
grad. 50. min. 10. in amœniſſima quad-
valle, ad Scaldim flumen, quod med-
fere interluit, & una cum Ronella, alt-
eam ad portam Cardonam intrante flu-
lo, tantam adducit aquarum abundanti-
ut præter compluſculas Inſulas mire f-
tes & momentoſas, per ſingulos fere vi-
ſubter domos labatur perennis quidam-
jugis rivus, non privatis tantummodo -
vium uſibus, ſed in genere quoque u-
muniendæ peropportunus: ita ut ſingu-
pæne paſſibus exſtrui poſſint propug-
cula, & potior urbis pars extrinſecus -
undari: ab altera parte adſcenſus eſt, c-
lium formam obtinens, & latæ admodu-
profundæque foſſæ, vallis & muris va-
diſſimis communitæ. Quę omnia ſiquis -
ċte conſideret, urbem non niſi dupli-
exercitu, ac ne ſic quidem abſque mag-
difficultate, obſideri poſſe, imo exter-
hoſti pæne inexpugnabilem eſſe, comp-
riet. quod eventus quoque, adverſar-
eam cingentibus, pluries comprobav-
Spectantur adhuc inter portas Tornacen-
& Du-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Duacenam reliquiæ quædam veteris ſtri, turres puta, & id genus parietinæ aldi & interioribus oppidi propugnacu- clauſæ. Diſtant Valentianæ Montibus, ſulis, & Tornaco pari fere ſeptem leu- rum intercapedine. Oppidum ſane am- um, amœnum, plurimiſque admodum mtuoſis ac magnificis ædificiis, inter quę onnulla ſunt operis mire antiqui, publice ivatimque concinnum. Spectabile autē æ cæteris publicum urbis armamentari- n. Primarium ejus templũ eſt illud Dei- aræ Virginis, quod incolis dicitur *noſtre ame la grande*, & fundatum eſt juſſu Ri- ildis, olim Hannoniæ Comitis: ædificiũ rte haudquaquam novitium; ſed antiquo pere & ſumma arte factum, in quo variæ nt, & perpulchræ quidem columnæ, par- m ex marmore, partim ex porphyrite, æ & triplici ordine diſtinguuntur, mi- ndoſq; efficiunt arcus, & ampliſſima in- a ſupraque inambulantibus prębent ſpa- a, grato ſane & peramœno adſpectu. Al- rum inter primaria templa Divo Ioanni crũ eſt. opus multo quam prius illud re- ntius, ut quod olim fortuito igne flagra- erit: conditũ, uti adfirmant, à Pipino, Ca- oli Magni patre, vel (ut alii) longe prius, à alliæ Rege Theodoro, ac tunc fortaſſe uam poſtea ſumtuoſius, ſed & hodie ſatis agnificũ. Sunt deinde & alia quædã tẽ- la, & præſertim tria cœnobia mendican- ũ, in quibus peramplũ illud & pulcher- um Divi Franciſci, ſplendidiſſimis ali- uot Hannoniæ & Valentinarũ Principum umulis, & ſcitiſſimis epitaphiis exornatũ.

Sicut

Sicut apud Sodales Divi Dominici tumulus viſitur Ioannis Avennenſis, Balduini Imperatoris Conſtantinopolitani nepos. Sunt præterea monaſteria, xenodocia, aliaque id genus loca, pietati & religioni conſecrata, lauto ſatis proventu gaudentia. Eſt & nobile illud collegium viris doctis abunde inſtructum, ubi juventus Græcis Latiniſque litteris eruditur, & rectis honeſtiſque præceptis imbuitur. Item domus & receptacula tenuioris fortunæ puerorum & puellarum, qui à pluribus utriuſq; ſexus magiſtris varia diſcũt artificia, atque hæc omnia tam inſigni diſciplina, tamque exactis legibus, ut vel ille civilitas ſimul & magnitudo hujus reipublicæ pluribus modis eluceat. Inter publica & celebria magis ædificia, ſpectatur in angulo quodam verſus Scaldim ampliſſimum quoddam & perantiquum palatium, quod ab annis aliquot retro *Aula Comitis* dicitur, vulgo *la Sale du Comte*, antiquitus autem audiebat *Aula Imperatoris*: ubi, & loci ipſius ſplendore, & cœli ſalubritate capti, Hannoniæ Comites iidemque Valentianarum Domini, ut plurimum olim habitabant. Conditum fuit, ſeu potius inſtauratum (nam antiquius eſſe comperio) à Comite Balduino, eo, qui à plurimis ædificiis, vel de integro ſtructis, vel refectis ſaltem & inſtauratis, *Aedificans* cognomen invenit, ac parens fuit jam dicti Imperatoris Conſtantinopolitani, conditorque illius Canonicorum collegii, quod vulgo vocant *de noſtre Dame de la Sale le Comte*. Notandum vero totum iſtud palatium

um & quidquid ambitu ejus includitur,
ſi poſitum intra urbis mœnia, & paro-
iæ Divi Ioannis ſubjectum, accenſeri ta-
en Hannoniæ territorio. Cujus imperium
quoque Scaldis pars, quæ paulatim al-
it, una cum decem pontibus ipſi injectis
veretur. Superſtructæ ſunt hiſce ponti-
us amplæ quædam & commodæ man-
ones, habitatæ ut plurimum à privatis
tius aulæ, publicisque Hannoniæ terræ
uæſtoribus, aliiſque miniſtris Principa-
bus, qui omnes, non ſecus quam ipſi Han-
oniæ & Valentianarum Principes, vecti-
alium omnium urbanorũ immunes. Qua
ærogativa etiam gaudent Pares urbani,
ui numero ſex, & Pares totius Comita-
ts, qui (ut diximus) ſunt bis totidem: item
quites aurei Velleris. Viſuntur denique
hac urbe & alia multa nobilium priva-
rum palatia. Sed exuperat omnia opera
m publica quam privata, magnificum
lud & ſuperbum prætorium, vulgo di-
tum *la Halle*, & primario urbis foro impo-
tum: cujus frontiſpicium totum è ſecto
er artem lapide; feneſtris, & valvis varie
rnatum: eo adſpectu & magnificentia,
t ſplendorem conciliet toti foro. Conti-
entur hoc ædificio, ab eadem manu &
pere, templum Divi Petri, & eximium il-
d horologium, quod in edito poſitum,
tiam procul abſtantibus eſt conſpicuum,
eque horas ſolummodo, ſed & Lunæ ali-
rumque planetarum curſum, item men-
es & quatuor anni tempora, aliaſque id
enus elegantias indicat. Horologio ſub-
acet forum frumentarium, amplum ſane

ac ſpatioſum, nec injuriæ tempeſtatu
aeriſve expoſitum. Supra venduntur lan
Inde eſt ludus gladiatorius, tum & loc
ille, qui proprie deſtinatus vendendis pa
nis. Sunt denique curiæ Magiſtratuum u
banorum, itidem amplæ & laxæ, necn
publicus carcer. Ita ut unicum illud æ
ficii corpus, quæſita quadam capacita
omnia pæne complectatur membra pub
cis oppidi uſibus neceſſaria. Opus her
bene & apte commenſuratum, ſplendid
atque magnificum: conditum primum
Guilielmo cognomento Bono, Hannoni
item Hollandiæ & Zelandiæ Comite, D
mino Friſiæ, Principe admodum bono, v
tutumque & præſertim juſtitiæ ſervant
ſimo. Vincit tamen compoſitiſſimum iſt
opus longe magis compoſita politia,
aptiſſima illa reipublicæ gubernandæ r
tio, quæ in civilibus ſimul & criminalibu
cæteriſque omnibus partibus, ita iſth
exacta, ut exteri ſæpenumero exemp
hinc ſibi petierint, quę in patriæ ſtatu co
ſtituendo ſequerentur. Inter alios Noribe
genſes, cnm ad ſingulas pæne urbes cert
homines mitterent, ut exemplo veteru
Romanorum, viris prudentibus omni
re imitando, bonas atque laudabil
aliorum leges in uſum ſuum transferren
eas hic invenerunt conſuetudines, ut cu
pide ſtatim nõnullas arripuerint, quæ hu
uſque in excellenti illa optimeque inſt
tuta republica obſervantur. Inveni ſupre
mos Valentianarum Magiſtratus ſolit
olim concedi in ætatem, ſed mutatũ hun
morem, quo occurreretur nimiæ homi

aun

nm inſolentiæ, anno 1302, ab Ioanne
Hannoniæ Comite, cognomento Avennen-
,qui Senatum quotannis voluit renovari,
lane ut hodieque in uſu eſt. Conſtat au-
em ſupremus hic Magiſtratus è Præpoſito
c duodecim Adſeſſoribus, qui ex prima-
iis oppidi civibus deliguntur, & varios
dminiſtros ſibi habent adjunctos. His ac-
edit & alius quidam Senatus, quem *par-
icularem* vulgo appellant, & ex aliis quin-
ue & viginti boni loci civibus conſtat. is,
etente ſupremo Magiſtratu, res ad oppidi
tatum pertinentes tractat, ac nonnumquã
ugeri ſolet bono aliquo civium numero,
ui, ut melior habeatur conſilii copia, &
ro rerum tractandarum neceſſitate, ad-
ocantur. Solet denique urbs, ex veteri
uodam more ac privilegio, in negotiis
uæ majoris momenti, & publicum bonũ
oncernunt, convocare ad pulſum majoris
ampanæ concilium generale, civitatis
niverſum populum repræſentans, plane
x more Romano, qui ſimiliter convoca-
ant *Comitia ſua centuriata.* In eo concilio
iberum unicuique civi, etſi prorſus priva-
o (quod non alibi tamen in toto hoc Bel-
io uſurpatur) ſuper iis quæ nomine Ma-
iſtratus & concilii particularis exponun-
ur ab ordinario reipublicæ Syndico, ſen-
entiam ſuam dicere. Neque vero haberi
oteſt hoc ipſum concilium, niſi cum cen-
um ut minimum civium interventu, nul-
o alienigena in numerum hunc intrante.
Subordinati ſunt inſuper ſupremo illi
Senatui, ad leviorum cauſarum deciſio-
em, varii Magiſtratus minores. Valenti-

 anis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

anis, inter alios quidem Dynaſtas, na
eſt Imperator Cæſar Henricus, eo nome
ſeptimus, qui & Comes, ſeu Dux Lu
burgenſis, item unica magni illius B
gundiæ Ducis Caroli, in prælio (ut ja
dixi) ad Nancejum occiſi filia, & Bel
rum Princeps, Maria: quamquam ſit
genitam eam velit adſtruatque Bruxel
Dedit præterea celeberrimum iſtud op
dum multos viros illuſtres, atque inſig
ter eruditos: quales maxime nominati
mus ille hiſtoriographus Ioannes Froiſſ
tus, qui initio ſtatim operis patriam ſ
Valentianas fuiſſe agnoſcit: Ioannes M
linettus, Canonicus litteratiſſimus, & po
ta inſignis: Simon denique Marmion
vir & ſerio doctus, & eximius pictor. H
bent quidem Valentianæ numeroſam n
bilitatem, ſed attendunt majori ex par
cives mercaturæ & artibus manuarii
quam utramque profeſſionem ita ſtren
induſtrieque exercent, ut & ipſi opib
largiter ſeſe inſtruant, & quamplurim
tenuioris fortunæ homines occupent
ſuſtentent. Numerantur enim hic mul
non frequentia minus, quam fructuo
collegia variorum opificum: inter qu
excellunt potiſſimum ii qui *offettas* cont
xunt, & tenuiſſimum illud lintei genu
quod Cameracenſe vulgo dicimus; ite
lanifices, & qui pannos tramoſericos, u
dulatoſque, tum multitia quoque, ſeu *m*
cajarros, & quaſlibet fere mercium ſpecie
aliaque humanis uſibus neceſſaria ſole
conficere. Habent denique Valentian
Caſtellaniam, id eſt longe lateque diffuſu

terr

territorium, & luculentis admodum privilegiis gaudent. Inter cætera autem jure emporii, vel, ut vulgo loquimur, *ſtabuli* vini Gallici, antiquiſſimo ſane, ac reipublicæ plurifariam utili, quæ & nummos olim ex auro argentoque titulis & inſignibus ſuis inſcriptos ſignavit. ea moneta materna dicebatur, & à civibus etiam nunc oſtenditur. Ordines hujus Dominii ſunt Antiſtites, Nobiles, Magiſtratus.

Sed agamus hic paucis de urbis progreſſu, & quomodo factum ſit, ut diſtincta manſerit ditio, utque una cum cæteris Belgicæ noſtræ provinciis Auſtriacæ genti accreverit. Invenio itaque poſt diviſum in partes tres à Lothario Imperatore Romanum Imperium, ſingulaſque ſingulis filiis attributas; ſucceſſores ſuapte culpa flacceſcentes, inter alia debilitatis ſuæ indicia, neceſſitate magis quam voluntate inductos, provincias Palatinis olim à majoribus gubernandas tantummodo tradi ſolitas, alienare paullatim cœpiſſe, ac Præfectis ſuis conceſſiſſe in feudum. Inter cæteras autem Lotharingia, quia præſtantiores haberet civitates, plures etiam numerabat id genus Gubernatores, qui Latine *Comites* dicebantur, à *comitando*, quia nempe Principibus ſuis intimi aſſidue illos comitarentur: nos corrupto nonnihil vocabulo *Comti* eos vocamus. Atque hinc extitiſſe videntur tot illi Comites, quot jam ſparſos videmus per orbem terræ: namque munus illud, qua vi, qua favore & gratia, imo qua pretio denique & corruptela, pro temporũ hominumque conditione, & ſub

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ſpecie feudi, aliiſq diverſis prætextis,
in peculium tandem converſum eſt, & ex
temporario factum hæreditarium. neq
tantum in partibus tranſalpinis, ſed t-
taſſis etiam multo magis, ex eadem ill
Imperatorum & Pontificum imbecillita
in ipſa noſtra Italia. Valentianæ ergo,
ſcriptum comperio, ſuum etiam Com
nactæ ſunt, nam, ut alia quædam ince
nimis & confuſa prætercam, legitur a
Chriſti 973 Reginerius quidam, cog-
mento Longicollis, Comes Hannoniæ,
cum fratre Lamberto, Comite per id te-
pus Lovanii, emiſſe hanc urbem à prop
Comite, ac tenuiſſe ad aliquod temp
contra Lothariæ Ducem Godefridum,
prætextu juris proximitatis conaba
eam retrahere. Quare ab iſto etiam no
fratres prætenſiones omnes & jura m
cati ſunt, ac pacificos ſeſe in poſterum V
lentianarum Comites inſcripſerunt. La
berto mox ſine liberis mortuo, ſucce
jam dicta illa Richildis, Comitis Regin
rii filia, quæ maritum poſtea habuit Fla
driæ Comitem Balduinum. Suſcitata d
inde labentibus ſæculis varia ſuper h
ditione ſunt bella: quæ tanta ſententi
rum diverſitate à ſctiptoribus referuntu
ut, necubi forte exorbitem, lubens me
ulteriore omni illorum mentione ſim ab
tenturus. mihi namque abunde ſatis e
quod ex hactenus allegatis aperte co
ſtet, Valentianas jam ab aliquot ſæcul
retro conſtituiſſe peculiarem ditionen
ac legibus uſas fuiſſe ab Hannonicis lo
ge diverſis: prout hodie quoque una cu
oppi

oppidis ſibi ſubjectis, Bochanio nempe, Querceto, Condato, & centum triginta duobus pagis, eaſdem obſervant. Vnde nec ad Senatum Montenſem, ſed Mechliniam recta hinc provocatur. In eccleſiaſticis autem ſuperiorem agnoſcunt Archiepiſcopum Cameracenſem, cujus nomine ſedem hic habet Archidiaconus. Delata eſt primum hæc ditio ad Comites terræ Hannoniæ, inde ad Duces Burgundiæ, atque hinc porro ad gentem Auſtriacam: pari omnino ratione ac jure, quo & cæteræ Belgicæ noſtræ provinciæ. Gubernatur hoc tempore à Marchione Rentiacenſi, pluries nobis laudato. Sed ſufficiant iſta de prænobili urbe; etſi plura tamen notatu digna poſſent adferri, quæ exequitur fuſius eleganti commentariolo, præter alia documenta nobis ſubmiſſa, fidus ejus & doctus civis Ioannes Vivianus. Iuxta Valentianas, una tantum ab urbe leuca, eſt pulcherrimum illud & opulentum cœnobium Viconienſe. Quod inter alias elegantias ampliſſimam habet ac omni librorum genere copioſam Bibliothecam.

Inter Valentianas & Cameracum, juxta nobilem pagum Happam, ſitus eſt quidam viculus, vulgo dictus *Avennes le ſec*: ubi eruitur copioſe pulcherrimum illud candidi lapidis genus, quod tantopere prædicat libris ſuis de Architectura Leo Baptiſta Albertus Florentinus, & ob loci illius propinquitatem vulgo dicitur lapis Avennẽſis. Hic cãdore ad marmor pęne accedit, & maxima cũ facilitate laboratur: nam &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ferro facile vincitur,& quovis iuſtrum-
to ſecandum ſe ac ſculpendum præb
nullo plane vel ſciſſionis vel rupturæ
riculo: quare tuto eo utuntur ad varia o
rum genera ſtatuarii. Quia vero natura
firmus eſt, nec ferendis cœli injuriis, g
puta, & imbribus, ac ne ventis quid
marinis, excogitarunt hi homines, ne q
illa teneritas apportaret incommodi, c
roborandi illius & conſolidandi ratione
imbuunt enim multo oleo, gummi ju
perino, aliiſque id genus medicament
quibus validam tandem & invictam c
ſtam ei inducunt.

DESCRIPTIO BOCHANII.

BOCHANIVM, vulgo *Bouchain*,
ſiniſtram eſt Scaldis ripam, medio i
ter Valentianas & Cameracum itinere,
eſt quatuor ab utraque leucis abjunctu
opidum per ſe validum, ſed quod Jong
munitius reddit adjuncta arx, ac vel id
memorandum, quod conditum olim à P
pino in memoriam magnæ illius cladi
qua in campis illis affecit Francorũ Pri
cipem Didericum: tum & eo, quod cap
ſit Comitatus Oſtervantii; ſic dicti ab O
ſtrogothis, qui poſt longam in eo tract
moram, hanc tandem illius partem acce
ptarunt, in eamque ex lege & pacto iece
ſerunt. Deferebatur olim hic Comitatu
primogenito filio Comitis terræ Hanno-
niæ. Opidum hodie gubernatur à Geor
gio Montigniaco, Dynaſta Nojellano a
Scaldim.

DE

DESCRIPTIO QVERCETI.

QVERCETVM diſtat Valentianis trium leucarum ſpatio, eſtque opi-ulum ſatis munitum, & aliis etiam par-bus memorabile: fiunt enim hic panni illi ubſerici, quos vulgo *ſemioſſettas* nuncu-ant, & ſatis magna vis linteorum, ita ut nercimoniis mediocriter floreat. Olim ſe-es fuit & dotalitium Comitiſſarum Han-oniæ, ſed poſtquam potiti ſunt ea Duces urgundiæ, ſuffectum ei eſt Binchium. Querceto præfectus eſt vir Illuſtris An-onius à Goigni, Dominus loci *Venegies u bois*.

DESCRIPTIO CONDATI.

CONDATVM ad dexteram Scal-dis ripam eſt, altero à Valentianis nilliari, opidulum ſatis lautum, & exigua rce conſpicuum, quod pro ſemiſſe quon-lam in ditione Illuſtris Rocchendorfii: qui b neſcio quas cum Principe ſimultates, in Turciam primum diſceſſit: atque inde in Galliam mox reverſus habitus inibi fuit ſtipendio ſane quam honeſto ac meritis uis condigno: hinc militatum abiit ad Re-em Romanorum adverſus Turcas, & in Pannonia tandem occubuit: interea autem vænierunt hic ejus bona. Alter oppidi no-ſtri ſemiſſis debebatur Excellentiſſimo Montpenſerio, qui ad Divi Quintini nuper captus, eum una cum Luſa, oppido infra deſcribendo, divendidit, pretio pro captivi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

corporis redemptura eo commodius e-
pendendo. Hoc tempore Dominam h
Condatum viduam Illuſtriſſimi Com
Lalainii, quæ contractis ſecundis nu
cum Illuſtri Mansfeldio, ceſſit hunc lo
Hugoni Lalainio filio, adoleſcenti ſum
ſpei, cui defuncto ſucceſſit Marchio R
ticenſis.

DESCRIPTIO LANDRECEII.

LANDRECEIVM adſidet flu
Sabi, & Querceto dumtaxat trib
Valentianis vero ſex leucis abjũgitur. O
pidulum quidem minutum, ſed munit
mum idem, & famoſum mirabili illa
fidione, quam toleravit adverſus Carol
Quintum Imperatorē anno 1543, cum
cupatum eſſet à Gallis. Reſtituit tand
rex Galliæ, pace anno ſequenti facta, Il
ſtriſſimo Duci Arſchotano, cui hæredita
jure debebatur, ſed permutavit cum D
bonis æquiſque legibus idem Caro
Quintus. Gubernatur hoc tempore ab
luſtri Petræjo, Toparcha Bouſiaceno.

DESCRIPTIO AVENNÆ.

AVENNA poſita eſt ad torrent
Hepram, Landreceio pariter
Malbodio quatuor leucis abjuncta. O
dum ſane bonum, munitum, & Comi
tus dignitate ſpectabile. Erat vero & i
nuper in ditione Ducis Arſchotani, qui a
cepto æquivalente pretio permuta
eam cum Rege Catholico: quoniam
co-

onfiniis Galliæ, potentiore opus habe-at Principe, qui ſecuram præſtaret ab ho-ſtili omni incurſu. Gubernatur à Domino abencurtio.

DESCRIPTIO CHIMACI.

CHIMACVM in nemore ſitum eſt, ad fluviolum Blancam, & Avenna ſex eucis abjunctum. Iacobus Leſſabæus Ve-avillam indigetat. Domos habet medio-ri pulchritudine: tum & regiam Princi-is, hortis ac labyrintho amœnam. Oppi-ulum certe munitum, lautum, concinnũ, ra quidem ut Principatus gaudeat digni-ate, cujus titulum inter cæteros ſuos in-ribit Dux Arſchotanus. Fuit quidem mi-ere nimis multatum, ac deſtructum ſæpe, er ultima iſta cum Gallis bella, ſed in-auratum rurſus ac reparatum. Sic ut nulto quam ante ſit pulchrius, & adver-us hoſtiles inſultus munitius. Ceſſit nu-er benignus parens Illuſtriſſimo filio ſuo Carolo, qui in uxorem ducta unica filia Caroli à Brimeu, etiam Comes Meganus ſt, juvenis ſane ad humanitatem factus, & clementiſſimus Princeps.

DESCRIPTIO MARIÆBVRGI.

MARIÆBVRGO nomen à ſe fecit Maria Regina Hungariæ, quæ, jubente Carolo Quinto Imperatore, con-dendum curavit, paullo poſt quam Domi-nus Longovallius & Martinus Roſſemius ſuccincti exercitu Gallico, è Brabantia

petie-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

petierunt Lucemburgum, anno 1542. Si-
tum eſt inter duos torrentes, Blan-
nempe, à quo teli tantum jactu, & i-
gram, unde ſemileuca circiter diſtat, tri-
quidem à Chimaco, decimo vero M-
bus milliari. Oppidum ſitu & opere m-
nitiſſimum, valido admodum muro, ac p-
cherrimis quatuor propugnaculis cin-
quæ & quadrangulum illud, & invict-
efficiunt: quod ita tamen intelligas ve-
ſi præſidio ſatis valido muniatur, & fi-
les agantur excubiæ, neque fiat i-
quod nuper anno 1554, quando mera-
fenſorum ignavia, etſi cauſſentur Gu-
natoris perfidiam, graviſſimo ſane to-
Belgicę detrimento, turpiter fuit amiſſ-
ex quo tempore manſit in poteſtate Ga-
rum, qui nuperrima iſta pace, id eſt a-
demum 1559, reddiderunt. Præfectum h-
bet hoc tempore Iacobum Briaſium, D-
minum Valtencheulium.

DESCRIPTIO PHILIPPOVILLÆ.

PHILIPPOVILLÆ nomen i-
ctum eſt à Philippo rege, oppido-
ter Carolomontium (unde unius leucæ) &
Mariæburgum (unde ſeſquileucæ ſpa-
diſſidet) anno demum 1555 extructo, i-
Galli ex Marięburgo (quo tunc ille pot-
batur) excurſionibus prohibendis. Cond-
vero novellum hoc oppidum eo modo-
forma, ut ſitu, opere, muris, & propug-
culis opportune diſpoſitis, habeatur pa-
inexpugnabile. Gubernatur hodie ab Il-
ſtri Glimeſio, Dynaſta Florennenſi.

D

DESCRIPTIO BELLOMONTII.

BELLOMONTIVM Chimaco pariter Binchioque tantum quatuor, ntibus vero ſeptem leucis abjungitur. um eſt in amœno colle, unde accepit & men. Perexiguum quidem, ſed amœn valde & pulchrum opidum, quod naſtam agnoſcit eumdem Arſchotanum, us ab annis aliquot retro ſolennis ſes eſt. Attribuebatur olim ſecundogenitis mitum terræ Hannoniæ, unde & Comius titulo dignitateque ſplendet.

DESCRIPTIO MALOBODII.

MALOBODIVM, vulgo *Mabeuge*, Montibus quatuor fere leucarum tio diſſidet. Interluit opidum fluvius bis, quod propterea mercimoniis ſatis ret. Celebratur hic omni ſabbato addum frequens mercatus fili ex lana, rcis haudquaquam pœnitendæ, ut ex a *ſajæ* porro & *ſemtoſſettæ* contexantur. bet etiam iſtud opidum unum è nobiſimis illis Canonicarum collegiis, quanempe Montenſe illud & Nivellanum pra nobis deſcripta. Malbodienſe hoc titutum fuit à Diva Aldegunde; quæ & lebre illud templum condidit, cui ab ſa poſtea factum eſt nomen. Eſt autem penes iſtas Canonicas ſuprema in opim & territorium ejus juriſdictio, ſic ut vilem ſimul & criminalem juſtitiam adiniſtrent: gaudent inſuper eo privilegio,

ut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ut ſignare poſſint quotannis defini
quamdam & certam ſummam *mitarum* (q
nuncupant minutiſſimum illud ex plum
monetæ genus, Divæ illius effigiem pe-
ferens) quarum duodecim ſingulos va
denarios , ſive (ut vulgo loquimur) *gr*
Flandriæ. & exponitur quidem plum
iſta monetula per totam, quam late pa
Hannoniam, uſque ad ipſam Bruxellam
ut nemini liceat eam defugere.

DESCRIPTIO BAVACI.

BAVACVM, vulgo *Bavais*, Monti
diſtat quinque leucarum intervalle
communiter audit Bavacum Wallone
Bavais Wallonne , ad diſcrimen cognomi
opidi, quod in Gallia ſitum vocatur *Ba*
Piccarde. Noſtrum hodie perexiguum ſa
eſt opidum ; etſi quidam Hannonienſi
rerum Scriptores , tum & alii, qui forta
eos exſcribunt, velint antiquitus fui
maximi nominis ac momenti civitate
conditam à Bavone Trojano, & *Belgi*
dictam, unde porro deductum ſit Belgi
noſtræ vocabulum. Imo vero fuiſſe ha
eam urbem , ſive potius regionem , u
Cæſar in Commentariis bonam exerci
partem in hibernis ſe habuiſſe commem
rat ; ſubjungentes , habitaſſe hic eo æ
fortiſſimos illos & potentiſſimos Bellov
cos. Nos, qui apud Commentatores iſt
ſæpenumero inter ſe pugnantes , non i
venimus authenticum ullum hujus r
documentum , prætermiſſis antiquis il
hiſtoriis de Bavone Trojano , & id g

nu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

s inventiunculis, nullam in ſe haben-
us certitudinem, ut quidquid dici poſ-
de re tam gravi, lectoribus eſſet in
omtu, confugiendum duximus nobis ad
ius Cæſaris Commentarios. Qui cum &
ilis ſit & perſpicuus admodum ſcri-
or, melius certe, quam quiſquam inter-
etum, mentem ſuam exponit, ut, qui
m intelligit, non temere poſſit aber-
re. Quare adhibita tabula geographica,
conſultis aliquot doctis atque rerum
arum peritis viris; examinatis denique
uſculis locis ex iiſdem commentariis,
axime vero ſecundo & quinto, ſumtis;
imo quidē palam conſtare dicimus, Bel-
um Cæſari nihil aliud eſſe quā oppidū,
e locum aliquem Belgicæ, non autem
tegram ipſam regionem. ſecundo, Ba-
cum iſtud Wallonenſe, inter Montes
lentianaſque poſitum, vetus illud Bel-
um eſſe omnino non poſſe: quæ duo
, ut diximus, ſe habere, argumentis
ce meridiana clarioribus evincemus.
rdientes itaque à priori illo capite,
uod ad Belgii nomen attinet, dicimus
jus aſſertionis noſtræ veritatem aper-
ſatis conſtare ex variis quinti illius
mmentarii teſtimoniis: nominatim vero
t ea legionum diſtributione, quam fecit
narratur Cæſar poſt peractum Samaro-
inæ Gallorum concilium. inquit enim,
*uod eo anno frumentum in Gallia, propter
citates, anguſtius proveniſſet, coactum ſe ali-
r, ac ſuperioribus annis, exercitum in hiber-
s collocare, legioneſque in plures civitates
ſtribuere: ex quibus unam in Morinos*
ducen-

ducendam C. Fabio legato dediſſe: alteram in Nervios Q. Ciceroni: tertiam in Eſſuos L. Roſcio: quartam in Rhemis, cum T. Labieno in confinio Trevirorum hibernare juſſiſſe: tres in Belgio collocaſſe: his M. Craſſum Quæſtorem, & L. Munatium Plancum, & C. Trebonium, legatos præfeciſſe: unam legionem & cohortes quinque in Eburones, quorum pars maxima eſt inter Moſam & Rhenum, miſiſſe: his Q. Titurium Sabinum, & L. Aurunculeium Cottam præfeciſſe: ad hunc modum diſtributis legionibus, faciliſſime inopiæ frumentariæ ſeſe mederi poſſe exiſtimatem, atqui harum tamen omnium legionum hiberna (præter eam quam L. Roſcio in pacatiſſimam & quietiſſimam partem ducendam dederat) tam propinqua fuiſſe inter ſe, ut millibus paſſuum centum continerentur. Expendamus vero hanc narrationem, & videamus, quo pacto dici poſſit, aut credi, Belgium Cæſari ſignificare totam provinciam, cum nominatim recenſeat quinque Belgiæ civitates, in quas tres illas legiones ſub jam dictis legatis diſtribuerit. Quæſo te, quænam eſſet hæc tam confuſa ſcribendi ratio, quiſve calami error, ſi ſub Belgii nomine, Belgiam vellet intelligi? quiſve unquam aſſequi queat, in quanam tam magnæ provinciæ parte tres illas jam dictas legiones collocaverit? non eſt vero credibile in ſcriptis aut ſententia Cæſaris tam craſſos extare errores: quare ex hiſce noſtris & aliis aliquot argumentis omnino ſtatuendum eſt, Belgium apud Cæſarem vel pro urbe, vel pro alio ſaltem peculiari & memorabili Belgiæ loco, interpretandum. Nec abſurdum ſit credere, Bavacum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

lud Picardum, quod vocant, antiquorum
elgium eſſe, ac nutrire potuiſſe, ſaltem in
nam hiemem, tres à Cæſare miſſas legio-
es: conſtat enim è variis monumentis,
naximam olim fuiſſe civitatem. Quin &
lud conſiderandum eſt, Bellovacos, tam
otentes olim, ut coadunare poſſent exer-
itum centum millium armatorum, ha-
uiſſe debere, prout alios quoſque popu-
os, primariam aliquam & tanta magnitu-
ine dignam civitatem, ea vero non alia
otuit eſſe quam Belgium, cujus ille com-
luribus locis, ceu loci alicujus ſingularis,
on autem ut generalis provinciæ, facit
nentionem. Summa eſt, argumentis ha-
tenus recitatis quæſtionem illam priore
oco poſitam abunde ſolvi. Quare facta
ic pauſa, tranſibimus ad ſecundum illud
aput, demonſtraturi, velut promiſimus,
eterem Belgii noſtri ſitum. Dico igitur
ſtitutæ orationis filum proſequens, poſt
iſtributas modo nobis expoſito Roma-
orum copias, Ambiorigem, ſumtis pro
ccaſione novis animis, advolaſſe ex re-
ni ſui finibus, ac de improviſo in Eburo-
ibus, hodie terra Leodicenſi, oppugna-
um veniſſe Sabini Cottæque caſtra, cir-
umventos eos interfeciſſe, ac deinde per-
urbatis eorum ordinibus, victoria ſua
ublatum in Nervios properaſſe, ad op-
ugnandum caſtra Q. Ciceronis. Hic Cæ-
ar, acceptis litteris, ſuccurrendum illico
omini ratus, ſtatim nuntium in Bellova-
os (id Belgium noſtrum eſt) ad M. Craſ-
um mittit, cujus hiberna aberant ab eo
ola viginti millia paſſuum; Fabio vero

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

mandat, ut in Atrebatium fines legione[illegible] adducat, qua ſibi iter faciendum ſcieba[illegible] Labieno ſcribit, ſi reipublicæ commod[illegible] facere poſſet, cum legione ad fines Ne[illegible] viorum veniat, reliquam partem exerc[illegible] tus, quod paullo aberat longius, non p[illegible] tat expectandam. Hora tertia diei ſ[illegible] quentis adeſt cum legione Craſſus, q[illegible] Samarobrinæ præfecto, ipſe Cæſar eo d[illegible] millia paſſuū viginti progreditur. Fabiu[illegible] non multum moratus, (obſerva quæſo d[illegible] ſciplinam & obedientiam militarem) Ca[illegible] ſari in itinere cum legione occurrit. L[illegible] bienus, juſtas ob cauſſas ex hibernis pr[illegible] fectionem facere nequiens, Imperatori[illegible] excuſat. Hic, conſilio ejus probato, & communis ſalutis auxilio in celerita[illegible] poſito, venit magnis itineribus in Nervio rum fines, & Ciceronem de adventu ſu[illegible] pluribus nuntiis facit certiorem; ipſe in terea progreditur. Atqui ut ſumma cele ritate hic uſus fit, prius tamen quam pe[illegible] venire potuerit ad hiberna Ciceronis, [illegible] ineatur exacta temporis in itinere poſi[illegible] ratio, tres ut minimum dies impendi[illegible] queis triginta circiter leucas Gallicas e[illegible] emenſus. Ita ut ex tota iſta narratione p[illegible] lam appareat, Bavacum Wallonenſe no[illegible] poſſe ullo pacto Belgium illud eſſe, qu[illegible] Cæſar tres eas legiones Craſſo & aliis i[illegible] lis duobus legatis ducendas commiſera[illegible] Primo; quia cum in Nerviis eſſet Ciceró id eſt, multorum judicio, juxta Tornacum populorum illorum, ut exiſtimatur, me tropolim; ſequeretur, iſtud Bavacum de cem dumtaxat leucis Tornaco abfuiſſe

quo[illegible]

quod ſi verum ſit, numquam auſus fuiſſet Ambiorix Ciceronem adoriri: neque Cicero, tam urgenti neceſſitate, ſic inſtanter auxilia petiiſſet à Cæſare, qui triginta ut minimum leucis aberat, ſed potius à legatis Belgii, ſibi cum tribus legionibus tam propinquis. Notandum præterea, ſi Bavacum iſtud fuiſſet Belgium, nihil opus futurum Cæſari, tunc Samarobrinæ agenti, & Tornacum petituro, iter facere per Atrebates, hodie terram Artheſiam. Sed an aliud argumentum adducemus eo validius, quod videlicet ipſe Cæſar adſerat, ſtatim ſe nuntium in Bellovacos ad M. Craſſum miſiſſe, quem paullo ante narraverat collocatum à ſeſe in Belgio? hic certe oſtendit Belgium in Bellovacis fuiſſe: qui proculdubio ii ſunt Picardiæ populi, quos hodie dicimus *Beauvoiſins*, & in quibus Bavacum Picardum eſt: non autem in terra Hannoniæ, ubi Bavacum Wallonenſe. Quod quo magis firmetur, attendatur obſecro, Sueſſiones, hodie vulgo *Soiſſons*, medios collocari à Cæſare inter Bellovacos & Rhemos, quos nunc dicimus *Reims en Champaigne*. unde palam colligitur, Bellovacos fuiſſe Belvicinos, remotiſſimos ſane à Nerviis, id eſt Tornacenſibus noſtris, ubi tunc Q. Tullius Cicero. Addimus velut è ſupervacuo, quod cum in Carnutibus, hodie voce nonnihil corrupta *Chartres*, opido quindecim ſupra Pariſios leucis poſito interfectus eſſet à ſuis Taſgetius, natione Gallus, ſed qui ſtaret à partibus Romanorum; Cæſar, veritus ne civitas eorum impulſu deficeret, L. Plancum cum

legione ex Belgio) tamquam illis te
proximo) celeriter in Carnutes profici
juſſerit: quod Belgium, ſi Bavacum H
noniæ foret, nimis diſſitum certe fui
auxiliaribus illis copiis in Carnutes uſq
mittendis, promto eas habere ex lo
multo vicinioribus. Atque iſthæc ſuffici
demonſtrando, quod Belgium illud Cæ
ris non potuerit eſſe aliud, quam Ba
cum Picardiæ, oppidum miræ antiqui
tis, & Epiſcopali ſede hucuſque notu
cujus Præſul & Comitem ſe inſcribit,
unum è Paribus Franciæ. Nequaquam a
tem dici poteſt fuiſſe Bavacum noſtru
Hannoniæ, cui equidem veterem illu
honorem non eo detractum: ſed non
umquam veritati denegandum patroci
um, & præſertim in rebus tanti momen
quæ lectori tam denſas offundant ten
bras, ut niſi diſcutiantur, non locatim ta
tummodo, ſed provinciatim aberratum
ſit, cum turpiſſima etiam aliarum reru
confuſione. Ex iiſdem autem his arg
mentis, demonſtrationibuſque extra o
nem dubitandi aleam poſitis, manife
etiam patet, Samarobrinam illam, in q
tunc Cæſar, non eſſe Cameracum: qu
nonnulli tamen (inter quos aliquando
tiam ego, dum auctoritate illorum
abripi patior) per errorem adfirmant. Na
inter Samarobrinam & Ciceronem, t
ginta ut minimum erant leucæ: quæ ſi iſt
credendum ſit, non ſint plures duodeci
tredecimve: à Samarobrina in Belgiu
juxta Cæſarem quidem, eſſent vigi
quinque milliaria Italica, ſecundum iſt
ve

ro plus quam viginti quinque leucæ eutonicæ: tantum ſiquidem inter Camecum & Belvicinum, vel ſi Belgium dicemalumus, intereſt. Quare Samarobrium oportet fuiſſe longe viciniorem Amano, non ignobili Galliæ oppido, quam noſtrum Cameracum. Sed ne videar niium curioſus, abſtinebo deinceps ab ulriore omni cenſura, referamque me luens ad elegantem aliquam animam, quæ tas & ſimiles omnes res aliquando peractet opuſculo aliquo ſingulari, & lecta agis ac valida argumenta in medium roferat: mihi in præſentiarum ſatis eſt icere, tantas fuiſſe ac tales, ob cauſſas aullo ante commemoratas, regionum iſtaum ruinas atque mutationes, ut nemini irum videri debeat, in antiquis his & à eculo noſtro remotis rebus tantam interum confuſionem atque caliginem inveiri. Iam vero, ut unde paulliſper deflexit, eo iterum redeat oratio, profiteor luens atque agnoſco, præter illa quæ ſcritis extant tradita, inveniri palam & viſi pud Hannonios noſtros Bavacenſes, ac am intra quam extra urbeculæ noſtræ omœrium, multas priſci illius ſplendoris eliquias, & inſignes antiquitates: inter lia vero compluſculos nummos Romaos. Quæ omnia clarum ſatis atque aperum præbent indicium, fuiſſe olim rem nagnam, & momentoſam, admiranda ero præ cæteris via illa delapidata, quæ ariſiis per hoc oppidum ducit in Tunros, & in ipſa Tungrorum deſcriptione nfra iterum memorabitur. Item altera

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

illa mirabilis via, olim in totum filic,
quæ inde à Rhemis Campaniæ per tc
noſtrum Bavacum, protenditur uſqu d,
Cortracenſes in Flandria : quod eſt ir
plus quinquaginta leucarum, ſive cen
viginti milliarium Italicorum. Ex iſto
pido probant incolæ variis argume ts
oriundum fuiſſe magnum illum Belgi,
cujus libro 24 hiſtoriꝫ ſuæ meminit Tr
abbreviator Iuſtinus, illum inquam
mitem Brenni, qui poſt obitum Alexan
Magni, in Pannoniam primum cum c
tum & quinquaginta millium armator
exercitu tranſiens, magnis inibi fac
progreſſibus, in Macedoniam porro ir
pit: ubi fuſo, capto & decollato Re
Ptolemæo, tandem & ipſe, victoria in
lenter uſus, à Softhene, uno è Maced
num Principibus, fuſus eſt. Quod cu
Delphis accidiſſet & Brenno; qui nih
(ut jam alibi dixi) minorem quam ip
exercitum ſecum adduxerat, & cum dol
rem vulnerum ferre non poſſet, pugio
vitam finiverat, Belgius cum ſuorum re
quiis, id eſt decem circiter hominum mi
libus, Græcia excedens, ad internecione
una cum illis occiſus eſt. Neque vero ta
miſeranda ſuperiorum temporum clade
tamque ignominioſa priſtinæ magnitud
nis deminutio Bavaco noſtro ſuffecera
niſi & ultimis iſtis bellis iterato à Galli
exureretur, miſereque devaſtaretur: ſe
reſurgit tamen & inſtauratur paulatim pe
amicam hanc pacem.

DE

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

DESCRIPTIO BINCHII.

BINCHIVM vulgo dicitur *Binche*, ſitum ad ramum quemdam fluvii Hainæ, & Montibus tribus leucis abjunctum, oppidum ſane antiquum, ac civibus olim frequens, ſed continuis hiſce bellis ita miſere attritum, ut incolarum plerique Montes migrarint, Erat nuper hoc oppidum ditionis Mariæ Reginæ Hungariæ, cui in vitam, ut vocant, donaverat Carolus Quintus Imperator, quo tempore ipſa huic Belgicæ præerat. quare & luculenter id inſtauraverat, & palatiis ſimul hortiſque ſumtuoſis ac plane regiis exornaverat. Eſt enim revera locus vel maximo quoque Dynaſta dignus, ſive miram cœli temperiem ſpectes, ſive commoditatem venationum, aliaſve id genus delicias. Profecti ſunt eo anno 1549, idem ille Imperator & Princeps Philippus, quo tempore iſte inauguratus fuerat in futurum Dynaſtam Belgarum. Quos tam ſplendido apparatu, ac tam crebris hyppomachorum decurſibus, tamque celebri pompa & ludorum magnificentia, per continuos aliquot dies, Regina jam dicta excepit, quantam vix fide quis aſſequatur, tantum abeſt ut digne deſcribat. Sed contra, cum hac tranſiret Rex Galliæ anno 1554, Mariæburgo Dinantoque recens devictis, & victoriæ compos remearet in Regnum, oppidum nullo fere negotio occupavit. cumque proprio quodam odio proſequeretur Reginam Mariam, propter crebra incen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

dia, hujus inſtinctu in Picardis excit[illegible] præſertim vero exuſtum Folembraju[illegible] amœniſſimam ſuam arcem, vindicatu[illegible] tam inſignitam injuriam, non omnes [illegible]tum heroidis ejus domos & eleganti[illegible] devaſtavit, ſed & oppidum ipſum inc[illegible]dit: quod ſurrexit tamen, & quantum [illegible] privatorum domos, in priſtinam fac[illegible] reſtitutum eſt. Iuſſit inſuper idem Rex, [illegible]dem furore actus, incendi ampliſſimum [illegible]lud palatium, arcis propemodum form[illegible] extructum, quod vulgo Mariæmonti[illegible] vocant, conditum in finitimis, pæne i[illegible]menſo ſumtu, mirandiſque hortorum [illegible]liciis exornatum, ab eadem illa Regi[illegible] Vnde diſcimus, quam periculoſum ſit m[illegible]gnos Principes irritare, quamque ver[illegible] ſit illud vulgatum,

An neſcis longas Regibus eſſe manus?

Ita eſt, porrigitur longe lateque ip[illegible]rum potentia, nec præmiare minus & [illegible]ſtaurare, quam punire & demoliri n[illegible]runt.

DESCRIPTIO. RODII.

RODIVM, vulgo *Reus*, etiam Reth[illegible] dicitur à Ruthenis. diſtat autem Bi[illegible]chio quidem duarum, Montibus ve[illegible] trium leucarum ſpatio. oppidulum mi[illegible] antiquum, bonum, amœnum, & ampla [illegible] pagos agroſque circumjectos juriſdictio[illegible]ne conſpicuum, ideoque titulo Comitatu[illegible] à Carolo Quinto Imperatore nuper illu[illegible]ſtratum. Eſt in eo cœnobium inſtitu[illegible]

Præ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Præmonſtratenſis, item pulchrum quoddam ſacellum Beatæ Virginis, miraculis, uti perhibent, inclytum: ita quidem ut & Pontifices & alii quidam Principes variis illud donariis atque honoribus proſecuti ſint. Fuit non ita pridem in ditione Illuſtriſſimi Principis Adriani Croii, viri & rerum politicarum tractandarum induſtria, & militari fortitudine longe clariſſimi: quæ virtutes & plurima ſummi momenti officia acceptiſſimum eum reddiderant Carolo Quinto Imperatori, à quo etiam ad ſummos quoſque honores & dignitates evectus eſt, mortuus tandem anno 1553, Flandriæ & Artheſiæ Gubernator, exercituſque ad Teravannam archiſtrategus. Succeſſit ei in Comitatu Rodienſi Ioannes filius, peregregius adoleſcens, maxime vero intrepidus idem & acer militiæ, cui ſucceſſit nuper Euſtachius frater, Præfectus Divi Audomari, vir eximiæ dignitatis.

DESCRIPTIO.
SOGNIACI.

SOGNIACVM in propinquo habet amœniſſimum nemus Sogniacenſe, qua id adſpicit Brenniam Comitis. diſſidet autem Binchio Montibuſque pari trium leucarum intervallo, ad fluviolum Zinnam, unde ſumit & nomen. opidulum ſatis bonum, & celeberrimo quodam Canonicorum collegio, cui à Divo Vincentio nomen eſt, & in oppidum ipſum ac territorium ejus juriſdictio, nobile. Gignit præ cæteris iſte locus multos inſi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

gnes Muſicos, canora valde & ſcita v
præditos. Penditque ut plurimum in
oppido Princeps Cantoribus ſuis men
dem & annua honoraria.

DESCRIPTIO BRENNIÆ COMITIS.

BRENNIA Comitis Montibus q
tuor, Hallis vero tribus leucis abju
gitur: oppidum perantiquum, ut qu
conditum fuerit, adeoque & nomen ac
perit à famoſiſſimo illo Brenno, urbis R
mæ deſolatore, prout fuſius ſupra nar
vimus in deſcriptione Brabantiæ, Conſ
citur hic hodieque perantiqua quæd
turris, Brenni illius, ut perhibent, mo
mentum.

DESCRIPTIO ANGIÆ.

ANGIA, quæ & Angianum dicitu
vulgo *Enghien*, Atho quatuor, Mon
bus quinque leucis abjunctum eſt: opp
dulum lautum, ubi ingens conficitur op
morum tapetum vis. Detentus hic fuit n
per in carcere Comes-ſtabuli Galliæ. O
pidum eſt in ditione Ducis Vindocinenſi
Natus inibi Iulianus Hazartus inſtitu
Carmelitarum, virtutibus & doctrina in
gnis vir, ac voluminum aliquot ſcripto
prout videre eſt ſigillatim in Bibliothe
pluries nobis laudata. obiit in cœnob
ſuo anno Chriſti 1525.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

DESCRIPTIO HALLARVM.

HALLÆ vulgo audiunt *Noſtre Dame d' Hanlx*. Sitæ autem ſunt ad eum-
:m Zennam, qui medias fere interluit,
rtio à Bruxella milliari, in ipſo adeo
abantiæ & Hannoniæ terræ confinio. Eſt
oppido ædes ſacra, Divæ Virgini dedi-
ita, & miraculis inclyta, quæ propterea
lebratur magno populorum non tantum
: iſto tractu, ſed è Gallia quoque &
iis terris concurſu. In hoc oppido obiit
ino 1404, Burgundionum Dux Philip-
us, is qui *Audax* dictus eſt ab inſigni
iimi confidentia, frater Caroli Quinti
egis Galliarum, & conjugio Margare-
: Malanæ Belgicam cum Burgundia ſua
nxit. Mortui inteſtina ſepulta ſunt in
oc ipſo templo Beatæ Virginis, cor San-
onyſium amandatum eſt, notum Galliæ
ppidum, altero à Pariſiis lapide, tumu-
ndum inibi juxta Principes Sanguinis
ranciæ, corpus vero, balſamo prius con-
itum, regali pompa ſepeliendum depor-
itum eſt Divionem, Ducatus Burgundiæ
etropolim: ubi Margareta illa jam dicta,
efuncti vidua, viri graviſſime obærati
onis, quæ mobilia vocant, cedens, eaque
editoribus ſe deſerere profitens, in ejus
ei indicium, præſente non tantum aula, ſed
: toto populo, uſurpavit ſollennem illum
tum, & marſupium ejus una cum cin-
ulo clavibusque feretro ſuperimpoſuit.
Quod ipſum, ſi penitius paullo introſpi-
is, Principibus olim majorem fuiſſe
legum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

legum & juris obſervantiam, quam pri-
tis hoc noſtro ævo, oſtendit.

DESCRIPTIO LESSINÆ.

LESSINA Angiano circiter q-
tuor, Montibus vero ſex leucis abj-
cta eſt. Interluit ipſam fluvius Tenera
contexitur iſthic magna copia linteoru
Leſſinenſis fuit Iulianus Aurelius, vir i
ſigniter doctus & ſcriptis clarus.

DESCRIPTIO CERVIÆ.

CERVIA Atho tantum unius, Mo
tibus quinque leucarum ſpatio di
der. oppidulum quidem modicum, ſ
amœnum idem & pulchrum, quod H
nellus interluit, non ignobilis torrens. H
jus oppidi titulum inſcribebat Guilielm
Croius, is quem in deſcriptione Arſch
cum honore & laude memoravimus. L
cum hodie poſſidet ejus nepos, avo c
gnominis, Marchio Renticenſis, nup
autem conjugii jure ceſſit Marchioni Re
ticenſi jam ſæpius nominato.

DESCRIPTIO. ATHI.

ATHVM Leſſina quidem duabu
Montibus vero quatuor leucis abju
gitur, modicum ſane, ſed pulchrum, m
nitum, amœnum & prælautum oppid
lum, quod interluit idem Tenera. Texit
hic inter alia, ingens vis linteorum, qu
rum adfatim etiam importatur ex pagis
oppid

ppidis circumjectis, (eſt enim hic merci-
onii ejus emporium) veniuntque tam
omi confecta, quam ab exteris impor-
ta, linteorum Athenſium nomine. Ia-
ant autem abire annuam mercis ratio-
em in ducenta & amplius millia ſcuta-
rum, ſic ut magnus ſit ad hoc oppidum
xterorum concurſus. Athenſis fuit Ioan-
es Taiſnerius, juris utriuſque Doctor,
poëta laureatus ac celebris, Mathematicus
erexcellens, & doctiſſimus Muſicus.
cripſit nuper laudatiſſimum opus in Ma-
ematicis.

DESCRRIPTIO FANI DIVI GISLENI.

FANVM Divi Giſleni nomen capit à
nobiliſſimo ſuo cœnobio, cujus Abbas
s autem hoc tempore eſt Epiſcopus Tor-
acenſis) veteri lege ac jure, & civilis ſi-
mul & eccleſiaſticus oppidi Dominus.
cœnobium eſt omnium hujus terræ
rimarium: oppidum vero ſane quam mo-
icum, quod interluit fluvius Haina, is
uem diximus univerſæ terræ dediſſe
omen.

DESCRIPTIO LVSÆ.

LVSA diſtat Valentianis quinque leu-
carum ſpatio, oppidulum ſatis medio-
re: etſi enim ante pauculos annos totum
æne abſumſerit edax flamma, reparatur
amen hoc tempore magnis auctibus, &
in pri-

in priſtinam formam inſtauratur. Patri-
nium olim habuit Gerardus Roſſilio-
nobile & hiſtoriis notum nomen. d
obvenit Illuſtriſſimæ genti Borboniæ
Dynaſtam nuper agnovit Ducem M
penſerium. Hodie vero in ditione eſt lo-
rentii Montmorencæi, Domini Montig-
cenſis in Oſtervandia. Quo mortuo ta-
delatum eſt ad Guilielmum, Com-
Hoogſtratanum.

DESCRIPTIO MVNICIPIORVM.

PEQVICVRTIVM diſtat D
ſpatio trium leucarum, juxta co-
bium Anchinenſe, cui ſubjectum eſt. L
cus miræ antiquitatis, & muris oli
mœnibus clauſus, ſed deſtructus inde
bella, ſic ut hodie quidem vix pagi v
bulum tueatur; etſi privilegia tamen i
bata conſervat.

Fontana, quam vulgo vocant *Fon*
l'Eveſque, quaſi dicas Fontem Epiſcopi, o-
pidulum ſatis lautum eſt, in finibus H
noniæ, qua terrã Leodicenſem tangit. S
flumine, modico tantum milliari, Bin
vero duabus leucis abjunctum. Paret p
prio ſuo Dynaſtæ, ac diu fuit in diti
Illuſtriſſimæ gentis Henninæ Letartiæ,
qua ortus Illuſtris Boſſutius. Sed dela
tandem ad fœminã, nuptam Iacobo Cro
Toparchę Sempiaceno. Hodie matrim
jure ſubeſt Domino Argentienſi, qui u
rem habet fœminæ ejus quam dixi ne
Quia vero litigatur inter Hannoniæ
mitem & Epiſcopum Leodicenſem de

pre

mo oppiduli hujus imperio, nondum
ſtat utrinam ex illis terris accenſeri
beat. Sunt præterea inter pagos, arces,
toparchias Hannoniæ, multa loca nota-
digna, & ampliſſimis privilegiis exor-
a, è quibus originem ducunt clariſſimę
edam familiæ: ac primo quidem
Lalainium, altero à Duaco, quinto vero
alentianis milliari, ad Scarpam flumen.
nicipium ſane amœnum, arce & ditio-
, aliiſque nominibus memorandum, ita
dem ut Comitatus titulo ſplendeat. No-
n hinc illuſtriſſimæ genti Lalainiæ, quæ
n alias ſemper, tum hoc noſtro ævo cō-
res habet illuſtres heroas, non Lalainii
tum, ſed & Hoogſtratæ Comites, prout
ra in deſcribenda Brabantia diximus.
er cæteros vero excelluit nuper Caro-
, hujus loci Comes, Princeps toga ſi-
l & ſago illuſtris, adeo quidem ut ad
ſarem in Germaniam abeunte, anno
;o, Hungarorum regina Maria, ipſe
n ſummo imperio manſerit ejus Vica-
s. Præfuit idem ſexennio poſt, cum Ar-
talaſſo Galliæ, pactioni induciarum
licellæ inter Cæſarianos & Gallos fa-
: mortuus tandem Hannoniæ Guber-
or, & Eques aurei Velleris, anno 1558,
ictis pluribus filiis, & præſertim Phi-
po, magnæ expectationis adoleſcen-
. Cui nuper in ditione paterna ſucceſ-
filiolus ejus Franciſcus.

Montigniacum Oſtervandiæ Duaco
iter leucis duabus diſſidet, juxta cœ-
bium Marchennenſe. pagus equidem
bilis, & qui arcem habet ac ditionem:
unde

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

unde & Baronatus titulo decoratur. Dy-
naſtam agnoſcit Florentium Montmoren-
cium, Comitis Hornæ fratrem, Equitem
aurei Velleris,& PræfectumTornacæſi-
ſem: quo mortuo, locus tandem obvenit
Comiti Hoogſtratano.

Antonia, vulgo *Antoing*, adſidet flu-
Scaldi, & Tornaco unica tantum leuca
diſtat. pagus valde amœnus, quem com-
mendat in primis pulcherrimi operis ca-
ſtrum, ea quidem antiquitate, ut condi-
tum ferant à Marco Antonio, famoſiſſimo
illo Triumviro, qui in Galliis tunc & Ju-
lii Cæſaris comitatu, loco à ſe fecerit no-
men, loco, vel ſola vetuſtate memorabi-
quem ſedem habent Illuſtriſſimi Prin-
pes Eſpinonii, poſſidetque hoc tempo-
matrimonii jure, Dominus Barlæmonts-

Ad eumdem Scaldim eſt Bia, locus
tonia una tantum leuca disjunctus, &
rabili arce conſpicuus, Dynaſtã agnoſc-
Hannoniæ Seneſchalcum. Poſſidebat
ita pridem vir Illuſtris Petrus Wer-
nus, Eques aurei Velleris: qui cum nu-
haberet liberos melioris ſexus, alter-
filiarum nuptum dedit Hugoni Melun-
quem & loci iſtius, & tituli Seneſcha-
hæredem inſtituit: ea tamen conditio-
ut & nomine ſimul & cognomine ſoc-
necnon armis ejuſdem gentilitiis gene-
poſterum uteretur: quod & incorrupte
ſervat. Minor filia laute dotata nupſit
miti Boſſutenſi. Bia vero nunc in diti-
eſt nobiliſſimæ fœminarum Iolentæ W-
chinæ, matris Principis Eſpinoii.

Briſtolium Bia leucæ tantum ſp-
d-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ſidet; pagus quidem exiguus, ſed qui
nplam habeat arcem, ac tantam jactet
tiquitatem, ut pro certo exiſtimetur
mſiſſe nomen, etſi voce nonnihil cor-
pta, à bifronte illo Iano, Poëtis tanto-
re decantato, unde & ampla quædam
llis, etiã aliis aliquot pagis inſeſſa, Briſ-
lienſis hactenus dicitur: juxta quam val-
m eſt mons Trinitatis, in quo aſſerunt
ino templum olim fuiſſe poſitum ab Al-
inis. Locus eſt ditionis Domini Moriau-
enſis, clari & generoſi herois, quem &
bilis ille pagus, vulgo *Hau-ſur-Heure*
catus, ac Sabin inter & Moſam poſitus,
npliſſima item & nobiliſſima arce, (quã
plurimum incolunt ii proceres) memo-
ndus, Dominum Dynaſtamque agnoſcit.
odie paret Ioanni Merodio, Domino
loriaumenſi.

Ligniacum, vulgo *Ligne*, diſtat Cervia
uidem una, Atho vero duabus leucis. pa-
us itidem peramœnus, & arce conſpi-
uus. unde & Comitatus titulum inſcribit.
omitem habet Philippum, etiam Falco-
urgi & Waſſenaræ apud Batavos Domi-
um, Principem certe generoſum, at-
ue illuſtrem, & Equitem aurei Velle-
is. quo mortuo, ceſſit Lamoralio Lignia-
enſi, nobiliſſimo pariter & clariſſimo
rincipi.

Boſſutum, Montibus tantum duabus
rum dimidia, Valentianis vero quatuor
eucis abjungitur. pagus ſane quamlau-
us, & pulcherrimo, non Hannoniæ modo,
ed & Belgicæ univerſæ caſtro ſpectabi-
lis, ideoque & Comitatus dignitatem à

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Carolo Quinto Imperatore conſecu[illegible].
Hodierno ejus Dynaſtæ Ioanni Henn[illegible]
Letartio nomen eſt, viro ampliſſimo n[illegible]
liſſimoque, Equiti aurei Velleris, & c[illegible]
Imperatoris ejuſdem Scutifero. Cui, c[illegible]
opus iſtud abſolverem, rebus hum[illegible]
exemto ſucceſſit Maximilianus fili[illegible]
eques generoſiſſimus, ac digna ta[illegible]
parente proles. Hodie Dominum hæ[illegible]
Petrum Henninum, valde adhuc a[illegible]
leſcentem.

Barlæmontium eſt ad Sabim flume[illegible]
Landrecejo pariter Avennaque pari [illegible]
duarum leucarum ſpatio diſſidet. Pa[illegible]
profecto ampliſſimus, ac non arce tant[illegible]
ſed & Dynaſtiæ, ſeu Baronatus dignit[illegible]
ſpectabilis, imo in Comitatum nuper à [illegible]
ge Philippo evectus. Paret hodie Caro[illegible]
Equiti aurei Velleris, uni è tribus Præ[illegible]
ctis ærarii, vulgo *Chef des Finances*, viro [illegible]
gnæ auctoritatis & famę, cujus filius q[illegible]
que Ægidius, adoleſcens eſt rara quad[illegible]
doctrina, idemq; ſtrenuus ordinum duct[illegible]
& militiæ gnarus: neque vero quidqu[illegible]
degenerant ejus fratres, qui partim ar[illegible]
& militari laude, partim ſacræ vitæ p[illegible]
feſſione, in dies inclareſcunt. Patri ſucce[illegible]
Florentius Barlæmontius, Baro Hiergeſi[illegible]
Geldriæ ſimul & Comitatus Namurce[illegible]
Gubernator, Eques aurei Velleris, a[illegible]
& magni nominis Capitaneus, ac gratio[illegible]
admodum apud Regem.

Glajonum Avenna duabus leucis di[illegible]
det, pagus neutiquam contemnendus, [illegible]
qui munitiſſimam arcem, ac Dynaſt[illegible]
dignitatem habeat. Paret viro Illuſtri P[illegible]
lip[illegible]

ppo Stavelio, Equiti aurei Velleris, & ıpremo Regiarum munitionum Præfe- to, cui ſucceſſit nuper generoſiſſimus vir lorentius Comes Herlieſius.

Traſigniacum adjacet viæ ſilicatæ, qua ur Trajectum Moſæ, & Binchio abeſt uabus leucis. Eſt autem & caſtrum & agus longe pulcherrimus, ac vel maxi- ne memorandus antiquitate ſtemmatis)ynaſtarum, qui ab annis ſexcentis & am- lius, locò præſunt, neque deſeruerunt ımquam, ſed perpetuam habuerunt do- nicilii ſedem. E qua ſtirpe plurimi orti ınt viri clariſſimi, & præſertim recen- ior ille Ioannes Traſigniacus, Eques au- ei Velleris, ac Collegii ejus Decanus, Caroli V, Imperatoris, ut ſic dixerim pa- anymphus, cujus nomine duxit Iſabellam Luſitanam. Patri ſucceſſit Carolus filius, ıodiernus loci Dynaſta, vir egregiæ con- litionis & famæ.

Eſcochinna Binchio trium leucarum in- ervallo abjungitur, pagus admodum am- ılus, ac duplici arce conſpicuus, ſuperio- e Dominum agnoſcente Comitem Lalai- ıium, inferiore Dominum Deldrium, è fa- nilia Reneſſæa, Equitem honeſtiſſimum. Ab hoc pago accipiunt nomen, & in totam ere hanc Belgicam magna copia diſtra- ıuntur lapides illi leucophæi, quorum ad opera cœmentitia magnus uſus eſt.

Trelonium ſemileuca diſtat Glajano, pulcher pagus, & qui validam habeat ar- cem, nuper adeo, quòd per ultima iſthæc bella ſæpius diruta mutilataque fuerat, de integro inſtauratam. Paret Domino

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Ludovico Bloſio, viro honoratiſſimo, & armamentarii Regii ſupremo Præfect. unde porro delatum eſt ad Dynaſtam M[illegible] rodium, virum ampliſſimæ dignitatis.

Sora Caſtellana, vulgo *Sor le Chaſte[illegible]* ſita eſt altero ab Avenna milliari, ponitu[r] que inter præcipuos & majoris mome[nti] pagos univerſæ Hannoniæ. arcem hab[et] operum munitione ac vetuſtate admira[n]dam. Paruit nuper Illuſtriſſimo Molemb[a]ſio, Equiti aurei Velleris: quo defunct[o] ceſſit una cum aliis aliquot pagis & t[o]parchiis Marchioni Bergezomano; habe[nti] in matrimonio unicam ejus filiam. Hod[ie] vero in ditione eſt nobiliſſimi viri D[o]mini Molembaſii, orti ex Illuſtriſſim[a] gente Croia.

Barbanchonia modica tantum leu[ca] diſſidet Bellomontio, & vicinum hab[et] amœnum nemus, taxis, nobili arboru[m] genere, conſitum. ipſe pagus luculentu[s] & caſtro, necnon veteri Baronia conſp[i]cuus. Fiunt hic magna copia vitreamin[a] ut & toto paſſim Hannoniæ Comitat[u] præſtantiora multo & pulchriora qua[m] Rhotomagenſia, Lotharingica, vel & Ha[ſ]ſica. Locus Dynaſtam habet Ioannem L[i]gneſium, Comitem Arembergium, Princ[i]pem admodum generoſum, Equitem aur[ei] Velleris, & Friſiæ ſimul ac Tranſiſulan[iæ] Gubernatorem: cui nuper ſucceſſit Ro[]bertus filius, non virtutum minus, qua[m] opum & ditionis paternæ hæres, itide[m] Eques aurei Velleris, & Sacri Romani Im[]perii Princeps, in magna & apud Princi[]pem gratia, & apud omnes exiſtimatione

Aime[]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Aimeriam alluit Sabis flumen, pul-
ırum & amplum pagum, Barlæmontio
æne contiguum, Malobodio circiter ſeſ-
uileuca abjunctum, & egregia arce, tum
rænobili quoque & miræ antiquitatis
aronia inſignem. Poſſederunt multo tem-
ore Comites Flandriæ. Hinc in dotem
ata fuit Iolentæ filiæ Comitis Roberti,
uptæ Henrico Barrenſi: unde poſtmodum
rtus Renatus Andegavenſis, Dux Lotha-
ingiæ, & idem Siciliæ ac Neapoleos
lex, qui donavit hanc Dynaſtiam Cancel-
ario ſuo Rollino: cui longa deinde nec
nterrupta ſerie poſteri ſucceſſerunt, uſque
d præſentem hunc Georgium Rollinum,
Dominum etiam ſilvæ Ramienſis, ac eo
omine Magnum Venatorem Hannoniæ.
Paret hodie locus Dominæ Annæ Aime-
iæ, viduæ fruenti antiphernis Marchio-
atus Roubaſii.

Notandum inſuper, contineri terræ Han-
oniæ finibus Tuinum atque Covinum,
ppida Leodicenſi Epiſcopatui ſubdita, &
ropterea ſuo infra loco deſcribenda. Si-
uti Vallocuriam quoque, oppidum iſthac
erra quidem contentum, ſed Namurcenſi
amen Comitatui concenſitum, debitæ ſuæ
rovinciæ reſervamus.

Scatet paſſim Hannonia multa nobili-
ate, ac præſtrenuos gignit & acres bel-
atores, ſive equites quiſquam deſideret,
ive pedites. Multi ſe litteris applicant,
n iiſque non pœnitendos progreſſus fa-
ciunt: alii rurſus in agricultura ſunt de-
liti, vel & mercatura. Plebs manuarias
artes & opificia ſedulo ac ſollerter colit,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

elucente in quavis profeſſione ipſorum in-
duſtria. gens civilis admodum ac huma-
etſi vulgus tamen majori ex parte in-
dum nimis, ac pravæ indolis. Sermo
utuntur Gallico, verum craſſo & ruſ-
cano: quem nobilitas tamen expolit i
dies & concinnat: addiſcunt deinde, pr
pter viciniam utriuſque gentis, etiam li
guam Flandricam.

Divexata fuit hæc regio fere perpetu
bellis, quæ cum alias, tum vel maxime d
clinante Romano Imperio eam preſſ
runt. Quare & Principes ſæpe mutavit,
nunc Hunnis & Vandalis, nunc Gothi
rurſus & Danis; nunc denique Gallis No
manniſque obtemperavit: donec tande
temporibus paullo minus remotis, Brun
nis maxime Colonienſis Archiepiſcopi
Pontificiæ ſedis legati opera, liberata fu
his tempeſtatibus, & in optimum locu
reducta. Sed nec iſta tranquillitas diutu
na, quin ex novis, neſcio quibus, præte
ſionibus nova iterum ſurrexerunt bell
nec cum Gallis tantum & Flandris, ſe
Brabantis quoque & Epiſcopi s Leodice
ſibus, imo & ipſis Batavis, varie ſæpe
periculoſe certatum eſt. Ita ut Hannoni
noſtra modo ab iſto Principe vi ſubact
modo ab illo per deditionem, vel & ma
trimonium occupata, graviſſimas ſæpe ca
lamitates experta ſit. At impoſitus tan
dem, ſi non bellis, ſaltem veris juſtiſqu
prætenſionibus finis, matrimonio inte
Ioannem Burgundiæ Ducem, eumdemqu
Flandriæ Comitem, & Margaretam, A
berti, Ducis Bavariæ, filiam natu majore

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ntracto. Qui Albertus, cum eſſet Han-niæ, Hollandiæ quoque & Zelandiæ mes. necnon Dominus Friſiæ; neque um ullum haberet præter Guilielmum; Guilielmo vero unica tantum manſiſſet coba; atque hæc etiam, licet quatuor ris conjuncta, ſine liberis tandem obiiſ-; ſucceſſit pacifice in has omnes ditiones ilippus Bonus, Ioannis & Margaretæ pradictorum filius. Prout latius fuit à no-s expoſitum in deſcriptione Hollandiæ. ubernat Hannoniam, nomine Regis Ca-olici, Marchio Renticenſis, cujus titu-s: Gubernator, Capitaneus generalis, & agnus Prætor Hannoniæ.

FINIS

Reipublicæ Hannoniæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

I. B. GRAMAYE
RESPVBLICA
NAMVRCENSIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

I. B. GRAMAYE
Andoverpienſis

RESPVBLICA NAMVRCENSIS.

In qua breviter Antiquitates Vrbis & Comitatus Namurcenſis, atque Reipublicæ ratio deſcribuntur.

CAPVT I.
Nomen.

NOMEN hujus urbis primo Sidroch à conditore, mox Nemetocennam à Nemetum ad Sabin colonia, denique Namurcum fuiſſe volunt. Poſterius quod remanet nomen varie legi ſcribique veteribus obſervo: Namutum, Namucum, Neumurciam, Namurtum, Namurram, Namurcum, & Gallis Namu, Teutonibus Namen, Germanis Nhemen. Originationem & etymon aliter alii deducunt. Scriptorum pars ſanior reſtauratæ per Romanos aut certe Francos arci à novo muro nomen hæſiſſe credit. Namen aliquot inde dictam volunt, quod juxta Moſam Sabin accipiat. Nec deſunt qui à Naymone Duce nuncupatam, aut idolis Nam & Murcia. Annales à ſilentio Deaſtri Nam, Namutì appellationem induiſſe opinantur. Ego in tanta antiquitate nihil definio, ſatis habens ſcripta & ficta ab aliis recenſere, & lectori judicium ſuum relinquere.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

CAPVT II.

Origo.

ANte urbem caſtrum fuit, ſive illud Aganippo Belgarum Rege, ſive à Burdegale Gallorum Duce, ſive à Ca brone Tongrorum Principe, ſive à Cl dio aut Cajo Romanorum Cæſaribus, ſi ab Antonino Auguſto, ſive ab Alberc Clodii Criniti Francorum Principe, ſi à Naymone Bavarorum Duce (om enim hæc ſcribuntur) factum, refectu perfectumve.

Cum autem legamus *Pipini Ducis victo ria apud arcem Namurci*, Abbatiam Br nienſem *in vicinia caſtri Namurcenſis* ſita ſcribi, diſcimus caſtri appellationem fe uſque ad annum 1000 in uſu & ore fuiſſ An autem caſtrum tamdiu ſolum fuerit, caſtri nomine, quod frequens, urbs etia intelligatur, non diffinio. Annales urbe volunt ſub tempora natalis Dominici la ſe ultra montem Campiliæ & uſque vallem nemoris Marlaniæ, loco qui hodie que veterum mœnium nomen ſervat, extendiſſe.

CAPVT III.

Incrementum primum.

C. autem Caligulam aut Claudium Cæ ſares oportuniori loco in proximam & ſubjacentem rupi vallem oppidum tranſtuliſſe an. Chr. 39. ſecutos Comite & Principes etſi non dubitem aut muniiſ

ſe au

aut auxiſſe, aut deſtructam urbem repa-
ſſe, tamen quia certi nihil apud ſcri-
ores invenio, rem in medio relinquam.
t ſtatuam primum urbis ambitum intra
abin & Moſam ad radices rupis, in qua
aſtrum. Portarum extant monumenta
uæ erant pontis Sabini, pontis Moſani,
urdegalenſis & Heremi.

1 Aquis dejecta, demum reparata eſt; anno 1410,

2 Fornicato opere renovata legitur, anno 1364.

3 Similiter ſpecioſiore modo refecta anno 1409.

4 Locus adhuc cernitur.

CAPVT IV.

Incrementum alterum.

PRoducta deinde pomæria ultra Sabin ab Alberto primo, quod arbitror, ſub annum 1000, ita ut mœnibus concluderentur Hoſdaniæ, Oultremontii, Seranii Toparcharum domicilia, & locus S. Remigii. In cujus aditu porta de *Cajus* appellata & juxta foſſa de *Flous* extant adhuc murorum reliquiæ. Inque foſſis nunc hoſpitium Domini Deſclay & ædificia nova circa Hallam extructa ſunt frumentariam, & occupabant medietatem vici Viorum uſque ad molendina Sabis. Portæ erant, imo ſunt adhuc *Hoyolenſis* à rivulo & loco ſuburbano dicta, quæ renovari cœpta anno 1314, perfecta iterum anno 1393, Saynealenſis correſpondens Sanſonenſi quæ novo opere refecta anno 1393, S. Albani

bani quæ retro ædem illius Divi (q
alii ab Alberto II volunt incluſam mœ
bus anno 1064) impetu aquarum dej
pulchriori pegmate reſtituta anno 14
Cæterum quando præciſe cœpta & pe
cta hæc oppidi augmentatio, necdum ſ
mihi contigit, certus ſub Alberto II, a
1213, cœpiſſe & perfectam fuiſſe. N
quod afferam tum mœnia perfecta,
foſſas duntaxat cum portis, cum leg
muros ductos à ponte Moſæ ad por
Iambenſem anno 1364, à Turri de N
voart ad Hoyolenſem anno 1385, et i
uſque ad fanum Divæ Virginis anno 13
denique circa D. Virginis & Sayneal
ſem anno 1393.

CAPVT V.

Vltimum incrementum.

VLtimum oppidi incrementum cœ
aucto mirum in modum incolar
numero, concluſa mœnibus, quam j
inde Comites libertate & privilegiis d
naverant, nova urbe, Cujus portæ, *D.*
colai, à parochia vicina, turri altiori orn
elevataque anno 1417, & 1423. *Sanſon*
ſis, à caſtro ad quod ducit, ſimiliter e
celſiori ſcemate adornata anno 1413. *I*
trieuxenſis à cavitatibus dicta, etiam f
idem tempus exaltata anno 1418 & 142
Cœptum quidem erat partim aquis, pa
tim bello deformatas veterum mur
rum partes reficere antea anno 141
ſed novo conſilio reperi cœptum fodi
producendum pomeria anno 1414,

quide

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

uidem inter ſecundam & tertiam por-
is factos muros anno 1417, à tertia
ſque ad turrim Monetariam, & ſic de-
nceps, anno 1439. Ita ut omnia facta re-
ectaque fuerint ad annum 1470. Porta
utem verſus griſeas Sorores poſterior
ſt à Theodorico Hannon Conſule reno-
ata anno 1579.

CAPVT VI.

Ornatus exterior.

DIctus Hannon propugnacula plura quæ hodieque conſpiciuntur, ad por-
as aliquot aut fecit aut refecit. Illud quod
najus vocant factum anno 1505. Ad de-
us urbis faciūt turres, & pontes non con-
emnendi. Quorum hi præcipui: Pons Sa-
bis ab Alberto inſtructus, poſt inundatio-
nem refectus anno 1409. Pons Moſæ, ut
ajunt, à Burgalo illo fabuloſo ſtructus an-
no 1409, aliquoties reparatus anno 1409,
1452, 1505. Pons ad Herbattas refectus
anno 1505. Lapideus juxta D. Virginis
anno 1461. Qui ad portas S. Albani & Ho-
yolenſem anno 1393. Turris S. Servatii
erigi cœpta anno 1385. Vicina portæ
Hoyolenſi anno 1386. Quæ retro domos
d'Acoſſe & Sallet anno 1393. Quæ nunc
cis domum Croyacam anno 1409. D. Io-
annis ſive Magna ad Sabin anno 1447.
Quæ ſupra Moſam cœpta anno 1405. Ha-
ſterienſis & Mohojenſis dejecta anno
1430. Maſſanenſis & Dodanenſis perfe-
ctæ anno 1425. S. Georgii apud Hoyo-
lenſem anno 1475. Quæ juxta portam
Boule-

Bouletenſem,anno 1456. Et aliæ ſub id[...]
tempus. Omnibus in numerum venien[...]
bus, licet vulgo 7 habere dicatur port[...]
tamen minoribus non omiſſis, portas [...]
bere dinoſcitur 6, turres in mœnibus [...]
decunque 34,plateas. . . . . fora rerum [...]
nalium 5,pontes 4.

CAPUT VII.

Caſtrum.

PRæcipua ejus opera hæc ſunt. Caſtr[...] quod magnis & diverſis gloriatur [...]thoribus, in edita rupe,loco naturæ ge[...] admodum munito ſtructum, turrim ha[...] in editiori montis cacumine,quam Bur[...]galenſem vocant, & alteram habuit p[...] nuper ſub & à Carolo V deſtructam, [...]yettæ nomine,anno 1533. Et volunt ill[...] Burdegalis, de quo dixi in hiſtoria, h[...] Caii Cæſaris eſſe opus & monumentu[...] Qualiter auctum munitumque fuerit c[...]ſtrum apparet tum ex ſtagno,quod in e[...] altiori parte conſpicitur, demum ex m[...]ris qui tempore Maximiliani facti m[...]ſtrantur. Propugnacula 2 majora per S[...]neſcallum,Hannoniæ tum Præfectum p[...]fecta anno 1542. Quæ cum murorum p[...]te ruinam minitantia Dynaſta Barlem[...]tanus reficienda curavit anno 1555. H[...]rologium quod in caſtro, eſt factum c[...] campana barmali anno 1423. In caſ[...] hoc Namurci Principes inaugurari a[...]quitus, habitare, Comitia celebrare, le[...]tos excipere ſolent.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

CAPVT VIII.

Opera Vrbis.

AD uſus opidi publica ædificia ſunt.Curia,ubi Senatorum tribunal: quod an-quitus in caſtro opinor fuiſſe, poſtea ad nnum 1213, Capitulum D. Albani *ad pe-ionem villici & Scabinorum Namurcenſium nceſſit, ut ſuper allodium ſuum,quod eſt juxta nctum Remigium, appentitium quoddam face-nt, ſub quo propter injurias aeris planta ſua ietius agere poſſint.* Sed cum creſcente colarum numero minus capax hic locus deretur, domum ampliorem in foro aximo ab Archimandrita Bronienſi emerunt anno 1552, quam pulchro ope- extruxerunt anno 1578, & nuper do-os ejus proſpectum impedientes amo-erunt.

Halla frumentaria vetus per Chriſto-horum Geiffier refecta anno 1560. Ma-ellum ſuperbo opere ad ripas fluminis rnatum anno 1580. Curia provincialis onſilii ex ædibus Domini de Waigny rætoris Vrbani erecta anno 1353. Pala-um ex clauſtrorum D. Albani parte ſub urgundiæ Principibus conſtitutum anno 264. Præcipuæ in oppido viæ publicæ pidibus ſtratæ. Viridaria ſunt ad ambu-ationes oportuna duo maxima, quæ Her-attas vocant. Sunt denique hoſpitia præ-ipuarum in vicino Abbatiarum magnifi-a. Denique nobilium primæ notæ domus nt. Ita invenio Croyacam, Daurianam, pontinenſem, Marbaſienſem, Crupeten-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ſem, Eſculyenſem, Vitſlebiam, Oultrem-
tanam, Duyenſem, Divianam nominat

CAPVT IX.
Calamitates.

A *Peſte* damnum ſenſit Vrbs notab-
cum tanta luis contages fuit, ut ſch
Mariana in cœmeterium converteret
anno 1400. Iterumque, cum abſum
ſcribantur 2400, non parvo multitud
civium argumento, anno 1455. Deni
poſt cladem Gemblacenſem laborat
Ab aquis. Cum pons Moſæ disjiceretur
no 1578. Cum molendinum Sabis cum
cello dejectum anno 1175. Cum exund
Hoyola pontem ſuum excuſſit anno 14
Cum intumeſcens flumen ad medium
pidi uſque pervaſit magno civiũ malo
1505. *Ab igne*, qui fortuito plus 100
mos abſumpſit anno 1147. Et iterum in
ce magno damno fuit anno 1509.

CAPVT X.
Seditiones.

AB hoſte domeſtico de ſeditioni
malum obvenit. Aliquoties temp
Henrici Cæci contra Balduinũ Hanno
Comitem, poſt annum 1180. Denique c
irritati contra Martham Imperatric
Henricum Lucenburgenſem advocaru
& eam ejecerunt anno 1256. Iterum c
ob gravamina ſolito majora quidam no
rebus ſtudentes, junctis ſibi 4 Paribus p
vinciæ, de alio Comite eligendo conſili

in-

ierunt, ſed mox authoribus mulctatis
:datur per Comitem tumultus anno 1293.
mplius anno 1313, cum eadem propter
xaſpetati cives, abſente Comite arcem &
n ea liberos ejus obſidere non vereren-
ar. Comes ab Hoyenſibus Spontinum tum
bſidentibus opem petit, ſed negatam:
uam impetrat à Loſſenſi Regulo: qui ſe-
nel iterumque urbem oppugnans metu
nxios coegit Comiti ad pedes accidere.
Arbitri Comes Loſſenſis, Ioannes Belle-
nontii, Ioannes Crepicordii, Gerardus
ottegemii, Iuſtinus Ligniaci dynaſtæ in
ebelles animadverterunt, & juſſa civitas
ngentem pecuniæ ſummam pendere. De-
nceps, anno 1352, factioſi quidam contra
us Comitis quædam machinati ſimiliter
n ordinem redacti ſunt. Nec multo poſt
d an. 1371, junctis capitibus quidam no-
varum rerum cupidi, neſcio quid molien-
es, Roberto Bellofortenſi Domino ſe cre-
lentes, Comiti ſunt conciliati.

Controverſias etiam urbs habuit cum
cœnobio Salzinenſi, cujus fundum ſibi ar-
rogabat, ſed compoſitæ res anno 1280.

CAPVT XI.

Oppugnationes.

AB hoſte externo Vrbi male fuit. Cum oppugnata arx à Geſtemaro, à Pipino recuperata ſub annũ 700. Cum à Barbaris Normanniſque tentata, Gerardo Comite reſiſtente anno 886. Cum obſeſſa Vrbs & capta cum caſtro à Balduino Hannone, jus ſibi in Comitatu debitum negari in-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

dignante anno 1188. Cum alter Baldui
Imperator à ſorore detentum expugna
anno 1237. Cum advocatus à civibus H
ricus Luceburgenſis Marthæ Imperatri
fruſtra ſe opponenti caſtrum eripuit an
1256. Sed mox Guidoni Flandriæ reg
traditum. Cum illud Toparcha Raveſtei
capto apud Brugas Maxæmiliano Cæſa
occupavit, ſed cedere & reddere coact
ab ordinibus provinciæ, qui de repe
Valhainii Dynaſtam Balivum ſuum ad
cantes cum exercitu obſederunt, & ad
ditionem compulerunt an. 1488, feſto
ſumptæ Virginis. Tentatum à Martino R
ſemio, ſed à Gubernatore inſigniter m
nitum defenſumque anno 1542. Dedit
Ioanni Auſtriaco Belgium tum procuran
qui hinc militem ſuum in Brabantiam e
xit anno 1577, vigilia D. Iacobi.

CAPVT XII.

Rara quadam.

RAra quæ Namurci evenerunt, fu
Cum panis ſub cinere coctus ſang
nem ſtillaret anno 1095 Cum femina
fantem bicipitem peperit anno 1118. Cu
altera uno partu 7 maſculos edidit, qu
rum 6 ſupervixerunt, anno 1217. Cum c
vus pulcher per medium forum in æd
D. Virginis venit anno 1360.

CAPVT XIII.

Domini Majores & Directi Namurcenſium

AD civitatem & rempublicam gradu
facio. Et quidem inter Dominos p

mu

ıum facio Cæſarem. Cujus beneficiarios
ıiſſe veteres Comites, etſi non dubitem,
ımen quia nihil certi hac de re traditum,
rdiar à Balduino, qui beneficio Henrici
, primus Marchio fuit anno 1188. Secuti
um Comites apud Cæſarem non ſunt pro-
eſſi clientelam. Guilielmus videtur mo-
em revexiſſe, qui Carolo Quarto Cæſari
uramentum præſtans, nova quædam ab
o conſecutus eſt privilegia anno 1362.
Nec invenio poſt eum ullos Imperatori
uramentum dixiſſe. Secundũ pono Fran-
iæ Regem, cujus fiduciarii clientes fue-
unt Comites uſque ad tempora Caroli
Magni. Tertio Lotharingiæ Ducem, cujus
oſtea ſubditi fuerunt, cum legamus Ge-
ardum Namurcenſem inter Comites Lo-
haringiæ, Suentebaldo rebellare, deinde
ideamus Albertum I vocari *Lotharienſem*
bſolute, denique cum legamus Henricum
Loth. & Brabantiæ Ducem Cæſari Baldui-
ıum Marchionẽ appellanti reſtitiſſe, quod
liceret, non licere intra limites Ducatus
ui novam erigere dignitatem, ſe invito.
Quarto pono Comites Hannoniæ & Flan-
driæ, quorum feudatarii fuerunt Comi-
es, ex lege quam Philippo minorenni fi-
io præſcripſit Balduinus pater. Factum id
quidem tum à Philippo, qui Comitatum
uum è fratris Balduini manu ſuſcepit, ſed
an à ſucceſſoribus ſervatum, dubito, cer-
tus Ioannem Aveſnenſem Hannoniæ Co-
mitem, eo quod Balduinus Imperator be-
neficium tempori profeſſus non eſſet, à
Gulielmo R. Romanorum per ſententiam
obtinuiſſe Namurcum anno 1245. Amplius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

tituli & ſententiæ hujus vigore idem Co-
mes Namurcum oppugnaturus, conven
cum Luceburgenſi, contentus ſi is cli
telam profiteretur, anno 1258. Succeſſ
hujus Guido recuſavit, licet juſſus à Cæ
ſare, Namurcum ab Hannone, quem
(erat enim Flandriæ inſuper Comes) in-
feriorem judicabat, relevare anno 1283.
lius tamen Guidonis à Guilielmo Han-
ne Comitatum ſuſcepit, idque ut à ſucc
ſoribus fieret decrevit anno 1307. Sed
factum ignoro. Certe non à Guilielmo Co
mite factum, qui Cæſarem agnovit, eiq
ſacramentum dixit anno 1362. Quinto lo
ſint Duces Namurcenſes, cujus genes
duos reperi in geſtis Comitum Hanavie
ſium. Sed opinor vocari Duces, quia a
in bello, aut alibi Ducis dignitatem habe
tes Namurco præfuerunt.

CAPVT XIV.

Principes Namurci.

SExto Marchiones ſtatuo. Qui lic
vulgo ſcribantur Namurcum tenui
à tempore Naymonis, uſque ad Erme
gardis Lotharingicæ cum Namurce
Principe matrimonium, tamen inchoa
libet eos ab ævo Balduini Hannonis, q
ab Henrico V *Marchio Namuci & Princ*
Imperii eſt renuntiatus anno 1188. Que
titulum ſolum ſucceſſores uſurparunt fe
niſi quod Balduinus Imperator Comitis t
tulum ſubinde inveniatur adjeciſſe. Po
Guidonem autem video vulgariter om
ſum Marchionis nomen, niſi cum præſen
C

eſare res auctæ ſunt. Septimi ſint Comi-
s, quo nomine ſolo ab omni antiquitate
os invenio Namurci Principes, & poſt
uidonis, ut dixi, ævum reſumpſiſſe vi-
co, poſthabito Marchionis vocabulo.
mitto hic Flamines, Dominos, Præfe-
os, & Prætores Namurci fere fabuloſos,
e quibus in Hiſtoria. Comites fuere pri-
um è Romanis, uſque ad annum 400,
emum è Francis Alberone natis uſque ad
nnum 600, poſtea è Durbutenſium Dyna-
arum ſtirpe uſque ad annum 700, tum
x Ardennæ & Moſellanis Dominis uſque
d annum 780, denique è Bavaris aut veri-
is Francis, uſque ad annum 1188, tandem
x Hannoniæ Comitibus uſque ad annum
258, mox è Flandriæ Reguſis uſque ad
nnum 1425, tandem ex Burgundiæ Du-
ibus, uſque ad annum 1478, ad extremū
x Auſtriæ Archiducibus.

CAPVT XV.
Palatinæ Dignitates.

POſt & infra Comitem conſtituo tri-
plici ſerie officiarios Comitis, Comi-
atus, opidi. In prima erunt *Magiſter Pala-
tii.* qua dignitate functos invenio Marba-
ſios anno 1226, & neſcio an eadem ſit cum
munere *Comitis ſtabuli*, quo etiamnum
Marbaſii gloriantur. *Mariſcallus & Se-
neſcallus.* qualis fuit Clarebaldus Alteri-
menſis. *Dapifer.* quo titulo gaudent Bala-
ſtriæ Toparchæ. *Dapifer ſuperior.* qualis
fuit Philippus de Fumale anno 1420. *Came-
rarius.* qualis Ioannes de Goſue an. 1421.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

nunc Dominus de Scence, *Magnus Vene*, quo titulo uſi Auriani anno 1302, nunc Gubernator jure gaudet. *Signifer* provinciæ, qualis fuit in bello Brabantico Ioannes Oultremontius anno 1188. *Archicapellanus*, qui eſt Præpoſitus S. Petri jam inde à Philippi Comitis ævo. *Archiconſor*, jam inde à Godefridi Comitis tempore, Abbas *Floreffienſis*. *M. Vinagiarius* pontis Moſę, dignitas gentis Itteriæ & Rifflarti, inſtituta anno 1410. *Præfectus portæ Palatii*, munus à Balduino inſtitutū anno 1246 à Guidone datum Theodorico Foſſenſi. *Magnus Apparitor*, munus gentis à S. Martino olim nuncupatæ. Æſtiva plurium Comitum Golſiniæ, Hyberna Namurci, Nemus Comitis Marlania.

CAPVT XVI.

Gubernatores & Balivi.

INter Comitatus Præfectos repono Gubernatorem, quem primi Burgundiæ Duces foris occupati & agentes conſtituerunt. Et eſt ſemper è prima nobilitate Principum Belgii, Comitis Vicarius. Is eſt quinque diſtinctorum caput tribunalium, quibus tam per ſe quam ſuos præſidet. Succedit Balivi ſupremi, quem Prætorem provinciæ dicas, munus, qui dictus olim abſolute *Balivus*, poſtea *Balivus Comitatus*, ſub Guidone *M. Bailivus*, ſub Balduino Imperatore *Balivus Præcipuus terræ Namurcenſis*, poſtea *Balivus ſuperior* aut *ſupremus*. Ejus generis fuiſſe invenio Ioannem Colon ſub Balduino Imperatore an. 1282.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ſuſardus, Henricus Spontin poſt eum, anno 1340, Lambertus de la Natoye, Ioannes Libines anno 1347, Balduinus de lehem anno 1363, Ioannes Rideau anno 1386, Warnerus de Davel, anno 1390, Henricus de Boulau anno 1395, Ioannes de Selles eques anno 1412, Henricus de Dongelbiert anno 1418, Poſtea ſub Philippo Bono Henricus de Longchamp anno 1429, Guido de Tarpin eques, Camerarius Ducis anno 1438, Balduinus de Humieres eques, etiã Camerarius, anno 1442. Cumque Dominus de Hornes D. Gasbecæ anno 1466 fuiſſet Capitaneus generalis conſtitutus provinciæ anno 1471, abdicante Hugone de Humieres, annexa Gubernatoris dignitati hæc dignitas. Quam obierunt Guido de Brimen Humbricurtii Dominus anno 1471, Ioannes de Longchamp D. de Wines anno 1477, Philippus de Burgundia D. de Bevera an. 1478, Ioannes Chalonius Princeps Aurangiæ anno 1481, Godefridus D. Eve tanquam Vicarius dicti Principis anno 1483, Ioannes de Bergis D. de Walhain anno 1486, Guilielmus de Croy D. Serviæ anno 1503, Ioannes de Bergis D. de Walhain anno 1509, Antonius Marchio Bergarum ad Scaldim anno 1528, Theodorus Baro de Brandenborch ad tempus, anno 1541, Petrus de Werchia Seneſchallus Hannoniæ anno 1542, Petrus Erneſtus Comes Mansfeldiæ anno 1545, Henricus de Wirtham D. de Berſel anno 1552, Philippus de Senſelles Vice comes d'Aublaïi ad tempus, an. 1554, Carolus poſtea Comes de Barlay-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

mont eques aurei velleris, Præfectus æ rii anno 1555, Ioannes de Burgundia Fromonti ab ordinibus ſtatutus anno 15 Adrianus de Croy Comes Rodienſis an 1577, Carolus Comes Barlamontii iteru & poſt eum Ægidius filius anno 1578, Florentius Barlamontii Comes, & inſup Spinoii Princeps, frater Ægidii, anno 15 Nunc dignitatem obit Carolus Gave Princeps, Egmondæ Comes, cui genu Friſiæ Regibus, nomen à felicioris ſtrictu Bataviæ, Majores Gelriæ Duces Hollandia Comites, alibi Principes a Dynaſtæ. Cui ab infantia indoles, à pu ritia eruditio, à juventute virtus bellic à virili ætate rerum uſu acquiſita pr dentia, vir inter noſtri ævi Principes omni heroicarum virtutum laude ce ſendus.

CAPVT XVII.

Pares & Conſilium provinciæ.

BAlivis ab antiquo aſſiſtere ſolent 1 ut alii, 12 *Pares caſtri Namurcenſis.* H non dubito à tempore Alberti fuiſſe, ſe conſtat non eoſdem, qui nunc pro tal bus habentur, fuiſſe. Vnde Pollinacan Faliſiam, Sorinas, Aſſeclam, Ywanian Siclinium, Ohayam, Ligniacum, Falle maniam legis Dominos habuiſſe Pare Namurcenſes, cum tamen modo hi ta tum numerentur Toparchæ de Syes, A denarde, Obbais, Avelois, Hanii, Faul Boſſuti, Zetrudi, Wangæ, Bregnilerii. H ſolent antiquitus judiciis præſidere, a

hc

ꝗos omnes Comitatus cauſæ devolveban-
ur, donec inſtitutum conſilium Provin-
iale ſub Burgundis. Ioannes de Berghis
Balivus à conſiliis habuit anno 1491, 4 Ec-
leſiaſticos, 6 ſeculares, (nunc poſteriores
nanent) & nomine ſigilloque ſuis, quibuſ-
um pro tribunali ſedit. Regina autem
Hungariæ Præſidi & Conſiliariis 4 ſtipen-
dia conſignans, anno 1551, authoritatem
ledit cognoſcendi de omnibus, via apella-
ionis, controverſiis, quod ſervatur, Guber-
natore cauſas Parium caſtri, feudorum, &
allodiorum, & perſonales nobilium pro-
vinciæ ſolum cognoſcente. Præſidem nunc
agit Petrus vanden Boſſche, vir prudentiæ
ſingularis. Huc etiam referendæ dignita-
tes Receptoris generalis, qui ſub ſe habet
4 chartalarios, Namurci, Saſonis, Flavuci,
& Bovinii, & ab annis 400 *Receptor Comi-
tatus* dicebatur, eratque ſecundus à Balivo.
Ejus eſt peculium Principis curare, & ſub-
eſt Cameræ rationum Inſulenſi. Habet ad
promovendum jus Principis Procurato-
rem generalem, atque hoc à Principum
Burgundorum ævo.

CAPVT XVIII.
Præfecti & Senatus opidi.

ARci præeſſe ſolet ab antiquo Caſtella-
nus, jus habens inter paucos 12 Secu-
riferorum. Dignitatem nunc obit idem qui
Gubernator eſt, & Vicarium habet eun-
demque Præfectum præſidii Caſtrenſis.
quod munus ſub Carolo V inſtitutum &
non niſi peritiſſimis quibuſque commen-
dari

dari ſolitum invenimus. Nunc eo fun-
tur Everardus Syverii Eques, raræ vir e-
perientiæ, quique Principi ætatem tota
conſecrans, poſt obita primæ notæ in H-
lis munia huc tranſlatus eſt. Invenio a-
tiquitus dignitatem *Ducis civium Nam-
cenſium*, ſimiliter *Signiferi Vrbani*: dei-
lego fuiſſe tres Horoſcopos, duos P-
cones villæ, quatuor Clericos: quæ n-
nerum nomina nunc in diſſuetudin-
abierunt. Et duplex eſt Senatus, vete-
& novæ urbis; uterque Prætore ſuo &
Scabinis conſtans. Novam libertate -
privilegiis donavit anno 1284 Iolen-
Comitiſſa, *confirmarunt ſecuti* Comites, G-
do auxit anno 1323. Veterem ab antiq-
inveni ſeptenario numero Senatum h-
buiſſe, cui junctim cum Prætore jus c-
vium oppidi demandatum & juriſdi-
intra primum ab urbe lapidem. Magiſtr-
tus hic annuus eſt dumtaxat, & conſtitu-
tur deſtituiturque per Gubernatorem pr-
vinciæ, in pervigilio D. Andreæ. Sunt i-
ſuper peculium oppidi procurantes, Qu-
ſtores 2, quos Conſules vocant, & oli-
Electi vocabantur, eo quod alter à popu-
alter à Balivo ſupremo eligeretur. Dign-
tate horum primaria fungitur per ann-
plures I. Minetius, vir prudentiæ exp-
rientiæque maximæ. Sunt & Iurati 4, -
Referendarius, quem Prætorem fabroru-
vocant; cujus eſt ad Senatum referre ſe-
tentiam populi,

C A

CAPVT XIX.

Plebeius Ordo.

Nter cives invenio veteres aliquot familias urbanas olim in Senatũ cooptari equenter ſolitas, & ſunt vel dicti à loco, : Pontini, Wariſolienſes, Pontilachien-s, Martinenſes, Spinetenſes, Banduelen-s, Aſſonullenſes, Coriolenſes, Warta-ienſes, vel ab eventu habituve dicti Lon-ini, Brachiati, Colliones, Macri, Farti, trenii, Confeſſi, Honorati, Sagittarii, Col-ctores, Mercatores, Turrarii. Lectior au-m pars civium nomina dare ſolet aut ollegio Sagittariorum, per Guidonem omitem inſtituto, anno 1266, aut Gladia-orum, per Albertum Archiducem confir-nato, aut Bombardariorum, aut Rhetorum empore Caroli V, inſtitutis collegiis, anno 524. Vilior in certa opificum collegia, è uorum ſingulis 4 eligi ſolent. Vnde Co-nes *aſſenſu Majoris, Scabinorum, Iuratorum, & onorum hominum 4 opificiorum, ait ſe leges* ræſcribere mercatoribus.

CAPVT XX.

Monetaria.

MOnetam ab antiquo Namurci fuiſſe diſco ex donationibus antiquis: ubi requens mentio denarii Namurcenſis. Guido Comes Monetariis primus ampliſ-ima dedit privilegia, ad exemplum Pari-ienſium, anno 1297: quæ reſtrinxit aliquantiſper Guilielmus ſucceſſor, an. 1312, confir-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

confirmante idipſum Guilielmo alte. Philippus autem Bonus novam cud monetam conſenſu Ioannis Comitis cu anno 1374. Ante & circa nuperas Belg turbas moneta ærea adhuc Namurci c fecta, & ſunt adhuc obilgatæ ad cud dum certæ familiæ.

Capvt XXI.

Namurcenſium Genius.

CIves olim re lanaria quæſtum fac bant. Vulgari joco deſcribuntur des,ſed cordiales, ut ſic exprimam. I bellicæ & virtutis opinionem apud ex ros meruere. In cultu modeſti,in victu ciles, laborioſi, ſtaturæ & formæ med cris. Opes poſſident non contemnend & pro opibus ſunt liberales,nec facile nium defraudaturi. A litteris alienio eos non nemo notat, & ingenii magis m chanici: quod equidẽ non obſervo veru eſſe. Fateor quidem non eam fuiſſe ol doctorum copiam, quæ alibi, ſed u defectum illum in urbe jam abunde ſu pleri, in qua ex popularibus numer nunc ſuperſtites & habitantes ultra 25 I riſconſulti titulo donatos, Nobilitate e forenſi, quæ fere ad Academias & bo rum literarum mercatum ablegatur.

Capvt XXII.

Dies ſolennes Namurci.

LIbet hic dies auſpiciales adjicere,qu bus excepti ritu ſolenni aut inaugur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Comites, aut aliud cum pompa actum. nno 1188, in Octob. Balduino Nobilium omagia in Herbattis excipiente. In Ma- anno 1196 aut 1197, cum Henrico Cæ- o juſta fierent. Kal. Februarii anno 1196, hilippo in D. Albani inaugurato. Feſto S. ionyſii anno 1212, cum ei juſta fierent. nno 1212, cum Iolenthis in urbem reci- eretur. In Majo anno 1267. Guidone landro Namurcum veniente. Anno 1297, Decembri, cum Ioannes inveſtiretur à atre. Anno 1330, Martis poſt *Invocavit*, um alter Ioannes à civibus reciperetur. Guidone inComitem aſſumpto anno 1335, Maii. Cum eidem juſta ſolverentur anno 336, 12 Martii. Philippo ex Norwegia educe anno 1336, 8 Novemb. Guilielmo D. Albani jurante anno 1338, 8 Octob. c juramentū renovante anno 1342. Cum jus cadaver ſepulchro inferretur anno 391, 3 Octobris. Guilielmo filio in loco urrogato 1 Octobris anno 1392. Cum jus defuncti exequię celebratæ 15 Febr. nno 1418. Ioanne in Comitem aſſumpto 1 Ianuar. eodem. Duce Antonio cum xore in urbem venientibus anno 1412. hilippo Burgundiæ Duce recepto anno 431. Ipſo cum uxore Namurcum delatis nno 1439. Delphino Franciæ eodem ve- iente anno 1457. Cum inaugurati Caro- us pugnax anno 1468. Maxemilianus an- o 1478. Philippus anno 1483. Carolus V nno 1515. Philippus ſecundus anno 1558. Albertus Archidux anno 1599.

CA-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

CAPVT XXIII.
Leges Namurcenſes.

LEges Vrbis volunt ex veteribus re
Lotharienſis eſſe redactas in ordin
ab Alberto II, anno 1357, à Guidone
ctas, à Guilielmo emendatas. Conſuetu
nes per Philippum regem renovatæ a
1564. Nundinæ annuæ celebrantur tri
ante natalitium Baptiſtæ, octiduo ante
rias Dionyſii & Clementis, & durant d
17. Fora hebdomadatim ſunt diebus M
curii, Veneris, & Saturni.

CAPVT XXIV.
Res ſacra.

QVod ad rem ſacram, gaudeat mer
Namurcũ primitiis religionis Ch
ſtianæ, quam prima urbiũ Belgicæ, ann
ciante D. Materno Apoſtolorum Princi
diſcipulo, ſuſcepit, adeoque per Martin
Comitis ſui filium, 7 Tungrenſem Epiſ
pum late per Hasbaniam propagavit. I
lolatræ erant antea his locis, & Nam D
Murciamque Deam profano ſacrificii g
nere venerabantur. Nam ego reor Nep
num eſſe, ſic dictum à ſorbendo ſive
glutiendo; Murtia Dianæ cognomentu
eſt. Et bene loco huic inter ſilvas jux
aquas hæc numina dedit Gentilitas. Q
poſtquam extirpata eſt, nullis hæreſe
offuſcata perverſitatibus, fides penes N
murcenſes perſeveravit. Quorum Co
tes ad unum omnes pietatem ſuam poſ

ris t

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

s teſtatam reliquerunt, in opprimendis
ibi ſchiſmatibus ſæpe occupati.

CAPVT XXV.

Cathedralis Namurci.

CAthedralis Eccleſia Namurci eſt à Paulo 4 erecta anno 1559. Cujus Epiſcopo, exceptis paucis, incuria ut puto, præteritis pagis, paret tota Namurcenſis provincia & Brabantia Gallicana; urbes nimirum octo, pagi 164 in Brabantia, 183 in Namurceſio, præter appendices, cœnobia Benedictina 12, Ciſtertienſia 14, Præmonſtratenſia 5, Regularium Canonicorum 3, Scholarium 1, D. Franciſci 3, Carmelitarum 1, Capucinorum 1, S. Trinitatis 2, S. Ioannis Ieroſol. Commendariæ 2, Cruciferorum 1, Reginarum 3, collegia Canonicorum 9, Canonicarum nobilium 3, Hoſpitalia & Noſocomia 40, venientibus in numerum etiam iis quæ nuper incorporata ſunt, aut etiam nunc propter injuriam temporum deſierunt habere congregationem religioſorum. Epiſcoporum primus Antonius Havechius S.T. Doctor, ordinis D. Dominici, qui obiit anno 1578, ſepultus in choro Eccleſiæ, ubi Synodum primam diœceſanã celebravit anno 1570. 2 Franciſcus de Wallon-capelle ex religione D. Franciſci, vir pietatis merito ſummis imiſque acceptus, obiit anno 1582, ibidem ſepultus. 3 Ioannes Dave ex Conſiliario Mechlinienſi, vir prudens & eruditus, mortuus anno 1595, ibidem ſepultus. 4 Iacobus Blaſæus, ordinis D. Fran-

ciſci, qui Audomaropolin ad Epiſcop
alterum abiit, anno 1601. Surrogatu
Franciſcus Buyſeret Moutenſis, I.V. L
ex Decano Metropolitanæ Camerac
& electo ibidem Antiſtite, bono diœce
& religionis huc tranſlatus. Qui inau
ratus Montibus, anno 1602, ſecundo
copatus ſui anno Synodum diœceſa
indixit: ubi multa bene & prudente
ctu Spiritus S. reformata, & inſtitu
Nivellis auſpiciis ejuſdem Seminar
diœceſanum. Deus ei longam & feli
vitam det. Hujus, de qua dixi, Cathe
lis Namurcenſis exordium tale eſt. Or
rium erat inter illa naſcentis Eccleſiæ
mordia, quod tradita per manus fides
dit à Cornelio Papa dedicatum Kale
Septembribus. Fama habet fuiſſe antic
tus Virgines in vicino ſacra peragen
ſed fama tantum. Etſi enim tradunt q
dam chronica, aſſerunt nonnulli antic
tatum inveſtigatores, fuiſſe in Eccleſia
cophagum, qui titulum Abbatiſſæ ſan
Albani præferret, tamen ego non ſum
cilis ut credam. Monachos nigros, i.
nedictinos fuiſſe certum eſt. Quorum c
diſciplina monaſtica tepeſceret, & p
ventus injuria temporum deficerent,
bertus ſecundus *dirutam Eccleſiolam a*
1047 reſtruxit, & loco Monachorum Ca
nicos ſubſtituit 12. quibus & ipſe & ux
decimas alioſque proventus aſſignav
Atque hæ ſunt præbendæ, unius inſtitutio
quinque aliæ ſunt alterius, (credo ab aliq
ſucceſſore Alberti adjectæ.) *quia autem*
ter 5 illas una erat cæteris opibus & dignit
præſta

æſtantior, eam Balduinus Imperator dividens una duas fecit. Philippus autem Balduini ucceſſor addito novo choro Eccleſiam ugens & chorum reficiens, numerum Ca-onicorum uſque ad 20 ſupplevit, & ad-dit 20 Vicarios. Eccleſia dedicata per uidonem Card. Legatum ſanctæ Sedis nno 1211. Altaria & ſacella fere Comites undarunt certatim, nolentes Eccleſiam anc ſuæ munificentiæ expertem. Gode-idus anno 1116, Henricus anno 1216, Io-ndis anno 1216, Guilielmus anno 1336, udovicus ejus F. anno 1370, altaria quiſ-ue fundavit & dotavit. Vita horum Cano-icorum ab ipſo fundationis exordio regu-aris fuit, quod docent clauſtrum, dormi-orium, & alia arctioris diſciplinæ loca, uæ adhuc conſpiciuntur. Cum autem fer-or ille primitivus tepeſceret, bellorũ, ut t, injuriis ſub Henrico Cæco licentiorem itam inducentibus, Guido Legatus Apo-olicus & Antiſtes Præneſtinus aſſenſu eodienſis Epiſcopi & Philippi Comitis n. 1204, aliquatenus repreſſit noxiã Ca-onicorũ libertatẽ, & leges vivẽdi poſuit, ut verius repoſuit. Quę ſervatæ aliquãdiu n deſuetudinem ierunt, maxime tempore ellorũ ſub Balduino imperatore. In hac ccleſia octo Comites ſepulturæ locũ ade-ti ſunt, nobileſque plures. Inter alios me-moria dignus Nicolaus de Conde; qui obiit nno 1207, ſepultus ante aram D. Nicolai, & Libertus de Egeſees Eques, magni Ec-leſiæ benefactores. Sepultus etiã hic Io-nnes Auſtriacus, qui poſt relatam ab Aga-eno hoſte victoria, extinguendo orbis Bel-

 gici

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

gici incendio miſſus, iamque rece
triumpho Templutenſi diem ſuprem
obiit. Tabulam altaris veterem Gui
mus II, Comes curavit. Altare ex n
marmore cum epitaphio Vicarius ad
moriam dicti Ioannis Auſtriaci ſubſti
Supplicatio, quam vocant, annua Nam
cenſis cœpta celebrari anno 1449. Hab
que Canonici diſtrictum ſuum, & in
tribunal, minime Senatus Vrbani do
nium agnoſcens: & conſtituitur cum S
binis 7 Prætor, idque ex privilegio Alb
ti II, confirmato per Henricum Cæc
& Balduinum primũ, auctum per Gui
nem & ſubſequentes Principes. Theſ
ros habent incomparabiles Pontificu
Cæſarumque dono. Puta Stephani Pap
(qui & bibliothecam ſuam reliquiſſe p
hibetur) antequam ad Apoſtolicæ dig
tatis apicem eveheretur, *Seriniolum be-*
num ſanctorum reliquiis refertum, benefi
Leonis Papæ partem corporis S. Gera
Trilonienſis Epiſcopi, una cum dalmat
qua Pontifex utebatur, dono Liedini
charienſis Epiſcopi partem corporum
Nicolai & Georgii. Miſit & Bizantio He
ricus imperator *vas aureum, pulcrum & p*
tioſum, in quo continebatur maxima pars
ligno Domini in modum crucis auro circumlig
& ornata: inſuper de ſacroſanctis reliquiis Imp
rialis palatii, de ſpinis coronæ Domini, de ve
purpurea, de pannis infantiæ, de linteo quo pr
cinxit ſe in cœna, de zona B. Mariæ, de capite
Pauli & Iacobi. Nivelo etiam Sueſſionu
Epiſcopus *pretioſum Chriſti ſanguinem à re*
urbe Conſtantinopoli allatum dedit anno 123

Warn

arnerus inſuper Abbas 3 Albani in Ma-
ntia de capite S. Albani martyris miſit.
ıbent præterea ſudarium intinctum ſan-
ine Protomartyris Stephani. Habent al-
re minuſculum eleganti forma confe-
um ad morem priſcum. Habent & inſi-
ıes ſalutiferæ Crucis partes, quas diebus
eneris populo præbent exoſculandas.
æc ſacerrima pignora dum venerabun-
ıs aſpexi, & antiquæ pietatis majeſta-
m, & Principum nunquam ſatis lauda-
m munificentiam exoſculatus ſum. Viri
ari in hoc Capitulo fuerunt M. Maſius
ecanus, in conſilio Tridentino celebris,
oannes Broſius, ſimiliter Decanus, ab eru-
itione celebris. Archidiaconum nunc
git I. Dawin I. Licent. vir pietate & eru-
itione clarus, cujus humanitate pluries
ıe adjutum fateor.

CAPVT XXVI.

Collegiata alia.

Svccedat Collegium Canonicorum D. Virginis, vetus illud, & quod de præ-
minentia longo tempore cum D. Albani
Collegio certavit. Monſtrant enim altare
& locum ubi S. Maternus converſioni in-
fidelium operam dans rem divinam per-
egit. Clericos habuit à Caroli M. ævo, quos
in ordinem redegerunt ſecuti Leod. Epiſ-
copi. Stephanus autem Epiſcopus conſti-
tuit 12 Sacellanos, Vicarios & conſul-
tores Epiſcopi totidem, Eccleſiarum D.
Virgini inſcriptarum. Abbates etiam Na-
murci 9 conſtituit clericos, præfecitque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

unum Abbatem ſecularem, qui hoſp
tatem curaret. Ex quo tempore ſub h
922 manſit hic Abbatis ſecularis dign
qui & beneficia confert. Numerus au
Canonicorum auctus uſque ad 18.
autem dotator aut fundator, præciſe
nequit. Clauſtrum etiam & officinas
habuerunt hi Canonici, & Senatus era
parare illa, ſicut & muros vicinos, vi
ſim percipiens ratione ſingulorum ſe
liendorum unum veterem groſſum.
Juri ob nimia gravamina Senatus ren
tiavit anno 1474. Tertium eſt Canon
rum ſancti Petri in caſtro collegium.
jus templum extructum occaſione cap
ſanctæ Petronellæ iſtuc delati, anno 12
12 Canonicos cum Præpoſito & Cuſt
à prædeceſſoribus ſuis fundatos teſta
Philippus Comes, & addit ſe decim
tertiam Præbendam cum officio Deca
tus inſtituiſſe. Hujus collegii etiam m
minit dictum Guidonis Legati diplom
Guilielmus Comes altare Deiparæ in
dem Eccleſia inſtituit & dotat anno 134
Capitulum hoc authoritate Pontificis
pra allegati unitum eſt Albanenſi ad d
tandum 9 Præbendas affectas ſive gradu
tas. Ex quo jam ante aliquot viri inſign
ad famam venerant.

CAPVT XXVII.

Parochiæ.

PArochiales ſive curam animarum h
bentes Eccleſiæ in urbe ſunt hæ: *D.Vi
ginis*, antiquiſſima & prima oppidi, qu
ant

tiquitus ex Canonicis ſolet habere Pa-
cum, qui ad diſtinctionem *Canonicus in-
ſtitus* vocabatur anno 1392. Viſitatio una
odicenſis anno 1493, vocat *Plebanum.*
giſtra alia *Viciarcum.* *Ioannis Euangeliſtæ*
nexa capitulo Albanenſi in commu-
onem munii paſtoralis aſſumpta poſt
ctam urbem. Vbi titulo Virginis matris
ſtituta ſacra civium confraternitas, à Io-
nne Papa 22 anno 1490, & confirmata
indulgentiis ornata, in qua nunc haud
uciores mille confratres numerantur.
ancti Lupi parochia, Malonienſi Abbatiæ
anonicorum regularium annexa, ubi ad
onorem D. Annæ inſtituta anno 1462
ivium ſacra ſodalitas per Leodium
ntiſtitem. *S. Ioannis Baptiſtæ*, à 200 cir-
iter annis in communionem parochialis
neris aſſumpta, quæ in duplum aucta
nno 1501, noviſſime ſodalitio ſanctiſ-
mi Sacramenti & indulgentiis per
ium IV ornata anno 1560. *S. Nicolai in
arbattis* fundata, & ab Henrico Antiſtite
icata anno 1153.

CAPVT XXVIII.

Cœnobia Virilia.

NObilioris ſexus cœnobia in urbe ſunt: *Cruciferorum* conventus inſtitu-
us, aut verius inſtitui cœptus à quodã pri-
vato an. 1249, coaluit demum in formam
cœnobii an. 1412, poſt reformationem au-
thoritate capituli generalis introductam.
Huic cœnobio relictum eſt collegium
Cruciferorum Lovanienſe, ab Philippo de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Volgaia nobili Zelando fundatum a
1491. *Franciſcanorum*, ſi non à Comite, c
auſpiciis Comitis inſtitutum eſt co
bium anno 1432, aut ut alii, 1335. C
religioſi obſervantiæ inſtitutum amp
ſunt anno 1490, hortante Margareta
roli Ducis vidua. In Eccleſia ſepulti
mites duo, Ludovicus etiam Petteg
& Balliori D. Guidonis, Ioannis, Phi
pi, Guilielmi Comitum frater, qui abſe
fratre conſtitutus Namurci Gubernat
in Worucano prælio obiit anno 13
Hic cum uxore Margareta de Haveſ
Comitiſſa de Rouſſii tumulum habet c
filio naturali Almarico & Margareta
pte. Iacent hic etiam Nobiles multi,
locum pietatis nomine celebrem ſepul
ræ ſuæ elegerunt. Numerum Religio
rum quinquagenario majorem fuiſſe leg
Prodierunt hinc viri à fama & ſcriptis n
ti, Fr. Wallon-capelle Epiſcopus II N
murcenſis, Henricus Willot, cujus ex
Ogdæas ſermonum de venerabili Sacr
mento, Nicolaus Cardin aſſumptus in A
batem Bronienſem. Capucinorum conve
tus Senatus & privatorum munificent
conſtruitur, templum dicatum à Revere
diſſ. moderno, anno 1607, Dominica
poſt Paſcha.

CAPVT XXIX.

Cœnobia Virginum.

ALterius ſexus monaſteria ſunt, Beg
nagium à tenuibus initiis inchoatum
& nuper anno 1591, annexum cœnobi

Car

armelitico 4. Quod Carmeliticum tali
odo propagatum eſt. Tradux & colo-
a Bruſſetenſis in Hannnonia cœnobii eſt
ionanteníe cœnobium, quo per injurias
mporũ exuſto, virgines Namurcum pro-
gæ obtinuerunt facile an. 1467, à Carolo
uce & Ludovico Borbonio Epiſcopo Leo-
ienſi authoritatẽ conſtruendi monaſteriũ,
fundo 2 Bonariorũ, ſito prope locũ dictũ prata
rvæ Harbattæ, infra ſecuritatẽ & ultimã Na-
urci firmaturam. Quod factum probabat
piſcopus Tricarienſis, Sedis Apoſtolicæ
egatus anno 1469. Capitulũ cum 4 peri-
yclis clauſtri & cœmiterio dedicatum
nno 1476: templum autem Virgini ma-
ri & Divis Laurentio & Alberto inſcri-
tum, dicatum anno 1476, à Darienſi Epi-
copo, ordinis Carmelitarum. Cœnobium
c ſitus & ſtructuræ & diſciplinæ titulo
ommendatur. Virgines nuper à Generali
rdinis reformatæ anno 1603, præter tres
monaſticæ religionis vota, clauſtri etiam
erpetui ſtabilitatem promittunt. Numero
unt 34 lectiſſimæ virgines & famæ opti-
mæ, Patronumque habent Abbam Villa-
ienſem, eo quod Hoſpitale S. Calixti, ex-
cipiendis Abbatiæ Villarienſis Religioſis
fundatum anno 1260, procurante Franco-
ne Archimandrita dictarum virginum pau-
pertatem levaturo, incorporatum ſit dicto
cœnobio anno 1478. Vitrea eſt in templo
una inſignis, retro aram primariam, cum
inſignibus Burgundicis & figura Ducis cũ
conjuge & verſibus his:

Vt ſis propitia, tibi do Virgo Maria
Renenſes mille, ut pater voverat ante.

O Regina mater Salvatoris, natum tuum [...]*care pro nobis.*

Beginagium dependens à Capitulo a[...] annos 300 inchoatum, convenientibu[...] unum virginibus aliquot. Griſeæ, q[...] vocant, tertiam D. Franciſci regu[...] amplexæ Namurcum venerunt anno 14[...] Quibus coempta domus anno 1503, f[...]ctumque cœnobium cum templo, a[...] 1507. Noſocomium oppidi majus ab o[...] ſcriptorum memoria, fuit ſenſim pior[...] eleemoſynis locupletatum. Hoſpitale[...] Iacobi ſub Burgundiæ Principibus ad[...] mam venit, aſpirante civium aliquot, [...] Compoſtellam viſerant, munificentia. B[...]ginagium Griſearum cum ſacello fund[...] ſub anno 1315, à Gertrude, relicta Nico[...] du Pont; ſed cum fundationi non fieret [...]tis, Boneffienſi Abbatiæ cum onere an[...]xum eſt, anno 1467, eſtque nunc, & f[...] Monachorum hoſpitium.

CAPVT XXX.

Sacella.

SAcellum D. Iacobi in caſtro à Phili[...]po Comite ſtructum, anno 1205, à Gu[...]done Epiſcopo dicatum, anno 1407. Sace[...]lium in vico Vivorum à Iacobo Branch[...] Receptore Comitis factum, anno 1296.

CAPVT XXXI.

Viri clari Namurcenſes.

NAtales ſuos debent Namurco vi[...] ſanctitate & virtute clari præter Co[...]

mite

ites & Imperatores Græciæ, qui hic na- præſumuntur, Martinus, VII Epiſcopus ongrenſium, anno 277. Ioannes Epiſco- us Braſarenſis, anno 1470. Franco Weſe- alius ex impari matre Baronis Weſema- i fr. bello ſtrenuus, & inter primos ſui mporis, anno 1256. Theologi, Petrus Bro- us Doctor Sorbonicus, anno 1524. Iuriſ- eriti, Nicolaus Goubletius I.V. Doct. an. 550. Hiſtorici, Gerardus de Iacea Capel- nus & Notarius Capituli S. Albani, qui ripſit geſta Comitum anno 1525. Anſel- nus Decanus D. Mariæ & Presbyter Can. eodienſis, qui Leodicenſem hiſtoriam ripſit, vixit anno 1400.

CAPVT XXXII.

Suburbanum.

AB urbe ab ſuburbanum progredior, & quacumque pedem porta effero, ſeri- m offendo pietatem. Coronant urbem eteres heremi totidem portis reſponden- es, quæ ſunt inſcriptæ D. Barbaræ Virgi- i, Martino Antiſtiti, Georgio Martyri, Sa- utiferæ Cruci, Antonio Anachoretæ, Fia- ro Confeſſori, Huberto Epiſcopo. Quæ magno plebis concurſu tum alias tum ma- xime ſacra hebdomade viſuntur. Vicinior ſuperioribus S. Adriani à moderno Anti- ſtite dedicata eſt, anno 1605, remotior S. Hilarii ſub Guilielmo II Comite conſe- crata. Valetudinarium extra muros cum ſacello Henricus Epiſcopus benedixit, an. 1153. Leproſaria Guido Comes adornavit. Cætera vide in *Præfectura Namurcenſi.*

I. B.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

I. B. GRAMAYE

HISTORIA NAMVRCI.

Caput Primum.

Quo res ante natalem Dominicum Namurci ge-ſtæ, aut de Namurco traditæ, recenſentur.

COmmune hominum & hiſtoriarum fatum eſt velle aſſurgere, & ex tenebris lucem, ex luce laudem quærere: & cum exiguo annorum vinculo ætatem noſtram concluſerit natura, proximam majorum ſeriem digerendo, longos nepotum ordines ſperando, æternitatem quodammodo nobis pollicemur. Ita usu venit familiis privatim, & gentibus publice & univerſim, ut titillando ſibi ipsi riſum moveant; illæ vero, ſi excedere larem domeſticum concedatur, & ſcintillam in Troiæ cineribus, laciniam in alicujus regis purpura detur invenire, quam majoribus ſuis alibi inter terræ filios natis præferunt: hæ, ſi factis (fictis dicere debebam) Regum rerumque commentariis plurium ſeculorum antiquitatem valeant uſurpare. Hoc malum cum jam invaluiſſe videam, & pluribus placere quomodo libet quæſitum hoc decus, veniam merebor, ſi & ego narratiunculas hac è noſtrate Hiſtoria per-titas attexo, umbram hanc reputans, quæ neceſſario omnium gentium hiſtorias comitetur. Hæc itaque de veteri Namurcenſium ſtatu invenio. Aganippum Belgarum

prim

imi nominis regem, locum in Arduennæ
ceſſu, ubi Sabis in Moſam ſe exonerat,
univiſſe, & Neptuno maris Deo ſacral-
, qui à ſorbendo aut auferendo Name
trio ſermone dicebatur. Cæterum arci
ſacrario *flamines* præfeciſſe eundem &
us ſucceſſores Belgarum Reges traditur.
E quibus *Sicelius* Regis affinis, cujus no-
en referunt Vicus *Scleii* & *Siclinium*.
Itemque *Mehan* Menapii Regis filius,
ii flumini nomen reliquit, diciturque
cerdos Neptuni ad Moſam. Et forte
nc eſt anonymus ille, qui ex Moſæ pro-
ncia in Friſiam legitur veniſſe, & cum
ajone Friſonis filio communicaſſe. An-
ante Chr. natum 350 vixit Hayo, teſte
appido. Atque hæc eſto prima princi-
um Namurci series. Alteram petam à
allorum Ducibus Cambrone & Burde-
ale, quorum ille traditur Sabi ſive Sam-
ræ fluvio nomen ſuum communicaſſe, &
d confluvium ejus cum Moſa arcem re-
ituiſſe, coercendis præmiatorum excur-
onibus: hic in rupe edita ad Moſam tur-
m ſui nominis cum ponte ædificaſſe. fa-
tum volunt anno 200 ante Ch. nat. Cu-
us ſucceſſores præfecti per annos plures
rcem habitarunt, cujus generis Lernus
aſtri Moſani Cuſtos, unde ducta nomen ha-
et Colonia. Tertios in ordine Namurci
rincipes Tungrenſes pono, quorum rex
edroch arcem præſidio munitam au-
tamque à ſe nuncupavit, ſub Iulio Cæ-
are. Quartos facio Rheni accolas Neme-
es, qui Coloniam huc duxerunt, & Ne-
netocennam, quaſi dicas Nemetum ad
Cen-

Cennam ſive Sembrem appellarunt, q
vicinis agris imperantes Romani in G
lias delati aut ejecerunt, aut certe in
dem acceperunt.

CAPVT II.

In quod conjecta, quæ per ſecula fere ſeptem Namurco legimus Romanorum & Francor tempore.

LIbenter ego crederem nomen Nem tocennæ ſub Romanis perſeveraſſ donec à Barbaris diruta arx, à Francis vo muro (unde Namurci nomen hæſer cincta eſt, ſi id fieri poſſit bona Chroni rum pace. Quæ nominant Divum Mat num fidei noſtræ fundamenta apud Sed chienſes jacientem, ſub annum 100, quod oracula deinceps non ederet D ſter Nam, *Namuti* nomen oppido hæſiſ an. Chriſti 35. Amplius addunt Cajum I peratorem oppido, quod late per mon na extendebatur, in vallem arci vicina tranſlato, aliam Namurco ſpeciem indid ſe, & Præfectum ſive Comitem à Rom nis deinceps conſtitutum. Cujus gener invenio anno 277, ſeptimum Tongroru Antiſtitem Martinum, Martini Comitis N murcenſis filium Hasbaniæ Apoſtolu Quicquid tamen ejus ſit, hoc probabil arcem tam oportuno ſitam loco, à R manis non habitam neglectui: hoc ce tum, Romanos paſſim hic egiſſe, fide facientibus variis, quæ alibi afferam, R mana lingua epitaphiis & monument quæ temporum calamitas in rupibus

ſax

tis nobis reliqua fecit. Declinante au-
n Romanorum in Galliis imperio, Clo-
Francorum Rege natus, anno 456 Al-
ro, in arce hac refecta Comites ſangui-
s affinitate ſibi junctos conſtituit. Cu-
s generis eſt ille anonymus ſocer Re-
li Hoſtienſis & avunculus Encharii Tra-
ctenſiũ Epiſcopi, qui floruit an, 527. Itẽ-
e alter, qui filiam Principi Bavariæ uxo-
m dedit , matrem factam Theodardi
odiorum Antiſtitis. Deficiente autem
c Francicorum Comitum (ſive illi tem-
rarii ſive hæreditarii fuerint) ſtirpe,
gibertus devolutum ad ſe jure bene-
ii Comitatum , Glomerico Durbu-
nſi Comiti , operæ fideliter in bellis
vatæ præmium , aſſignavit anno 650.
ngoque poſt tempore eoſdem duæ hæ
ovinciæ Comites habuerunt. Cum au-
m Pipinus Harſtallenſis Dux noſter Ge-
imarum tyrannum ad arcem Namurci
ælio ſuperaſſet anno 700 , probabile ab
us arbitrio caſtrum & Comites Na-
urci ſtetiſſe. Cujus generis eſt forte
doarius ille Princeps Floreffiæ reſi-
ens , cujus interventu Pipinus S. Ber-
ino 5 villas donavit. Hæc ſunt quæ
er ſeptem fere ſecula de Namurci re-
us lego. quo tempote exiguis limi-
bus circumſcriptum opinor Comita-
um , Arduennæ partem, & magis per
quam & ſilvam quam per agros exten-
um juriſdictionem : opinor, inquam ; nec
nim in tam remota temporum caligine
erto aut recto tramite verſamur , imo
uo penitius abyſſos iſtas antiquitatum
intro-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

introſpicimus, hoc obſcurior oculos m[illegible] tis captivat nubecula.

Capvt III.

In quo Series Arduennæ Principum, qui [illegible] 300 annos aliquam Namurci, ut nunc [illegible] partem tenuerunt.

NOta eſt Arduennæ ſilvæ amplitu[illegible] ſub cujus ambitu cenſebantur o[illegible] omnia per Brabantiam, Flandriam, H[illegible] noniam, Namurceſium ſilveſtria, quæ [illegible] pſu temporis ab invicem ſeparata, p[illegible] prium nomen aſſumpſerunt. Ejus Ard[illegible] næ, ſed neſcio an totius, Dynaſta Hid[illegible] phus fuit, forte ex Glomerici dicti po[illegible] ris, qui Beatrice filia Martino Moſe[illegible] norum Duci enupta, in illum, & natos [illegible] illo Moſellæ Duces, Arduennæ tranſt[illegible] hæreditatem, ſub qua potior Namurc[illegible] ſis, ut nunc eſt, Comitatus cenſebatur: [illegible] hujus Martini, qui alioquin Dux Mo[illegible] lanus fuit, filia fortaſſis eſt illa anonyr[illegible] quæ ſub hoc tempus titulo *Ducissa Nam[illegible] censis* dicitur uxor quarti Comitis Ha[illegible] vienſis. obiit anno 770. Martini certe [illegible] filio Lamberto nepos Loherus pulſus [illegible] ſuperbiam Regno Auſtraſiano & Duc[illegible] Moſellano privatus, itemque Comit[illegible] Arduennæ, per Pipinum regem, poſt [illegible] jus mortem ſupplex factus Carolo Mag[illegible] in gratiam & Ducatum reſtitutus eſt. [illegible] quamvis filius ejus & poſteri Comitis A[illegible] duennæ titulo uſi legantur, tamen ne[illegible] quam toto, imo ne potiore quidem Co[illegible] tatus parte fruiti, ea duntaxat potiti ſu[illegible]

uæ ulterior circa Luceburgum & Ger-
anias. Altera autem, quæ ad diſtinctionẽ
elgica appellatur, per Pipinum (quod ſu-
icor) aſſignata Adelrico nepoti ſuo ex
mphoriana filia, ſecundis nuptiis juncta
amberto, & proinde germano Loheri
pradicti: cujus poſteri citantur Adel-
ardus & Robertus, unde aliqui Ducum
otharienſium ſtemma deducunt. An au-
m ſub nomine Arduennæ Belgicæ com-
rehendatur potior Namurci pars ultra
Toſam, nolim dubitare, ſed nec aſſerere,
uod caſtrum Namurci fuerit comprehen-
um. Quicquid tamen ejus ſit, rediit ad
oheri poſteros pars illa Ardennæ potior
ve Comitatus Namurcenſis ablata, per
uptias filiæ Almarici Comitis cum Ragi-
erio Sadigeri Ducis Moſellani filio, Lo-
eri pronepore, (obiit anno 876.) qui pro-
ade arrogavit ſibi & aſſumpſit defuncto
ocero potiorem Comitatus Namurcenſis
artem, potiſſimum eam quæ Ardennæ ſu-
eriori proxima, quam adeo ad hæredes
ranſmiſit, donec per nuptias Bonæ, ejus
x Ricuino filio neptis, Carolo Lotharin-
iæ Duci, ut per nuptias Ermingardis Ca-
olo natæ Alberto Namurcenſi Comiti id-
pſum, & quicquid in Comitatum reliquũ
uris prætendebat, ceſſit.

Parergon ad excuſandum memorias & diaria vetera.

CArolo Magno imperii occidenta-
lis clavum tenente varia & di-
gnitatum & curarum nomina emerſe-
runt. Inter alia Marchionis Namur-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

,, cenſis titulum innotuiſſe contend
,, uno ore veteres memoriæ. Ego qua
,, vis nec diplomata nec exteros ſcrip
,, res habeam ſtabiliendo huic nomi
,, tamen facile patiar ſcribi præfect
,, aliquem datum arci huic, in confin
,, duorum fluminum conſtructæ, qui
,, mitis hujus, aut quaſi limitis cur
,, gereret, ob id Marchio appellat
,, Quos ipſæ eædem ſchedæ volunt, p
,, ſito Marchionis titulo, Comites dict
,, cum per nuptias Ermengardis Caro
,, Lotharingo natæ plenum ejus prov
,, ciæ dominium nacti ſunt, cujus hac
,, nus fuerant honorarii adminiſtrat
,, res. Quid ergo, inquies, cum Ger
,, dum in Lotharienſi, Beringerum
,, Bronienſi, Robertum in Gemblacen
,, alios in Leodienſi hiſtoriis Comit
,, Namurci vides nominari ante ævu
,, Ermingardis ſupradictæ? Plures ſu
,, viæ expediendi hos labyrinthos. P
,, tuit enim fieri eodem tempore & C
,, mites eſſe & Marchiones eſſe, aut d
,, verſos aut eoſdem etiam, ſed non tot
,, ſed non tanta, ſed non pacifica ga
,, dentes provincia. Et eſto, fuerint C
,, mites Regni aut Ducatus Lotharic
,, fuerint Comites Imperii, fuerint
,, Comitatu Namurcenſi, qui late oli
,, per Ardennam extendebatur, dom
,, nantes, ideoque Comites dicti, n
,, hil tamen vetat etiam Marchion
,, fuiſſe. Et ſane, ut pacem licet iniqui
,, ſimam æquiſſimo bello præferenda
,, cenſeo, ita probare à majoribus ſcr

pt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

pta, & ſicubi diſſentire videntur, in gratiam reducere, aut, ſi id minus licet, juſtam erroris cauſam dare, multo malo, quam aut rejicere, aut damnare, aut caſtigare bonorum veterum labores, contra ævi noſtri morem, quod ex ejuſmodi ſtudiis famam venatur. Hoc igitur agam, & quæcunque tam apud exteros quam populares reperi, in chartam conjiciam: addat quiſque ſua & conferat, melioribus ego cedam, doctioribus concedam,

CAPVT IV.

Annorum fere 200 geſta & Comites continens, Glomerici poſteros, & fere ſanguinis Lotharici.

COmmunis Hiſtoricorum & memoriarum conſenſus eſt, Carolum manum Naymoni cuidam arcem Namurenſem & Marchionatum contradidiſe. Fuit hic Naymo generalis Dux Bavarum cohortium, regia Bojorum ſtirpe ditus, aut, quod veroſimilius, è poſteis Glomerici Comitis, aut affinibus Adelici Dynaſtæ procreatus, dignitate *Comes regni Auſtraſiani*, quo titulo eum rater Carolus Imperator dederat unum ex duodecim Advocatis Eccleſiæ Leodienſis: itemque ex Paribus regni Franciæ, qualiter Gaſnem proditorem cum Ogero, & aliis Comitiis duodecim-viralibus, ſine parlamento indicto, condemnat,

Marchio etiam Namurci, utpote on
habens defendendi à piratis flumina
prædonibus ſilvas, à Barbaris limite
Quod fecit gnaviter, & loquitur ſuu
authorem aucta Namurci arx, culta Nam
ſchi littora, habitata apud Namynas r
pes. Ad extremum dum Magni Cæſa
caſtra ſequitur, in prælio ad Reſcidam-v
lem commiſſo glorioſa morte obiit, an
810, aut 812, ut Bellefor. in Aylis camp
in cœmiterio cum aliis ſepultus. Et huj
forte filia fuit, quæ duodecimo loco int
uxores Comitum Hanavienſium ponit
titulo Duciſſæ Namurcenſis, & vixi
colligitur circa hæc tempora.

Cum hiſtoriæ Leodienſes nominent
Synodo illa ſub Carolo Magno celebra
(ubi inſtituti ſunt 8 Archidiaconi) int
alios *Arnoldum filium Comitis Namurcenſis*
ſub annum 815 referant *Pentecoſtam filia*
Radulphi de Pratis 3 Comitis Huyenſis elocata
Theodorico Comiti Namurcenſi, facile creda
hos duos Naymonis filios fuiſſe, & hur
quidem ſucceſſorem. Maxime cum pler
que Indiculi referant, his præteritis, ſuc
ceſſiſſe Naymoni Amalricum, non filium
(quod pauci volunt) ſed nepotem vel e
fratre vel ex ſorore. Eſto itaque hic ſe
cundus Marchio ſive Comes, qui & i
haſtiludio Huyenſi decertans anno 819
ſcutum prætuliſſe dicitur aureum nigr
duabus diſtinctum faſciis, & neſcio a
non ab hoc nomen ſervet caſtrum i
edita rupe extructum ex adverſo Wal
ciodori.

Almaricus in ordine tertius Marchio i
diſſen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ſſenſione illa nepotum Caroli Magni adhærens Lothario, utpote Imperatori, a b Luduvico Germanico interfectus eſt, in cruenta illa & centum millibus capitum æſtimata pugna, ad Fontenellam, in finibus Altiſidorenſium, anno 842, ipſo die Paſchatis, tumulo illatus cum aliis in ſepulchreto ingenti, quod hodieque viſitur ſecus fanum Deiparæ. Nominis veſtigium eſt Amynes vicus ad Moſam.

Memoriæ veteres ut filium, ita hæredem Almarici faciunt Beringerum, quem cum anno 932 vixiſſe ex diplomate Cæſareo diſcam, quæ ante apud alios reperi addam. Chronicon vetus m. ſ. refert, Almarico duntaxat unicam fuiſſe filiam, procurante Imperatore (nomen non addunt) elocatam Raginerio Sadigeri Ducis, ut dixi, filio. Quid ergo de reliquo Namurci Comitatu? non exprimunt Chronica. Ego arbitror affines ſuperiorum Comitum etiam inuito Cæſare ſibi aſſeruiſſe, cum legam anno 899, in conjuratione Principum Lotharingiæ contra Suentebaldum Arnulphi Cæſaris natura filium recenſeri Gerardum Namurci Comitem, qui Stantii nomen ob id adeptus ſit, quod Normannis Namurceſium & Andennam in primis vaſtantibus, fortiter arcem tuitus ſit poſt ann. 880. An autem hic Stantius idem ſit cum illo beati Gerardi Bronienſis parente non definio. Affinem Beringarii Comitis fuiſſe hunc admodum credo, quoad fæmineum latus, ab Hugone Cameracenſi Comite deſcendiſſe, quoad maſculinum teſtatur hiſtoria. Nomen

hujus perſeverare videtur in ſarto Ge
di juxta Namurcum.

Gerardo ſubjungam Beringarium, q
perperam, ut ſeriem ſuam concinnar
memoriarum collectores, vixiſſe vol
paulo poſt annum 800. ego audac
addo paulo poſt 900. faciunt Alma
filium eadem propter. hiſtoriæ ſim
citer genus trahere aſſerunt à Glomer
Comite, de quo ſupra. Cæterum q
titulo hic ad Comitatum devenerit, n
mihi liquet. facile fuit tempore turb
rum, ſub Carolo Simplice concita
rum, favore alicujus partis fretum, p
ſeſſionem Comitatus adiiſſe. Credam
illud, dum certiora ſe offerant, & ſtatu
mus, quod extra controverſiam eſt, Beri
garium hunc *Comitem fidelem & amicum*
1. Beneficiarium *Imperatoris* anno 9
extitiſſe, & ejus rogatu tuendum acc
piſſe titulo Advocati territorium *Br*
nienſe, cum aliis ſitis *in pago Lomacenſi*,
amplius ab eodem Cæſare arcem Bov
nii, quæ Romanis authoribus gloriatu
poſſidendam fiduciario titulo obtin
iſſe. Ab hoc forte dicta palus Bering
ri, à qua uſque ad Tarentiſiam extende
Ducatum ſuum contendebat Henricu
Dux.

Filium Beringero dant ſchedæ vete
res Godefridum, Godefrido Henricu
ultimum Marchionem, eo quod Go
defridum Henrico natum putent ma
ritum fuiſſe Ermengardis Lotharingi
cæ, & obliterato Marchionis titulo, cu
jus ratione viderentur Imperio obnoxii

Co-

Comitis appellationem induiſſe. Ego cum nihil apud vicinarum gentium ſcriptores præter trium horum Comitum nomina reperiam, his in medio relictis alio convertar, & conſtituam ſucceſſorem Beringario, aut, ſi mavis, Godefrido, Robertum, cujus geſta & nomen ſuppeditat Chronicon Gemblacenſe. Erat hic ex affine Heribrandi Comitis Bratuspantii natus. Vnde cum eodem contra recens extructum Gemblaci cœnobium arma movit, nihil veritus Pontificis Romani fulmina, & Cæſaris interminationes. Vaſtatum Gemblacum, occupata monachorum peculia, nec integrum fuit aut Cæſari foris occupato ſuccurrere, aut religioſis tanto exercitui reſiſtere. Neceſſario itaque veniendum ad leges pacis, quæ ipſa nec ad effectum deduci potuit anno 960, niſi cum dimidia bonorum jactura. Atque ego arbitror hujus victoriæ pretium aut præmium, Comiti Namurcæo manſiſſe Comitatum Darmienſem, ſub quo potior territorii Fleruſenſis pars continebatur: cujus trientem expiandi facinoris cauſa Divo Lamberto obtulit Comes. Et neſcio an non hic eſſe poſſet ille octavus Alberti ſecundi Comitis *comes Robuoldus*, quem recens extructo Walciodorenſi cœnobio jus immunitatis exemptioniſque dediſſe fatentur diplomata. Hujus Roberti nomen mons retinuit, ubi poſtea ſtructum cœnobium anno 964.

Niſi Robertum eundem cum Adelberto ſive Alberto primo faciam, cogor

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

& temporum & hiſtoriarum ſerie ei
ſtituere Adelbertum, quem Otto Imp
tor iterato anno 992 declaravit ſolum
nienſis abbatiæ Advocatum, una cum N
gero Epiſcopo, factum probante. Qui
exorto inter Lambertum Lovanien
& Epiſcopum Leodienſem prælio a
995, ob donationem Comitatus Huye
ab Ausberto Comite factam, in quo j
affinitatis ſe potiorem videri volebat
vanienſis, auxilio veniens huic, ab H
banis obtruncatur anno 998, non tam
ternis titulis, quam conjugio & prop
virtute felix.

CAPUT V.

Annorum 50 Hiſtoriam expediens ſub Comi
bus Ermengardis Francica hæredibus.

IAm ad famam venire Namurci nom
tot locorum acceſſione recens augme
tatum cœperat, ſed timebatur à Moſell
nis & Lotharingiæ Ducibus: qui licet n
per juſtam Ardennæ Belgicæ portione
obtinuiſſent, tamen (ut ſunt impotes ſ
& impatientes quietis Principum animi
imminutam veteris potentiam majeſtat
ægre laturi videbantur. Itaque tempo
occurrendum ratus, Comes Alberti pate
& bella & fortunam, imo etiam familiar
Caroli Franci Lotharingiæ Ducis ſecutus
meruit filio ſuo Ermengardis, ejus ex Bo
na Moſellanica filiæ nuptias, & cum ei
reſtitutam ſibi Comitatus amplitudinem
redditis Ardennæ locis pluribus, auctam
imo Thenenſi in Hasbanis territorio.

Hæc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

[H]æc Ermengardis diu marito ſupervivens [c]um filiis rempublicam adminiſtravit. [O]biit anno 1049.

Succeſſere Adalberto, dein Ragine[r]us ſive Ratbodo, qui, ſicut & fra[t]er, ſub tutela matris Ermengardis rexit, [a]c res magnas geſſit, Germanicarum par[t]ium ſtrenuiſſimus propugnator, donec [a]nno 1005, poſt obitum avunculi ſui Ot[t]onis, Cæſar negatum Lamberto Lova[n]ienſi (qui Gerbergam ejus materteram [d]uxerat) Ducatum Arduennatibus aſſigna[v]it. Nec multo poſt, cum Brugeronenſem [C]omitatum (cujus juriſdictio extendeba[t]ur à vicinis *Reuche* & *Ralant* uſque ad fa[n]um Quintini) Carolus Comes 1200 mar[c]is argenti Baldrico Epiſcopo anno 1013, [v]endidiſſet, Lambertus Lovanienſis jure [a]ffinitatis intervenit, ideo diris Eccleſia[s]ticis involutus. Hac controverſia in bel[l]um erumpente, cum inſuper Epiſcopus [a]rcem apud Hugardas extrueret, auxilia[r]es advocavit Dynaſtam Florinenſem [(]quod oppidum recenter dono Gerardi [E]piſcopi Cameracenſis acquiſierat) Radul[p]hum de Pratis, Comitem Samenſem, & [N]amurcenſem. Pugnatum acriter & vi[c]toria penes Leodienſes fuit, qua hoſtium [ſ]ecuri prædæ & poculis ſe dantes, ſom[n]um capiebant, cum ſecedens ab exercitu [N]amurcenſis avunculum monet, addu[c]it, adjuvat, victoria licet care empta ad [L]ovanienſem inclinante. Quibus viſis, [n]on obiter Godefridus Florinenſis, una [c]um Epiſcopo Namurcæſium ingreſſus, [f]erro & flamma in vicos homineſque ſæ-

 vit,

vit, donec interventu Flandriæ Com
pacis leges dictæ: quibus jubebatur
vanienſis communioni fidelium reſtitu
dus, Eccleſiam in Hogardis ad ſolam
cæſorum extruere, & Namurcenſis 4
berantinorum eundem in finem pendo
quibus, ut fama eſt, ſancti Iacobi in In
la cœnobium inchoatum. Hæc pax c
Epiſcopo ſtabilita quidem, ſed reman
runt diſcordiarum reliquiæ inter Nam
cenſem & Florinenſem. Cumque hic G
relonis Ducis, ille Lovanienſis auxi
fretus apud Florinas concurrerent, ne
utriuſque Comitis remanſit penes D
cem victoria anno 1016, ut chroni
1014, ut Sigibertus. Videtur hic Ragi
rius nomen communicaſſe ſarto ci
Namurcum.

Rotbodoni ſive Raginerio ſucceſſor
do Aldebertum. Equidem arbitror
terventu aut Epiſcopi Leodienſis aut Fr
derici, (qui filius Goſelonis Ducis, poſt
Papa Stephanus octavus factus eſt) ad
piendum diſſenſiones ex bello Floriner
& cæde patris ortas, matrimonium ej
cum Reinolda Goſelonis filia procuraſſ
dote in Ducatu Bullonienſi conſignata a
no 1035. Hic Comes à Cæſare Advoc
tiam de Waſegga, ab Epiſcopo oppign
ratum ſibi ante Comitatum Brugerone
ſem accepit beneficiario titulo poſſide
dum anno 1031, aut ut alii 1033. quę pr
feſſio renovata anno 1080 & 1090, fu
Oberto Epiſcopo. Interfuit *obſidioni Flor*
nenſi gratia pacis facta, anno 1045, & 105
& alteri etiam interjecto tempore, *juſ*

Hen

[He]nrici *Cæſaris*, qua captum miriſque mo-
[di]s deformatum oppidum anno 1041.
[C]ontra Odonem Campaniæ Comitem
[R]eginaldo Epiſcopo opem tulit: ubi *dum*
[in] confertas hoſtium turmas ruit intrepidus oc-
[cu]buiſſe creditus eſt, ſed inter cadavera
[la]tens ignotus, voto concepto ſe Martyris
[A]lbani ædem reſtituturum, incolumis ad
[ſu]os remeavit. Et tum voti reus conſilio
[im]primis Frederici tum Leodienſis Archi-
[d]iaconi, poſtea Pontificis, cœpit templum
[r]eparare anno 1047, & loco Monacho-
[ru]m ſubſtituere Canonicos. perfectum
[a]nno 1055. Cumque tam in ſuperiori bel-
[l]o quam aliis Comes Imperatoris partes
[e]t caſtra ſequeretur, orto inter Cæſarem
[e]t Balduinum Hannoniæ regulum bello
[a]nno 1051, (male enim quidam in annum
[1]059, rejiciunt), Balduinus filium cogno-
[m]inem miſit verſus Huyum, filius Comi-
[t]em Durachienſem verſus Andennas. Quæ
[m]iſerum in modum incendio fœdatæ, Mo-
[n]ialibus turpiter habitis & fugam inire
[c]oactis. Pax apud Coloniam indicto con-
[ci]lio ſtabilita & armis poſitus modus.
[D]einde teſtem inter alios Principes
[h]venio Comitem, cum Rhichildis Co-
[m]itiſſa Hannoniæ, ſpe auxilii ab Epi-
[ſ]copo obtinendi Comitatum Sancto
[L]amberto obtulit anno 1055, recepit-
[q]ue fiduciario nomine poſſidendum.
[V]nde reverſum & domeſticis curis in-
[t]entum Haſterienſes anno 1060 in ter-
[p]ellarunt, Walciodorenſium jugum ex-
[c]utere conantes. Ab his invocatus il-
[l]os in ordinem redegit, quæ res ne-
ſcio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ſcio an anſam dederit contentioni, qu
ſequenti anno tradunt quædam memo
ortam inter Albertum Comitem & Di
num Epiſcopum. Quam cerno mox ſ
tam, cum anno 1066, idem Albertus C
mes in dotatione Eccleſiæ Huenſis
Dietwinum facta aſſiſtat teſtis & quid
primus inter laicos & Comites. Eode
aut, quod alii, proximo anno pugnans c
Godefrido Duce Lotharingiæ in Arden
vico Rivoniæ, cruento prælio ſupera
occubuit.

Cauſa belli, vel jus quod in Buloni
ſibi arrogabat ratione uxoris, aut matr
vel ut ſe Imperatori, quem Dux offend
rat, probaret, vel denique ut deperd
circa Ardennam recuperaret. Add
quod nonnulli tradunt, mortuo Gorelo
Duce, Henricum Cæſarem tradidiſſe D
catum Moſellanum Adalberto anno 104
quod ægre ferentem Godefridum Go
lonis filium tam Cæſari quam Adalber
bellum moviſſe, & hunc quidem per
miſſe.

Succeſſit anno 1072, in Comitatu A
bertus ſocius, rebus pace belloque geſt
clarus, Richildi Comitiſſæ Hannoniæ co
tra Flandrum auxiliaris; conſtitutus Vic
Comes Virdunenſis à Theodorico Vird
nenſi Epiſcopo, qui auctoritate à præd
ceſſoribus ſuis aliquoties uſurpata Com
tatum, mortuo anno 1077 ſine liberis G
defrido Gibberi Duce, vacantem, ſibi r
ſervaverat. Vnde poſtea Godefridus Bu
lonius avunculo in Lotharingia ſucceder
arma in utrumque movit; videnſque Vi

dunun

nnum ab Alberto & Namurcenſium præ-
lio teneri, Satzenacum urbem vicinam
cupat, & arce munit, prædas circa cir-
um agens. Hoſtes his malis obviam ituri
cem, & in ea Ducem obſident, ſed ad
mam advenientium cum auxiliis fra-
um Ducis, Euſtachii è Germaniis, Bal-
uini è Galliis, obſidionem ſolvunt, & pax
terventu Henrici Epiſcopi Leodienſis
ter Ducem & Virdunenſem facta anno
088, aut ut alii, 1089. Cauſa, cur potiſ-
mum Theodoricus Epiſcopus Albertum
omitem ad res ſuas ſtabiliendas elege-
t, erat, quod ſciret eum Duci infenſiſſi-
num. Erat autem ideo, quod cum Gode-
idus per matrem ſuam Idam Gibberis
rorem factus eſſet Comes Bullonii, *Co-
mes Namurci Albertus per aliam Idam uxo-
m ſuam dictum Ducatum Bullonienſem recla-
abat. Iſtæ duæ Idæ & earum ſucceſſio eſt ge-
us Heliæ militis, quem cygnus adduxit & re-
uxit, ut dicitur.* Eſt autem ille Elias
ques, 2 Cliviæ Comes, de quo hæc refe-
untur.

Addunt hiſtoriæ, quo tempore Godefri-
um norat abunde in componendis rebus
otharingiæ ſuæ occupatum, arcem Bul-
onienſem à Comite Alberto obſeſſam, ſed
rrito conatu, anno 1077. Vnde haud mul-
o poſt oportuno loco in finibus ſitum ca-
trum de Mirwart tentat reædificare; Hen-
icus autem Leodienſis Epiſcopus compo-
endi cauſa negotii, montem, in quo ca-
trum fuerat olim, à Richilde Hannoniæ
Comitiſſa emit anno 1080, ipſeque neutra
artium ſuffragante ſuo pro arbitratu in

eo con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

eo conſtruxit. De fine hujus belli n
traditum, & crederem ſimul cum Vi
nenſi bello per Leodinum Antiſtitem co
poſitas res anno 1088.

Hæc foris geſta: quibus non minora
mi ſollicitus arbiter curavit. Pontem D
nantenſem pro commodo nundinanti
fieri permiſit anno 1080, & eodem
author fuit Henrico Epiſcopo ordina
nis iſtius contra prædones omnia infe
tenentes faciendæ, & pacis inter Bru
nienſes & Trudonenſes concipiendæ. I
ferunt nonnulli codices, defunctum c
Ida conjuge Albertum anno 1102,
magis ſpeciatim addunt interfectum
Leodienſi bello anno 1101, quod con
Obertum Epiſcopum geſſit Imperat
Quod crederem volens, niſi diploma A
dennenſe anno 1107, aliquem injice
ſcrupulum, in quo Henricus Cæſar ait A
bertum Comitem pœnitudine ductu
bona per prædeceſſorem ſuum occupa
& equitibus diſtributa, Eccleſiæ re
tuiſſe. Certe ſi tum adhuc vixit, nece
eſt dicamus, vivo patre conſortem imp
rii factum Godefridum filium, qui an
1105, & alias res ſuis auſpiciis & Con
tis titulo vocatus geſſerit.

Parergon ad lucem hiſtoria dandum.

SVcceſſit Alberto & patri filius God
fridus. Sed an Alberto ſecundo a
tertio, variant ſcriptores & ſcripta. A
ta & memoriæ omnes tertium voca
diploma Dionantenſe anno 1080, d
ſer

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

te ſecundum vocat : diploma Hen-
i Cæci, hujus Alberti (qui Eccleſiam
vi Albani privilegiavit) numero ſup-
eſſo, facit nihilominus Henricum ab
o Alberto quartum , unde neceſſario
uſtituendi duo Alberti poſt Rotbo-
nem ſive Reginerium , à quorum
iore quartus ſit Henricus. Hæc ut
nciliemus, dicendum, Albertum, quem
emoriæ, & hiſtoriæ, & ego neceſſi-
te diplomatum convictus ſecundum ſe-
, qui fanum Divi Albani extruxit, nunc
cundum nunc primum vocari, ſecun-
m iis qui *Adelberti* nomen idem fa-
unt cum *Aldeberti* ſive Alberti , pri-
um iis qui non. Certum enim eſt no-
ina hæc , licet vulgo viderentur eadem,
& ſignificatione diſtingui. Sed quid
dicas Albertum illum, qui Eccleſiam,
*qua ipſe cum hæredibus bonæ memoriæ re-
ueſcit , privilegiavit* , *eſſe* Albertum pri-
um , poſt quem Reginerius, Albertus
cundus , qui Canonicos inſtituit, Go-
fridus & Henricus in ordine quartus
nperarint ? Non fit mihi veriſimile , di-
rſos eſſe illum qui reſtituit & privi-
giavit Eccleſiam, maxime cum cauſa
on fuerit privilegiandi illam collapſam
m, & cujus Monachi à religionis mona-
icæ obſervantia defecerant: quæ cauſa
bſtituendi Canonicos. Deinde neceſſe
rit , ſcriptores omnes Leodienſes &
emorias erroris arguere , & bellum
ademque ad Rivoniam ſomnii loco
ibere : denique Reinoldam ſecundi
Idam tertii uxorem confundere, &
dicere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

dicere Albertum ultimum fere nonag[illegible] annis regnaſſe: quæ abſurda Godefri[illegible] huic non immerito nomen *Illuſtris* dant[illegible] quod & ſuis & filiorum matrimoniis[illegible] geſtis ſibi peperit immortalitatem. Be[illegible] geſſit anno 1105, cum Duce Braban[illegible] ejuſdem nominis, imprimis ob Comitat[illegible] Brugeronenſem, quem non ab Epiſco[illegible] ſed à ſe in feudum tenendum Dux affe[illegible] bat: ſed cum interventu Comitis Fland[illegible] electi 6 utrimque arbitri pro Epiſco[illegible] controverſiam decidiſſent anno 1107, a[illegible] redintegrandi bellũ ſe obtulit occaſio[illegible] piſcopatus Leodini competitores er[illegible] Fredericus Comitis frater, aut ut alii, [illegible] truus, pro quo & ipſe Pontifex & Le[illegible] burgi Falqueburgique Dynaſtæ ſtaba[illegible] & Alexander, pro quo Dux Duraſſi[illegible] Montis acuti Comites anno 1120, ſtaba[illegible] unde ab illis quatuor villæ Namurcenſ[illegible] ab iſtis Geldonia, Gemblacum & vigi[illegible] pagi exuſti, & obſeſſum Huyum, pug[illegible] tumque, ſtante ab illis victoria, anno 11[illegible] Deinceps Balduino III, Hannoniæ C[illegible] miti Flandriam repetenti auxilio fuit, [illegible] pote affini. Obiit anno 1039, apud F[illegible] reſſienſes, ibidem cum uxore Lutzebu[illegible] hærede ſepultus.

CAPVT VI.

Alteros quinquaginta annos percurrens, q[illegible] bus inter duos Comites bellatum.

HEnricus, cui acquiſita ex morbo c[illegible] citas Cæci dedit cognomen, patern[illegible] maternæque hæres majeſtatis, totam ſe[illegible]

à mor[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

morte patris ætatem bellis impendit.
ıxiliaris Godefrido tertio Duci Braban-
æ in bello Grimbergano, anno 1140. De-
que ob caſtrum Veteris villæ mota con-
overſia, qua durante *Balduinus de Fontai-*
ſà Magiſtro ſuo, ſic verba ſonant, *juſſus*
certare cum Godefrido Cambraſienſi partes aut
ces Henrici Comitis tuente, ſed res certis pa-
ionibus ſopita.

Contra Leodium Antiſtitem occaſione
ullonii, ut reor, arma mota. Occupatum
lud erat à Renaldo Comite Barenſi, &
enrico Comite, quod recuperaturus, ut-
ote ſuum emptionis jure, antiſtes Alber-
o (licet Comiti Henrico nepos, ut quidam
olunt) dum militem colligit, Hugo &
enaldus Barenſis filii auſpiciis Henrici
oſſenſe oppidum cum ſancti Foliani cœ-
obio exurunt anno 1147, Epiſcopus poſt
bſidionem caſtro Bullonienſi potitur an.
42, 21 Septem. Et cum pleraque Chro-
ica tacito Comitis Barenſis nomine à
olo Henrico dicant captum & perditum
ullonium, mirum quoſdam eſſe qui inter
uxiliares Epiſcopi eum nominent. Hoc
ertum, mox capto Bullonio pacem redin-
egratam inter utrumque, adeo ut Henri-
us Epiſcopo centum argenti marcas mu-
uo dederit, quæ poſtea novi belli dede-
unt materiam,

Sequenti anno Ecbaldus advocatus
Florinenſis Gerpinenſem pagum & Ec-
leſiam ſuccendit. factum lego, cauſam
non ita, ſed nec ultionem à Comite ſum-
ptam; niſi, quod ſuſpicio eſſe poſſit, ad
occurrendum ſimilibus machinamentis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Flenuum in vicino donaſſe opidi jure
1148, & contentum fuiſſe divina ultio
quam ſacrilegus ante anni à ſcelere
curſum ſenſiſſe legitur. Interjecto te
pore, cum ab Henrico Alberonis in E
ſcopatu ſucceſſore illud centum marc
rum, de quo dixi, mutuum Comes rep
teret anno 1151, aut ut alii 1157, & i
niſi exhibitis deſuper confectis literis,
teneri recuſaret, ventum ad arma. Epiſc
pus octodecim pagos exuſſit, Comes p
Condruſios ferro & flamma graſſatu
apud Andennam caſtra metatur. Cumq
ſtarent in procinctu acies, nec superv
niens Hanno valeret rem componere, p
gnatum acriter, & cedente Namurce
ſium turma inſecuti hoſtes Andennam i
rumpunt, incendunt, pontem Moſæ d
ſtruunt, templum & virgines ſacras vi
lant. Cujus paulo poſt ductus pœnitudi
Epiſcopus & templum refecit, & virgin
novis ornavit privilegiis. Vt raro malu
ſolum eſt, excepit mox aliud bellum à C
mite Durachii Mareſcallo Leodicenſi, cu
jus cauſam necdum inveni, cruentum ſci
combuſtam nimirum iterum Andenna
excepta Eccleſia, & coactum bennio po
ab amicis deſtitutum Comitem in pac
etiam iniquæ leges deſcendere.

Erant jam inde occulta diſſenſionu
ſemina cum Brabantiæ Duce, jus aliquo
in Comitatum Namurcenſem, aut ſalte
illam Comitatus partem, quæ in & circ
Hasbaniam, prætendente: credo quo
Lotharingiæ eam deberi opinaretur. Cu
autem debellatis rebellibus aliquot fi

ſati

ıtis in Ducatu ſe confirmaſſet, Henricum Comitem Valentianis, ubi Balduinus Hannonis filius in celebri cōſeſſu militari cingulo ornatus erat, redeuntem intercepit, anno 1168, ſed brevi dimiſſum. Qui non obiter hanc ferens injuriam, auxilio Balduini ſupradicti in armis ſe exhibuit, verum, cum ſtarent ex adverſo acies, res compoſitæ cum honore Henrici apud Eſcauſines anno 1170. Bellum etiam cum Hannone Treverenſibus paravit, ſed revocatus à Frederico Viennenſi Comite, retroceſſit.

Ita adjutus ab Hannone ſæpius, eidemque non uno titulo obligatus, Comitatum Namurcenſem & Luceburgenſem vendit anno 1170, à morte demum ſua poſſidendum, dummodo ad omnia accederet Cæſaris confirmatio.

Poſt ſterile enim matrimonium viduus ſorori Aleydi, quæ Hannoni nupta, ejus anno 1163, & 1169, tanſcribebat: quod ipſum jam bis ante conceptum fuerit, ea lege ut duabus reliquis ſororibus Hanno de dote provideret. Vix huic tractatui finis impoſitus erat, cum inimici redintegrato bello Namurcum quaſi indagine cingere, ita ut non liceret de urbe ad urbem tuto procedere, anno 1171. Accurrit auxilio Hannonis filius & Iacobi Aveſnenſis, Rozonis Gaveri, Guilielmi Sanota Aubertini ductu, tripartito exercitu omnes diſſipat. Dux etiam Limburgenſis, credo à Brabanto affine perſuaſus, incendio plura Namurci loca fœdans, ſimiliter Hannonem advocavit.

Qui violenta manu Limburgi Du-
tum prætergreſſus, Arlunum, quod t
à Limburgenſi occupabatur, obſidet,
gitque anxium pacem petere, capta re
dere, imo damnum reſarcire. Decen
fere pax fuerat, cum novi motus &
majori cum periculo conjuncti, quia
teſtini, rebellio nimirum Rupeforte
ſium, qui Namurcenſium erant b
neficiarii, ab eodem Hannonis filio
ordinem redacti anno 1182. Evenit an
ſequenti lecto affixum Luceburgi Hen
cum Comitem, oculorum uſu deſtitui,
Hannonem infirmo aſſiſtentem tranſact
pactiones renovare, & amplius cum R
dulpho Epiſcopo Leodienſi tranſiger
ut ceſſerit ei omne quod in Namurcu
jus arrogabat, reſervato poſt morte
Henrici uſu-fructu terræ Durbutenſis, e
cepto caſtro, anno 1187: quo tamen ga
ſus non fuit, quippe morte prævent
ante Henricum. Mortua Laurentia The
dorici Elſatii Flandriæ Comitis filia, p
ma uxore anno 1170, Henricus Comes
ſecundas progreſſus nuptias, Agnete
Ottonis Geldriæ Comitis ſororem duxi
ſed ob demerita aut ſuſpiciones ſiniſtr
repudiavit. Et poſt quindecim demu
annos conſilio Ducis Brabantiæ & Arch
præſulis Colonienſis recepit in gratian
nec multo poſt filiam Ermeſendem ex e
ſuſcepit. Quam eorundem Hannoni infe
ſorum conſilio, vix annum ætatis age
rem condixerat Henrico ſecundo Camp
niæ Comiti. Qui eo fine Namurcum v
niens, & ſponſalia contrahit de futuro, &

rec

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ſcipitur à proceribus, tanquam hæres poſt ſoceri mortem futurus, anno 1187. Horum non ignarus Hanno ad Imperatorem Fredericum tum Tulli agentem ablegat Lambertum Giſlenopolitanum Abbam, & Gillebertũ à ſecretis ſuum, impetraturos confirmationem contractus. Sed cum negaret Cæſar ſe vivo Henrico de illa re diſpoſiturum, Hanno Namurcum veniens præſente Campano & proceribus, in cœmiterio Divi Albani expoſtulat cum Henrico Comite, & petit una ne tanta fraude & injuria bene meritum afficiat. Cæterum cum nihil impetraret, eundem Gillebertum cum prudentiſſimo equite Goſuino de Tullini Wormatiam mittit ad Cæſarem, expoſituros rei geſtæ indignitatem. Qua intellecta Cæſar annuit & Hannoni ad ſe venienti confirmat Comitatum, eundemque ad Hamayjum recepit 1188. Horum omnium certior redditus Henricus, reverſum pace compoſita recipit, in cujus verba jurarunt proceres patriæ, juravit Henricus ſe nihil contra moliturum, juravit Balduinus ſe ad recipiendam, quam Campanus abduxerat, Ermeſendem filiam allaboraturum. Verum enimvero cum Henricus utpote cæcus administrum juſtitiæ in ſuo Comitatu deſignaſſet Hannonem, adulatorum nequitia ex ſcintilla parva ingens oritur incendium. Prædo inſignis, in ditione Alterinenſi ſpoliato, & ad necem vulnerato mercatore iter faciente, captus quatuordecim argenti marcis vitam redemerat. Mercator nec juſtitiæ nec ſibi factum ſatis

videns, Hannonem implorat: qui captu convictumque cruci affigit. Vnde mur- mur in populo, & commotus Comes D aci decumbens mittit legatos ad Cam- panum generum nnnciaturos, mittat m litem muniendis arcibus Namurceſii. D his edoctus Hanno juncto nobilium nu- mero comitatus Namurcum devenit, eo dem fere quo Henricus eo æger dela- tus eſt tempore. Cumque eo ſalutato nihil æquum impetraret, juberetur im urbe excedere, nec ſe rebus provinciæ implicare, ille mox inſtructo exercitu improviſus Namurcum aggreditur, & licet reluctantibus qui in urbe erant muro & urbe potitur, (quæ in prædam ceſſit militi) caſtrum obſidet: & cum in- de ſubmiſſus ignis urbis potiorem par- tem abſumpſiſſet, fixis ultra Sabin ten- toriis, fortiter urget, donec deficiente potu deditionem facit Henricus ea lege ut Rogerio Condatenſi neutrarum par- tium, beneficiario tamen utriuſque tra- derentur caſtra Namurci & Durbuti, poſt mortem demum Henrici tradenda Hannoni. Interim autem dum Rogerius advocatur, illud Ottoni Trazeniaco, Waltero Warguy, Nicolao Barbenco- nio, hoc Wilrico Valenirienſi, Claren- baldo Alterinenſi, Sebaſtiano Gardinenſi, Godefrido Moriamæo concreditur, ju- ramento obligatis. Quod parum curio- ſe dum poſteriores ſervant, Durbuto mi- litibus Comitis Campani tradito, prio- res Hannoni Namurci arcem reddunt. Qui idem caſtrum Theodorici deditione

ceperat,

perat, & fratri ſuo tradiderat. Bominii
cem machinis oppugnatam ad deditio-
em compellebat, & captam refectam-
ue præſidio firmabat. Similiter arcem
eteris villæ vi cepit, & Bievernæ. Flo-
effia etiam occupata: ſed cum ad
reces Abbatis Hanno inde militem
duxiſſet, incertum cujus vitio, admiſſi
Jamurcenſium præſidiarii grande op-
ido malum pepererunt. Erat aſſiduo
n partibus Brabantus, nec Hanno ni-
i ab animo ſuo ullum ſentiebat ſolati-
um, & ferunt deſtitutum auxilio ami-
orum ſuppetias ab Henrico Rege Ro-
nanorum, Frederici Imperatoris filio,
er Abbam Viconienſem petiiſſe, qui
n Comitiis Vormatiæ rem conficiens,
effecit, ut præſens ibi Hanno, non tan-
um feudis Henrici avunculi ſui omni-
bus inveſtiretur, ſed etiam Marchio
Namurci deſignaretur. factum id anno
1188, triduo ante natalem, teſtibus Ma-
guntino Antiſtite & Vormatienſi, Co-
mitibus Palatino, Naſſavienſi, Limo-
gienſi, & aliis, ſolvendo certis termi-
nis mille quingentas libras argenti.
Cumque poſt quindecim dies elapſos
Henricus Rex componendi cauſa diſſi-
dii Leodium (annales noſtri Werdam
ſcribunt) cum Hannone veniens evo-
caſſet Namurcenſem & Brabantum,
nulla via Namurcenſis pacari potuit.
Rex tamen cum Brabanto, cui potior
Hasbaniæ pars cum Thenis Hasbaniæ
& tractu inter Moſam & Sabin oppi-
gnorata erat, quique acceptis in fidem
 Hen-

Henrico Merlemontano & Clareba[ld]
Alterinenſi, Floreffiæ, Lernuto, Mer[l]
monti præſidia impoſuerat, rem comp[o]
nit, adjudicans Duci Thenas & Larn[u]
tum, abdicatum quicquid in reliquo N[a]
murcæſio juris prætendebat, & acceptu[s]
interim ſeptingentas argenti marcas [a]
Hannone.

Parum ſtabilis fuit hæc pax, vel qu[od]
ad condictum diem non repræſentaret[ur]
pecunia, vel quod conſilio Flandri Dux
contractu reſiliret. Dux ſequenti anno r[e]
bus eo in ſtatu manentibus, contra Gera[r]
dum Loſſenſem Comitem certans, Trud[o]
nopolim cauſam belli obſidebat, ſed a[c]
currente in auxilium Hannone cede[re]
coactus. Alia parte Campaniæ Comes i[n]
vigilans in omnia momenta, exercitum i[n]
ſtruebat in Hannonem, Flandri autem i[n]
terventu induciæ in Septembrem uſqu[e]
decernuntur. Quibus expirantibus ſa[e]
pius hinc inde excurſum & commiſſæ ve[l]
litationes. Nominatim præſidium Veteri[s]
villæ excurrens inſigni clade Nivellenſe[s]
affecit. Quibus æſtimatis Francus Picta[]
vium vocatos Hannonem & Campanum
componit, huic Durbutum & Rupenſem
Comitatum addicens; illi Namurcum, Lu[]
ceburgo diſpoſitioni Cæſareæ relicto. Cu[i]
paci licet minus conſenſerit Campanus,
tamen minus fervens deinceps viſus eſt
in proſequendo. Flander autem avidus
componendi diffidii cum Duce partes Al-
tam-crucem evocat, & rem ſic decidit,
quomodo ante convenerat, niſi quod loco
ſeptingentarum marcarum mille ducentæ
ab

Hannone pendi juberentur, cui interim
mbecæ beneficium addicebatur. His
nfectis ſecurior Hanno Merlemontem
ſt ſeptidui obſidionem occupat, Floreſ-
 poſt gravem oppugnationem potitur,
turribus muroque amolitis vaſtat, ve-
enſque Namurcum, in Herbattis nobi-
um homagia recipit. Quibus conſidera-
s Henricus Comes pronior ad pacem &
tionem ſe ſub & remiſit. Archiepiſcopus
item Colonienſis Regis Romanorum
uſſu pacis formulas concipiens, addixit
nno 1190, in Iulio, Hannoni homagia &
rces ante occupatas, ex nunc, reliqua
omitatus & Durbuti Rupiumque loca
emum poſt obitum avunculi poſſidenda,
a ut pendat mille quingentas marcas,
e quibus ſupra mentio. Quam pacem
rajecti ab Imperatore anno 1192 confir-
natam annales referunt. Vix biennii quies
uerat, cum Henricus Comes hortatu Du-
is Brabantiæ, auxilio Limburgenſis Du-
is, Simonis electi Leodienſis, Frederici
Viennenſis, Gerardi Iuliacenſis, Alberti
Damborchani & Muha Comitum, avidus
recuperandi caſtra & Comitatũ ſuum, no-
vis rebus ſtudet, eoque fine Namurcum
ingreſſus ad Novam villam circa Hasba-
niam conſedit. Balduinus ad famam rei
magnis itineribus Gandavo veniens, præ-
lio decertat. Limburgenſi patre & filio
captis, equitibus quindecim, dum per pi-
ſcinam conantur evadere, merſis, aliis fuga
dilapſis. Nec multo poſt ad Hallas Han-
noniæ conveniens cum Brabanto Baldui-
nus de pace egit & tranſegit: & ita bono

Comiti Henrico, ſi vita turbulenta, m ſaltem obtigit pacifica.

CAPVT VII.

Et in eo geſta annorum 24, per Comites Han nici ſanguinis & Marchiones.

Conſecutus partim hæreditario, pa tim emptionis jure Comitatum, C ſarea autem donatione primus Namu Marchio declaratus Hannoniæ Com Balduinus, cognomento Animoſus, vi etiam tum & fruſtra reluctante ſæpi avunculo, arces totius Comitatus validi res obtinet, ſollenni ritu inauguratus an 1188, & in Herbattis dat recipitque fid litatis, ut dixi, juramentum.

Adverſarios habuit præter avunculun de quo ſupra dixi, Lotharingiæ Duce & Comitem Pethelenſem, quorum ill intra Ducatus ſui terminos novam dign tatem erigi debere negabat ſe invito, hi per uxorem, Henrici Comitis ſororem, i hæreditate propinquior videri volebat uterque per Cæſarem repreſſus. Baldui nus autem poſtquam principatum iniiſſe bellis à Flandriæ Comite, Duceque Bra bantiæ multum vexatus, protector provin ciæ Leodienſis in diſſenſione Alberti Re thelenſis primo, tum alterius Cuccani par tes fovit contra Simonem Epiſcopatus oc cupatorem anno 1191. Vltimis teſtament tabulis Philippum ex filiis ſuis Namurc Marchionem appellavit anno 1195, bene ficio tamen fratris Balduini, Hannoniæ Co mitis, provinciam poſſeſſurum.

Hic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Hic Philippus natus anno 1176, cogno-
nto nobilis, à patre deſtinatus nuptiis
æ & hæredis Petri Comitis Nevergi:
cum anno 1195, res concepta & inter
iuſque conjugum parentes promiſſa ad
ectum non deduceretur, ab ejuſdem no-
nis rege Franciȩ equeſtri baltheo orna-
, regium favorem ita ampliter ſibi con-
iavit, ut gener ejus meruerit deſignari.
nitiis principatus impeditus impetituſ-
e à Theobaldo Comite Barenſi Comita-
m ſibi vindicante, quique adeo vivente
huc Balduino Philippi patre ſe movere
eperat anno 1193. Sed controverſia plu-
um annorum inimicitiis & armis produ-
a, in pacem tandem deſiit, conceptam in
vi Medardi Dionantenſium fano, in
nc formam: Ab armis & jurgiis utrim-
e ceſſato: Barenſis juri quod in Namur-
m habet cedito: Namurcenſis eidem
rbutum & Rupes concedito, & provin-
æ utriuſque communi ſuffragio limites
atuuntor. Hoc medio quies fuit, nec me-
s à Luceburgo, niſi quod legam uni-
m adhuc de finibus cito natam, cito ſo-
tam fuiſſe controverſiam anno 1212.
um Leodicenſibus huic Comiti non ſe-
el res fuit. Erat quippe Hugonis de Pe-
aponte Epiſcopi conſanguineus, & ratio-
e Samſonenſis caſtri beneficiarius, unde
um & pro eo in ſeditioſos Leodienſȩs ar-
a expedivit anno 1196, & iterum in Hu-
enſes, qui machinas Namurco miſſas ad
bſidium Epiſcopi publice combuſſerant
n. 1202. Author pacis extitit inter eundē
piſcopum & Ducē Brabantiæ, & alias in-
ter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ter dictum Ducem & Comitem Geld
Vnum miror, quod inter auxiliares D
Brabantiæ Comitatum de Muha repet
tis contra Epiſcopum inveniam Philipp
Comitem, eo fortaſſis, quod ipſe et
Philippus in aliquam Comitatus Mu
nienſis, utpote finitimi, partem ſe ven
rum conſideret.

Fratris Balduini ſerius propugnato
ejus ad imperium Græciæ profecti vi
rius in Flandria fuit, belloque Franc
miſſus anno *1199*, in Atrebates, *prope*
ſtellum quod Leucum vocatur in patria Ner
rum obviam habens cum exercitu Rob
tum Bleſenſem Regulum cum pluri
capitur in Maio, miſſuſque ad regem
Normanniam cuſtodiæ traditur, ſed br
interventu Mariæ (quæ uxor Balduini f
tris grata Regi) non tantum dimiſſus, ſ
& pax inter utroſque principes concil
ta. Interjecto tempore cum Francus i
tellecta Balduini Imperatoris morte, v
reretur ne Flandri aliquam filiarum
hæredum ipſius Anglis Franciæ nomi
infenſiſſimis elocarent, impetrat à Phili
po, cujus fidei commiſſæ erant, eas fi
tranſmitti. Paret Philippus, ſed paru
nomini ſuo, parum Flandriæ proceribu
conſulens. Hi enim indignatione mo
Comitem provincia jubent excedere, &
gubernatorem ſibi ſubſtituunt Buchardu
Aveſnenſem: & fama erat Philippum fili
fratris Regi Franco prodidiſſe, imo pr
ſtituiſſe, & earum alteram Ioannam, quan
poſtea anno 1211, ſuis opibus in Flandri
poſſeſſionem reduxit, Fernando Portuga
len

ſi vendidiſſe. Cujus facti aut ſaltem
næ dedecus ita graviter Comitem affe-
, ut ultimum vitæ curriculum in ejula-
& pœnitentia ſcribatur comſumpſiſſe:
quatuor Abbatibus, Villarienſi, Cambe-
nenſi, Marcionenſi, Valencenenſi ante-
tæ vitæ piacula confeſſus, ex hac vita
igravit anno 1212, feſto S. Dionyſii, eoſ-
em quatuor ultimæ voluntaris ſuæ deſi-
nans executores. Princeps magnificus &
us, populoque in primis acceptus.

CAPVT VIII.

i duodecim annorum hiſtoria, quibus in familia Cortenacenſi hæſit Namurcum.

MOrtuo poſt ſterile matrimonium Philippo Yolenthis ſoror Petro Cor-
eneo Comiti Antiſiodorenſi nupta ſucceſ-
t, licet minor natu. Nec enim Balduini
enioris proles, cum repræſentationem
xcludat patriæ conſuetudo; nec Iſabella
oror, cujus maritus Artheſia dotali con-
entus aliis hæreditatibus renunciaverat,
Comitatum arrogare poterant, nec Hen-
icus ſenior frater, Imperiali contentus
lignitate, volebat. Hoc autem mortuo
um jure hæreditario imperium ad Pe-
rum Comitem anno *1216* devolveretur,
ine mora Namurco recedens Philippum
ilium in Comitatu ſubſtituit, Romamque
delatus in Divi Laurentii fano diademate
ornatur, & dum Bizantium tendens ſpe
capiendi Dyrachii littora Albaniæ legit,
claſſe Veneta comitatus, dolo capitur, ab-
ducitur, & in vinculis vitam finit an. 1221.

Qui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Qui filios poſt ſe duos reliquit Impe-
res,& exiguo,quo Namurcum tenuit t
pore , Otthonis Imperatoris & Fern
Comitis Flandriæ partes impugnavit,a
cla Philippi Regis Franciæ , & uxori
probante leges & libertatem Novæ v
apud Namurcum dedit anno 1214 , B
nio confirmavit. Philippus filius repu
to diademate , Comitatu & cœlibe
contentus bellum pluribus annis g
cum Walteramo Limburgenſi Duce ,
ducta Ermeſende Theobaldi Barenſis
dua , poſt iterum iterumque juratam
cem,Comitatum Namurcenſem ſibi aſſ
bere conabatur anno 1222. Ventum
arma , ſed juſto prælio non concurſu
partibus Dionanti in has leges conve
entibus, quibus Limburgenſi addiceba
quicquid nemoris ultra Moſam eſt ver
Ardennam , uſque ad Arciam ſilvam ; N
murcenſi autem quicquid ab Arcia lon
lateque uſque ad Moſam. Et quamvis h
Comes junior ſcribatur in bello Franci
cum pater à partibus Regis ſtaret p
Flandro anno 1214 , pugnaſſe, tamen pr
vectior Ludovici regis caſtra ſecutus e
nominatim , cum hæreſi Albiorum inf
ctam Avenionem obſideret: ubi cum ali
primæ notæ Comitibus ex contagione p
riit anno 1226.

C A

CAPVT IX.

s annorum decades percurrens, quibus à pluribus poſſeſſum occupatumque Namurcum.

DEbebatur, hoc mortuo, Comitatus fratri Balduino Imperatori: ſed dum is zantii occupatur, Margarita ſoror, Henco Comiti Vianenſi nupta, Namurcum urpat, initio regiminis bello petita à ernando Comite Flandriæ, neſcio quid Comitatu ſibi debitum aſſerente, à quo pta Golſina & Floreſſia vaſtata cum cinis locis. Et quamvis Philippi Coloenſis Comitis interventu velint hiſtorici cem confectam, tamen aliter ſentiunt iplomata, quæ docent aſſignatum Flanro uſum fructum Veteris villæ & Golſiii, renunciaturo reliquis Namurci locis. onfirmata hæc pax apud Cameracum nno 1232, in Novembri. Margarita hæc omitiſſa, vel ex ſacris canonibus nota ximiæ pietatis femina, ſed & prudentiæ, ed & felicitatis, ſi Balduino fratri res Biantinæ ceſſiſſent ex ſententia. Quibus deignantibus, rationis & neceſſitatis erat ro derelicto aliquatenus habita reſumee. Veniens itaque in Gallias tam à Rege uam à Flandro bonis reſtitutus eſt anno 237. Namurcum à ſorore tenebatur, uod obſeſſum Imperator non *ſine magna mpenſa ſanguinis Namurcenſis* recepit in feto S. Odæ, receptoque invitam Margaetam cedere & excedere coegit. Reerſuſque Bizantium, cum ſentiret omnia,

nia , mediorum partim defectu , in p
ruere, tertio in Franciam profectus, à p
ribus adjutus , à Blanca Regina matr
Ludovici (cujus neptim Martham, fil
Ioannis Brennæ regis Ieroſolymorum
1246 duxerat) 20000 librarum acce
tam diu Comitatum Namurcenſem u
dum fruendum concedens,quoad mutu
reſtituiſſet. Dum hæc aguntur, plures ca
Comitatus ſe movere cœperunt.

Henricus Lucenburgi Comes Ermeſ
dis Lucenburgiæ ſæpe dictæ filius poſt
paces ſopitum ſuſcitat ignem. Ioan
Aveſnenſis Hannoniæ Comes , eo qu
Balduinus tempori beneficium profe
non eſſet , in curia Guilielmi Regis R
manorum , jure eundem Comitatum
vendicabat. Vbi anno 1245 , Mogun
per imperii Principes , pro Aveſnenſi d
ciſum , & quia dictus Balduinus deb
clientelaris obſequii pendere recuſar
ſecundo damnatus anno 1248, & quia
conſulto Hannone Franco Comitatu
quodammodo vendidiſſet, tertio Hann
addictus anno 1252 , non obſtante In
centii Papæ reſcripto, quo petit an. 125
ne patiatur Conradus Imperatori B
duino pro fide occupato injuriam fie
maxime in Namurcenſi Comitatu. Th
mas etiam Flandriæ Comes Pollivacu
caſtrum cepit anno 1244 , plura factur
niſi in humanis eſſe deſiiſſet uxor. H
tamen omnibus non obſtantibus Imper
trix Martha Balduini uxor Comitatu po
ta eſt anno 1251, aut ut Mejerus, an. 125
Miſſa erat à marito in Pictones ad Reg
na

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

nam Blancam, hærenſque ibi uſque ad Reginæ mortem, ab ea per ultimam voluntatem obtinuit totum quod in Comitatu jus habebat, ratione mutui necdum plene perſoluti. Quæ vigore ejus nonnulla in Comitatu ordinavit, & Bizantio veniens recepta eſt ad regimen. Cæterum cum exactionibus urgeret cives, aut, quod alii, cum volens plectere rebelles quoſdam, ad id Balivum ſuum dimiſiſſet, & is à civibus, dum imperioſius agit, obtruncaretur, Imperatrix omnium, utpote læſæ majeſtatis reorum, bona fiſco ſuo aſcribere ſtudebat: cives cum nec ab Imperatrice ipſi quicquam æqui impetrare, nec ſanctum Ludovicum regem ad interceſſionem poſſent invitare, in furorem acti ad Henricum Lutcenburgenſem mittunt legatos, offerentes opem, hortantes hæreditatem auctam recuparet. Qui lætus occaſione, ipſa natalis Dominici appropinquans in urbem recipitur, caſtrum obſidet. Imperatrix anxia, dum nec à Leodienſi eccleſia, cui pretio vili Comitatum vendere ſatagebat, opem ſentit, ipſa auxilio Flandrorum mediocrem inſtruit exercitum, Balduino Aveſnenſi Margaretæ Flandrenſis filio Duce. Qui, quod Lucebur genſi faveret, parum ſerio rem geſſit, & cum urbem oppugnaſſet in ſpeciem, quindenæ inducias procuravit: per quas dilapſi bene multi militum, & Franco Weſemalius videns ſubſidium non adeſſe, deficiente commeatu, cum jam loco panis coctum ſanguinem equorum ſorberent, poſt biennii obſidionem Lucebur-

genſi caſtrum dedit anno 1258, die S.Vi-
centii. Durante obſidione Ioannes Ave-
nenſis Hannoniæ Comes aſſerens caſtru-
ad ſuum ſpectare principatum, vener-
obſidionem levare, ſed mox inita conco-
dia Lucenburgenſis id in feudum ab Ha-
none aſſumpſit. Cujus non diuturna fu-
dominatio. Balduinus enim Imperato-
cui directum in Namurco jus competeb-
illud conſilio ſancti Ludovici regis 2000
librarum vendidit Guidoni Comiti Fla-
driæ, filio Margaretæ, anno 1262. Qui a-
mis cœperat Comitatum uſurpare, ſed pa-
interventu Balduini Aveſnenſis facta, ju-
cta Luceburgenſis filia Iſabella Guido-
viduo, & Balduini filia Beatrice Henri-
Comitis Luceburgenſis primogenito, &
Pha altera Luceburgenſis filia Ioanni A-
veſnenſi Hannoniæ Comiti. Interim Luce-
burgenſis & una Gerardus Durbutenſis e-
jus frater renuntiarunt omni quod in Na-
murcum arrogarent juri.

CAPUT X.

*Geſta per Comites ſanguinis Flandrici comple-
ctens annis ſexaginta.*

ITa Guidoni Flandriæ regnlo tum em-
ptionis tum dotis titulo acceſſit Na-
murci hæreditas: & viſum pleriſque titu-
los Comitis, qui videbatur penes Erme-
ſendam remanſiſſe, & Marchionis, quem
ab Imperatore conſecutus erat Balduinus
junctim ad unum Guidonem rediiſſe: cu-
jus ex prima conjuge liberi Flandriam, e-
poſteriori Iſabella Namurcum obtinue-
runt

unt. Ipſe Guido numeroſa felix prole
eges quinque generos, duos ſoceros,
uces duos generos, totidem ſoceros ha-
uit, vir ſagax & prudentiæ non vulgaris,
ui cum Leodienſibus amicitiam coluit
uamdiu Ioannes filius in Pontificatu vi-
it, in quos antea non ſemel arma indue-
at. Inprimis cum Duce Brabanto Diœ-
eſim vaſtans anno 1282, & antea Bovi-
ienſibus ſuis contra Dionantenſes auxilio
eniens anno 1276. Cum Hannoniis eti-
m res fuit, & quidem in & pro Zelan-
ia, anno 1253. Contra Ioannem Aveſnen-
em pugnans capitur, ſed mox pace ſe-
uuta libertati reſtitutus. Recuſavit etiam
nterjecto tempore Comitatum ſuum &
uæ alia in Flandriis poſſidebat è manu
Iannoniæ Comitis relevare anno 1283.
Cum Luxenburgenſibus etiam leves diſ-
ordiæ fuerunt anno 1272, ſed leviter ſo-
itæ anno 1303. Captus à rege Francorum
Compendii in carcere obiit anno 1207,
niſſuſque à vivente in poſſeſſionem Co-
nitatus Ioannes filius, regibus Francorum
Philippo & Ludovico Hutino acceptiſſi-
nus: quorum ille Carolo Valeſio per uxo-
em jus in Comitatum præſumente, ele-
tus à partibus arbiter pro Ioanne reſpon-
it an. 1312: hic in ejuſdem Ioannis gra-
iam addictas fiſco regali Niverſii & Re-
helosii terras reſtituit an. 1315. Bello ſtre-
uus ætatem fere bellis occupavit ab an.
1319, uſque ad annum 1322. In Leodien-
es quidem recrudeſcente Bovinienſium &
Dionantenſium odio pluribus annis bellũ
eſſit. In Hannoniæ Comitẽ pro Flandro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

certavit, anno 1303, & captum belli tem
pore Deſſinium recuperavit & incend
Poſtea cum frarre Guidone ex parte Ha
nonum , Guidone Trajecti Epiſcopo
Gultero Portiano Comite electus arbit
anno 1307 , de pace inter Guilielmu
Hannoniæ & Robertum Flandriæ Com
res communicavit : quam licet tunc no
compoſitam , paulo poſt tamen idem Co
mes auxilio Gerardi Sottegemii conf
cit anno 1310, Comitatumque adeo ſuum
quod pater negaverat , ab Hannonis ma
nu accepit beneficiarium anno 1307. Ve
atus unica, ſed levioris momenti Namu
cenſium ſeditione, ob exactiones & tribu
ta, ut creditur, excitata , ſed eam exemp
patris, cito, mulctatis non uno modo aucto
ribus, ſedavit anno 1313.

Patre à Francis capto anno 1321, Fla
driam egregie tutatus eſt ; Ludovico N
vernenſi Comiti Flandriæ armis & op
auxiliaris, contra Machtildim Roberti Be
thunienſis filiam , & victoriæ præmiu
uſum fructum Crepicordienſis terræ
Cameraceſio & amplius Sluſanæ urb
poſſeſſionem à Ludovico obtinuit ann
1323. Qua donatione cum ſe læſos gra
viter quererentur Brugenſes , nec Come
revocare velle videretur donum , gravi
bella exorta ſunt , captuſque à Brugenſi
bus Ioannes Comes , ſed per ſeceſſum e
lapſus à Rege Franciæ confirmatione
obtinuit anno 1324. Sequentibus autem
annis perpetuo auxiliaris fuit Ludovico
& in prælio, quo Comitem proprium irri
tati Brugenſes anno 1325 ceperunt , &

ſolvi

lvit obſidionem Gandenſem & Alde-
ardenſem, & multos Brugenſium truci-
avit: qui eidem in legibus pacis per Re-
em Franciæ dictis juſſi pendere 66000,
brarum. Iterum anno 1327, cum Flan-
ris leges pacis rumpentibus, Francus re-
ionem ingreſſus eſt, Comiti eidem
nſulis cum Rege contra eoſdem præſto
uit anno 1328. Interfuit Boloniæ nuptiis
duardi Regis & Iſabellæ Franciçæ anno
307, in Ian. Inſuper coronationi Henri-
i ſeptimi Aquis anno 1308, ipſa Regum,
enique eundem Cæſarem in Italiam co-
nitatus eſt anno 1310. Pariſios ad Re-
em profectus ibidem obiit anno 1330,
nte Paſcha uxor Maria Artheſia per an-
um duntaxat marito ſuperſtes, Ludovi-
um Malanum è ſacro Baptiſmatis fonte
uſtulit anno 1331.

Ex filiis Ioannes ſucceſſit anno 1330,
ui Pariſiis murtuo patre raptim veniens,
n Divi Albani inauguratur. Cœlebs vixit,
etitus bello à Leodienſibus, quos Fran-
us ob receptum Namurci exulem è Gal-
iis Robertum Artheſium ſuſcitaverat,
dem author pacis inter Epiſcopum & po-
ulum anno 1335. Sed armis poſitus finis
Roberto in Britanniam profecto anno
1333. Deinceps controverſias habuit cum
Brabantiæ Duce ob ditionis Ayſanæ poſ-
ſeſſionem anno 1330. In eundem auxilio
veniens Flandris arma ſumpſit, in bello
propter emptam Mechliniam geſto anno
1332. Militiæ ſacræ in Paleſtinam nomen
dans ibidem à Gualtero Advocato Huenſi
eques creatus eſt. Inde in Pruſſiam pro-

fectus contra infideles in reditu debitu
naturæ perſolvit anno 1335, 2 Aprilis.

Guido frater, qui forte aderat, Namu
cum properans, à civibus recipitur an
1335. In Angliam Scotiamque profectu
in manus hoſtium venit; ſed brevi rede
ptus, cum Franco & aliis principibus fo
dus iniit. In Flandria ludis equeſtribus
Domino ſancti Vienantii telo confixus i
teriit, anno 1336, 12 Martii. Cadaver ſ
lenni pompa Namurcum defertur, & mi
titur in Norwegiam nuncius, qui tertium
fratribus Philippum advocet. Quo mora
trahente, provincia per Henricum Laud
Pompeiæ in Italia Comitem, hujus p
truum, adminiſtratur, adſcitis in curæ
operæ communionem Werico Walc
rienſi & Waltero Iupilienſi.

Comes autem Philippus poſt inaugura
tionem non contentus anno 1336, 8 No
cum fratre in Pruſſia militaſſe, adſociat
ſibi quinquaginta nobilibus in Cyprum
tranſtulit anno 1337. ibidem cum tr
ginta ſex ſuorum Fama-guſtæ obtrunca
tus eſt.

Fama mortis Namurcum delata ann
1338, cognomento dives, impubes adhu
Guilielmus fratrum quartus, ſub tutel
matris & patrui ſurrogatur anno 1362. qu
Aquiſgrani Comitatum ſuum à Carol
quarto multis auctum privilegiis ſuſcepi
non ab Hannone, ut frater. Eduardi An
gliæ Regis, qui Vicarius Imperii tum erat
caſtra ſequutus eſt anno 1339, licet juve
nis, uſque ad obſidionem Cameracenſem
Qua ſoluta, cum Anglus in Franciam co
gitare

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

itaret belli onus tranſferre , Guilielmus
na cum Hannoniæ Comite ſe ſubduxe-
unt , aſſerentes animum ſibi non eſſe in
rancia niſi Franco militandi, ſicut in Im-
erio Cæſari militaverant. Cæterum cum
æc ſeceſſio Francum non moveret , quo
inus Hannoniam depopularetur,uterque
omes arma poſita reſumens,magna Fran-
iæ attulit detrimenta.

Et cum Dux Normanniæ , regis frater
huinũ Leodinæ diœceſeos oppidũ obſi-
erte,quod Epiſcopus an.1346,per Richar-
um de Limoſin & Ioannem Theodorum-
ue fratres Comitis Namurcenſis natura-
es , ut puto , defendebat , adfuit Comes
um ducentorum equitum turma , Han-
one ſexaginta Flandrorum millia duce
acobo Arteveldio ſubmittente. Non ven-
um ad manus , ſed Thuino exuſto dilapſi
d ſua quiſque redierunt. Lego deinceps
nterfuiſſe Guilielmum Comitem Comi-
iis apud Vilvordiam ab Eduardo rege
elebratis. Quem tamen non multo poſt
nvenio Francorum Regis contra Edu-
rdum cauſæ patrocinari , & eidem cum
xercitu adeſſe Caleti obſidionem ſolu-
uro , & eidem Gandenſes oppugnanti
uccurriſſe , interque primos Burburgum
b Anglis detentum oppugnaſſe anno
382.

Et qui Ioanni Brabantiæ Duci contra
eodienſes in cauſa Mechlinienſi opem
ulerat anno 1345,is mutato conſilio Ven-
eſlaum Ioannis ſucceſſorem, pro Epiſco-
o eadem propter oppugnavit anno 1346.
Hæc foris & fere alienis auſpiciis geſta.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

domi non minus præclara ſunt. Auctu
tam emptione quam aliter Comitatus p
culium, urbs regionis primaria multu
aucta & ornata teſtatur.

Poſt obitum parentis ſucceſſit ejuſde
nominis filius cognomento Gelſinienſis,
puero ſub parentis ſtrenui diſciplina i
armis exercitatus, anno 1380. Come
Flandri ob diſſidia Brugenſium advocatu
auxiliaris Caroli Sexti & Burgundiæ Du
cis ducentorum equitum turmam dux
anno 1383, primaſque cum ſuis in Bu
burgunſi oppugnatione, & niſi nox urb
ſuccurriſſet, expugnatione tenuit. Expe
ditioni Caroli ſexti in Britanniam, ann
1385, Antonii Ducis Brabantiæ in Traje
ctenſes, anno 1433, Duci Burgundiæ i
Leodienſes cum quingentis equitibus ſuc
currit, potior victoriæ partæ cauſa. Cum
Franciæ rex Carolus ſextus inauguraretu
anno 1438, 23 Septem. Ludovico Flandriæ
Comiti juſta fierent anno 1380, Burgundiæ
& Hannoniæ Principum liberi apud Ca
meracum matrimonio jungerentur anno
1383, pax apud Carnutes inter Burgundos
& Aurelianenſes tractanda anno 1385
difficultates inter Antonium Ducem &
Hannonem ſopiendæ anno 1409, interfuit.
Sicut & in Comitiis Tornacenſibus à Bur-
gundo Duce celebratis anno 1411. Nuptiis
Antonii ducis, ſolennibus epulis Franco-
rum regis cum ſelecta nobilium turba ap-
paruit anno 1409. A Philippo Burgundo
Gubernator Curtraci factus anuo 1385, à
Ioanne Duce in intimi conſilii ſocietatem
aſſumptus, cum eodem Pariſios profectus
eſt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ſt anno 14c8. Mortuus in bona ætate anno 1418, 10 Janu. Vxorem reliquit ſuperſtitem, quæ nuptiis Philippi Ducis interfuit anno 1424, & cum primogenitus ejus aquis ſalutaribus expiaretur, teſtis aſtitit anno 1425. Similiter in tractatione pacis apud Atrebates & in nuptiis Caroli Comitis Caroleſii legitur Inſulis adfuiſſe. Mejerus ad annum 1455. obiit anno 1455, 26 Februarii.

Succeſſit Ioannes frater, quem ab Epiſcopo Leodienſi captum Hoii tradunt nonnullæ hiſtoriæ, coactumque ſe magno redimere. Cum autem lytro conficiendo impar eſt, & amplius à Leodicenſibus multum infeſtaretur, conſilium iniit vendendi Comitatum ſuum Philippo Bono Burgundiæ Duci, ſervato ſibi ad vitam uſufructu. Quod factum anno 1428, accedente Procerum provinciæ conſenſu.

In quo finiam hoc hiſtoriæ Compendium, geſta ſub Burgundis Auſtriaciſque Principibus ſuis locis inſerturus. Compendium autem hoc præluſi ſatisfacturum aliquatenus, donec ampliſſimi nominis vir G. Cronendalius hiſtoriam luculenter & fuſe ſcriptam in theatrum patietur prodire, quod ſpero brevi futurum. Interim his fruere & me ama Lector.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

I. B. GRAMAYE

In & Decrementum

COMITATVS NAMVRCENSIS.

VT antiquiora illa & obſcuriora prætеream; Invenio Comitatum Namurcenſem, ut nunc eſt, occupare potiorem partem pagi Lummenſis & Lomacenſis inque illo Walciodorum, hoc Bronium deſcribitur:

Pagi Sabis, in quo monaſterium S. Fredegundi.

Pagi Muhanienſis, in quo Egeſines.

Pagi Darmienſis, in quo Flerutum.

Pagi Condruſti, in quo Antina.

Contingere, aut etiam partem occupare pagorum Tiracienſis, Flamennenſis, Ardennenſis, Thuinenſis, Bellemontenſis, Brabanticenſis, Hasbanienſis, Florinenſis, Foſſenſis.

Qualiter autem hi pagi, quos authoritate diplomatum ſtatuo, ſiti fuerint, icon poſtea ſubjiciendus repræſentabit.

Definio autem veteres Comitatus inter Moſam & Sabin, Libinenſem, Tyrienſem, Biolenſem, Prizerienſem, Caſtellanias Walincurtenſem, Floreffienſem, Montis Aquilenſem, Bovinenſem, Sabis, Gerpinienſem. Vltra Sabin inter Ornum & Pietonem Comitatus Golçelienſem, Darmienſem, Marbaſienſem, Caſtellaniam Veteris Villæ. Circa Ornum & Mehaniam Comitatus Lernutenſem, & Mehanienſem,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Caſtellaniam Mehaniæ. Inter Ornum & Sabin Caſtellaniam Golſinienſem. Inter Mehaniam & Moſam Comitatus Laudenſem, Hungonienſem, Hasbanienſem, Namecenſem, Caſtellaniam Novæ Villæ. Vltra Moſam Comitatus Bellefortenſem, Havelanienſem, Bochenſem, Caſtellanias Andennenſem, Sanſonenſem, Moſanam, Honrenſem, Rendarcenſem, Polivacenſem, Haſterienſem. Atque hæc omnia ſuis locis confirmabo diplomatibus aut ſcriptis veteribus, quæ fuerunt in tractu illo, qui nunc Namurci Comitatus vocatur, qui qualiter coaluerit, videndum.

NAmurcum veteris Ardennæ partem fuiſſe nemo unquam dubitavit.

Glomerici juriſdicto verſus Ardennam & Durbutum ſe extendit, Odoarii circa Sabin.

Hidulphi Dynaſtæ etiam late per Ardennæ ſilvas.

Naymo circa Namurcum & Moſam dominatus eſt, ut puto, tantum.

Theodoricus verſus Dionantum extendit imperium. Almaricus territorium de Feix cum caſtro Sanſonenſi dotale acquiſivit.

Raginerus Dux & ſucceſſores per Flamennam Condruſtumque imperitarunt. Gerardus & Beringerus in Lomacenſi plurima poſſederunt, & hic advocatiam Bronienſem acquiſiit, Robertus Darmienſis Comitatus partem adjecit.

Atque hæc quidem antiquis expreſſi nominibus, deinceps recentibus ſua daturus.

Rober-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Robertus itaque in Flerucenſi territo-
rio multa acquiſivit, & Veterem villa
cum uxore poſſedit.

Adelbertus cum uxore Thenas & ali
Hasbaniæ loca obtinuit, & Bovinienſe
diſtrictum recepit.

Rotbodo vicos aliquot in Ardenna & ju
ad Comitatum Brugeronſenſem.

Albertus II, Advocatiam Waſeggæ &
Bronii beneficium Brugeronenſe.

Albertus III, Advocatiam Andennenſe
anno 1107.

Virdunenſem Vicecomitatum, jus in Bu
lonienſem Ducatum.

Godefridus allodium Floreffienſe, &
jus ad Luceburgum.

Henricus Luceburgum, Rupes, & Dur
butum.

Balduinus villas duas in Muhanien
Comitatu.

Philippus emptione ab Abbate Inden
trientem villarum de Seille, Sclain, Holſ
dain.

Petrus à Roberto de Bioul nemus Ma-
laniæ & Bioli.

Philippus à Ioanne Horion ſilvas circa
Moſam, quas nunc Grandepratum habet.
Balduini tempore nihil acquiſitum.

Guido beneficium Pollivacæ ab Hen-
rico Luceburgenſi beneficium 100 mar-
carum, in Glennes à Valerano Salzebur-
genſi

Villam Renais, Horenbecq, S. Corne-
lii, Brakel, Suerlinge, Waendeke, & Ec-
ceile 4000 librarum, ab Abbate ſancti
Cornelii.

Pete-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Petegemium ab Arnoldo Domino Ciſo-
ienſi.
Balliolum à Ioanne Dampetræo.
Fainiæ caſtrum ab Ægidio Barlamon-
ano. Præter varia minoris tituli bona &
gros à diverſis emptos, itemque alia
uæ liberis primi matrimonii reliquit, in
landria, &c.
Ioannes aggeres inter Axelam & Schaf-
ngam, inde nomen Namurci retinentes
efectos anno 1321.
Sluſam & alia in Flandriis.
Guilielmus 1, & mater ejus à Ioanne
R. Bohemiæ caſtrum Polivachę cum præ-
oſitura, Majoratum de Falize, Forines,
l'Aſſaul, de Waing, de Hayn, de Schaltin,
le Lignon, de Fallamaigne, de Hammes,
le Fecault, de Martin, de Viræul. Eme-
unt & caſtrum Bellefortis ab Ægidio
Fancon, Valecuriam à Werica Valcu-
ienſi.
A Balduino de Mouſtier & Ioanne E-
ſpangions feuda in Freyres & de la Reſ-
paille.
Ab Euſtachio de Seraing feudum de En-
gheſies.
A Ioanne Marbais feudum in Bioul.
A Margareta Weſemalia bona in
Fleru.
A Theobaldo de Leſees Advocatiam
Luſtinii & ſilvæ Acremontanæ.
Contra Leodienſes per ſententiam Ro-
manorum obtinuit vicos Tamines, Bran-
gnees, le Conte Fontenelles, & Gilliers,
Mertines, Gerpines, Humignees, Francq
vigniers, Court de Betonſart, Bernieres,
Ferie-

Ferieres, Gordines, Somerees, & Fontenelles apud Walcariam.

Hemptines, Nertoye, le ban de Sorines de Liz, Dinant le Chaveye, Iaveley, Garmes, & Pecherolles, Fumale, Naveche.

Velaines & Ramineaul.

Guilielmus II Bethuniam, Ioannes ultimus Wynedaliam.

Ad extremum ſtructam à Carolo V, arcem ſui nominis vulgo inter oppida Namurcenſia recenſent.

DECREMENTVM COMITATVS.

PErdidit ea quæ Arduennates aſſervabant circa Ardennam Naymo.

Albertus III Bulonium & Virduni Vicecomitatum.

Henricus Cæcus Thenas Hasbaniæ, cum aliis ibidem.

Balduinus Luceburgum.

Philippus Illuſtris Rupes & Durbutum.

Philippus à Dolabra quicquid nemoris ultra Moſam verſus Ardennam uſque ad Archiam ſilvam.

Henricus Viennenſis uſum fructum Veteris villæ & Golſiniæ.

Ioannes I Sluſam.

Guilielmus II iterum Sluſam antea recuperatam.

Ioannes ultimus Wynendale.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

I. B. GRAMAYE COMITVM AMVRCENSIVM,

tam Viventium, quam Sepultorum

INSCRIPTIONES.

[...]iores ex authoribus & diplomatibus petitæ, poſteriores ex locis ubi ſepulti Comites, niſi quod aliqua ego ſubſtituerim, quæ annotavi.

NAymo *Duc de Baviere*. Elogium hoc de eo feci:

Munere Dux, tituloque Comes, donoque Namurci
Marchio, Cæſareæ fidiſſimus armiger alæ.
Qui vixi bellis, buſtis quoque finio vitam.

Thyri Comte de Namu. Cui cœnotaphium [h]oc compoſui:

Rector duorum fluminum, totidem arcium,
Inter alios cadaver ignotum jacet.

Almaricus Marchiſus Namurci. Cui hoc [c]armen ſcripſi:

Comes vocabar Almaricus, occidi.
Communis hic mihi tumulus cum pluribus,
Communis etiam mors fuit cum pluribus.

Gerardus Namurci Comes. Cui hos verſus [ſ]cripſi:

In Zuentebaldum dum Gerardus rem gerit,
Et à tyranno vindicavit patriam,
Suumque nomen à tenebris vindicat.

Beringerus Comes Namuci.

Hos

Hos defuncto verſus ego ſcripſi:

Protector Bronii, protector Walciodori,
Aemulus Alcidæ, vel Quinti Cæſaris, am
In Sabis & Moſæ ſtatuis regione columnas
Defuncto Benedicta cohors, bona verba d
oro.

Rotbertus Namurci Comes.

Cœnotaphium ei hoc ego conſcripſi:

Robertus jacet hic Namurci Regulus olim,
Legia cui ſatum peperit, Brabantia famam

Adalbertus Comes Namurci.

Ermegardis Duxiſſa Illuſtris Ducis Caroli f
lia ex Francorum nobiliſſima progenie.

Sepultus ille aut Bronii cum avo, aut D. Virginis Namurci cum uxore, de q vetus Schædium.

Nobilis Ermengarda ex Francigenarum ſtir Caroli Ducis filia, in feſto 55 Martyrum defu cta, in Eccleſia Mariæ matris cælorum tumu tur, & præſente filio Comite Alberto Namu cenſi & Gerelmo Abbate S. Mariæ legavit te ræ quietionis ſuæ 20 parvos denarios.

Deus ſit ejus animæ miſericors.

Rotbodus Comes Namurci.

Sepultus forte Gerpini referentibus i diculis Eccleſiæ, nomine ſuppreſſo. *Hic ſ peltri voluit Comes Namurcenſis.*

Adelbertus Comes Namurci.

Tumulus ejus magnificus fuit in D. A bani & uxoris cum inſcriptione tali:

Hic ſepultus jacet Nobiliſſimus Comes A debertus & Reneldis ex Lotharienſium ſti pe nobilis ejus ſponſa, qui Eccleſiam ha fundavit.

Albertus ſecundus Namurci Comes.

Sepultus cum Ida conjuge in D. Alb

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

i, ſed epitaphium non reperi. Andennis let eſſe memoria 3 Kal. April.

Godefridus Comes Namurcenſis & Ermeſenis Comitiſſa.

Memoria ejus & ſecundæ uxoris Floeffiæ in ſaxis 2 nigri marmoris ante aram majorem.

GODEFRIDVS. ERMENSIDIS.

Henricus Comes Dei gratia Comes Namurci & de Lutzeleburch.

Memoria ejus & uxoris in Eccleſia Floeffienſi in duobus ſarcophagis ante majus ltare.

HENRICVS. AGNES.

Balduinus divina favente clementia comes Hannoniæ & Marchio adjacentis regionis.

Epitaphium in D. Waldetrudis Monbus.

Balduinus hic requieſcit Comes Hanonienſis, ujus proavus fuit Balduinus Hannonien. Qui ex ichilde genuit Balduinum Hieroſolomitanum. lle Balduinus genuit Balduinum, qui in hac huatus eſt eccleſia ante chorum, ex Alida ſorore odefridi Ducis Lovanii, ille ex Iolida genuit unc Balduinum animoſum & fortem, juſtitiæ & acis amatorem, erga ſubjectos humilem, contra oſtes rebellem, qui hanc eccleſiam ſanctæ Waletrudis tertio concrematam, & S. quoque Vinentii Hogynenſis plumbo texit, & caſtri locum uris cinxit, & ſuper portam Baſilicam S. Seratii ædificavit, in Valentianis aulam & muros irca villam erexit, in Bello monte muros circa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

turrim conſtruxit, Bynchiam Haymonis Querc[...] tum Buxeum caſtrum ramis ſtratum à fund[a]mentis condidit, & turribus & ædificiis mun[i]vit, anno incarnationis Domini 1171, ætatis v[e]ro ſuæ 62, 8 nonas Novem. obiit.

Epitaphium Aleydis uxoris ejus ibidem.

Me legat ad lapidem Comitiſſam mors Ad[e]lidem,
Qui legis adde fidem, cras tibi fiet idem.
Quid mihi famoſæ fama dat genus generoſæ.
Quid mihi formoſæ forma nitorque roſæ?
Fama tepet, generi dolor eſt ſpeciem rem[o]veri,
Sicque datur fieri non hodie quod heri.
Finis adeſt Iulio cum nulla vel altera fio,
Matris humi gremio more locata pio.
Sanctis cognata Namurcenſi ſtemmate nata
Sancta ſequens fata, plaudo mercede ſata.
Quiſquis ades, tecum volvas quid nunc tra[h]it mecum.
Dum potes, eſt æquum te dare dona precum.

Balduinus Comes Flandriæ & Hannoniæ & Marchio Namurci Primus. Epitaphium in Ec[-]cleſia D. Waldetrudis Montibus ante aram S. Iacobi. Hic jacet Balduinus Comes Hannonienſis, vir venerabilis, prudens, Princeps potens, & illuſtris. Hic fuit filius Comitis Balduini, qui ant[e] majus altare jacet. Hic ex parte matris ſuæ Na[-]murcum fuit adeptus, & inde primus March[io] Namurcenſis appellatus. Hic ex parte uxor[is] ſuæ Margaretæ, quæ fuit filia Theodorici & ſor[or] Philippi Comitum Flandriæ, Flandriam cu[m] Hannonia & Namurco peſſedit. Hic habuit filio[s] quorum Balduinus primogenitus in Flandria & in Hannonia, Philippus vero ſucceſſit in Namu[rco]

. Habuit & filias, quarum una fuit Elizaeth ſanctiſsima Francorum Regina. obiit 17 Kal, Ianu. anno 1195.

Epitaphium uxoris ejus olim in medio, unc latere chori S. Donatiani.

Hæc fuit Margareta uxor Balduini Comitis landriæ & Hannoniæ, primi Marchionis de Naiu, mater Eliſabeth ſanctiſsimæ Francorum Reinæ, hæc fuit plurimorum meritorum; præcelns in omni opere bono cunctas mulieres viventes in tempore ſuo, obiit 17 Kal. Decembris nno 1194 menſe Novembri. Requieſcat in ace.

Vir illuſtriſsimus Philippus ſecundus Marchio lamucenſis.

Epitaphium ejus in veteri choro D. Albani.

Hic ſepultus eſt illuſtriſsimus ac potentiſsimus ir, Dominus, Dominus Philippus 13 Comes ac Marchio Namurcenſis, ſucceſſor fratris ſui Henici, ac filius Balduini quondam Comitis Flanriæ, Hannoniæ, ac Marchionis Namurcenſis, qui uondam Philippus obiit abſque liberis anno D. 212. numerum 20 præbendarum de tribus ræbendis, ac poſtmodum ad honorem Dei ad ugmentandum Eccleſiam præſentis ſancti Albani in divinis ſervitium, inſtituit in eadem Eccleſia 20 beneficia, quæ dicuntur vicariæ, conerenda 20 clericis Eccleſiæ eidem aſsiduo deervituris, cujus oſſa de conſenſu Caroli regis Caſtellæ fuerunt tranſlata de medio navi Eccleſiæ um altari ab eodem fundato in veteri choro um maxima reverentia anno 1213 regnante Apoſtolico viro Honorio tertio & Imperatore Frederico 2. Adminiſtrante Hugone de Petraponte Antiſtite Leodien. De pœnitentia ſe-

vera per eum facta habetur in Chronicis.

Epitaphium Mariæ f. Regis Franciæ in Afflıgimio.

Maria Philippi Regis Franciæ filia, quondam Philippi Marchionis Namurcenſis, & poſtea Henrici Brabantiæ Ducis femina, omnium pulcherrima, hic petiit ſepeliri anno 1238 *Kal. Auguſti. Ora pro ea.*

Petrus Comes Altiſiodorenſis & Tormirenſis & Marchio Namurcenſis & Iolendis Comitiſſa uxor ejus & Marchioniſſa.

Cœnotaphium hoc ei olim compoſui:

Quo magis incertum eſt de tempore, ſorte, ſepulchro:

Cæſaris hoc certa magis eſt de morte dolendum.

Inunc iſta vide & regnis confide viator.

Ego Philippus Marchio Namucenſis.

Epitaphium ejus Vaucellis.

Marchio Philippus Namucenſis hic jacet intus.

Nec facile dicas animis an major an armis,

Tu prece ſis facilis, mors comparat ultima primis, anno 1226,

Henricus Marchio Namucenſis, & Viennæ Comes, & Margareta Marchioniſſa & Comitiſſa uxor ejus.

Memoria eorum in Grandiprato.

4 *Kalendas Novembris Anniverſarium Nobiliſſimi Marchionis & Comitis Henrici & Margaretæ contheralis ejus fundatorum noſtrorum, quorum animabus miſereatur Deus.*

Sepultus ille in Paleſtina, hæc in Valle Mariæ prope Treveros.

Nos Balduinus hæres Imperii Romaniæ, Comes & Marchio Namurcenſis.

Et

Et poſt obitum Ioannis Brennæ ſoceri anno 1237.

Balduin par la grace le Dieu tresfiable en Ieſus Chriſt Empereur de Dieu couronne, moderateur de Romanie & des en croiſſant, & auſſi Marquis de Namur.

Memoria ejus Lætiis. Epitaphium ei tale olim ſcripſi:

Vrbs Conſtantini me prodita, perdita Rege,
Præſidium eſt Eubæa fuga, cacobæa ſepulchrum.

Blanca Franciæ Regina, teſtibus Franciæ hiſtoriis, diploma enim non vidi.

Martha Imperatrix vidua Balduini Imperatoris Conſtantinopolitani.

Epitaphium ejus eſſe puto in Nameche.

Icy giſt ly droict iritaine Chaſtelaine de Sanſon, que fu de lignage le Roy de Ieruſalem. Pols por l' ame que Dieu conſole.

Henricus Comes de Luceleborch & de la Roche.

Marchis d' Arlon. Sepultura ejus in Clari fontis cœnobio.

Epitaphium uxoris ibdem tale: *Cy giſt le Comteſſe honore de Luxenbourgh Marguerite nomme. Que moult fut ſage, Et extraict de linaige de Bar & de Bretaigne.*

Guido Dampieræ Dominus, Flandriæ Comes.

Et poſt acquiſitum Namurci Comitatum anno 1262.

Nous Guys Cueus de Flandres, Marchis de Namur, & nous Iſabeau femme à Noble homme ſon cher ſigneur le Comte devant nomme Comteſſe de Namur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Epitaphium ejus Flinis.

Cy giſt treſilluſtre & noble Prince,

Guy Comte de Flandres fundateur de ceens qu'il mouroit priſonnier à Compoingie au mois de Mars 1304, & fut rapporte en ce lieu l'an 1405.

Epitaphium primæ uxoris Mathidis Artheſiæ ibidem.

Cy giſt noble & vertueuſe Dame, Madame Mehault, Comteſſe de Flandres, Dame de Bethune & de Tenremunde, femme de treſilluſtre Prince Guy Comte de Flandres fundateur de ceste egliſe, laquelle trepaſſa l'an ....

Epitaphium Iſabellæ Luceburgicæ I I uxoris in cœnobio D. Claræ per eam fundato Pettegemii.

Hic Iſabella jacet Guidonis altera conjux,

Hæres Namurci, Luceburgique propago. obiit anno 1298, 25 Septembris.

Nous Iehan fils au Comte de Flandres Cuens de Namur.

Et poſt obitum patris Guidonis, *anno* 1303.

Iehan de Flandres Cueus de Namur.

Epitaphium ejus apud Minores Pariſiis.

Cy giſt hault Prince & de bonne memoire Monſieur Iehan Comte de Namur, que fu filz aiſne de bon Guy Comte de Flandres, & de Iſabelle fille du Comte de Luxemborch, qui trepaſſa de ce ſiecle l'an de grace 1330, le vendredy devant le Chandeleuſe, & fut miz en terre le quart jour de feburier.

Epitaphium Mariæ Claremontanæ uxoris I anno 1308 in febr, in cœnobio Vallis Beatæ,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Cy giſt noble Princeſſe Marie de Clermont,
Eſpouſe de Conte Guy de Flandres le Cont,
Dieu le veul benire,
En l' an 8 el veint à mourire.

Epitaphium Mariæ Arteſiæ ſecundæ uxoris nondum reperi, nec locum ſepulturæ, niſi quod ſchædæ aliquæ velint Bapalmis ſepultam.

Ioannes de Flandria primogenitus Ioannis Comitis illuſtris Namucenſium.

Et cum patri ſucceſſiſſet, *anno* 1330.

Ioannes Comes Namucenſis.

Epitaphium in Spaltemenſi cœnobio Germaniæ.

Hic ſepelitur Ioannes . . . . Marchis de Nament, mortuus in itinerario Pruſſiæ 2 Aprilis anno 1335.

Guido Namuci Comes vir nobilis.

Sarcophagus ejus in D. Albani ante veſtiarium.

Memoria in S. Albano & Salzinis.

Duodecima Martii obitus nobiliſsimi Principis
Guidonis, filii Ioannis Comitis, qui obiit
Cum dolore omnium in Flandria anno 1336.

Memoria in æde Minoritarum Famaguſtæ.

Domicellus Philippus de Namu Comes
Regni cum XXX conſanguineis obtruncatus,
Sepulturam apud Franciſcum majorem
Conſecutus eſt anno M. CCC. XXXVII.

Guillaume de Flandres Cueus de Namur. nonnunquam additis titulis.

Sire, aut etiam *Seigneur de l' Eſcluſe.*

Epitaphium ante aram primariam Eccleſiæ Minorum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Cy giſt hault & puiſſant Prince de bon[ne] memoire Guillaume de Flandres Conte de Na[mur] & Seigneur de l'Eſcluſe, qui trepaſſa [le] premier jour du mois d'Octobre ſur l'an de [la] nativite de noſtre Seigneur 1391.

Ibidem uxoris epitaphium.

Cy giſt haulte & puiſſante Dame de bon[ne] memoire Madame Catherine de Savoye femm[e] & eſpouſe à ſon vivant de hault & puiſſa[nt] Prince Guillaume de Flandres Conte de Nam[ur] Seigneur de l'Eſcluſe, Comteſſe & Dame d[es] dits lieux, que treſpaſſa l. 18 jour du mois d[e] Iuing l'an 1388.

Guillaume fils ayne du Conte de Namur Se[i]gneur de l'Eſcluſe.

Poſt Sluſæ cum Bethunia permutatio[-] nem conceptam

anno 1384, perfectam anno 1386,

Guillaume de Flandres fils de Namur S. d[e] Bethune & Montaigle.

Et interdum poſt ceſſionem Valecuria[e] à patre ei factam, *anno* 1384.

Guillaume Seigneur de Walcourt & Bethune Fils du Guillaume Conte de Namur.

Cum patri ſucceſſiſſet in Comitatu[m] *anno* 1391.

Guillaume de Flandres Conte de Namur Sei[-] gneur de Bethune.

Epitaphium ut medio chori Minorum Namurci.

Cy giſt hault & puiſſant Prince de bonne me[-] moire, Monſieur Guillaume de Flandres, Conte de Namur, & Seigneur de Bethune, qui tre[-] paſſa le X jour de Ianuier, ſur l'an de grace de la nativite de noſtre Seigneur mil quatre cen[s] dixhuict.

Ibidem

Ibidem uxoris Epitaphium.

Item cy giſt haulte & puiſſante Dame de bonne memoire, Madame Iehanne de Harecourt, que fut femme & eſpouſe à hault & puiſſant Prince Monſeigneur Gillaume de Flandres Comte de Namur & Sr. de Bethune, Comteſſe & Dame des dits lieux, que trepaſſa l'an 1455, *le* 16 *jour de Febr.*

Iehan de Flandres Seigneur de Wynendale & Renaix.

Cumque vendidiſſet Winedaliam Ioanni Duci Burgundiæ *anno* 1409,

Iehan de Flandres Seigneur de Bailloeul & Petegem fils au Comte de Namur.

Cum fratri in Comitatu ſucceſſiſſet *anno* 1418,

Ioannes de Flandria Comes Namurci

Dominus Bethuniæ.

Sepultus ad lævam chori D. Albani tali epitaphio:

Chi giſt Trenoble Comte Iehan de Flandres, qui ceda à le Prince de Borgoigne la Comte de Namur, trepaſſa le premier de Mars l'an 1429. *Requieſcat in pace.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

LVD. GVICCIARDINI DESCRIPTIO COMITATVS NAMVRCENSIS.

CONTINETVR hic Comitatus perexiguis atque anguſtis finibus inter Brabantiam, terram Hannoniam, Lucemburgenſem, & Epiſcopatum Leodicenſem, eſtque regiuncula, ut ſic dixerim, omnibus donis boniſque abundans: nam quod incolas attinet, ii frequentes probi, fideles, & ad quaſvis res acres atque induſtrii. Nobilitas armis, litteris, aliiſque id genus, dignitatem & ordinem ſuum decentibus, exercitiis ſplendet. aër bonus temperatus, & ſaluberrimus. territorium variis cum fluminibus, tum & rivulis interluitur, quorum agmen præcipue ducunt Moſa & Sabis, qui, ne quid dicam de commoditate illa quam præbent ad quodvis mercium genus tam crebro quocumque viſum eſt tranſportandum, magnam quoque laudatiſſimorum varii generis piſcium copiam, in locis præſertim ubi inter arenas ipſas ac viva ſaxa, proprios ſibi & naturales fundos, laſciviunt ac paſcuntur, toto fere quam longus eſt anno abunde ſuppeditant. Silvæ hic plurimæ feris & volatilibus, in fructum pariter ac voluptatem, plenæ, quarum cæteras magnitudine longe præcellit Marlania. Pla-

nitie

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

ties tritici aliarumque frugum eximie
rtilis. Montes (quibus regio ſane abun-
ıt) præter utiles illas & amœnas ſilvas,
ſcaturientes undique limpidiſſimarum
quarum fontes, plurimas habent ferri,
aſdam & plumbi venas: plurimas item
rii generis lapidum, ac ſolidorum qui-
em & ad opera ædificiaque aptiſſimo-
ım, fodinas. Inter lapides autem eminet
axime pullum illud marmor, cujus in-
ens hic copia, item rufum quoddam al-
o intermixtum, cui Iaſpidi nomen eſt,
ım & tertium genus longe pulcherri-
ıum, coloris inter leucophæum, atque
eruleum, albo interſtincti: multa deni-
ue alia lapidum genera, tum ad opera
ementitia, tum ad calcem excoquen-
am accommoda. Quin à paucis annis re-
o effodi quoque hic cœpit genus quod-
am lapidis carbonarii, in Hannonia jam
eſcripti, ac prolixius porro in Leodi-
enſi Provincia deſcribendi. Eruitur in-
per copioſiſſime optimum genus nitri,
iarumque munitionum, ita quidem ut
ıt iſtis bonis atque commoditatibus, &
xerceantur varie homines, & mirum in
odum diteſcant. Quod utrumque tamen
otiſſimum uſu venit in ferrifodinis, quas
agna ſedulitate atque induſtria, per
bſtruſas montium venas ac terræ viſcera
erſcrutantes, idemtidem paſſim dete-
unt, rem ſpectantibus quidem, ſed con-
derantibus magis admirandam. ut quæ
agnum pariter & judicium, & experi-
ntiam exigat. Neque enim ſufficit eas
etexiſſe, niſi & explorare noris, probe-
que

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

que intelligas, utrum talis illa vena, v
ſitu, vel bonitate, vel copia denique
ſiccitate aquoſitateve materiæ, fructuo
tibi futura ſit, an damnoſa. cum enim
operoſa admodum res ſit, & immenſ
pæne requirat ſumtus, neceſſum eſt ut
ea te exercueris, ſiſque judicioſus in pr
mis ac diligens, niſi & te ſimul, & fam
liam velis perditum. Verum eximia il
tot aquarum & fluminum, totque nem
rum ac lignorum opportunitas, purga
do, coquendo, & ad perfectionem co
ducendo, imo in chalybem acuendo,
de loco porro in locum commovend
tranſportandoque ferro inſerviens,
conatum ſimul & ſumtus ita faciles re
dunt, minuuntque, ut nunquam non
quæratur & inveniatur, nunquam no
ſedulo induſtrieque laboretur, idque t
& tantis fornacibus, officinis, ac inſtru
mentis, præſertim in dicta illa Marlani
ut verſari tibi videaris in ipſis Vulca
fabricis. Quare merito dixerim, ſilvas i
las & montes, horridaſque ac deſertas ru
pes, ob tam denſas marmorum & alter
us generis lapidum venas, non inſignir
tantum ipſam terram munire, ſed quo
fructus quoque & reditus attinet, vel op
timis quibuſque & cultiſſimis agris præ
ferendas. Et reperiunr ſane deteguntqu
quotidie Namurcenſes, magni ſagacitat
judicii, ſumptuumque liberali erogatie
ne, multas venas: ſed cum iis abunde
ſolum, plures etiam lapſu temporis re
perturi ſunt. præter curam enim ac dili
gentiam ordinariam, & jam omnibus fa
ti

ſ notam, quæ in aquis præſertim circi-
r ipſas venas ſcaturientibus, & ſapore
o eaſdem prodentibus, ſedulo explo-
ndis conſiſtit; exurgunt ſubinde nova
genia, naſciturque inexpectata aliqua
extraordinaria, ut ſic dicam, occaſio,
iæ & prædam ſimul & fructum oſten-
it, prorſus ut in Gallecia narrat Iuſti-
us etiam aratro frequenter glebas au-
as exſcindi: utque & Diodorus & Poſi-
nius referunt, in Hiſpania caſu incen-
s ſilvis detectas fuiſſe novas auri atque
rgenti venas. Tractat iſta prolixe vir e-
regie doctus Georgius Agricola: & ante
im ſolide admodum ac nervoſe graviſ-
musille poetaphiloſophus Titus Lucre-
us Carus aureolis hiſce & quantivis
retii verſibus:

uod ſupereſt, æs atque aurum ferrumque re-
pertum eſt,
t ſimul argenti pondus plumbique poteſtas.
nis ubi ingentes ſilvas ardore cremarat
Iontibus in magnis, ſeu cæli fulmine miſſo:
ive quod inter ſe bellum ſilveſtre gerentes
oſtibus intulerant ignem formidinis ergo:
ive quod inducti terræ bonitate, volebant
andere agros pingues, & paſcua reddere rura:
ive feras interficere, & diteſcere præda.

Numerantur ad præſens in ditione ac
erritorio Namurenſi quatuor oppida
nuris clauſa, Namurum ſcilicet, quæ
netropolis, Boviniacum, Carolomon-
ium, Vallocuria. Pagi ſunt centum &
ctoginta duo. ſunt & multa cœnobia,
mplitudine ſimul atque opibus ſpecta-
ilia. Ordines terræ conſtant ex Antiſti-
tibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

tibus, Nobilibus, Magiſtratibus. Sed pe gamus de more ad deſcriptionem ſing larem.

DESCRIPTIO
VRBIS
NAMVRI.

ORIGINATIO urbis Namu multas tenebras habet. etſi prob tiores tamen, ſive de proprio cerebro, ſ ve quod ita traditum legerint, deriva contendant à neſcio quo Deaſtro, in eju ubi nunc arx eſt, montis jugo, ſub *Na* vocabulo coli olim & colere, ac petent bus & auxilii ſimul & conſilii copiam f cere ſolito. Quia vero poſt Ieſu Chriſti i terras adventum, una cum reliquis omn bus idololatricis, magicis & malignis ſp ritibus, obmutierit, neque quidquam u tra reſponderit, adſerunt illipſi, urbem a montis illius radices poſitam, ab infant illo ac muto Nano, voce ex Gallicism ducta, appellatam fuiſſe *Namur*, atqu inde porro ab Italis noſtris *Namurra.* Al velut rupem inexpugnabilem volunt fu iſſe à Romanis extructam, ac *Novum-mu rum* vocatam, unde poſtea factum ſit Na murum.

ADDITAMENTVM. [*Mavult maxi mus Lipſius cum ſcidis vetuſtioribus Namurum ſcribere, quam Namurcum, & originationem a liquere, dici enim noſtra lingua quaſi* propin quum murum, Na-muer.]

Poſitum vero eſt opidum inter duo mon

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

iontes ad lævam Moſæ ripam, ac Sabis, ſum interluentis, in eum fluvium conuentes. Lovanio tantum octo, Leodico ero & Bruxella pari decem leucarum tervallo abjungitur. oppidum ſane lauım, venuſtum, concinnum, ac munitiſſia arce conſpicuum. Circum arcem nuerantur ſeptem diſtinctæ ſolitudines, ve clauſuræ ut vocant, & mandræ, totiem viris piis ac religioſis inſeſſæ. In ppido ſedem habet Senatus Provincias, unde Mechliniam porro licet proocare. Primarium ejus templum dediatum eſt Divo Albino, exornatum haud a pridem Epiſcopatus faſtigio. qua dinitate fungitur hodie doctus & reverenus Præſul Franciſcus Walloncappellus. ncolæ admodum bellicoſi, & Principibus is addictiſſimi. Sermone utuntur Gallino. Civiles valde, & in certis aliquot rtibus perinduſtrii, etſi mercatores tamen artifices numerent perquam paucos. Iobilitas ſatis frequens, & in ea familiæ uædam miram præ ſe ferentes vetuatem, & à Principum quidem ſtirpe, ſed legitimis tamen natalibus bonam parem oriundæ.

Namurum inter & Huyum, ac tertio nde, hinc non niſi ſecundo milliari, ad Ioſam flumen, in territorio Namurenſi, nderina conſpicitur, bonus certe & amlus pagus, ubi ſedes eſt pervetuſti cujuſam collegii, vulgo Præpoſituram vocant, Canonicarum, inſtituti annis abhinc nonentis & quod excurrit, à Diva Begga, rimi Pipini filia, & uxore Anchiſæ, queis

à Da-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

à Dagoberto Francorum Rege donatu
fuit Ducatus Brabantiæ. Ex eo auten
conjugio orti ſunt cæteri omnes Pipini
Caroliquе Martellus & Magnus, prou
fuſius ſupra, dum Brabantiam deſcribere
mus, fuit à nobis expoſitum. Eſtque col
legium iſtud vere nobiliſſimum, ac con
veniunt fere ipſius inſtituta cum iis col
legii Nivellenſis, fundati (ut dixi) à Div
Gertrude, Divæ hujus Beggæ ſorore ger
mana. Quas equidem credo mutuis ſeſe
exemplis provocaſſe. Alterum porro
Canonicarum nobilium monaſterium, An
dennenſi adſimile, extat ad Sabim flu
men, juxta pagum, quem vulgo vocan
Monſtier, altero à Namuro milliari. Qua
collegia, ſicuti bona omnibus præben
exempla, ita multas quotidie eleemoſyna
erogant, aliaque officia caritatis & pieta
tis præſtant.

Viſuntur inſuper inter eamdem hanc
Namurum & Dinantum, in monte quem
Polvag vulgo nuncupant, parietinæ quæ
dam & rudera veteris oppidi *Chevre-mont*
hoc eſt *montis Caprarum*, quod deſtructum
fuit per inteſtina bella cum Leodicenſibus
geſta, nec reſurgere hactenus potuit.

DESCRIPTIO BOVINIACI.

BOVINIACVM, vulgo *Bovines*, ad
ſiniſtram Moſæ fluminis ripam eſt, ac
Namuro quatuor leucis abjungitur, oppi
dulum perantiquum, & tectis ſimul ac ci
vibus olim frequens, ſed direptum ſæpe
a

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

c devaſtatum per bella, & præſertim anno 1554, cum obſedit magno exercitu Galliarum Rex Henricus ſecundus, & expugnatum peſſimis modis excepit: hodie tamen per pacem reparatur paulatim & frequentatur.

DESCRIPTIO CAROLOMONTII.

CAROLOMONTIVM, admirandum plane oppidulum arcis fere effigiem pręfert, propugnaculis ſuis communitæ. Diſtat Marieburgo quidem trium, Namuro autem ſeptem leucarum ſpatio, ſitum peropportune in monte ad lævam Moſæ ripam, circa nobilem illum locum quem vulgo vocant *Givet*. Nomen habet à Carolo Quinto Imperatore, qui coercendis ab ea parte Gallis, Mariæburgum tunc tenentibus, extrui juſſit anno 1555. Gubernat hunc locum Dominus Alopennius, ſæpius nobis laudatus.

DESCRIPTIO VALLOCVRIÆ.

VALLOCVRIA, vulgo *Walcourt*, Namuro diſſidet ſeptem leucis, eſtque oppidulum lautum, & pulcherrimis undique agris circumdatum.

DAVA eſt ſuper Moſam flumen, qua Boviniacum itur, unico tantum à Namuro milliari, pagus admodum momentoſus, bonaque & valida arce, tum & ampla juriſdictione ſpectabilis, ſic ut titulum Vice-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Vicecomitatus inſcribat. Sunt præterea in pagorum catalogo varia loca non amplitudine minus quam amœnitate ſpectanda: qualis eſt amœniſſimus ille pagus *Floreu* quarto ab urbe milliari. Qualis item *Vaſeja* tertio: & *Samſonia*, altero tantum ab ea lapide, locus ad Moſam flumen.

Mutavit etiam iſta ditio ſuperioribus ſæculis ſæpenumero ſuos Dominos, unde ob varias variorum in eam prætenſiones varia quoque ſuſtinuit bella. Quæ nec citra prolixitatis faſtidium, nec fortaſſis omnino citra fraudem referantur. Mihi ſufficit dicere, Balduini Imperatoris Coſtantinopolitani fratrem Philippum tenuiſſe Marchionatum Namurenſem anno jam tum 1200. Factum autem variis caſibus, ut ſub inſecutis Principibus Marchionatus migrarit in Comitatum, ac tandem hæreditario jure, vel ut alii volunt, emtione, venerit in Philippi Boni, Burgundiæ Principis, poteſtatem, atque inde, modo quo cæteræ ditiones hactenus nobis deſcriptæ, Auſtriacis denique ceſſerit. Gubernatur hodie, nomine Regis Catholici, à Florentio Barlæmontio, Barone Hiergeſio.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 G 36